

大佛頂如來密因修 證了義諸菩薩萬 行首楞嚴經

唐天竺沙門般剌密帝 等譯

南無本師釋迦牟尼佛

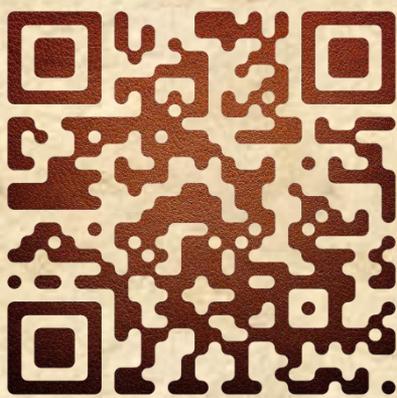
說明

本繁體注音版《大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經》電子書，根據《乾隆大藏經》大乘單譯經第 0442 部，唐天竺沙門般刺密帝等譯《大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經》原藏影印本校正注音。句讀及注音僅供參考。

本電子書是免費結緣品，特此說明。

仁慧草堂

二〇一九年三月

掃碼關注仁慧草堂微信公眾號

目錄

起誦儀	- 1 -
香讚	- 1 -
淨口業真言	- 1 -
淨三業真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供養真言	- 2 -
開經偈	- 2 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第一	- 3 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第二	- 24 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第三	- 49 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第四	- 73 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第五	- 99 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第六	- 120 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第七	- 144 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第八	- 172 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第九	- 195 -
大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第十	- 222 -
結誦儀	- 241 -
補闕真言	- 241 -
補闕圓滿真言	- 241 -
普迴向真言	- 241 -
禮佛發願文	- 242 -
迴向偈	- 244 -
三皈依	- 244 -

●起誦儀

xiāngzàn

香讚

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn léngyán hǎi huì xī yáowén suí chù
爐香乍熱. 法界蒙薰. 楞嚴海會悉遙聞. 隨處
jié xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànquánshēn
結祥雲. 誠意方殷. 諸佛現全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香雲蓋菩薩摩訶薩 (合掌三稱)

jìngkǒu yè zhēnyán

淨口業真言

(三徧)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵. 修唎修唎. 摩訶修唎. 修修唎. 薩婆訶.

jìngsān yè zhēnyán

淨三業真言

(三徧)

ōng suō wá pó wá shú tuó suō wá dá mó suō wá pó wá shú dù hàn
唵. 娑嚩. 娑嚩秫馱. 娑嚩達摩娑嚩. 娑嚩秫度憾.

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三徧)

ná mó sānmǎnduō mǔ tuónán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三滿哆. 母馱喃. 唵. 度嚕度嚕. 地尾. 娑婆訶.

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普供養真言

(三編)

ōng yé yé nǎng sān pó wá wà zhǐ là hú
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日囉斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本師釋迦牟尼佛 (合掌三稱)

kāi jīng jì
開經偈

wú shàngshēnshēnwēimiào fǎ bǎi qiānwàn jié nánzāo yù
無上甚深微妙法 百千萬劫難遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今見聞得受持 願解如來真實義

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì yī
菩薩萬行首楞嚴經卷第一

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

rú shì wǒ wén
如是我聞：

yī shí fó zài shì luó fá chéng qí huán jīng shè yǔ dà bǐ qiū
一時，佛在室羅筏城祇桓精舍，與大比丘

zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù jiē shì wú lòu dà ā luó hàn fó
眾，千二百五十人俱，皆是無漏大阿羅漢，佛

zǐ zhù chí shàn chāo zhū yǒu néng yú guó tǔ chéng jiù wēi yí
子住持，善超諸有，能於國土，成就威儀，

cóng fó zhuàn lún miào kān yí zhǔ yán jìng pí ní hóng fàn sān jiè
從佛轉輪，妙堪遺囑，嚴淨毗尼，弘範三界，

yīng shēn wú liàng dù tuō zhòng shēng bá jì wèi lái yuè zhū chén lěi
應身無量，度脫眾生，拔濟未來，越諸塵累。

qí míng yuē dà zhì shè lì fú mó hē mù qián lián mó hē jū chí luó
其名曰：大智舍利弗、摩訶目犍連、摩訶拘絺羅

fù lóu nà mí duō luó ní zǐ xū pú tí yōu bō ní shā tuó děng ér
富樓那彌多羅尼子、須菩提、優波尼沙陀等，而

wéi shàng shǒu fù yǒu wú liàng pì zhī wú xué bìng qí chū xīn tóng lái
為上首。復有無量辟支無學，并其初心，同來

fó suǒ shǔ zhū bǐ qiū xiū xià zì zì shí fāng pú sà zī jué xīn
佛所，屬諸比丘，休夏自恣。十方菩薩，咨決心

yí qīn fèng cí yán jiāng qiú mì yì jí shí rú lái fū zuò yàn ān
疑，欽奉慈嚴，將求密義。即時，如來敷座宴安，

wèi zhū huì zhōng xuān shì shēn ào fǎ yán qīng zhòng dé wèi céng yǒu
為諸會中宣示深奧，法筵清眾，得未曾有。

jiā líng xiān yīn biàn shí fāng jiè héng shā pú sà lái jù dào chǎng
迦陵仙音，徧十方界，恒沙菩薩來聚道場，

wén shū shī lì ér wéi shàng shǒu
文殊師利而為上首。

shí bō sī nì wáng wèi qí fù wáng huì rì yíng zhāi qǐng fó
時，波斯匿王，為其父王諱日營齋，請佛

gōng yè zì yíng rú lái guǎng shè zhēn xiū wú shàng miào wèi jiān fù
宮掖，自迎如來，廣設珍羞無上妙味，兼復

qīn yán zhū dà pú sà chéng zhōng fù yǒu zhǎng zhě jū shì tóng shí
親延諸大菩薩。城中復有長者、居士，同時

fàn sēng zhù fó lái yìng fó chì wén shū fēn lǐng pú sà jí ā luó hàn
飯僧，佇佛來應。佛勅文殊，分領菩薩及阿羅漢，

yìng zhū zhāi zhǔ wéi yǒu ā nán xiān shòu bié qǐng yuǎn yóu wèi huán
應諸齋主。唯有阿難，先受別請，遠遊未還，

bù huáng sēng cì jì wú shàng zuò jí ā shé lí tú zhōng dú guī
不遑僧次，既無上座及阿闍黎，途中獨歸，

qí rì wú gòng
其日無供。

jí shí ā nán zhí chí yìng qì yú suǒ yóu chéng cì dì xún qǐ
即時，阿難執持應器，於所遊城次第循乞，

xīn zhōng chū qiú zuì hòu tán yuè yǐ wéi zhāi zhǔ wú wèn jìng huì chà
心中初求，最後檀越以為齋主，無問淨穢、刹

lì zūn xìng jí zhān tuó luó fāng xíng děng cí bù zé wēi jiàn fā yì
利尊姓及旃陀羅，方行等慈，不擇微賤，發意

yuán chéng yī qiè zhòng shēng wú liàng gōng dé ā nán yǐ zhī rú lái
圓成一切眾生無量功德。阿難已知，如來

shì zūn hē xū pú tí jí dà jiā shè wéi ā luó hàn xīn bù jūn píng
世尊訶須菩提及大迦葉，為阿羅漢，心不均平。

qīn yǎng rú lái kāi chǎn wú zhē dù zhū yí bàng jīng bǐ chéng huáng
欽仰如來，開闡無遮，度諸疑謗。經彼城隍，

xú bù guō mén yán zhěng wēi yí sù gōng zhāi fǎ
徐步郭門，嚴整威儀，肅恭齋法。

ěr shí ā nán yīn qǐ shí cì jīng lì yīn shì zāo dà huàn shù
爾時，阿難因乞食次，經歷婬室，遭大幻術。

mó dēng qié nǚ yǐ suō pí jiā luó xiān fàn tiān zhòu shè rù yīn xí
摩登伽女，以娑毗迦羅先梵天呪，攝入婬席，

yín gōng fǔ mó jiāng huǐ jiè tǐ rú lái zhī bǐ yín shù suǒ jiā zhāi bì
婬躬撫摩，將毀戒體。如來知彼婬術所加，齋畢
xuán guī wáng jí dà chén zhǎngzhě jū shì jù lái suí fó
旋歸。王及大臣、長者、居士，俱來隨佛，
yuàn wén fǎ yào
願聞法要。

yú shí shì zūn dǐng fàng bǎi bǎo wú wèi guāng míng guāng zhōng chū
于時，世尊頂放百寶無畏光明，光中出
shēng qiān yè bǎo lián yǒu fó huà shēn jié jiā fū zuò xuān shuō shén
生千葉寶蓮，有佛化身，結跏趺坐，宣說神
zhòu chì wén shū shī lì jiāng zhòu wǎng hù è zhòu xiāo miè tí
呪。勅文殊師利，將呪往護。惡呪銷滅，提
jiǎng ā nán jí mó dēng qié guī lái fó suǒ
獎阿難及摩登伽，歸來佛所。

ā nán jiàn fó dǐng lǐ bēi qì hèn wú shǐ lái yī xiàng duō wén
阿難見佛，頂禮悲泣，恨無始來一向多聞，
wèi quán dào lì yīn qín qǐ qǐng shí fāng rú lái dé chéng pú tí miào
未全道力。殷勤啓請，十方如來得成菩提，妙
shē mó tuō sān mó chán nà zuì chū fāng biàn yú shí fù yǒu
奢摩他、三摩、禪那，最初方便。於時，復有
héng shā pú sà jí zhū shí fāng dà ā luó hàn pì zhī fó děng jù
恆沙菩薩，及諸十方大阿羅漢、辟支佛等，俱
yuàn yào wén tuì zuò mò rán chéng shòu shèng zhǐ
願樂聞，退坐默然，承受聖旨。

fó gào ā nán rǔ wǒ tóng qì qíng jūn tiān lún dāng chū
佛告阿難：“汝我同氣，情均天倫。當初
fā xīn yú wǒ fǎ zhōng jiàn hé shèng xiàng dùn shě shì jiān shēn zhòng ēn
發心，於我法中見何勝相，頓捨世間深重恩
ài
愛？”

ā nán bái fó wǒ jiàn rú lái sān shí èr xiàng shèng miào shū
阿難白佛：“我見如來三十二相，勝妙殊
jué xíng tǐ yìng chè yóu rú liú lí cháng zì sī wéi cǐ xiàng fēi shì
絕，形體映徹猶如瑠璃，常自思惟：此相非是
yù ài suǒ shēng hé yǐ gù yù qì cū zhuó xīng sāo jiāo gòu nóng
欲愛所生。何以故？欲氣麤濁，腥臊交遘，膿
xuè zá luàn bù néng fā shēng shèng jìng miào míng zǐ jīn guāng jù shì
血雜亂，不能發生勝淨妙明紫金光聚。是

yǐ kě yǎng cóng fó tì luò
以渴仰，從佛剃落。”

fó yán shàn zāi ā nán rǔ děngdāng zhī yī qiè zhòng
佛言：“善哉！阿難，汝等當知，一切眾
shēng cóng wú shǐ lái shēng sǐ xiāng xù jiē yóu bù zhī cháng zhù zhēn
生，從無始來，生死相續，皆由不知常住真
xīn xìng jìng míng tǐ yòng zhū wàng xiǎng cǐ xiǎng bù zhēn gù yǒu
心，性淨明體，用諸妄想，此想不真，故有
lún zhuǎn rǔ jīn yù yán wú shàng pú tí zhēn fā míng xìng yīngdāng zhí
輪轉。汝今欲研無上菩提真發明性，應當直
xīn chóu wǒ suǒ wèn shí fāng rú lái tóng yī dào gù chū lí shēng sǐ
心酬我所問。十方如來同一道故，出離生死，
jiē yǐ zhí xīn xīn yán zhí gù rú shì nǎi zhì zhōng shǐ dì wèi zhōng
皆以直心；心言直故，如是乃至終始地位，中
jiānyǒng wú zhū wěi qū xiàng
間永無諸委曲相。

ā nán wǒ jīn wèn rǔ dāng rǔ fā xīn yuán yú rú lái
“阿難，我今問汝：當汝發心，緣於如來
sān shí èr xiàng jiāng hé suǒ jiàn shéi wéi ài yào
三十二相，將何所見？誰為愛樂？”

ā nán bó fó yán shì zūn rú shì ài yào yòng wǒ xīn mù
阿難白佛言：“世尊！如是愛樂，用我心目。
yóu mù guān jiàn rú lái shèng xiàng xīn shēng ài yào gù wǒ fā xīn
由目觀見如來勝相，心生愛樂，故我發心，
yuàn shě shēng sǐ
願捨生死。”

fó gào ā nán rú rǔ suǒ shuō zhēn suǒ ài yào yīn yú xīn
佛告阿難：“如汝所說，真所愛樂，因于心
mù ruò bù shí zhī xīn mù suǒ zài zé bù néng dé xiáng fú chén láo
目，若不識知心目所在，則不能得降伏塵勞。

pì rú guó wáng wéi zéi suǒ qīn fā bīng tǎo chú shì bīng yào dāng zhī
譬如國王，為賊所侵，發兵討除，是兵要當知
zéi suǒ zài shǐ rǔ liú zhuǎn xīn mù wéi jiù wú jīn wèn rǔ wéi
賊所在。使汝流轉，心目為咎，吾今問汝：唯
xīn yǔ mù jīn hé suǒ zài
心與目，今何所在？”

ā nán bó fó yán shì zūn yī qiè shì jiān shí zhǒng yì
阿難白佛言：“世尊！一切世間十種異

shēng tóngjiāng shí xīn jū zài shēn nèi zòngguān rú lái qīngliánhuāyǎn
生，同將識心居在身內。縱觀如來青蓮華眼，
yì zài fó miàn wǒ jīn guān cǐ fú gēn sì chén zhǐ zài wǒ miàn rú
亦在佛面。我今觀此浮根四塵，祇在我面；如
shì shí xīn shí jū shēn nèi
是識心，實居身內。”

fó gào ā nán rǔ jīn xiànzuo rú lái jiǎngtáng guān qí tuó
佛告阿難：“汝今現坐如來講堂，觀祇陀
lín jīn hé suǒ zài
林，今何所在？”

shì zūn cǐ dà chóng gé qīngjìngjiǎngtáng zài jǐ gū yuán
“世尊！此大重閣清淨講堂，在給孤園，
jīn qí tuó lín shí zài tángwài
今祇陀林實在堂外。”

ā nán rǔ jīn tángzhōng xiān hé suǒ jiàn
“阿難，汝今堂中，先何所見？”

shì zūn wǒ zài tángzhōng xiānjiàn rú lái cì guān dà
“世尊！我在堂中，先見如來，次觀大
zhòng rú shì wàiwàng fāngzhǔ lín yuán
眾，如是外望，方矚林園。”

ā nán rǔ zhǔ lín yuán yīn hé yǒujiàn
“阿難，汝矚林園，因何有見？”

shì zūn cǐ dà jiǎngtáng hù yǒu kāi huò gù wǒ zài táng
“世尊！此大講堂，戶牖開豁，故我在堂，
dé yuǎnzhānjiàn
得遠瞻見。”

ěr shí shì zūn zài dà zhòngzhōng shū jīn sè bì mó ā nán
爾時，世尊在大眾中，舒金色臂，摩阿難
dǐng gào shì ā nán jí zhū dà zhòng yǒusān mó tí míng dà fó
頂，告示阿難及諸大眾：“有三摩提，名大佛
dǐngshǒulényánwáng jù zú wàn hòng shí fāng rú lái yī mén chāo chū
頂首楞嚴王，具足萬行，十方如來一門超出
miào zhuānyán lù rǔ jīn dì tīng
妙莊嚴路，汝今諦聽！”

ā nándǐng lǐ fú shòu cí zhǐ
阿難頂禮，伏受慈旨。

fó gào ā nán rú rǔ suǒ yán shēn zài jiǎngtáng hù yǒu
佛告阿難：“如汝所言，身在講堂，戶牖

kāi huò yuǎnzhǔ lín yuán yì yǒuzhòngshēng zài cǐ tángzhōng bú
開豁，遠矚林園。亦有眾生，在此堂中，不
jiàn rú lái jiàn táng wài zhě
見如來，見堂外者？”

ā nán dá yán shì zūn zài táng bú jiàn rú lái néng jiàn lín
阿難答言：“世尊！在堂不見如來，能見林
quán wú yǒu shì chù
泉，無有是處。”

ā nán rǔ yì rú shì rǔ zhī xīn líng yī qiè míng liǎo
“阿難，汝亦如是。汝之心靈，一切明了。

ruò rǔ xiàncián suǒ míng liǎo xīn shí zài shēn nèi ěr shí xiān hé liǎo zhī
若汝現前所明了心，實在身內，爾時先合了知
nèi shēn pō yǒuzhòngshēng xiān jiàn shēn zhōng hòu guān wài wù zòng
內身。頗有眾生先見身中，後觀外物？縱
bù néng jiàn xīn gān pí wèi zhǎoshēng fà zhǎng jīn zhuǎn mài yáo chéng
不能見心肝脾胃；爪生髮長，筋轉脉搖，誠
hé míng liǎo rú hé bù zhī bì bú nèi zhī yún hé zhī wài shì gù
合明了！如何不知？必不內知，云何知外？是故
yīng zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn zhù zài shēn nèi wú yǒu shì
應知，汝言覺了能知之心，住在身內，無有是
chù
處。”

ā nán qǐ shǒu ér bó fó yán wǒ wén rú lái rú shì fǎ
阿難稽首，而白佛言：“我聞如來，如是法
yīn wù zhī wǒ xīn shí jū shēn wài suǒ yǐ zhě hé pì rú dēng
音，悟知我心，實居身外。所以者何？譬如燈
guāng rán yú shì zhōng shì dēng bì néng xiān zhào shì nèi cóng qí shì
光，然於室中，是燈必能先照室內，從其室
mén hòu jí tíng jì yī qiè zhòngshēng bú jiàn shēn zhōng dú jiàn
門，後及庭際。一切眾生，不見身中，獨見
shēn wài yì rú dēng guāng jū zài shì wài bù néng zhào shì shì
身外，亦如燈光，居在室外，不能照室。是
yì bì míng jiāng wú suǒ huò tóng fó liǎo yì dé wú wàng yé
義必明，將無所惑，同佛了義，得無妄耶？”

fó gào ā nán shì zhū bǐ qiū shì lái cóng wǒ shì luó fá
佛告阿難：“是諸比丘，適來從我室羅筏
chéng xún qǐ tuán shí guī qí tuó lín wǒ yǐ sù zhāi rǔ guān bǐ
城，循乞搏食，歸祇陀林，我已宿齋。汝觀比

qiū yī rén shí shí zhū rén bǎo fǒu
丘，一人食時，諸人飽不？”

ā nán dá yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shì zhū bǐ
阿難答言：“不也，世尊！何以故？是諸比

qiū suī ā luó hàn qū mìng bù tóng yún hé yī rén néng lìng zhòng
丘，雖阿羅漢，軀命不同，云何一人能令眾
bǎo
飽？”

fó gào ā nán ruò rǔ jué liǎo zhī jiàn zhī xīn shí zài shēn wài
佛告阿難：“若汝覺了知見之心，實在身外，

shēn xīn xiāng wài zì bù xiāng gān zé xīn suǒ zhī shēn bù néng jué
身心相外，自不相干，則心所知，身不能覺；

jué zài shēn jì xīn bù néng zhī wǒ jīn shì rǔ dōu luó mián shǒu rǔ
覺在身際，心不能知。我今示汝兜羅綿手，汝

yǎn jiàn shí xīn fēn bié fǒu
眼見時，心分別不？”

ā nán dá yán rú shì shì zūn
阿難答言：“如是，世尊！”

fó gào ā nán ruò xiāng zhī zhě yún hé zài wài shì gù yīng
佛告阿難：“若相知者，云何在外？是故應

zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn zhù zài shēn wài wú yǒu shì chù
知，汝言覺了能知之心，住在身外，無有是處。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú fó suǒ yán bú jiàn nèi gù
阿難白佛言：“世尊！如佛所言，不見內故，

bù jū shēn nèi shēn xīn xiāng zhī bù xiāng lí gù bú zài shēn wài
不居身內；身心相知，不相離故，不在身外。

wǒ jīn sī wéi zhī zài yī chù
我今思惟，知在一處。”

fó yán chù jīn hé zài
佛言：“處今何在？”

ā nán yán cǐ liǎo zhī xīn jì bù zhī nèi ér néng jiàn wài
阿難言：“此了知心，既不知內，而能見外，

rú wǒ sī cǔn qián fú gēn lǐ yóu rú yǒu rén qǔ liú lí wǎn hé
如我思忖，潛伏根裏。猶如有人，取琉璃椀，合

qí liǎng yǎn suī yǒu wù hé ér bù liú ài bǐ gēn suí jiàn suí jí
其兩眼，雖有物合，而不留礙，彼根隨見，隨即

fēn bié rán wǒ jué liǎo néng zhī zhī xīn bú jiàn nèi zhě wéi zài gēn gù
分別。然我覺了能知之心，不見內者，為在根故；

fēn míng zhǔ wài wú zhàng ài zhě qiángēn nèi gù
分明矚外，無障礙者，潛根內故。”

fó gào ā nán rú rǔ suǒ yán qiángēn nèi zhě yóu rú liú
佛告阿難：“如汝所言，潛根內者，猶如瑠
lí bǐ rén dāng yǐ liú lí lóng yǎn dāng jiàn shān hé jiàn liú lí
璃，彼人當以瑠璃籠眼，當見山河，見瑠璃
fǒu
不？”

rú shì shì zūn shì rén dāng yǐ liú lí lóng yǎn shí jiàn liú
“如是，世尊！是人當以瑠璃籠眼，實見瑠
lí
璃。”

fó gào ā nán rǔ xīn ruò tóng liú lí hé zhě dāng jiàn shān
佛告阿難：“汝心若同瑠璃合者，當見山
hé hé bú jiàn yǎn ruò jiàn yǎn zhě yǎn jí tóng jìng bù dé chéng
河，何不見眼？若見眼者，眼即同境，不得成
suí ruò bù néng jiàn yún hé shuō yán cǐ liǎo zhī xīn qián zài gēn nèi
隨；若不能見，云何說言，此了知心潛在根內，
rú liú lí hé shì gù yīng zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn qián fú
如瑠璃合？是故應知，汝言覺了能知之心，潛伏
gēn lǐ rú liú lí hé wú yǒu shì chù
根裏，如瑠璃合，無有是處。”

ā nán bō fó yán shì zūn wǒ jīn yòu zuò rú shì sī wéi
阿難白佛言：“世尊！我今又作如是思惟：
shì zhòng shēng shēn fǔ zàng zài zhōng qiào xué jū wài yǒu zàng zé àn
是眾生身，腑藏在中，竅穴居外，有藏則暗，
yǒu qiào zé míng jīn wǒ duì fó kāi yǎn jiàn míng míng wéi jiàn wài
有竅則明。今我對佛，開眼見明，名為見外；
bì yǎn jiàn àn míng wéi jiàn nèi shì yì yún hé
閉眼見暗，名為見內。是義云何？”

fó gào ā nán rǔ dāng bì yǎn jiàn àn zhī shí cǐ àn jìng jiè
佛告阿難：“汝當閉眼見暗之時，此暗境界，
wéi yǔ yǎn duì wéi bú duì yǎn ruò yǔ yǎn duì àn zài yǎn qián yún
為與眼對？為不對眼？若與眼對，暗在眼前，云
hé chéng nèi ruò chéng nèi zhě jū àn shì zhōng wú rì yuè dēng
何成內？若成內者，居暗室中，無日月燈，
cǐ shì àn zhōng jiē rǔ jiāo fǔ ruò bú duì zhě yún hé chéng jiàn
此室暗中，皆汝焦腑。若不對者，云何成見？

ruò lí wàijiàn nèi duì suǒ chéng hé yǎnjiàn àn míngwéishēnzhōng
若離外見，內對所成，合眼見暗，名為身中；
kāi yǎnjiàn míng hé bú jiànmiàn ruò bú jiànmiàn nèi duì bù chéng
開眼見明，何不見面？若不見面，內對不成；
jiànmiàn ruò chéng cǐ liǎo zhī xīn jí yǔ yǎngēn nǎi zài xū kōng hé
見面若成，此了知心及與眼根，乃在虛空，何
chéng zài nèi ruò zài xū kōng zì fēi rǔ tǐ jí yīng rú lái jīn jiàn
成在內？若在虛空，自非汝體，即應如來今見
rǔ miàn yì shì rǔ shēn rǔ yǎn yǐ zhī shēn hé fēi jué bì rǔ
汝面，亦是汝身。汝眼已知，身合非覺；必汝
zhí yánshēn yǎnliǎng jué yīngyǒu èr zhī jí rǔ yī shēn yīngchéng
執言身、眼兩覺，應有二知，即汝一身，應成
liǎng fó shì gù yīng zhī rǔ yánjiàn àn míngjiàn nèi zhě wú yǒu shì
兩佛。是故應知，汝言見暗名見內者，無有是
chù 處。”

ā nányán wǒ chángwén fó kāi shì sì zhòng yóu xīn
阿難言：“我常聞佛開示四眾：‘由心
shēng gù zhǒngzhǒng fǎ shēng yóu fǎ shēng gù zhǒngzhǒng xīn shēng
生故，種種法生；由法生故，種種心生。’
wǒ jīn sī wéi jí sī wéi tǐ shí wǒ xīn xìng suí suǒ hé chù xīn
我今思惟：即思惟體，實我心性，隨所合處，心
zé suí yǒu yì fēi nèi wài zhōngjiān sān chù
則隨有，亦非內、外、中間三處。”

fó gào ā nán rǔ jīn shuō yán yóu fǎ shēng gù zhǒngzhǒng
佛告阿難：“汝今說言，由法生故，種種
xīn shēng suí suǒ hé chù xīn suí yǒuzhě shì xīn wú tǐ zé wú suǒ
心生，隨所合處，心隨有者。是心無體，則無所
hé ruò wú yǒu tǐ ér néng hé zhě zé shí jiǔ jiè yīn qī chén hé
合。若無有體而能合者，則十九界因七塵合，
shì yì bù rán ruò yǒu tǐ zhě rú rǔ yǐ shǒu zì zhì qí tǐ rǔ suǒ
是義不然。若有體者，如汝以手自捏其體，汝所
zhī xīn wéi fù nèi chū wéi cóng wài rù ruò fù nèi chū huán jiàn
知心，為復內出？為從外入？若復內出，還見
shēnzhōng ruò cóng wài lái xiān hé jiàn miàn
身中；若從外來，先合見面。”

ā nányán jiàn shì qí yǎn xīn zhī fēi yǎn wéi jiàn fēi
阿難言：“見是其眼，心知非眼，為見非

yì
義。”

fó yán ruò yǎn néng jiàn nǚ zài shì zhōng mén néng jiàn bù?
佛言：“若眼能見，汝在室中，門能見不？”

zé zhū yǐ sǐ shàng yǒu yǎn cún yīng jiē jiàn wù ruò jiàn wù zhě yún
則諸已死，尚有眼存，應皆見物。若見物者，云

hé míng sǐ ā nán yòu nǚ jué liǎo néng zhī zhī xīn ruò bì yǒu tǐ
何名死？阿難，又汝覺了能知之心，若必有體，

wéi fù yī tǐ wéi yǒu duō tǐ jīn zài nǚ shēn wéi fù biàn tǐ?
為復一體？為有多體？今在汝身，為復徧體？

wéi bù biàn tǐ ruò yī tǐ zhě zé nǚ yǐ shǒu zhì yī zhī shí sì zhī
為不徧體？若一體者，則汝以手控一支時，四支

yīng jué ruò xián jué zhě zhì yīng wú zài ruò zhì yǒu suǒ zé nǚ yī
應覺。若咸覺者，控應無在。若控有所，則汝一

tǐ zì bù néng chéng ruò duō tǐ zhě zé chéng duō rén hé tǐ wéi
體自不能成。若多體者，則成多人，何體為

nǚ ruò biàn tǐ zhě tóng qián suǒ zhì ruò bù biàn zhě dāng nǚ chù
汝？若徧體者，同前所控。若不徧者，當汝觸

tóu yì chù qí zú tóu yǒu suǒ jué zú yīng wú zhī jīn nǚ bù rán
頭，亦觸其足，頭有所覺，足應無知，今汝不然。

shì gù yīng zhī suí suǒ hé chù xīn zé suí yǒu wú yǒu shì chù
是故應知，隨所合處，心則隨有，無有是處。”

ā nán bó fó yán shì zūn wǒ yì wén fó yǔ wén shū děng
阿難白佛言：“世尊！我亦聞佛與文殊等

zhū fǎ wáng zǐ tán shí xiàng shí shì zūn yì yán xīn bù zài nèi
諸法王子，談實相時，世尊亦言：‘心不在內，

yì bù zài wài rú wǒ sī wéi nèi wú suǒ jiàn wài bù xiāng zhī
亦不在外。’如我思惟：內無所見，外不相知。

nèi wú zhī gù zài nèi bù chéng shēn xīn xiāng zhī zài wài fēi yì
內無知故，在內不成；身心相知，在外非義。

jīn xiāng zhī gù fù nèi wú jiàn dāng zài zhōng jiān
今相知故，復內無見，當在中間。”

fó yán nǚ yán zhōng jiān zhōng bì bù mí fēi wú suǒ zài
佛言：“汝言中間，中必不迷，非無所在。

jīn nǚ tuī zhōng zhōng hé wéi zài wéi fù zài chù wéi dāng zài shēn
今汝推中，中何為在？為復在處？為當在身？

ruò zài shēn zhě zài biān fēi zhōng zài zhōng tóng nèi ruò zài chù zhě
若在身者，在邊非中，在中同內。若在處者，

wéiyǒusuǒbiǎo wéi wú suǒbiǎo wú biǎotóng wú biǎo zé wú dìng
為有所表？為無所表？無表同無，表則無定。

hé yǐ gù rú rén yǐ biǎo biǎowéizhōng shí dōngkàn zé xī nán
何以故？如人以表，表為中時，東看則西，南

guānchéngběi biǎo tǐ jì hùn xīn yīng zá luàn
觀成北，表體既混，心應雜亂。”

ā nányán wǒ suǒshuōzhōng fēi cǐ èr zhǒng rú shì zūn
阿難言：“我所說中，非此二種。如世尊

yán yǎn sè wéiyuán shēng yú yǎn shí yǎnyǒu fēn bié sè
言：‘眼色為緣，生於眼識。’眼有分別，色

chén wú zhī shí shēng qí zhōng zé wéi xīn zài
塵無知，識生其中，則為心在。”

fó yán rǔ xīn ruò zài gēn chén zhī zhōng cǐ zhī xīn tǐ
佛言：“汝心若在根、塵之中，此之心體，

wéi fù jiān èr wéi bù jiān èr ruò jiān èr zhě wù tǐ zá luàn wù
為復兼二？為不兼二？若兼二者，物體雜亂，物

fēi tǐ zhī chéng dí liǎng lì yún hé wéizhōng jiān èr bù chéng
非體知，成敵兩立，云何為中？兼二不成，

fēi zhī bù zhī jí wú tǐ xìng zhōng hé wéixiàng shì gù yīng zhī
非知不知，即無體性，中何為相？是故應知，

dāng zài zhōngjiān wú yǒu shì chù
當在中間，無有是處。”

ā nán bō fó yán shì zūn wǒ xī jiàn fó yǔ dà mù lián
阿難白佛言：“世尊！我昔見佛與大目連、

xū pú tí fù lóu nà shè lì fú sì dà dì zǐ gòngzhuàn fǎ lún
須菩提、富樓那、舍利弗四大弟子共轉法輪，

chángyán jué zhī fēn bié xīn xìng jì bú zài nèi yì bú zài wài
常言：‘覺知分別心性，既不在內，亦不在外，

bú zài zhōngjiān jù wú suǒ zài yī qiè wú zhuó míng zhī wéi xīn
不在中間，俱無所在。’一切無著，名之為心。

zé wǒ wú zhuó míng wéi xīn fǒu
則我無著，名為心不？”

fó gào ā nán rǔ yán jué zhī fēn bié xīn xìng jù wú zài zhě
佛告阿難：“汝言覺知分別心性，俱無在者。

shì jiān xū kōng shuǐ lù fēi xíng zhū suǒ wù xiàng míng wéi yī qiè
世間虛空，水陸飛行，諸所物象，名為一切。

rǔ bù zhuó zhě wéi zài wéi wú wú zé tóng yú guī máo tù jiǎo
汝不著者，為在？為無？無則同於龜毛兔角，

yún hé bù zhuó yǒu bù zhuózhě bù kě míng wú wú xiàng zé wú
云何不著？有不著者，不可名無；無相則無，
fēi wú zé xiàng xiàngyǒu zé zài yún hé wú zhuó shì gù yīng zhī
非無則相，相有則在，云何無著？是故應知，
yī qiè wú zhuó míngjué zhī xīn wú yǒu shì chù
一切無著，名覺知心，無有是處。”

ěr shí ā nán zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ piāntǎn
爾時，阿難在大眾中，即從座起，偏袒
yòujiān yòu xī zhuó dì hé zhǎngōngjìng ér bó fó yán wǒ
右肩，右膝著地，合掌恭敬，而白佛言：“我
shì rú lái zuì xiǎo zhī dì méng fó cí ài suī jīn chū jiā yóu shì jiāo
是如來最小之弟，蒙佛慈愛，雖今出家，猶恃憍
lián suǒ yǐ duōwén wèi dé wú lòu bù néngzhé fú suō pí luó zhòu
憐，所以多聞，未得無漏，不能折伏娑毗羅呪，
wéi bǐ suǒzhuǎn nì yú yín shè dāngyóu bù zhī zhēn jì suǒ yì wéi
為彼所轉，溺於婬舍，當由不知真際所詣。惟
yuàn shì zūn dà cí āi mǐn kāi shì wǒ děngshē mó tuō lù lìng zhū
願世尊，大慈哀愍，開示我等奢摩他路，令諸
chǎn tí huī mí lì jū zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì jí zhū dà
闡提隳彌戾車。”作是語已，五體投地，及諸大
zhòng qīng kě qiáo zhù qīn wén shì huì
眾，傾渴翹佇，欽聞示誨。

ěr shí shì zūn cóng qí miàn mén fàngzhǒngzhǒngguāng qí
爾時，世尊從其面門，放種種光，其
guāng huǎngyào rú bǎi qiān rì pǔ fó shì jiè liù zhǒngzhèndòng
光晃耀，如百千日，普佛世界，六種震動。
rú shì shí fāngwēichéngguó tǔ yī shí kāi xiàn fó zhī wēishén lìng
如是十方微塵國土，一時開現。佛之威神，令
zhū shì jiè hé chéng yī jiè qí shì jiè zhōng suǒyǒu yī qiè zhū dà pú
諸世界合成一界。其世界中，所有一切諸大菩
sà jiē zhùběnguó hé zhǎngchéngtīng
薩，皆住本國，合掌承聽。

fó gào ā nán yī qiè zhòngshēng cóng wú shǐ lái zhǒng
佛告阿難：“一切眾生，從無始來，種
zhǒngdiāndǎo yè zhǒng zì rán rú è chā jù zhū xiū xíng rén bù
種顛倒，業種自然，如惡叉聚。諸修行人，不
néng dé chéng wú shàng pú tí nǎi zhì bié chéngshēngwén yuán jué
能得成無上菩提，乃至別成聲聞、緣覺，

jí chéngwàidào zhūtiānmówáng jí mójuànshǔ jiē yóu bù zhī èr
及成外道、諸天魔王及魔眷屬，皆由不知二
zhǒnggēnběn cuòluànxiūxí yóurúzhǔshā yùchéngjiāzhuàn
種根本，錯亂修習，猶如煮沙，欲成嘉饌，
zòngjīngchénjié zhōngbùnénngdé yúnhéèrzhǒng ānán yī
縱經塵劫，終不能得。云何二種？阿難，一
zhě wúshǐshēngsǐgēnběn zérǔjīnzhě yǔzhūzhòngshēng
者，無始生死根本，則汝今者，與諸眾生，
yòngpānyuánxīnwéizìxìngzhě èrzhě wúshǐpútínièpānyuánqīng
用攀緣心為自性者；二者，無始菩提涅槃元清
jìngtǐ zérǔjīnzhě shíjīngyuánmíng néngshēngzhūyuán yuán
淨體，則汝今者，識精元明，能生諸緣，緣
suǒyízhě yóuzhūzhòngshēng yí cǐběnmíng suīzhōngrìxíng ér
所遺者。由諸眾生遺此本明，雖終日行，而
bú zì jué wǎng rù zhū qù ānán rǔ jīn yù zhī shē mó tuō lù
不自覺，枉入諸趣。阿難，汝今欲知奢摩他路，
yuànchūshēngsǐ jīn fù wèn rǔ
願出生死，今復問汝。”

jí shí rú lái jǔ jīn sè bì qū wǔ lún zhǐ yǔ ā nán yán
即時，如來舉金色臂，屈五輪指，語阿難言：

rǔ jīn jiàn fǒu
“汝今見不？”

ā nán yán jiàn
阿難言：“見。”

fó yán rǔ hé suǒ jiàn
佛言：“汝何所見？”

ā nán yán wǒ jiàn rú lái jǔ bì qū zhǐ wéi guāng míng quán
阿難言：“我見如來舉臂屈指，為光明拳，

yào wǒ xīn mù
曜我心目。”

fó yán rǔ jiāng shéi jiàn
佛言：“汝將誰見？”

ā nán yán wǒ yǔ dà zhòng tóng jiāng yǎn jiàn
阿難言：“我與大眾，同將眼見。”

fó gào ā nán rǔ jīn dá wǒ rú lái qū zhǐ wéi guāng míng
佛告阿難：“汝今答我，如來屈指為光明

quán yào rǔ xīn mù rǔ mù kě jiàn yǐ hé wéi xīn dāng wǒ quán
拳，曜汝心目，汝目可見，以何為心，當我拳

yào
曜？”

ā nányán   rú lái xiàn jīn zhēng xīn suǒ zài   ér wǒ yǐ xīn
阿難言：“如來現今徵心所在，而我以心，
tuī qióngxún zhú   jí néng tuī zhě   wǒ jiāng wéi xīn
推窮尋逐，即能推者，我將為心。”

fó yán   duō   ā nán   cǐ fēi rǔ xīn
佛言：“咄！阿難，此非汝心。”

ā nán jué rán   bì zuò hé zhǎng   qǐ lì bó fó   cǐ fēi wǒ
阿難矍然，避座合掌，起立白佛：“此非我
xīn   dāng míng hé děng
心，當名何等？”

fó gào ā nán   cǐ shì qián chén xū wàng xiàng xiǎng   huò rǔ
佛告阿難：“此是前塵虛妄相想，惑汝
zhēn xìng   yóu rǔ wú shǐ zhì yú jīn shēng   rèn zéi wéi zǐ   shī rǔ yuán
真性。由汝無始至於今生，認賊為子，失汝元
cháng   gù shòu lún zhuǎn
常，故受輪轉。”

ā nán bó fó yán   shì zūn   wǒ fó chǒng dì   xīn ài fó
阿難白佛言：“世尊！我佛寵弟，心愛佛
gù   lìng wǒ chū jiā   wǒ xīn hé dú gòng yǎng rú lái   nǎi zhì biàn lì
故，令我出家。我心何獨供養如來，乃至徧歷
héng shā guó tǔ   chéng shì zhū fó jí shàn zhī shí   fā dà yǒng měng
恒沙國土，承事諸佛及善知識，發大勇猛，
xíng zhū yī qiè nán xíng fǎ shì   jiē yòng cǐ xīn   zòng lìng bàng fǎ   yǒng
行諸一切難行法事，皆用此心。縱令謗法，永
tuì shàngēn   yì yīn cǐ xīn   ruò cǐ fā míng bú shì xīn zhě   wǒ nǎi wú
退善根，亦因此心。若此發明不是心者，我乃無
xīn   tóng zhū tǔ mù   lí cǐ jué zhī gèng wú suǒ yǒu   yún hé rú lái shuō
心，同諸土木，離此覺知更無所有，云何如來說
cǐ fēi xīn   wǒ shí jīng bù   jiān cǐ dà zhòng   wú bù yí huò   wéi chuí
此非心？我實驚怖，兼此大眾，無不疑惑，惟垂
dà bēi   kāi shì wèi wù
大悲，開示未悟。”

ěr shí   shì zūn kāi shì ā nán jí zhū dà zhòng   yù lìng xīn rù wú
爾時，世尊開示阿難及諸大眾，欲令心入無
shēng fǎ rěn   yú shī zǐ zuò   mó ā nán dǐng   ér gào zhī yán   rú
生法忍，於師子座，摩阿難頂，而告之言：“如

lái chángshuō zhū fǎ suǒshēng wéi xīn suǒxiàn yī qiè yīn guǒ
來常說：‘諸法所生，唯心所現。一切因果、
shì jiè wēichén yīn xīn chéng tǐ ā nán ruò zhū shì jiè yī
世界微塵，因心成體。’阿難，若諸世界，一
qiè suǒyǒu qí zhōng nǎi zhì cǎo yè lǚ jié jié qí gēnyuán xiányǒu
切所有，其中乃至草葉縷結，詰其根元，咸有
tǐ xìng zònglìng xū kōng yì yǒumíngmào hé kuàngqīngjìng miào jìng
體性；縱令虛空，亦有名貌，何況清淨妙淨
míng xīn xìng yī qiè xīn ér zì wú tǐ
明心，性一切心，而自無體？

ruò rǔ zhí lì fēn bié jué guānsuǒliǎo zhī xìng bì wéi xīn zhě
“若汝執吝，分別覺觀所了知性，必為心者，

cǐ xīn jí yīng lí zhū yī qiè sè xiāng wèi chùzhūchén shì yè
此心即應離諸一切色、香、味、觸諸塵事業，
bié yǒuquánxìng rú rǔ jīn zhě chéngtīng wǒ fǎ cǐ zé yīn shēng ér
別有全性。如汝今者，承聽我法，此則因聲而
yǒu fēn bié zòngmiè yī qiè jiàn wén jué zhī nèi shǒu yōuxián yóu wéi
有分別；縱滅一切見聞覺知，內守幽閑，猶為
fǎ chén fēn bié yǐng shì wǒ fēi chì rǔ zhí wéi fēi xīn dàn rǔ yú xīn wēi
法塵分別影事。我非勅汝執為非心，但汝於心微
xì chuāimó ruò lí qián chén yǒu fēn bié xìng jí zhēn rǔ xīn ruò fēn
細揣摩：若離前塵有分別性，即真汝心；若分
bié xìng lí chén wú tǐ sī zé qián chén fēn bié yǐng shì chén fēi cháng
別性離塵無體，斯則前塵分別影事。塵非常
zhù ruò biàn miè shí cǐ xīn zé tóng guī máo tù jiǎo zé rǔ fǎ shēn
住，若變滅時，此心則同龜毛兔角，則汝法身
tóng yú duàn miè qí shéi xiū zhèng wú shēng fǎ rěn
同於斷滅，其誰修證無生法忍？”

jí shí ā nán yǔ zhū dà zhòng mò rán zì shī
即時，阿難與諸大眾，默然自失。

fó gào ā nán shì jiān yī qiè zhū xiū xué rén xiàn qián suī
佛告阿難：“世間一切諸修學人，現前雖
chéng jiǔ cì dì dìng bù dé lòu jìn chéng ā luó hàn jiē yóu zhí cǐ
成九次第定，不得漏盡成阿羅漢，皆由執此
shēng sǐ wàngxiǎng wù wéizhēn shí shì gù rǔ jīn suī dé duō wén
生死妄想，誤為真實。是故汝今雖得多聞，
bù chéng shèngguǒ
不成聖果。”

ā nánwén yǐ chóng fù bēi lèi wǔ tǐ tóu dì cháng guì hé
阿難聞已，重復悲淚，五體投地，長跪合

zhǎng ér bó fó yán zì wǒ cóng fó fā xīn chū jiā shì fó wēi
掌，而白佛言：“自我從佛發心出家，恃佛威

shén cháng zì sī wéi wú láo wǒ xiū jiāng wèi rú lái huì wǒ sān mèi
神，常自思惟，無勞我修，將謂如來惠我三昧。

bù zhī shēn xīn běn bù xiāng dài shī wǒ běn xīn suī shēn chū jiā xīn
不知身心本不相代，失我本心，雖身出家，心

bú rù dào pì rú qióng zǐ shě fù táo shì jīn rì nǎi zhī suī yǒu
不入道，譬如窮子，捨父逃逝。今日乃知，雖有

duō wén ruò bù xiū xíng yǔ bù wénděng rú rén shuō shí zhōng bù
多聞，若不修行，與不聞等！如人說食，終不

néng bǎo shì zūn wǒ děng jīn zhě èr zhàng suǒ chán liáng yóu bù
能飽。世尊！我等今者，二障所纏，良由不

zhī jì cháng xīn xìng wéi yuàn rú lái āi mǐn qióng lù fā miào míng
知寂常心性。惟願如來，哀愍窮露，發妙明

xīn kāi wǒ dào yǎn ”
心，開我道眼。”

jí shí rú lái cóng xiōng wàn zì yǒng chū bǎo guāng qí guāng
即時，如來從胸卍字涌出寶光，其光

huǎng yù yǒu bǎi qiān sè shí fāng wēi chén pǔ fó shì jiè yī shí zhōu
晃昱，有百千色，十方微塵普佛世界，一時周

biàn biàn guàn shí fāng suǒ yǒu bǎo chā zhū rú lái dǐng xuán zhì ā nán jí
徧，徧灌十方所有寶刹諸如來頂，旋至阿難及

zhū dà zhòng gào ā nán yán wú jīn wèi rǔ jiàn dà fǎ chuáng
諸大眾。告阿難言：“吾今為汝建大法幢，

yì lìng shí fāng yī qiè zhòng shēng huò miào wēi mì xìng jìng míng xīn dé
亦令十方一切眾生，獲妙微密性淨明心，得

qīng jìng yǎn
清淨眼。

ā nán rǔ xiān dá wǒ jiàn guāng míng quán cǐ quán guāng
“阿難，汝先答我，見光明拳，此拳光

míng yīn hé suǒ yǒu yún hé chéng quán rǔ jiāng shéi jiàn ”
明因何所有？云何成拳？汝將誰見？”

ā nán yán yóu fó quán tǐ yán fú tán jīn xì rú bǎo shān
阿難言：“由佛全體閻浮檀金，赭如寶山，

qīng jìng suǒ shēng gù yǒu guāng míng wǒ shí yǎn guān wǔ lún zhǐ duān
清淨所生，故有光明。我實眼觀，五輪指端，

qū wò shì rén gù yǒuquánxiàng
屈握示人，故有拳相。”

fó gào ā nán rú lái jīn rì shí yángào rǔ zhū yǒu zhì zhě
佛告阿難：“如來今日實言告汝，諸有智者，
yào yǐ pì yù ér dé kāi wù ā nán pì rú wǒ quán ruò wú wǒ shǒu
要以譬喻而得開悟。阿難，譬如我拳，若無我手，
bù chéng wǒ quán ruò wú rǔ yǎn bù chéng rǔ jiàn yǐ rǔ yǎngēn
不成我拳；若無汝眼，不成汝見。以汝眼根，
lì wǒ quán lǐ qí yì jūn fǒu
例我拳理，其義均不？”

ā nán yán wéi rán shì zūn jì wú wǒ yǎn bù chéng
阿難言：“唯然，世尊！既無我眼，不成
wǒ jiàn lì rú lái quán shì yì xiāng lèi
我見，例如來拳，事義相類。”

fó gào ā nán rǔ yán xiāng lèi shì yì bù rán hé yǐ gù
佛告阿難：“汝言相類，是義不然。何以故？
rú wú shǒu rén quán bì jìng miè bǐ wú yǎn zhě fēi jiàn quán wú
如無手人，拳畢竟滅。彼無眼者，非見全無。
suǒ yǐ zhě hé rǔ shì yú tú xún wèn máng rén rǔ hé suǒ jiàn
所以者何？汝試於塗詢問盲人：‘汝何所見？’
bǐ zhū máng rén bì lái dá rǔ wǒ jīn yǎn qián wéi jiàn hēi àn gèng
彼諸盲人必來答汝：‘我今眼前唯見黑暗，更
wú tā zhǔ yǐ shì yì guān qián chén zì àn jiàn hé kuī sǔn
無他矚。’以是義觀，前塵自暗，見何虧損。”

ā nán yán zhū máng yǎn qián wéi dū hēi àn yún hé chéng
阿難言：“諸盲眼前，唯覩黑暗，云何成
jiàn
見？”

fó gào ā nán zhū máng wú yǎn wéi guān hēi àn yǔ yǒu
佛告阿難：“諸盲無眼，唯觀黑暗，與有
yǎn rén chǔ yú àn shì èr hēi yǒu bié wéi wú yǒu bié
眼人處於暗室，二黑有別？為無有別？”

rú shì shì zūn cǐ àn zhōng rén yǔ bǐ qún máng èr
“如是，世尊！此暗中人，與彼羣盲，二
hēi jiào liàng céng wú yǒu yì
黑校量，曾無有異。”

ā nán ruò wú yǎn rén quán jiàn qián hēi hū dé yǎn guāng
“阿難，若無眼人，全見前黑，忽得眼光，

huán yú qiánchénjiànzhǒngzhǒng sè míngyǎnjiànzhě bǐ àn zhōngrén
還於前塵見種種色，名眼見者；彼暗中人，
quánjiànqián hēi hū huòdēngguāng yì yú qiánchénjiànzhǒngzhǒng sè
全見前黑，忽獲燈光，亦於前塵見種種色，
yīngmíngdēngjiàn ruò dēngjiànzhě dēngnéngyǒujiàn zì bù míngdēng
應名燈見。若燈見者，燈能有見，自不名燈；
yòu zé dēngguān hé guān rǔ shì shì gù dāng zhī dēngnéngxiǎn sè
又則燈觀，何關汝事？是故當知，燈能顯色，
rú shì jiànzhě shì yǎn fēi dēng yǎnnéngxiǎn sè rú shì jiàn xìng
如是見者，是眼非燈；眼能顯色，如是見性，
shì xīn fēi yǎn
是心非眼。”

ā nán suī fù dé wén shì yán yǔ zhū dà zhòng kǒu yǐ mò rán
阿難雖復得聞是言，與諸大眾，口已默然，
xīn wèi kāi wù yóu jì rú lái cí yīn xuān shì hé zhǎng qīng xīn zhù
心未開悟，猶冀如來慈音宣示。合掌清心，佇
fó bēi huì
佛悲誨。

ěr shí shì zūn shū dōu luó mián wǎng xiàng guāng shǒu kāi wǔ lún
爾時，世尊舒兜羅綿網相光手，開五輪
zhǐ huì chì ā nán jí zhū dà zhòng wǒ chū chéng dào yú lù yuán
指，誨勅阿難及諸大眾：“我初成道，於鹿園
zhōng wèi ā ruò duō wǔ bǐ qiū děng jí rǔ sì zhòng yán yī qiè
中，為阿若多五比丘等，及汝四眾言：‘一切
zhòngshēng bù chéng pú tí jí ā luó hàn jiē yóu kè chén fán nǎo suǒ
眾生，不成菩提及阿羅漢，皆由客塵煩惱所
wù rǔ děng dāng shí yīn hé kāi wù jīn chéng shèng guǒ
誤。’汝等當時，因何開悟，今成聖果？”

shí jiāo chén nà qǐ lì bó fó wǒ jīn zhǎng lǎo yú dà
時，憍陳那起立白佛：“我今長老，於大
zhòng zhōng dú dé jiě míng yīn wù kè chén èr zì chéng guǒ shì
眾中獨得解名，因悟‘客塵’二字成果。世
zūn pì rú xíng kè tóu jì lǚ tíng huò sù huò shí sù shí shì bì
尊！譬如行客，投寄旅亭，或宿或食，宿食事畢，
chù zhuān qián tú bù huáng ān zhù ruò shí zhǔ rén zì wú yōu wǎng
俶裝前塗，不違安住；若實主人，自無攸往。
rú shì sī wéi bú zhù míng kè zhù míng zhǔ rén yǐ bú zhù zhě míng
如是思惟，不住名客，住名主人，以不住者名

wéi kè yì yòu rú xīn jì qīngyángshēngtiān guāng rù xì
為‘客’義。又如新霽，清暘升天，光入隙
zhōng fā míngkōngzhōngzhūyǒuchénxiàng chén zhì yáodòng xū kōng
中，發明空中諸有塵相，塵質搖動，虛空
jì rán rú shì sī wéi chéng jì míngkōng yáodòngmíngchén yǐ
寂然。如是思惟，澄寂名空，搖動名塵，以
yáodòngzhěmíngwéi chén yì
搖動者名為‘塵’義。”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

jí shí rú lái yú dà zhòngzhōng qū wǔ lún zhǐ qū yǐ fù
即時，如來於大眾中，屈五輪指，屈已復
kāi kāi yǐ yòu qū wèi ā nán yán rǔ jīn hé jiàn
開，開已又屈，謂阿難言：“汝今何見？”

ā nán yán wǒ jiàn rú lái bǎi bǎo lún zhǎng zhòngzhōng kāi
阿難言：“我見如來百寶輪掌，眾中開
hé
合。”

fó gào ā nán rǔ jiàn wǒ shǒu zhòngzhōng kāi hé wéi shì
佛告阿難：“汝見我手，眾中開合，為是
wǒ shǒu yǒu kāi yǒu hé wéi fù rǔ jiàn yǒu kāi yǒu hé
我手有開有合？為復汝見有開有合？”

ā nán yán shì zūn bǎo shǒu zhòngzhōng kāi hé wǒ jiàn rú lái
阿難言：“世尊寶手眾中開合，我見如來
shǒu zì kāi hé fēi wǒ jiàn xìng yǒu kāi yǒu hé
手自開合，非我見性有開有合。”

fó yán shéi dòng shéi jìng
佛言：“誰動？誰靜？”

ā nán yán fó shǒu bú zhù ér wǒ jiàn xìng shàng wú yǒu jìng
阿難言：“佛手不住，而我見性尚無有靜，
shéi wéi wú zhù
誰為無住？”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

rú lái yú shì cóng lún zhǎngzhōng fēi yī bǎo guāng zài ā nán
如來於是從輪掌中，飛一寶光，在阿難
yòu jí shí ā nán huí shǒu yòu pàn yòu fàng yī guāng zài ā nán zuǒ
右，即時阿難回首右盼；又放一光，在阿難左，

ā nányòu zé huíshǒuzuǒpàn
阿難又則迴首左盼。

fó gào ā nán rǔ tóu jīn rì yīn hé yáodòng
佛告阿難：“汝頭今日因何搖動？”

ā nányán wǒ jiàn rú lái chū miào bǎo guāng lái wǒ zuǒ yòu
阿難言：“我見如來出妙寶光，來我左右，
gù zuǒ yòu guān tóu zì yáodòng
故左右觀，頭自搖動。”

ā nán rǔ pàn fó guāng zuǒ yòu dòng tóu wéi rǔ tóu dòng
“阿難，汝盼佛光，左右動頭，為汝頭動？
wéi fù jiàn dòng
為復見動？”

shì zūn wǒ tóu zì dòng ér wǒ jiàn xìng shàng wú yǒu zhǐ
“世尊！我頭自動，而我見性尚無有止，
shéi wéi yáodòng
誰為搖動？”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

yú shì rú lái pǔ gào dà zhòng ruò fù zhòng shēng yǐ
於是，如來普告大眾：“若復眾生，以
yáo dòng zhě míng zhī wéi chén yǐ bú zhù zhě míng zhī wéi
搖動者名之為‘塵’，以不住者名之為
kè rǔ guān ā nán tóu zì dòng yáo jiàn wú suǒ dòng yòu
‘客’。汝觀阿難，頭自動搖，見無所動；又
rǔ guān wǒ shǒu zì kāi hé jiàn wú shū juǎn yún hé rǔ jīn yǐ dòng
汝觀我，手自開合，見無舒卷。云何汝今以動
wéi shēn yǐ dòng wéi jìng cóng shǐ jì zhōng niàn niàn shēng miè yí
為身？以動為境？從始洎終，念念生滅，遺
shī zhēn xìng diān dǎo xíng shì xìng xīn shī zhēn rèn wù wéi jǐ lún
失真性，顛倒行事，性心失真，認物為己，輪
huí shì zhōng zì qǔ liú zhuǎn
迴是中，自取流轉。”

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第一

léngyánjīngzàn
楞嚴經讚

ā nán shì duò tiáo yù chuílián qī chóngzhēng jié pò pānyuán
阿難示墮 調御垂憐 七重 徵詰破攀緣。

xīn mù yào jīn quán zhēnwàngtóngyuán jué yì zài dāngquán
心目耀金拳 真妄同元 決意在當權。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì èr
菩薩萬行首楞嚴經卷第二

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì shēn xīn tài
爾時，阿難及諸大眾，聞佛示誨，身心泰

rán niàn wú shǐ lái shī què běn xīn wàng rèn yuán chén fēn bié yǐng shì
然，念無始來，失却本心，妄認緣塵分別影事；

jīn rì kāi wù rú shī rǔ ér hū yù cí mǔ hé zhǎng lǐ fó yuàn
今日開悟，如失乳兒，忽遇慈母。合掌禮佛，願

wén rú lái xiǎn chū shēn xīn zhēn wàng xū shí xiàn qián shēng miè yǔ bù
聞如來顯出身心真妄虛實，現前生滅與不

shēng miè èr fā míng xìng
生滅二發明性。

shí bō sī nì wáng qǐ lì bó fó wǒ xī wèi chéng zhū fó
時，波斯匿王起立白佛：“我昔未承諸佛

huì chì jiàn jiā zhān yán pí luó zhī zǐ xián yán cǐ shēn sǐ hòu duàn
誨勅，見迦旃延、毗羅胝子咸言：‘此身死後斷

miè míng wéi niè pán wǒ suī zhí fó jīn yóu hú yí yún hé fā
滅，名為涅槃。’我雖值佛，今猶狐疑，云何發

huī zhèng zhī cǐ xīn bù shēng miè dì jīn cǐ dà zhòng zhū yǒu lòu zhě
揮證知此心不生滅地？今此大眾諸有漏者，

xián jiē yuàn wén
咸皆願聞。”

fó gào dà wáng rǔ shēn xiàn zài jīn fù wèn rǔ rǔ cǐ
佛告大王：“汝身現在，今復問汝：汝此

ròu shēn wéitóng jīn gāngchángzhù bù xiǔ wéi fù biànhuài
肉身，為同金剛 常住不朽？為復變壞？”

shì zūn wǒ jīn cǐ shēn zhōngcóngbiànmiè
“世尊！我今此身，終從變滅。”

fó yán dà wáng rǔ wèicéngmiè yún hé zhī miè
佛言：“大王，汝未曾滅，云何知滅？”

shì zūn wǒ cǐ wú chángbiànhuài zhī shēn suī wèicéngmiè
“世尊！我此無常變壞之身，雖未曾滅，
wǒ guān xiànrán niànniànqiān xiè xīn xīn bú zhù rú huǒchéng huī
我觀現前，念念遷謝，新新不住，如火成灰，
jiàn jiàn xiāoyǔn yǔnwáng bù xī jué zhī cǐ shēndāngcóngmiè jìn
漸漸銷殞，殞亡不息，決知此身當從滅盡。”

fó yán rú shì dà wáng rǔ jīn shēng líng yǐ cóngshuāi
佛言：“如是，大王，汝今生齡已從衰
lǎo yánmào hé rú tóng zǐ zhī shí
老，顏貌何如童子之時？”

shì zūn wǒ xī hái rú fū còu rùn zé nián zhì zhǎngchéng
“世尊！我昔孩孺，膚腠潤澤；年至長成，
xuè qì chōngmǎn ér jīn tuí líng pò yú shuāimào xíng sè kū cuì
血氣充滿；而今頹齡，迫於衰耄，形色枯悴，
jīngshénhūnmèi fà bái miànzhòu dǎijiāng bù jiǔ rú hé jiàn bǐ chōng
精神昏昧，髮白麵皺，逮將不久，如何見比充
shèng zhī shí
盛之時？”

fó yán dà wáng rǔ zhī xíng róng yīng bú dùn xiǔ
佛言：“大王，汝之形容，應不頓朽。”

wáng yán shì zūn biànhuà mì yí wǒ chéng bù jué hán
王言：“世尊！變化密移，我誠不覺！寒
shǔ qiān liú jiàn zhì yú cǐ hé yǐ gù wǒ nián èr shí suī hào nián
暑遷流，漸至於此。何以故？我年二十，雖號年
shào yánmào yǐ lǎo chū shí suì shí sān shí zhī nián yòushuāi èr shí
少，顏貌已老初十歲時，三十之年，又衰二十；
yú jīn liù shí yòuguò yú èr guān wǔ shí shí wǎnrán qiáng zhuàng
於今六十又過于二，觀五十時，宛然強壯。

shì zūn wǒ jiàn mì yí suī cǐ cú luò qí jiān liú yì qiě xiàn shí
世尊！我見密移，雖此殂落，其間流易，且限十
nián ruò fù lìng wǒ wēi xì sī wéi qí biànnìngwéi yī jì èr jì shí
年；若復令我微細思惟，其變寧唯一紀二紀？實

wéiniánbiàn qǐ wéiniánbiàn yì jiānyuèhuà hé zhí yuèhuà jiān
為年變。豈唯年變？亦兼月化。何直月化？兼
yòu rì qiān chén sī dì guān chànuóchànuó niànniàn zhī jiān bù
又日遷。沈思諦觀，剎那剎那，念念之間，不
dé tíng zhù gù zhī wǒ shēn zhōngcóngbiànmiè
得停住，故知我身，終從變滅。”

fó gào dà wáng rǔ jiànbiànhuà qiān gǎi bù tíng wù zhī
佛告大王：“汝見變化，遷改不停，悟知
rǔ miè yì yú miè shí rǔ zhī shēnzhōngyǒu bú miè yé
汝滅；亦於滅時，汝知身中有不滅耶？”

bō sī nì wáng hé zhǎng bó fó wǒ shí bù zhī
波斯匿王合掌白佛：“我實不知。”

fó yán wǒ jīn shì rǔ bù shēngmièxìng dà wáng rǔ nián
佛言：“我今示汝不生滅性。大王，汝年
jǐ shí jiàn héng hé shuǐ
幾時，見恒河水？”

wáng yán wǒ shēng sān suì cí mǔ xié wǒ yè qí pó tiān
王言：“我生三歲，慈母攜我謁耆婆天，
jīng guò cǐ liú ěr shí jí zhī shì héng hé shuǐ
經過此流，爾時即知是恒河水。”

fó yán dà wáng rú rǔ suǒ shuō èr shí zhī shí shuāi
佛言：“大王，如汝所說，二十之時，衰
yú shí suì nǎi zhì liù shí rì yuè suì shí niànniànqiānbiàn zé
於十歲；乃至六十，日月歲時，念念遷變。則
rǔ sān suì jiàn cǐ hé shí zhì nián shí sān qí shuǐ yún hé
汝三歲見此河時，至年十三，其水云何？”

wáng yán rú sān suì shí wǎn rán wú yì nǎi zhì yú jīn nián
王言：“如三歲時，宛然無異，乃至於今年
liù shí èr yì wú yǒu yì
六十二，亦無有異。”

fó yán rǔ jīn zì shāng fà bái miàn zhòu qí miàn bì dìng
佛言：“汝今自傷髮白麵皺，其面必定
zhòu yú tóng nián zé rǔ jīn shí guān cǐ héng hé yǔ xī tóng shí guān
皺於童年。則汝今時觀此恒河，與昔童時觀
hé zhī jiàn yǒu tóng mào fǒu
河之見，有童耄不？”

wáng yán fú yě shì zūn
王言：“不也，世尊！”

fó yán dà wáng rǔ miàn suī zhòu ér cǐ jiàn jīng xìng
佛言：“大王，汝面雖皺，而此見精，性
wèi céng zhòu zhòu zhě wéi biàn bú zhòu fēi biàn biàn zhě shòu miè
未曾皺。皺者為變，不皺非變。變者受滅，
bǐ bú biàn zhě yuán wú shēng miè yún hé yú zhōng shòu rǔ shēng sǐ
彼不變者，元無生滅，云何於中受汝生死？
ér yóu yǐn bǐ mò qié lí děng dōu yán cǐ shēn sǐ hòu quán miè
而猶引彼末伽梨等，都言此身死後全滅？”

wáng wén shì yán xìn zhī shēn hòu shě shēng qù shēng yǔ zhū dà
王聞是言，信知身後捨生趣生，與諸大
zhòng yǒng yuè huān xǐ dé wèi céng yǒu
眾，踊躍歡喜，得未曾有。

ā nán jí cóng zuò qǐ lǐ fó hé zhǎng cháng guì bó fó
阿難即從座起，禮佛合掌，長跪白佛：
shì zūn ruò cǐ jiàn wén bì bù shēng miè yún hé shì zūn míng wǒ
“世尊！若此見聞必不生滅，云何世尊名我
děng bèi yí shī zhēn xìng diān dǎo xíng shì yuàn xìng cí bēi xǐ wǒ
等輩，遺失真性，顛倒行事？願興慈悲，洗我
chéng gù
塵垢。”

jí shí rú lái chuí jīn sè bì lún shǒu xià zhǐ shì ā nán yán
即時，如來垂金色臂，輪手下指，示阿難言：
rǔ jīn jiàn wǒ mǔ tuó luó shǒu wéi zhèng wéi dào
“汝今見我母陀羅手，為正？為倒？”

ā nán yán shì jiān zhòng shēng yǐ cǐ wéi dào ér wǒ bù
阿難言：“世間眾生，以此為倒，而我不
zhī shéi zhèng shéi dào
知誰正誰倒。”

fó gào ā nán ruò shì jiān rén yǐ cǐ wéi dào jí shì jiān rén
佛告阿難：“若世間人以此為倒，即世間人
jiāng hé wéi zhèng
將何為正？”

ā nán yán rú lái shù bì dōu luó mián shǒu shàng zhǐ yú kōng
阿難言：“如來豎臂，兜羅綿手上指於空，
zé míng wéi zhèng
則名為正。”

fó jí shù bì gào ā nán yán ruò cǐ diān dǎo shǒu wěi xiāng
佛即豎臂，告阿難言：“若此顛倒，首尾相

huàn zhū shì jiān rén yī bèi zhān shì zé zhī rǔ shēn yǔ zhū rú lái
換，諸世間人一倍瞻視，則知汝身，與諸如來
qīng jìng fǎ shēn bǐ lèi fā míng rú lái zhī shēn míng zhèng biàn zhī
清淨法身，比類發明。如來之身，名正徧知；
rǔ děng zhī shēn hào xìng diān dǎo suí rǔ dì guān rǔ shēn fó shēn
汝等之身，號性顛倒。隨汝諦觀，汝身、佛身
chēng diān dǎo zhě míng zì hé chù hào wéi diān dǎo
稱顛倒者，名字何處號為顛倒？”

yú shí ā nán yǔ zhū dà zhòng dèng méng zhān fó mù jīng
于時，阿難與諸大眾，瞪瞞瞻佛，目睛
bú shùn bù zhī shēn xīn diān dǎo suǒ zài
不瞬，不知身心顛倒所在。

fó xìng cí bēi āi mǐn ā nán jí zhū dà zhòng fā hǎi cháo yīn
佛興慈悲，哀愍阿難及諸大眾，發海潮音，
biàn gào tóng huì zhū shàn nán zǐ wǒ cháng shuō yán sè xīn zhū yuán
徧告同會：“諸善男子，我常說言，色心諸緣，
jí xīn suǒ shǐ zhū suǒ yuán fǎ wéi xīn suǒ xiàn rǔ shēn rǔ xīn
及心所使，諸所緣法，唯心所現。汝身汝心，
jiē shì miào míng zhēn jīng miào xīn zhōng suǒ xiàn wù yún hé rǔ děng yí
皆是妙明真精妙心中所現物。云何汝等遺
shī běn miào yuán miào míng xīn bǎo míng miào xìng rèn wù zhōng mí huì
失本妙圓妙明心寶明妙性，認悟中迷？晦
mèi wéi kōng kōng huì àn zhōng jié àn wéi sè sè zá wàng xiǎng
昧為空，空晦暗中，結暗為色；色雜妄想，
xiǎng xiàng wéi shēn jù yuán nèi yáo qù wài bēn yì hūn rǎo rǎo xiàng
想相為身；聚緣內搖，趣外奔逸，昏擾擾相，
yǐ wéi xīn xìng yī mí wéi xīn jué dìng huò wéi sè shēn zhī nèi bù zhī
以為心性。一迷為心，決定惑為色身之內。不知
sè shēn wài jì shān hé xū kōng dà dì xián shì miào míng zhēn
色身，外洎山河、虛空、大地，咸是妙明真
xīn zhōng wù pì rú chéng qīng bǎi qiān dà hǎi qì zhī wéi rèn yī fú ōu
心中物。譬如澄清百千大海棄之，唯認一浮漚
tǐ mù wéi quán cháo qióng jìn yíng bó rǔ děng jí shì mí zhōng bèi
體，目為全潮，窮盡瀛渤。汝等即是迷中倍
rén rú wǒ chuí shǒu děng wú chā bié rú lái shuō wéi kě lián mǐn
人，如我垂手，等無差別，如來說為可憐愍
zhě
者。”

ā nánchéng fó bēi jiù shēn huì chuí qì chāshǒu ér bó fó yán
阿難承佛悲救深誨，垂泣叉手，而白佛言：

wǒ suī chéng fó rú shì miào yīn wù miào míng xīn yuán suǒ yuán mǎn
“我雖承佛如是妙音，悟妙明心，元所圓滿，
cháng zhù xīn dì ér wǒ wù fó xiàn shuō fǎ yīn xiàn yǐ yuán xīn yǔn
常住心地。而我悟佛現說法音，現以緣心，允
suǒ zhān yǎng tú huò cǐ xīn wèi gǎn rèn wéi běn yuán xīn dì yuàn fó
所瞻仰。徒獲此心，未敢認為本元心地。願佛
āi mǐn xuān shì yuán yīn bá wǒ yí gēn guī wú shàng dào
哀愍，宣示圓音，拔我疑根，歸無上道。”

fó gào ā nán rǔ děng shàng yǐ yuán xīn tīng fǎ cǐ fǎ yì
佛告阿難：“汝等尚以緣心聽法，此法亦
yuán fēi dé fǎ xìng rú rén yǐ shǒu zhǐ yuè shì rén bǐ rén yīn zhǐ
緣，非得法性。如人以手，指月示人，彼人因指，
dāng yīng kàn yuè ruò fù guān zhǐ yǐ wéi yuè tǐ cǐ rén qǐ wéi wáng
當應看月。若復觀指，以為月體，此人豈唯亡
shī yuè lún yì wáng qí zhǐ hé yǐ gù yǐ suǒ biāo zhǐ wéi míng yuè
失月輪，亦亡其指。何以故？以所標指為明月
gù qǐ wéi wáng zhǐ yì fù bù shí míng zhī yǔ àn hé yǐ gù
故。豈唯亡指，亦復不識明之與暗。何以故？

jí yǐ zhǐ tǐ wéi yuè míng xìng míng àn èr xìng wú suǒ liǎo gù rǔ yì
即以指體為月明性，明暗二性，無所了故。汝亦
rú shì ruò yǐ fēn bié wǒ shuō fǎ yīn wéi rǔ xīn zhě cǐ xīn zì yīng lí
如是，若以分別我說法音為汝心者，此心自應離
fēn bié yīn yǒu fēn bié xìng pì rú yǒu kè jì sù lǚ tíng zàn zhǐ
分別音，有分別性。譬如有客，寄宿旅亭，暫止
biàn qù zhōng bù cháng zhù ér zhǎng tíng rén dōu wú suǒ qù míng wéi
便去，終不常住；而掌亭人都無所去，名為
tíng zhǔ cǐ yì rú shì ruò zhēn rǔ xīn zé wú suǒ qù yún hé lí
亭主。此亦如是，若真汝心，則無所去，云何離

shēng wú fēn bié xìng sī zé qǐ wéi shēng fēn bié xīn fēn bié wǒ róng
聲無分別性？斯則豈唯聲分別心，分別我容，
lí zhū sè xiàng wú fēn bié xìng rú shì nǎi zhì fēn bié dōu wú fēi sè fēi
離諸色相無分別性。如是乃至分別都無，非色非
kōng jū shè lí děng mèi wéi míng dì lí zhū fǎ yuán wú fēn bié xìng
空，拘舍離等，昧為冥諦，離諸法緣無分別性。
zé rǔ xīn xìng gè yǒu suǒ huán yún hé wéi zhǔ
則汝心性，各有所還，云何為主？”

ā nányán ruò wǒ xīn xìng gè yǒusuǒ huán zé rú lái shuō
阿難言：“若我心性，各有所還，則如來說
miào míng yuán xīn yún hé wú huán wéi chuí āi mǐn wèi wǒ xuān
妙明元心，云何無還？惟垂哀愍，為我宣
shuō 說。”

fó gào ā nán qiě rǔ jiàn wǒ jiàn jīng míng yuán cǐ jiàn suī
佛告阿難：“且汝見我見精明元，此見雖
fēi miào jīng míng xīn rú dì èr yuè fēi shì yuè yǐng rǔ yīng dì tīng
非妙精明心，如第二月，非是月影。汝應諦聽，
jīn dāng shì rǔ wú suǒ huán dì ā nán cǐ dà jiǎng táng dòng kāi dōng
今當示汝無所還地。阿難，此大講堂，洞開東
fāng rì lún shēng tiān zé yǒu míng yào zhōng yè hēi yuè yún wù huì
方，日輪升天，則有明耀；中夜黑月，云霧晦
míng zé fù hūn àn hù yǒu zhī xì zé fù jiàn tōng qiáng yǔ zhī
暝，則復昏暗。戶牖之隙，則復見通；牆宇之
jiān zé fù guān yōng fēn bié zhī chù zé fù jiàn yuán wán xū zhī
間，則復觀壅。分別之處，則復見緣；頑虛之
zhōng biàn shì kōng xìng yù bó zhī xiàng zé yū hūn chén chéng jì
中，徧是空性。鬱埵之象，則紆昏塵；澄霽
liǎn fēn yòu guān qīng jìng
斂氛，又觀清淨。

ā nán rǔ xián kàn cǐ zhū biàn huà xiàng wú jīn gè huán běn
“阿難，汝咸看此諸變化相，吾今各還本
suǒ yīn chù yún hé běn yīn ā nán cǐ zhū biàn huà míng huán rì
所因處。云何本因？阿難，此諸變化，明還日
lún hé yǐ gù wú rì bù míng míng yīn shǔ rì shì gù huán rì
輪。何以故？無日不明，明因屬日，是故還日。
àn huán hēi yuè tōng huán hù yǒu yōng huán qiáng yǔ yuán huán fēn
暗還黑月，通還戶牖，壅還牆宇，緣還分
bié wán xū huán kōng yù bó huán chén qīng míng huán jì zé zhū
別，頑虛還空，鬱埵還塵，清明還霽，則諸
shì jiān yī qiè suǒ yǒu bù chū sī lèi rǔ jiàn bā zhǒng jiàn jīng míng
世間一切所有，不出斯類。汝見八種，見精明
xìng dāng yù shéi huán hé yǐ gù ruò huán yú míng zé bù míng
性，當欲誰還？何以故？若還於明，則不明
shí wú fù jiàn àn suī míng àn děng zhǒng zhǒng chā bié jiàn wú chā
時，無復見暗。雖明暗等種種差別，見無差

bié zhū kě huánzhě zì rán fēi rǔ bù rǔ huánzhě fēi rǔ ér
別。諸可還者，自然非汝；不汝還者，非汝而
shéi zé zhī rǔ xīn běnmiào míngjìng rǔ zì mí mèn sàngběnshòu
誰？則知汝心，本妙明淨。汝自迷悶，喪本受
lún yú shēng sǐ zhōng cháng bèi piāo nì shì gù rú lái míng kě lián
輪，於生死中，常被漂溺，是故如來名可憐
mǐn
愍。

ā nányán wǒ suī shí cǐ jiàn xìng wú huán yún hé dé zhī shì
阿難言：“我雖識此見性無還，云何得知是
wǒ zhēn xìng
我真性？”

fó gào ā nán wú jīn wèn rǔ jīn rǔ wèi dé wú lòu qīngjìng
佛告阿難：“吾今問汝：今汝未得無漏清淨，
chéng fó shén lì jiàn yú chūchán dé wú zhàng ài ér ā nuó lǜ
承佛神力，見於初禪，得無障礙；而阿那律
jiàn yán fú tí rú guānzhǎngzhōng ān mó luó guǒ zhū pú sà děng
見閻浮提，如觀掌中菴摩羅果；諸菩薩等，
jiàn bǎi qiān jiè shí fāng rú lái qióng jìn wēi chén qīngjìng guó tǔ wú
見百千界；十方如來，窮盡微塵清淨國土，無
suǒ bù zhǔ zhòngshēng dòng shì bú guò fēn cùn ā nán qiě wú yǔ
所不矚；眾生洞視，不過分寸。阿難，且吾與
rǔ guān sì tiānwángsuǒ zhù gōngdiàn zhōngjiān biàn lǎn shuǐ lù kōng xíng
汝，觀四天王所住宮殿，中間徧覽水陸空行，
suī yǒu hūn míng zhǒng zhǒng xíng xiàng wú fēi qián chén fēn bié liú ài rǔ
雖有昏明種種形像，無非前塵分別留礙。汝
yīng yú cǐ fēn bié zì tā jīn wú jiāng rǔ zé yú jiàn zhōng shéi shì wǒ
應於此分別自他，今吾將汝擇於見中，誰是我
tǐ shéi wéi wù xiàng
體？誰為物象？

ā nán jí rǔ jiàn yuán cóng rì yuè gōng shì wù fēi rǔ
“阿難，極汝見源，從日月宮，是物非汝；
zhì qī jīn shān zhōu biàn dì guān suī zhǒng zhǒng guāng yì wù fēi
至七金山，周徧諦觀，雖種種光，亦物非
rǔ jiàn jiàn gèng guān yún téng niǎo fēi fēng dòng chén qǐ shù mù
汝；漸漸更觀，云騰鳥飛，風動塵起，樹木
shān chuān cǎo jiè rén chù xián wù fēi rǔ
山川，草芥人畜，咸物非汝。

ā nán shì zhū jìn yuǎnzhū yǒu wù xìng suī fù chāshū tóng
“阿難，是諸近遠諸有物性，雖復差殊，同

rǔ jiàn jīng qīng jìng suǒ zhǔ zé zhū wù lèi zì yǒuchābié jiàn xìng wú shū
汝見精清淨所矚，則諸物類自有差別，見性無殊。

cǐ jīng miào míng chéng rǔ jiàn xìng ruò jiàn shì wù zé rǔ yì kě jiàn
此精妙明，誠汝見性。若見是物，則汝亦可見

wú zhī jiàn ruò tóng jiàn zhě míng wéi jiàn wú wú bú jiàn shí hé bú
吾之見。若同見者，名為見吾；吾不見時，何不

jiàn wú bú jiàn zhī chù ruò jiàn bú jiàn zì rán fēi bǐ bú jiàn zhī xiàng
見吾不見之處？若見不見，自然非彼不見之相；

ruò bú jiàn wú bú jiàn zhī dì zì rán fēi wù yún hé fēi rǔ yòu zé
若不見吾不見之地，自然非物，云何非汝？又則

rǔ jīn jiàn wù zhī shí rǔ jì jiàn wù wù yì jiàn rǔ tǐ xìng fēn zá
汝今見物之時，汝既見物，物亦見汝，體性紛雜，

zé rǔ yǔ wǒ bìng zhū shì jiān bù chéng ān lì
則汝與我，并諸世間，不成安立。

ā nán ruò rǔ jiàn shí shì rǔ fēi wǒ jiàn xìng zhōu biàn
“阿難，若汝見時，是汝非我；見性周徧，

fēi rǔ ér shéi yún hé zì yí rǔ zhī zhēn xìng xìng rǔ bù zhēn qǔ wǒ
非汝而誰？云何自疑汝之真性，性汝不真，取我

qiú shí
求實？”

ā nán bó fó yán shì zūn ruò cǐ jiàn xìng bì wǒ fēi yú
阿難白佛言：“世尊！若此見性，必我非餘，

wǒ yǔ rú lái guān sì tiān wáng shèng zàng bǎo diàn jū rì yuè gōng
我與如來，觀四天王勝藏寶殿，居日月宮，

cǐ jiàn zhōu yuán biàn sū pō guó tuì guī jīng shè zhǐ jiàn qié lán
此見周圓，徧娑婆國；退歸精舍，祇見伽藍，

qīng xīn hù táng dàn zhān yán wǔ shì zūn cǐ jiàn rú shì qí tǐ
清心戶堂，但瞻簷廡。世尊！此見如是，其體

běn lái zhōu biàn yī jiè jīn zài shì zhōng wéi mǎn yī shì wéi fù cǐ
本來周徧一界，今在室中，唯滿一室，為復此

jiàn suō dà wéi xiǎo wéi dāng qiáng yǔ jiā lìng duàn jué wǒ jīn bù zhī
見縮大為小？為當牆宇夾令斷絕？我今不知

sī yì suǒ zài yuàn chuí hóng cí wéi wǒ fū yǎn
斯義所在，願垂弘慈，為我敷演。”

fó gào ā nán yī qiè shì jiān dà xiǎo nèi wài zhū suǒ shì yè
佛告阿難：“一切世間大小內外，諸所事業，

gè shǔ qián chén   bù yīng shuō yán jiàn yǒu shū suō   pì rú fāng qì   zhōng
各屬前塵，不應說言見有舒縮。譬如方器，中
jiàn fāng kōng   wú fù wèn rǔ   cǐ fāng qì zhōng suǒ jiàn fāng kōng   wéi
見方空，吾復問汝：此方器中所見方空，為
fù dìng fāng   wéi bú dìng fāng   ruò dìng fāng zhě   bié ān yuán qì   kōng
復定方？為不定方？若定方者，別安圓器，空
yīng bù yuán   ruò bú dìng zhě   zài fāng qì zhōng   yīng wú fāng kōng
應不圓；若不定者，在方器中，應無方空。
rǔ yán bù zhī sī yì suǒ zài   yì xìng rú shì   yún hé wéi zài
汝言不知斯義所在，義性如是，云何為在？

ā nán   ruò fù yù lìng rù wú fāng yuán   dàn chú qì fāng
“阿難，若復欲令入無方圓，但除器方，
kōng tǐ wú fāng   bù yīng shuō yán   gèng chú xū kōng   fāng xiàng suǒ zài
空體無方，不應說言，更除虛空，方相所在。
ruò rú rǔ wèn   rù shì zhī shí   suō jiàn lìng xiǎo   yǎng guān rì shí
若如汝問，入室之時，縮見令小；仰觀日時，
rǔ qǐ wǎn jiàn qí yú rì miàn   ruò zhù qiáng yǔ   néng jiā jiàn duàn
汝豈挽見齊於日面？若築牆宇，能夾見斷；
chuān wéi xiǎo dòu   nìng wú xù jì   shì yì bù rán   yī qiè zhòng shēng
穿為小竇，寧無續迹？是義不然。一切眾生，
cóng wú shǐ lái   mí jǐ wéi wù   shī yú běn xīn   wéi wù suǒ zhuǎn
從無始來，迷己為物，失於本心，為物所轉，
gù yú shì zhōng   guān dà guān xiǎo   ruò néng zhuǎn wù   zé tóng rú lái
故於是中，觀大觀小；若能轉物，則同如來，
shēn xīn yuán míng   bú dòng dào chǎng   yú yī máo duān   biàn néng hán
身心圓明，不動道場，於一毛端，徧能含
shòu shí fāng guó tǔ
受十方國土。”

ā nán bō fó yán   shì zūn   ruò cǐ jiàn jīng   bì wǒ miào xìng
阿難白佛言：“世尊！若此見精，必我妙性。
jīn cǐ miào xìng   xiàn zài wǒ qián   jiàn bì wǒ zhēn   wǒ jīn shēn xīn fù
今此妙性，現在我前，見必我真，我今身心復
shì hé wù   ér jīn shēn xīn   fēn bié yǒu shí   bǐ jiàn wú bié   fēn biàn
是何物？而今身心，分別有實；彼見無別，分辨
wǒ shēn   ruò shí wǒ xīn   lìng wǒ jīn jiàn   jiàn xìng shí wǒ   ér shēn fēi
我身。若實我心，令我今見，見性實我，而身非
wǒ   hé shū rú lái xiān suǒ nán yán   wù néng jiàn wǒ   wéi chuí dà
我，何殊如來先所難言：‘物能見我？’惟垂大

cí kāi fā wèi wù
慈，開發未悟。”

fó gào ā nán jīn rǔ suǒ yán jiàn zài rǔ qián shì yì fēi
佛告阿難：“今汝所言，見在汝前，是義非
shí ruò shí rǔ qián rǔ shí jiàn zhě zé cǐ jiàn jīng jì yǒu fāng suǒ
實。若實汝前，汝實見者，則此見精，既有方所，
fēi wú zhǐ shì qiě jīn yǔ rǔ zuò qí tuó lín biànguān lín qú jí yǔ
非無指示。且今與汝坐祇陀林，徧觀林渠及與
diàntáng shàng zhì rì yuè qián duì héng hé rǔ jīn yú wǒ shī zǐ zuò
殿堂，上至日月，前對恒河。汝今於我師子座
qián jǔ shǒu zhǐ chén shì zhǒng zhǒng xiàng yīn zhě shì lín míng zhě shì
前，舉手指陳是種種相：陰者是林，明者是
rì ài zhě shì bì tōng zhě shì kōng rú shì nǎi zhì cǎo shù xiān háo
日，礙者是壁，通者是空，如是乃至草樹纖毫，
dà xiǎo suī shū dàn kě yǒu xíng wú bù zhǐ zhuó ruò bì qí jiàn xiàn zài
大小雖殊，但可有形，無不指著。若必其見現在
rǔ qián rǔ yīng yǐ shǒu què shí zhǐ chén hé zhě shì jiàn
汝前，汝應以手確實指陳，何者是見？

ā nán dāng zhī ruò kōng shì jiàn jì yǐ chéng jiàn hé zhě
“阿難，當知若空是見，既已成見，何者
shì kōng ruò wù shì jiàn jì yǐ shì jiàn hé zhě wéi wù rǔ kě wēi
是空？若物是見，既已是見，何者為物？汝可微
xì pī bō wàn xiàng xī chū jīng míng jìng miào jiàn yuán zhǐ chén shì wǒ
細披剥萬象，析出精明淨妙見元，指陳示我，
tóng bǐ zhū wù fēn míng wú huò
同彼諸物，分明無惑。”

ā nán yán wǒ jīn yú cǐ chóng gé jiǎng táng yuǎn jì héng
阿難言：“我今於此重閣講堂，遠泊恒
hé shàng guān rì yuè jǔ shǒu suǒ zhǐ zòng mù suǒ guān zhǐ jiē
河，上觀日月，舉手所指，縱目所觀，指皆
shì wù wú shì jiàn zhě shì zūn rú fó suǒ shuō kuàng wǒ yǒu lòu
是物，無是見者。世尊！如佛所說，況我有漏
chū xué shēng wén nǎi zhì pú sà yì bù néng yú wàn wù xiàng qián
初學聲聞，乃至菩薩，亦不能於萬物象前，
pōu chū jīng jiàn lí yī qiè wù bié yǒu zì xìng
剖出精見，離一切物別有自性。”

fó yán rú shì rú shì
佛言：“如是，如是。”

fó fù gào ā nán   rú rǔ suǒ yán   wú yǒu jiàn jīng lí yī qiè
佛復告阿難：“如汝所言，無有見精離一切

wù bié yǒu zì xìng   zé rǔ suǒ zhǐ shì wù zhī zhōng   wú shì jiàn zhě jīn
物別有自性，則汝所指是物之中，無是見者。今

fù gào rǔ   rǔ yǔ rú lái zuò qí tuó lín   gèng guān lín yuàn   nǎi zhì
復告汝，汝與如來坐祇陀林，更觀林苑，乃至

rì yuè   zhǒng zhǒng xiàng shū   bì wú jiàn jīng shòu rǔ suǒ zhǐ   rǔ yòu
日月，種種象殊，必無見精受汝所指，汝又

fā míng cǐ zhū wù zhōng   hé zhě fēi jiàn
發明此諸物中，何者非見？”

ā nán yán   wǒ shí biàn jiàn cǐ qí tuó lín   bù zhī shì zhōng
阿難言：“我實徧見此祇陀林，不知是中

hé zhě fēi jiàn   hé yǐ gù   ruò shù fēi jiàn   yún hé jiàn shù   ruò shù
何者非見。何以故？若樹非見，云何見樹？若樹

jí jiàn   fù yún hé shù   rú shì nǎi zhì ruò kōng fēi jiàn   yún hé jiàn kōng
即見，復云何樹？如是乃至若空非見，云何見空？

ruò kōng jí jiàn   fù yún hé kōng   wǒ yòu sī wéi   shì wàn xiàng zhōng
若空即見，復云何空？我又思惟，是萬象中，

wēi xì fā míng   wú fēi jiàn zhě
微細發明，無非見者。”

fó yán   rú shì   rú shì
佛言：“如是，如是。”

yú shì dà zhòng fēi wú xué zhě   wén fó cǐ yán   máng rán bù zhī
於是大眾非無學者，聞佛此言，茫然不知

shì yì zhōng shǐ   yī shí huáng sǒng   shī qí suǒ shǒu   rú lái zhī qí
是義終始，一時惶悚，失其所守。如來知其

hún lǜ biàn zhé   xīn shēng lián mǐn   ān wèi ā nán jí zhū dà zhòng
魂慮變懼，心生憐愍，安慰阿難及諸大眾：

zhū shàn nán zǐ   wú shàng fǎ wáng shì zhēn shí yǔ   rú suǒ rú shuō
“諸善男子，無上法王是真實語，如所如說，

bù kuáng bú wàng   fēi mò qié lí sì zhǒng bù sǐ jiǎo luàn lùn yì   rǔ
不誑不妄，非末伽梨四種不死矯亂論議。汝

dì sī wéi   wú tiǎn āi mù
諦思惟，無忝哀慕。”

shì shí   wén shū shī lì fǎ wáng zǐ   mǐn zhū sì zhòng   zài dà
是時，文殊師利法王子，愍諸四眾，在大

zhòng zhōng   jí cóng zuò qǐ   dǐng lǐ fó zú   hé zhǎng gōng jìng   ér
眾中，即從座起，頂禮佛足，合掌恭敬，而

bó fó yán shì zūn cǐ zhū dà zhòng bú wù rú lái fā míng èr
白佛言：“世尊！此諸大眾，不悟如來發明二
zhǒng jīng jiàn sè kōng shì fēi shì yì shì zūn ruò cǐ qiányuán sè
種精見色空，是、非是義。世尊！若此前緣色
kōngděngxiàng ruò shì jiànzhě yīngyǒusuǒ zhǐ ruò fēi jiànzhě yīng
空等象，若是見者，應有所指；若非見者，應
wú suǒ zhǔ ér jīn bù zhī shì yì suǒ guī gù yǒu jīng bù fēi shì chóu
無所矚。而今不知是義所歸，故有驚怖，非是疇
xī shàngēnqīngxiǎn wéiyuàn rú lái dà cí fā míng cǐ zhū wù xiàng
昔善根輕鮮。惟願如來，大慈發明，此諸物象
yǔ cǐ jiàn jīng yuán shì hé wù yú qí zhōngjiān wú shì fēi
與此見精，元是何物？於其中間，無是、非
shì
是。”

fó gào wénshū jí zhū dà zhòng shí fāng rú lái jí dà pú sà
佛告文殊及諸大眾：“十方如來及大菩薩，
yú qí zì zhù sān mó dì zhōng jiàn yǔ jiànyuán bìngsuǒ xiǎng xiàng rú
於其自住三摩地中，見與見緣并所想相，如
xū kōnghuā běn wú suǒ yǒu cǐ jiàn jí yuán yuán shì pú tí miào jìng
虛空華，本無所有。此見及緣，元是菩提妙淨
míng tǐ yún hé yú zhōng yǒu shì fēi shì wénshū wú jīn wèn rǔ
明體云何於中有是非？文殊，吾今問汝，
rú rǔ wénshū gèng yǒu wénshū shì wénshū zhě wéi wú wénshū
如汝文殊，更有文殊是文殊者，為無文殊？”

rú shì shì zūn wǒ zhēn wénshū wú shì wénshū hé yǐ
“如是，世尊！我真文殊，無是文殊。何以
gù ruò yǒu shì zhě zé èr wénshū rán wǒ jīn rì fēi wú wénshū
故？若有是者，則二文殊。然我今日，非無文殊，
yú zhōng shí wú shì fēi èr xiàng
於中實無是非二相。”

fó yán cǐ jiàn miào míng yǔ zhū kōng chén yì fù rú shì
佛言：“此見妙明，與諸空塵，亦復如是。
běn shì miào míng wú shàng pú tí jìng yuán zhēn xīn wàng wéi sè kōng jí
本是妙明無上菩提淨圓真心，妄為色空及
yǔ wénjiàn rú dì èr yuè shéi wéi shì yuè yòu shéi fēi yuè wénshū
與聞見。如第二月，誰為是月？又誰非月？文殊，
dàn yī yuè zhēn zhōngjiān zì wú shì yuè fēi yuè shì yǐ rǔ jīn guān jiàn
但一月真，中間自無是月非月。是以汝今觀見

yǔ chén zhǒngzhǒng fā míng míngwéiwàngxiǎng bù néng yú zhōng
與塵，種種發明，名為妄想，不能於中
chū shì fēi shì yóu shì jīngzhēnmiàojué míngxìng gù néng lìng rǔ chū zhǐ
出是非是。由是精真妙覺明性，故能令汝出指、
fēi zhǐ
非指。”

ā nán bó fó yán shì zūn chéng rú fǎ wángsuǒshuō
阿難白佛言：“世尊！誠如法王所說：

jué yuánbiàn shí fāng jiè zhàn rán chángzhù xìng fēi shēngmiè
‘覺緣徧十方界，湛然常住，性非生滅。’

yǔ xiānfàn zhì suō pí jiā luó suǒ tán míng dì jí tóu huī dēngzhū wài
與先梵志娑毗迦羅，所談冥諦，及投灰等諸外

dào zhǒng shuō yǒu zhēn wǒ biàn mǎn shí fāng yǒu hé chā bié shì zūn
道種，說有真我徧滿十方，有何差別？世尊

yì céng yú léng qié shān wèi dà huì děng fū yǎn sī yì bǐ wài dào
亦曾於楞伽山，為大慧等敷演斯義：‘彼外道

děng chángshuō zì rán wǒ shuō yīn yuán fēi bǐ jìng jiè wǒ
等，常說自然。我說因緣，非彼境界。’我

jīn guān cǐ jué xìng zì rán fēi shēng fēi miè yuǎn lí yī qiè xū wàng
今觀此覺性自然，非生非滅，遠離一切虛妄

diāndǎo sì fēi yīn yuán yǔ bǐ zì rán yún hé kāi shì bù rù qún
顛倒，似非因緣，與彼自然。云何開示不入羣

xié huòzhēn shí xīn miàojué míngxìng
邪，獲真實心，妙覺明性？”

fó gào ā nán wǒ jīn rú shì kāi shì fāngbiàn zhēn shí gào
佛告阿難：“我今如是開示方便，真實告

rǔ rǔ yóuwèi wù huòwéi zì rán ā nán ruò bì zì rán zì
汝，汝猶未悟，惑為自然。阿難，若必自然，自

xū zhēnmíngyǒu zì rán tǐ rǔ qiěguān cǐ miào míngjiànzhōng yǐ hé
須甄明有自然體。汝且觀此妙明見中，以何

wéi zì cǐ jiàn wéi fù yǐ míng wéi zì yǐ àn wéi zì yǐ kōng wéi
為自？此見為復以明為自？以暗為自？以空為

zì yǐ sè wéi zì ā nán ruò míng wéi zì yīng bú jiàn àn ruò
自？以塞為自？阿難，若明為自，應不見暗；若

fù yǐ kōng wéi zì tǐ zhě yīng bú jiàn sè rú shì nǎi zhì zhū àn děng
復以空為自體者，應不見塞；如是乃至諸暗等

xiàng yǐ wéi zì zhě zé yú míng shí jiàn xìng duàn miè yún hé jiàn
相以為自者，則於明時，見性斷滅，云何見

míng
明？”

ā nán yán   bì cǐ miào jiàn   xìng fēi zì rán   wǒ jīn fā míng
阿難言：“必此妙見，性非自然；我今發明，
shì yīn yuán shēng   xīn yóu wèi míng   zī xún rú lái   shì yì yún hé
是因緣生。心猶未明，咨詢如來，是義云何，
hé yīn yuán xìng
合因緣性？”

fó yán   nǚ yán yīn yuán   wú fù wèn nǚ   nǚ jīn yīn jiàn
佛言：“汝言因緣，吾復問汝：汝今因見，
jiàn xìng xiàn qián   cǐ jiàn wéi fù yīn míng yǒu jiàn   yīn àn yǒu jiàn   yīn
見性現前。此見為復因明有見？因暗有見？因
kōng yǒu jiàn   yīn sè yǒu jiàn   ā nán   ruò yīn míng yǒu   yīng bú jiàn àn
空有見？因塞有見？阿難，若因明有，應不見暗；
rú yīn àn yǒu   yīng bú jiàn míng   rú shì nǎi zhì yīn kōng yīn sè   tóng
如因暗有，應不見明；如是乃至因空因塞，同
yú míng àn
於明暗。

fù cì   ā nán   cǐ jiàn yòu fù yuán míng yǒu jiàn   yuán àn
“復次，阿難，此見又復緣明有見？緣暗
yǒu jiàn   yuán kōng yǒu jiàn   yuán sè yǒu jiàn   ā nán   ruò yuán kōng
有見？緣空有見？緣塞有見？阿難，若緣空
yǒu   yīng bú jiàn sè   ruò yuán sè yǒu   yīng bú jiàn kōng   rú shì nǎi
有，應不見塞；若緣塞有，應不見空；如是乃
zhì yuán míng yuán àn   tóng yú kōng sè
至緣明緣暗，同於空塞。

dāng zhī rú shì jīng jué miào míng   fēi yīn fēi yuán   yì fēi zì
“當知如是精覺妙明，非因非緣，亦非自
rán fēi bú zì rán   wú fēi bù fēi   wú shì fēi shì   lí yī qiè xiàng
然非不自然，無非不非，無是非是，離一切相，
jí yī qiè fǎ   nǚ jīn yún hé yú zhōng cuò xīn   yǐ zhū shì jiān xì lùn
即一切法。汝今云何於中措心，以諸世間戲論
míng xiàng   ér dé fēn bié   rú yǐ shǒu zhǎng cuō mó xū kōng   zhǐ yì
名相，而得分別？如以手掌撮摩虛空，祇益
zì láo   xū kōng yún hé suí nǚ zhí zhuō
自勞，虛空云何隨汝執捉？”

ā nán bái fó yán   shì zūn   bì miào jué xìng   fēi yīn fēi
阿難白佛言：“世尊！必妙覺性，非因非

yuán shì zūnyún hé cháng yǔ bǐ qiū xuānshuō jiànxìng jù sì zhǒngyuán
緣。世尊云何常與比丘宣說，見性具四種緣？

suǒ wèi yīn kōng yīn míng yīn xīn yīn yǎn shì yì yún hé
所謂因空、因明、因心、因眼，是義云何？”

fó yán ā nán wǒ shuō shì jiān zhū yīn yuánxiàng fēi dì
佛言：“阿難，我說世間諸因緣相，非第

yī yì ā nán wú fù wèn rǔ zhū shì jiān rén shuō wǒ néng jiàn
一義。阿難，吾復問汝：諸世間人說我能見，

yún hé míngjiàn yún hé bú jiàn
云何名見？云何不見？”

ā nányán shì rén yīn yú rì yuè dēngguāng jiànzhǒng
阿難言：“世人因於日、月、燈光，見種

zhǒngxiàng míng zhī wéi jiàn ruò fù wú cǐ sānzhǒngguāngmíng zé
種相，名之為見；若復無此三種光明，則

bù néng jiàn
不能見。”

ā nán ruò wú míng shí míng bú jiàn zhě yīng bú jiàn àn
“阿難，若無明時，名不見者，應不見暗；

ruò bì jiàn àn cǐ dàn wú míng yún hé wú jiàn ā nán ruò zài àn
若必見暗，此但無明，云何無見？阿難，若在暗

shí bú jiàn míng gù míng wéi bú jiàn jīn zài míng shí bú jiàn àn
時，不見明故，名為不見；今在明時，不見暗

xiàng huán míng bú jiàn rú shì èr xiàng jù míng bú jiàn ruò fù
相，還名不見。如是二相，俱名不見。若復

èr xiàng zì xiāng líng duó fēi rǔ jiànxìng yú zhōng zàn wú rú shì zé zhī
二相自相陵奪，非汝見性於中暫無，如是則知，

èr jù míngjiàn yún hé bú jiàn
二俱名見，云何不見？

shì gù ā nán rǔ jīn dāng zhī jiàn míng zhī shí jiàn
“是故，阿難，汝今當知，見明之時，見

fēi shì míng jiàn àn zhī shí jiàn fēi shì àn jiàn kōng zhī shí jiàn fēi
非是明；見暗之時，見非是暗；見空之時，見非

shì kōng jiàn sè zhī shí jiàn fēi shì sè sì yì chéng jiù rǔ fù
是空；見塞之時，見非是塞；四義成就。汝復

yīng zhī jiàn jiàn zhī shí jiàn fēi shì jiàn jiàn yóu lí jiàn jiàn bù néng
應知，見見之時，見非是見，見猶離見，見不能

jí yún hé fù shuō yīn yuán zì rán jí hé hé xiàng rǔ děng shēng
及，云何復說因緣、自然及和合相？汝等聲

wén xiá liè wú shí bù néng tōng dá qīng jìng shí xiàng wú jīn huì rǔ
聞，狹劣無識，不能通達清淨實相。吾今誨汝，
dāng shàn sī wéi wú dé pí dài miào pú tí lù
當善思惟，無得疲怠妙菩提路。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú fó shì zūn wèi wǒ děng bèi
阿難白佛言：“世尊！如佛世尊為我等輩，

xuān shuō yīn yuán jí yǔ zì rán zhū hé hé xiàng yǔ bù hé hé xīn yóu
宣說因緣及與自然、諸和合相與不和合，心猶

wèi kāi ér jīn gèng wén jiàn jiàn fēi jiàn chóng zēng mí mèn fú yuàn
未開；而今更聞見見非見，重增迷悶。伏願

hóng cí shī dà huì mù kāi shì wǒ děng jué xīn míng jìng zuò shì
弘慈，施大慧目，開示我等覺心明淨。”作是

yǔ yǐ bēi lèi dǐng lǐ chéng shòu shèng zhǐ
語已，悲淚頂禮，承受聖旨。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū dà zhòng jiāng yù fū yǎn
爾時，世尊憐愍阿難及諸大眾，將欲敷演

dà tuó luó ní zhū sān mó tí miào xiū xíng lù gào ā nán yán rǔ
大陀羅尼，諸三摩提妙修行路，告阿難言：“汝

suī qiáng jì dàn yì duō wén yú shē mó tuō wēi mì guān zhào xīn yóu
雖強記，但益多聞，於奢摩他微密觀照，心猶

wèi liǎo rǔ jīn dì tīng wú dāng wèi rǔ fēn bié kāi shì yì lìng jiāng lái
未了。汝今諦聽，吾當為汝分別開示，亦令將來

zhū yǒu lòu zhě huò pú tí guǒ
諸有漏者，獲菩提果。

ā nán yī qiè zhòng shēng lún huí shì jiān yóu èr diān dǎo fēn
“阿難，一切眾生輪迴世間，由二顛倒分

bié jiàn wàng dāng chù fā shēng dāng yè lún zhuǎn yún hé èr jiàn
別見妄，當處發生，當業輪轉。云何二見？

yī zhě zhòng shēng bié yè wàng jiàn èr zhě zhòng shēng tóng fēn wàng
一者，眾生別業妄見；二者，眾生同分妄

jiàn
見。

yún hé míng wéi bié yè wàng jiàn ā nán rú shì jiān rén
“云何名為別業妄見？阿難，如世間人，

mù yǒu chì shǎng yè jiàn dēng guāng bié yǒu yuán yǐng wǔ sè chóng dié
目有赤眚，夜見燈光，別有圓影，五色重疊。

yú yì yún hé cǐ yè dēng míng suǒ xiàn yuán guāng wéi shì dēng sè
於意云何？此夜燈明所現圓光，為是燈色？

wéidāngjiàn sè ā nán cǐ ruò dēng sè zé fēi shěngrén hé bù tóng
為當見色？阿難，此若燈色，則非眚人何不同
jiàn ér cǐ yuányǐngwéishěng zhī guān ruò shì jiàn sè jiàn yǐ chéng
見？而此圓影唯眚之觀？若是見色，見已成
sè zé bǐ shěngrén jiànyuányǐngzhě míngwéi hé děng fù cì ā
色，則彼眚人見圓影者，名為何等？復次，阿
nán ruò cǐ yuányǐng lí dēng bié yǒu zé hé pángguānpíngzhàng jǐ
難，若此圓影，離燈別有，則合傍觀屏帳几
yán yǒuyuányǐngchū lí jiàn bié yǒu yīng fēi yǎnzhǔ yún hé shěng
筵，有圓影出。離見別有，應非眼矚，云何眚
rén mù jiànyuányǐng shì gù dāng zhī sè shí zài dēng jiàn bìng wéi yǐng
人目見圓影？是故當知，色實在燈，見病為影；
yǐngjiàn jù shěng jiànshěng fēi bìng zhōng bù yīngyán shì dēng shì jiàn
影見俱眚，見眚非病。終不應言：是燈是見，
yú shì zhōngyǒu fēi dēng fēi jiàn rú dì èr yuè fēi tǐ fēi yǐng hé
於是中有非燈非見。如第二月，非體非影，何
yǐ gù dì èr zhī guān niē suǒ chéng gù zhū yǒu zhì zhě bù yīng
以故？第二之觀，捏所成故。諸有智者，不應
shuōyán cǐ niē gēnyuán shì xíng fēi xíng lí jiàn fēi jiàn cǐ yì rú
說言：此捏根元，是形非形，離見非見。此亦如
shì mù shěngsuǒ chéng jīn yù míngshéi shì dēng shì jiàn hé
是，目眚所成，今欲名誰‘是燈是見’？何
kuàng fēn bié fēi dēng fēi jiàn
況分別‘非燈非見’？

yún hé míngwéitóng fēn wàngjiàn ā nán cǐ yán fú tí
“云何名為同分妄見？阿難，此閻浮提，
chú dà hǎi shuǐ zhōngjiānpíng lù yǒusānqiānzhōu zhèngzhōng dà zhōu
除大海水，中間平陸有三千洲。正中 大洲，
dōng xī kuòliáng dà guó fán yǒu èr qiānsān bǎi qí yú xiǎozhōu zài zhū
東西括量，大國凡有二千三百；其餘小洲在諸
hǎi zhōng qí jiānhuò yǒusānliǎngbǎiguó huò yī huò èr zhì yú sān
海中，其間或有三兩百國，或一或二，至於三
shí sì shí wǔ shí ā nán ruò fù cǐ zhōngyǒu yī xiǎozhōu
十、四十、五十。阿難，若復此中有一小洲，
zhǐ yǒuliǎngguó wéi yī guó réntónggǎn è yuán zé bǐ xiǎozhōudāng tǔ
祇有兩國，唯一國人同感惡緣，則彼小洲當土
zhòngshēng dǔ zhū yī qiè bù xiángjìng jiè huòjiàn èr rì huòjiànliǎng
眾生，覩諸一切不祥境界，或見二日，或見兩

yuè qí zhōng nǎi zhì yùn shì pèi jué huì bèi fēi liú fù ěr hóng ní
月，其中乃至暈適珮玦，慧孛飛流，負耳虹蜺，
zhǒngzhǒng è xiàng dàn cǐ guó jiàn bǐ guó zhòngshēngběnsuǒ bú jiàn
種種惡相。但此國見，彼國眾生本所不見，
yì fù bù wén
亦復不聞。

ā nán wú jīn wéi rǔ yǐ cǐ èr shì jìn tuì hé míng
“阿難，吾今為汝，以此二事，進退合明。

ā nán rú bǐ zhòngshēng bié yè wàngjiàn zhǔ dēngguāng
“阿難，如彼眾生別業妄見，矚燈光

zhōngsuǒxiànyuányǐng suī sì qiánjìng zhōng bǐ jiànzhě mù shěngsuǒ
中所現圓影，雖似前境，終彼見者，目眚所
chéng shěng jí jiàn láo fēi sè suǒ zào rán jiàn shěngzhě zhōng wú
成。眚即見勞，非色所造，然見眚者，終無
jiàn jiù lì rǔ jīn rì yǐ mù guān jiàn shān hé guó tǔ jí zhū zhòng
見咎。例汝今日，以目觀見山河國土及諸眾
shēng jiē shì wú shǐ jiàn bìngsuǒ chéng jiàn yǔ jiàn yuán shì xiàn qián
生，皆是無始見病所成。見與見緣，似現前
jìng yuán wǒ jué míng jiàn suǒ yuán shěng jué jiàn jí shěng běn jué
境。元我覺明，見所緣眚。覺見即眚；本覺
míng xīn jué yuán fēi shěng jué suǒ jué shěng jué fēi shěngzhōng
明心，覺緣非眚。覺所覺眚，覺非眚中，
cǐ shí jiàn jiàn yún hé fù míng jué wén zhī jiàn shì gù rǔ jīn jiàn
此實見見！云何復名覺聞知見？是故，汝今見
wǒ jí rǔ bìngzhū shì jiān shí lèi zhòngshēng jiē jí jiàn shěng fēi
我及汝，并諸世間十類眾生，皆即見眚。非
jiàn shěngzhě bǐ jiànzhēnjīng xìng fēi shěngzhě gù bù míngjiàn
見眚者，彼見真精；性非眚者，故不名見。

ā nán rú bǐ zhòngshēng tóng fēn wàngjiàn lì bǐ wàngjiàn
“阿難，如彼眾生同分妄見，例彼妄見

bié yè yī rén yī bìng mù rén tóng bǐ yī guó bǐ jiàn yuányǐng
別業一人。一病目人，同彼一國，彼見圓影，
shěngwàngsuǒshēng cǐ zhòngtóng fēn suǒxiàn bù xiáng tóngjiàn yè zhōng
眚妄所生；此眾同分所現不祥，同見業中，
zhàng è suǒ qǐ jù shì wú shǐ jiàn wàngsuǒshēng lì yán fú tí sān
瘴惡所起，俱是無始見妄所生。例閻浮提三
qiānzōuzhōng jiān sì dà hǎi suǒ pó shì jiè bìng jì shí fāngzhūyǒu
千洲中，兼四大海、娑婆世界，并洎十方諸有

lòu guó jí zhūzhòngshēng tóng shì jué míng wú lòu miào xīn jiàn wén jué
漏國及諸眾生，同是覺明無漏妙心，見聞覺

zhī xū wàngbìngyuán hé hé wàngshēng hé hé wàng sǐ ruò néng
知虛妄病緣，和合妄生，和合妄死。若能

yuǎn lí zhū hé hé yuán jí bù hé hé zé fù mièchúzhūshēng sǐ yīn
遠離諸和合緣及不和合，則覆滅除諸生死因，

yuánmǎn pú tí bù shēngmièxìng qīngjìng běn xīn běn jué chángzhù
圓滿菩提，不生滅性，清淨本心，本覺常住。

ā nán rǔ suī xiān wù běn jué miào míng xìng fēi yīn yuán
“阿難，汝雖先悟本覺妙明，性非因緣，

fēi zì rán xìng ér yóu wèi míng rú shì jué yuán fēi hé hé shēng jí
非自然性，而猶未明，如是覺元非和合生，及

bù hé hé
不和合。

ā nán wú jīn fù yǐ qián chén wèn rǔ rǔ jīn yóu yǐ yī
“阿難，吾今復以前塵問汝，汝今猶以一

qiè shì jiān wàng xiǎng hé hé zhū yīn yuán xìng ér zì yí huò zhèng pú
切世間妄想和合諸因緣性，而自疑惑，證菩

tí xīn hé hé qǐ zhě zé rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi yǔ míng hé
提心和合起者，則汝今者妙淨見精，為與明和？

wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi yǔ sè hé ruò míng hé zhě
為與暗和？為與通和？為與塞和？若明和者，

qiě rǔ guān míng dāng míng xiàn qián hé chù zá jiàn jiàn xiàng kě biàn
且汝觀明，當明現前，何處雜見？見相可辨，

zá hé xíng xiàng ruò fēi jiàn zhě yún hé jiàn míng ruò jí jiàn zhě
雜何形像？若非見者，云何見明？若即見者，

yún hé jiàn jiàn bì jiàn yuán mǎn hé chù hé míng ruò míng yuán mǎn
云何見見？必見圓滿，何處和明？若明圓滿，

bù hé jiàn hé jiàn bì yì míng zá zé shī bǐ xìng míng míng zì zá
不合見和。見必異明，雜則失彼性明名字，雜

shī míng xìng hé míng fēi yì bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì
失明性，和明非義。彼暗與通，及諸羣塞，亦

fù rú shì
復如是。

fù cì ā nán yòu rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi yǔ míng
“復次，阿難，又汝今者妙淨見精，為與明

hé wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi yǔ sè hé ruò míng hé
合？為與暗合？為與通合？為與塞合？若明合

zhě zhì yú àn shí míngxiàng yǐ miè cǐ jiàn jí bù yǔ zhū àn hé
者，至於暗時，明相已滅，此見即不與諸暗合，
yún hé jiàn àn ruò jiàn àn shí bù yǔ àn hé yǔ míng hé zhě yīng
云何見暗？若見暗時，不與暗合，與明合者，應
fēi jiàn míng jì bú jiàn míng yún hé míng hé liǎo míng fēi àn bǐ
非見明；既不見明，云何明合，了明非暗？彼
àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì
暗與通，及諸羣塞，亦復如是。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú wǒ sī wéi cǐ miào jué
阿難白佛言：“世尊！如我思惟，此妙覺
yuán yǔ zhū yuán chén jí xīn niàn lù fēi hé hé yé
元，與諸緣塵，及心念慮，非和合耶？”

fó yán rǔ jīn yòu yán jué fēi hé hé wú fù wèn rǔ cǐ
佛言：“汝今又言覺非和合。吾復問汝：此
miào jiàn jīng fēi hé hé zhě wéi fēi míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi
妙見精非和合者，為非明和？為非暗和？為非
tōng hé wéi fēi sè hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng bì yǒu
通和？為非塞和？若非明和，則見與明，必有
biān pàn rǔ qiě dì guān hé chù shì míng hé chù shì jiàn zài jiàn
邊畔。汝且諦觀，何處是明？何處是見？在見
zài míng zì hé wéi pàn ā nán ruò míng jì zhōng bì wú jiàn zhě
在明，自何為畔？阿難，若明際中必無見者，
zé bù xiāng jí zì bù zhī qí míng xiàng suǒ zài pàn yún hé chéng
則不相及，自不知其明相所在，畔云何成？

bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì yòu miào jiàn jīng fēi hé
彼暗與通，及諸羣塞，亦復如是。又妙見精非和
hé zhě wéi fēi míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi tōng hé wéi fēi
合者，為非明合？為非暗合？為非通合？為非
sè hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng xìng xiāng guāi jiǎo rú ěr
塞合？若非明合，則見與明，性相乖角；如耳
yǔ míng liǎo bù xiāng chù jiàn qiě bù zhī míng xiàng suǒ zài yún hé zhēn
與明，了不相觸。見且不知明相所在，云何甄
míng hé fēi hé lǐ bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì
明合非合理？彼暗與通，及諸羣塞，亦復如是。

ā nán rǔ yóu wèi míng yī qiè fú chén zhū huàn huà xiàng
“阿難，汝猶未明一切浮塵諸幻化相，
dāng chù chū shēng suí chù miè jìn huàn wàng chēng xiàng qí xìng zhēn
當處出生，隨處滅盡，幻妄稱相，其性真

wéimiàojuémíng tǐ rú shì nǎi zhì wǔ yīn liù rù cóng shí èr chù
為妙覺明體。如是乃至五陰、六入，從十二處
zhì shí bā jiè yīn yuán hé hé xū wàng yǒu shēng yīn yuán bié lí
至十八界，因緣和合，虛妄有生；因緣別離，
xū wàng míng miè shū bù néng zhī shēng miè qù lái běn rú lái zàng cháng
虛妄名滅。殊不能知生滅去來，本如來藏常
zhù miào míng bú dòng zhōu yuán miào zhēn rú xìng xìng zhēn cháng zhōng
住妙明不動周圓妙真如性。性真常中，
qiú yú qù lái mí wù shēng sǐ liǎo wú suǒ dé
求於去來，迷悟生死，了無所得。

ā nán yún hé wǔ yīn běn rú lái zàng miào zhēn rú xìng
“阿難，云何五陰，本如來藏妙真如性？”

ā nán pì rú yǒu rén yǐ qīng jìng mù guān qīng míng kōng
“阿難，譬如有人，以清淨目，觀清明空，

wéi yī qīng xū jiǒng wú suǒ yǒu qí rén wú gù bú dòng mù jīng dèng
唯一晴虛，迥無所有。其人無故不動目睛，瞪

yǐ fā láo zé yú xū kōng bié jiàn kuáng huā fù yǒu yī qiè kuáng luàn
以發勞，則於虛空別見狂華，復有一切狂亂

fēi xiàng sè yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán shì zhū kuáng huā
非相。色陰當知，亦復如是。阿難，是諸狂華，

fēi cóng kōng lái fēi cóng mù chū rú shì ā nán ruò kōng lái zhě
非從空來，非從目出。如是，阿難，若空來者，

jì cóng kōng lái huán cóng kōng rù ruò yǒu chū rù jí fēi xū kōng
既從空來，還從空入；若有出入，即非虛空。

kōng ruò fēi kōng zì bù róng qí huā xiàng qǐ miè rú ā nán tǐ bù
空若非空，自不容其華相起滅，如阿難體，不

róng ā nán ruò mù chū zhě jì cóng mù chū huán cóng mù rù jí
容阿難。若目出者，既從目出，還從目入，即

cǐ huā xìng cóng mù chū gù dāng hé yǒu jiàn ruò yǒu jiàn zhě qù
此華性，從目出故，當合有見。若有見者，去

jì huā kōng xuán hé jiàn yǎn ruò wú jiàn zhě chū jì yì kōng xuán
既華空，旋合見眼；若無見者，出既翳空，旋

dāng yì yǎn yòu jiàn huā shí mù yīng wú yì yún hé qīng kōng hào
當翳眼；又見華時，目應無翳，云何晴空，號

qīng míng yǎn shì gù dāng zhī sè yīn xū wàng běn fēi yīn yuán fēi
清明眼？是故當知，色陰虛妄，本非因緣，非

zì rán xìng
自然性。

ā nán pì rú yǒu rén shǒu zú yàn ān bǎi hái tiáo shì
“阿難，譬如有人，手足宴安，百骸調適，
hū rú wàngshēng xìng wú wéishùn qí rén wú gù yǐ èr shǒuzhǎng
忽如忘生，性無違順。其人無故，以二手掌
yú kōngxiāngmó yú èr shǒuzhōng wàngshēng sè huáilēng rè zhūxiàng
於空相摩，於二手中，妄生澀滑冷熱諸相。
shòu yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán shì zhū huànchù bù cóng
受陰當知，亦復如是。阿難，是諸幻觸，不從
kōng lái bù cóngzhǎngchū rú shì ā nán ruò kōng lái zhě jì
空來，不從掌出。如是，阿難，若空來者，既
néng chùzhǎng hé bú chùshēn bù yīng xū kōngxuǎn zé lái chù ruò
能觸掌，何不觸身？不應虛空選擇來觸。若
cóngzhǎngchū yīng fēi dài hé yòuzhǎngchū gù hé zé zhǎng zhī
從掌出，應非待合；又掌出故，合則掌知，
lí zé chù rù bì wàn gǔ suǐ yīng yì jué zhī rù shí zōng jì bì yǒu
離則觸入，臂腕骨髓，應亦覺知入時蹤跡。必有
jué xīn zhī chū zhī rù zì yǒu yī wù shēnzhōngwǎng lái hé dài hé zhī
覺心知出知入，自有一物身中往來，何待合知，
yào míng wéi chù shì gù dāng zhī shòu yīn xū wàng běn fēi yīn yuán
要名為觸？是故當知，受陰虛妄，本非因緣，
fēi zì rán xìng
非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén tán shuō cù méi kǒuzhōngshuǐchū
“阿難，譬如有人，談說酢梅，口中水出；
sī tà xuán yá zú xīn suān sè xiǎng yīn dāng zhī yì fù rú shì
思蹋懸崖，足心酸澀；想陰當知，亦復如是。
ā nán rú shì cù shuō bù cóngméishēng fēi cóngkǒu rù rú shì
阿難，如是酢說，不從梅生，非從口入。如是，
ā nán ruò méishēngzhě méi hé zì tán hé dài rén shuō ruò cóng
阿難，若梅生者，梅合自談，何待人說？若從
kǒu rù zì hé kǒuwén hé xū dài ěr ruò dú ěr wén cǐ shuǐ hé
口入，自合口聞，何須待耳？若獨耳聞，此水何
bù ěr zhōng ér chū xiǎng tà xuán yá yǔ shuōxiāng lèi shì gù dāng
不耳中而出？想蹋懸崖，與說相類。是故當
zhī xiǎng yīn xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
知，想陰虛妄，本非因緣，非自然性。

ā nán pì rú bào liú bō làng xiāng xù qián jì hòu jì
“阿難，譬如暴流，波浪相續，前際後際

bù xiāng yú yuè xíng yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán rú shì
不相踰越。行陰當知，亦復如是。阿難，如是
liú xìng bù yīn kōng shēng bù yīn shuǐ yǒu yì fēi shuǐ xìng fēi lí
流性，不因空生，不因水有，亦非水性，非離
kōng shuǐ rú shì ā nán ruò yīn kōng shēng zé zhū shí fāng wú jìn
空水。如是，阿難，若因空生，則諸十方無盡
xū kōng chéng wú jìn liú shì jiè zì rán jù shòu lún nì ruò yīn shuǐ
虛空，成無盡流，世界自然俱受淪溺。若因水
yǒu zé cǐ bào liú xìng yīng fēi shuǐ yǒu suǒ yǒu xiàng jīn yīng xiàn
有，則此暴流，性應非水，有所有相，今應現
zài ruò jí shuǐ xìng zé chéng qīng shí yīng fēi shuǐ tǐ ruò lí kōng
在。若即水性，則澄清時，應非水體。若離空
shuǐ kōng fēi yǒu wài shuǐ wài wú liú shì gù dāng zhī xíng yīn xū
水，空非有外，水外無流。是故當知，行陰虛
wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
妄，本非因緣，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén qǔ pín qié píng sāi qí liǎng kǒng
“阿難，譬如有人，取頻伽餅，塞其兩孔，
mǎn zhōng qīng kōng qiān lǐ yuǎn xíng yòng xiǎng tā guó shí yīn dāng
滿中擎空，千里遠行，用餉他國。識陰當
zhī yì fù rú shì ā nán rú shì xū kōng fēi bǐ fāng lái fēi
知，亦復如是。阿難，如是虛空，非彼方來，非
cǐ fāng rù rú shì ā nán ruò bǐ fāng lái zé běn píng zhōng jì
此方入。如是，阿難，若彼方來，則本餅中既
zhù kōng qù yú běn píng dì yīng shǎo xū kōng ruò cǐ fāng rù kāi
貯空去，於本餅地，應少虛空。若此方入，開
kǒng dào píng yīng jiàn kōng chū shì gù dāng zhī shí yīn xū wàng
孔倒餅，應見空出。是故當知，識陰虛妄，
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因緣，非自然性。

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第二

lénɡyánjīngzàn
楞嚴經讚

fā míngjiàn xìng   zhēn shì yuán chén   ruò néng zhuǎn wù jí néng
發明見性。 真示緣塵。 若能轉物即能

rén   lí zhū zì guān xīn   miào jué cháng chūn   wǔ yīn běn lái zhēn
仁。 離諸自觀心。 妙覺常春。 五陰本來真。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì sān
菩薩萬行首楞嚴經卷第三

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

fù cì ā nán yún hé liù rù běn rú lái zàng miào zhēn rú
“復次，阿難，云何六入本如來藏妙真如

xìng
性？

ā nán jí bǐ mù jīng dèng fā láo zhě jiān mù yǔ láo tóng
“阿難，即彼目睛瞪發勞者，兼目與勞，同

shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú míng àn èr zhǒng wàng chén fā
是菩提瞪發勞相。因于明、暗二種妄塵，發

jiàn jū zhōng xī cǐ chén xiàng míng wéi jiàn xìng cǐ jiàn lí bǐ míng
見居中，吸此塵象，名為見性。此見離彼明

àn èr chén bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì jiàn
暗二塵，畢竟無體。如是，阿難，當知是見，

fēi míng àn lái fēi yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò
非明暗來，非於根出，不於空生。何以故？若

cóng míng lái àn jí suí miè yīng fēi jiàn àn ruò cóng àn lái míng
從明來，暗即隨滅，應非見暗。若從暗來，明

jí suí miè yīng wú jiàn míng ruò cóng gēn shēng bì wú míng àn rú
即隨滅，應無見明。若從根生，必無明暗，如

shì jiàn jīng běn wú zì xìng ruò yú kōng chū qián zhǔ chén xiàng guī
是見精，本無自性。若於空出，前矚塵象，歸

dāng jiàn gēn yòu kōng zì guān hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī
當見根；又空自觀，何關汝入？是故當知，

yǎn rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
眼入虛妄，本非因緣，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ liǎng shǒu zhǐ jí sāi qí ěr ěr
“阿難，譬如有人，以兩手指急塞其耳，耳

gēn láo gù tóu zhōng zuò shēng jiān ěr yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā
根勞故，頭中作聲。兼耳與勞，同是菩提瞪發

láo xiàng yīn yú dòng jìng èr zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng
勞相。因于動、靜二種妄塵，發聞居中，

xī cǐ chén xiàng míng tīng wén xìng cǐ wén lí bǐ dòng jìng èr chén
吸此塵象，名聽聞性。此聞離彼動靜二塵，

bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì wén fēi dòng jìng lái
畢竟無體。如是，阿難，當知是聞，非動靜來，

fēi yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng jìng lái dòng
非於根出，不於空生。何以故？若從靜來，動

jí suí miè yīng fēi wén dòng ruò cóng dòng lái jìng jí suí miè yīng
即隨滅，應非聞動。若從動來，靜即隨滅，應

wú jué jìng ruò cóng gēn shēng bì wú dòng jìng rú shì wén tǐ běn
無覺靜。若從根生，必無動靜，如是聞體，本

wú zì xìng ruò yú kōng chū yǒu wén chéng xìng jí fēi xū kōng yòu
無自性。若於空出，有聞成性，即非虛空；又

kōng zì wén hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī ěr rù xū wàng běn
空自聞，何關汝入？是故當知，耳入虛妄，本

fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
非因緣，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén jí xù qí bí xù jiǔ chéng láo
“阿難，譬如有人，急畜其鼻，畜久成勞，

zé yú bí zhōng wén yǒu lěng chù yīn chù fēn bié tōng sè xū shí rú shì
則於鼻中聞有冷觸，因觸分別通塞虛實，如是

nǎi zhì zhū xiāng chòu qì jiān bí yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo
乃至諸香臭氣。兼鼻與勞，同是菩提瞪發勞

xiàng yīn yú tōng sè èr zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng xī
相。因于通、塞二種妄塵，發聞居中，吸

cǐ chén xiàng míng xiù wén xìng cǐ wén lí bǐ tōng sè èr chén bì
此塵象，名鼻聞性。此聞離彼通塞二塵，畢

jìng wú tǐ dāng zhī shì wén fēi tōng sè lái fēi yú gēn chū bù
竟無體。當知是聞，非通塞來，非於根出，不

yú kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng tōng lái sè zé wén miè yún hé
於空生。何以故？若從通來，塞則聞滅，云何

zhī sè   rú yīn sè yǒu   tōng zé wú wén   yún hé fā míng xiāng chòu
知塞？如因塞有，通則無聞，云何發明香臭
děng chù   ruò cóng gēn shēng   bì wú tōng sè   rú shì wén jī   běn
等觸？若從根生，必無通塞，如是聞機，本
wú zì xìng   ruò cóng kōng chū   shì wén zì dāng huí xiù rǔ bí   kōng zì
無自性。若從空出，是聞自當迴嗅汝鼻；空自
yǒu wén   hé guān rǔ rù   shì gù dāng zhī   bí rù xū wàng   běn fēi
有聞，何關汝入？是故當知，鼻入虛妄，本非
yīn yuán   fēi zì rán xìng
因緣，非自然性。

ā nán   pì rú yǒu rén   yǐ shé shì wěn   shú shì lìng láo
“阿難，譬如有人，以舌舐吻，熟舐令勞。

qí rén ruò bìng   zé yǒu kǔ wèi   wú bìng zhī rén   wēi yǒu tián chù   yóu
其人若病，則有苦味；無病之人，微有甜觸。由
tián yǔ kǔ   xiǎn cǐ shé gēn   bú dòng zhī shí   dàn xìng cháng zài   jiān
甜與苦，顯此舌根；不動之時，淡性常在。兼
shé yǔ láo   tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng   yīn tián kǔ   dàn èr zhǒng
舌與勞，同是菩提瞪發勞相。因甜苦、淡二種
wàng chén   fā zhī jū zhōng   xī cǐ chén xiàng   míng zhī wèi xìng   cǐ
妄塵，發知居中，吸此塵象，名知味性。此
zhī wèi xìng   lí bǐ tián kǔ jí dàn èr chén   bì jìng wú tǐ   rú shì
知味性，離彼甜苦及淡二塵，畢竟無體。如是，

ā nán   dāng zhī rú shì cháng kǔ dàn zhī   fēi tián kǔ lái   fēi yīn dàn
阿難，當知如是嘗苦淡知，非甜苦來，非因淡
yǒu   yòu fēi gēn chū   bù yú kōng shēng   hé yǐ gù   ruò tián kǔ lái
有，又非根出，不於空生。何以故？若甜苦來，
dàn zé zhī miè   yún hé zhī dàn   ruò cóng dàn chū   tián jí zhī wáng
淡則知滅，云何知淡？若從淡出，甜即知亡，
fù yún hé zhī tián kǔ èr xiàng   ruò cóng shé shēng   bì wú tián dàn jí
復云何知甜苦二相？若從舌生，必無甜淡及
yǔ kǔ chén   sī zhī wèi gēn   běn wú zì xìng   ruò yú kōng chū   xū
與苦塵，斯知味根，本無自性。若於空出，虛
kōng zì wèi   fēi rǔ kǒu zhī   yòu kōng zì zhī   hé guān rǔ rù   shì
空自味，非汝口知；又空自知，何關汝入？是
gù dāng zhī   shé rù xū wàng   běn fēi yīn yuán   fēi zì rán xìng
故當知，舌入虛妄，本非因緣，非自然性。

ā nán   pì rú yǒu rén   yǐ yī lěng shǒu chù yú rè shǒu   ruò
“阿難，譬如有人，以一冷手觸於熱手，若

lěng shì duō rè zhě cóng lěng ruò rè gōng shèng lěng zhě chéng rè
冷勢多，熱者從冷；若熱功勝，冷者成熟。

rú shì yǐ cǐ hé jué zhī chù xiǎn yú lí zhī shè shì ruò chéng yīn
如是以此合覺之觸，顯於離知；涉勢若成，因

yú láo chù jiān shēn yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú
于勞觸。兼身與勞，同是菩提瞪發勞相。因于

lí hé èr zhǒng wàng chén fā jué jū zhōng xī cǐ chén xiàng
離、合二種妄塵，發覺居中，吸此塵象，

míng zhī jué xìng cǐ zhī jué tǐ lí bǐ lí hé wéi shùn èr chén bì
名知覺性。此知覺體，離彼離合違順二塵，畢

jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì jué fēi lí hé lái fēi
竟無體。如是，阿難，當知是覺，非離合來，非

wéi shùn yǒu bù yú gēn chū yòu fēi kōng shēng hé yǐ gù ruò hé
違順有，不於根出，又非空生。何以故？若合

shí lái lí dāng yǐ miè yún hé jué lí wéi shùn èr xiàng yì fù rú
時來，離當已滅，云何覺離？違順二相亦復如

shì ruò cóng gēn chū bì wú lí hé wéi shùn sì xiàng zé rǔ shēn zhī
是。若從根出，必無離合違順四相，則汝身知，

yuán wú zì xìng bì yú kōng chū kōng zì zhī jué hé guān rǔ rù
元無自性。必於空出，空自知覺，何關汝入？

shì gù dāng zhī shēn rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
是故當知，身入虛妄，本非因緣，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén láo juàn zé mián shuì shú biàn wù
“阿難，譬如有人，勞倦則眠，睡熟便寤；

lǎn chén sī yì shī yì wéi wàng shì qí diān dǎo shēng zhù yì miè
覽塵斯憶，失憶為忘。是其顛倒生住異滅，

xī xí zhōng guī bù xiāng yú yuè chēng yì zhī gēn jiān yì yǔ láo
吸習中歸，不相踰越，稱意知根。兼意與勞，

tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú shēng miè èr zhǒng wàng chén
同是菩提瞪發勞相。因于生、滅二種妄塵，

jí zhī jū zhōng xī cuō nèi chén jiàn wén nì liú liú bù jí dì
集知居中，吸撮內塵，見聞逆流，流不及地，

míng jué zhī xìng cǐ jué zhī xìng lí bǐ wù mèi shēng miè èr chén bì
名覺知性。此覺知性，離彼寤寐生滅二塵，畢

jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī rú shì jué zhī zhī gēn fēi wù
竟無體。如是，阿難，當知如是覺知之根，非寤

mèi lái fēi shēng miè yǒu bù yú gēn chū yì fēi kōng shēng hé yǐ
寐來，非生滅有，不於根出，亦非空生。何以

gù ruò cóng wù lái mèi jí suí miè jiāng hé wéi mèi bì shēng shí
故？若從寤來，寐即隨滅，將何為寐？必生時
yǒu miè jí tóng wú lìng shéi shòu miè ruò cóng miè yǒu shēng jí miè
有，滅即同無，令誰受滅？若從滅有，生即滅
wú shéi zhī shēng zhě ruò cóng gēn chū wù mèi èr xiāng suí shēn kāi hé
無，誰知生者？若從根出，寤寐二相隨身開合，
lí sī èr tǐ cǐ jué zhī zhě tóng yú kōng huā bì jìng wú xìng ruò cóng
離斯二體，此覺知者同於空華，畢竟無性。若從
kōng shēng zì shì kōng zhī hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī yì
空生，自是空知，何關汝入？是故當知，意
rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
入虛妄，本非因緣，非自然性。

fù cì ā nán yún hé shí èr chù běn rú lái zàng miào zhēn
“復次，阿難，云何十二處本如來藏妙真

rú xìng
如性？

ā nán rǔ qiě guān cǐ qí tuó shù lín jí zhū quán chí yú
“阿難，汝且觀此祇陀樹林及諸泉池。於
yì yún hé cǐ děng wéi shì sè shēng yǎn jiàn yǎn shēng sè xiàng
意云何？此等為是色生眼見？眼生色相？

ā nán ruò fù yǎngēn shēng sè xiàng zhě jiàn kōng fēi sè sè xìng yīng
阿難，若復眼根生色相者，見空非色，色性應
xiāo xiāo zé xiǎn fā yī qiè dōu wú sè xiàng jì wú shéi míng kōng
銷，銷則顯發，一切都無；色相既無，誰明空
zhì kōng yì rú shì ruò fù sè chén shēng yǎn jiàn zhě guān kōng fēi
質？空亦如是。若復色塵生眼見者，觀空非
sè jiàn jí xiāo wáng wáng zé dōu wú shéi míng kōng sè shì gù dāng
色，見即銷亡；亡則都無，誰明空色？是故當
zhī jiàn yǔ sè kōng jù wú chù suǒ jí sè yǔ jiàn èr chù xū wàng
知，見與色空，俱無處所，即色與見，二處虛妄，
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因緣，非自然性。

ā nán rǔ gèng tīng cǐ qí tuó yuán zhōng shí bàn jī gǔ
“阿難，汝更聽此祇陀園中，食辦擊鼓，

zhòng jí zhuàng zhōng zhōng gǔ yīn shēng qián hòu xiāng xù yú yì yún
眾集撞鐘，鐘鼓音聲前後相續。於意云
hé cǐ děng wéi shì shēng lái ěr biān ěr wǎng shēng chù ā nán
何？此等為是聲來耳邊？耳往聲處？阿難，

ruò fù cǐ shēng lái yú ěr biān rú wǒ qǐ shí shì luó fá chéng zài qí
若復此聲來於耳邊，如我乞食室羅筏城，在祇
tuó lín zé wú yǒu wǒ cǐ shēng bì lái ā nán ěr chù mù lián jiā shè
陀林則無有我。此聲必來阿難耳處，目連、迦葉
yīng bú jù wén hé kuàng qí zhōng yī qiān èr bǎi wǔ shí shā mén yī
應不俱聞，何況其中一千二百五十沙門，一
wénzhōngshēngtóng lái shí chù ruò fù rǔ ěr wǎng bǐ shēngbiān rú
聞鐘聲同來食處！若復汝耳往彼聲邊，如
wǒ guī zhù qí tuó lín zhōng zài shì luó chéng zé wú yǒu wǒ rǔ wén gǔ
我歸住祇陀林中，在室羅城則無有我。汝聞鼓
shēng qí ěr yǐ wǎng jī gǔ zhī chù zhōngshēng qí chū yīng bú jù
聲，其耳已往擊鼓之處，鐘聲齊出，應不俱
wén hé kuàng qí zhōngxiàng mǎ niú yángzhǒngzhǒng yīn xiǎng ruò wú
聞，何況其中象馬牛羊種種音響？若無
lái wǎng yì fù wú wén shì gù dāng zhī tīng yǔ yīn shēng jù wú
來往，亦復無聞。是故當知，聽與音聲，俱無
chùsuǒ jí tīng yǔ shēng èr chù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì
處所，即聽與聲，二處虛妄，本非因緣，非自
rán xìng
然性。

ā nán rǔ yòu xiù cǐ lú zhōngzhāntán cǐ xiāngruò fù rán
“阿難，汝又覷此鑪中栴檀，此香若復然
yú yī zhū shì luó fá chéng sì shí lǐ nèi tóng shí wén qì yú yì
於一鉢，室羅筏城四十里內，同時聞氣。於意
yún hé cǐ xiāng wéi fù shēngzhāntán mù shēng yú rǔ bí wéi
云何？此香為復生栴檀木？生於汝鼻？為
shēng yú kōng ā nán ruò fù cǐ xiāng shēng yú rǔ bí chēng bí
生於空？阿難，若復此香，生於汝鼻，稱鼻
suǒshēng dāng cóng bí chū bí fēi zhāntán yún hé bí zhōngyǒuzhān
所生，當從鼻出，鼻非栴檀，云何鼻中有栴
tán qì chēng rǔ wénxiāng dāng yú bí rù bí zhōngchūxiāng shuō
檀氣？稱汝聞香，當於鼻入；鼻中出香，說
wén fēi yì ruò shēng yú kōng kōng xìng cháng héng xiāng yīng cháng zài
聞非義。若生於空，空性常恒，香應常在，
hé jiè lú zhōngruò cǐ kū mù ruò shēng yú mù zé cǐ xiāng zhì yīn
何藉鑪中爇此枯木？若生於木，則此香質因
ruò chéng yān ruò bí dé wén hé méng yān qì qí yānténg kōng wèi
爇成煙，若鼻得聞，合蒙煙氣，其煙騰空未

jí yáoyuǎn sì shí lǐ nèi yún hé yǐ wén shì gù dāng zhī xiāng bí
及遙遠，四十里內云何已聞？是故當知，香鼻
yǔ wén jù wú chùsuǒ jí xiù yǔ xiāng èr chù xū wàng běn fēi
與聞，俱無處所，即嗅與香，二處虛妄，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因緣，非自然性。

ā nán rǔ cháng èr shí zhòngzhōng chí bō qí jiānhuò
“阿難，汝常二時，眾中持鉢，其間或
yù sū lào tí hú míngwéishàngwèi yú yì yún hé cǐ wèi wéi
遇酥酪、醍醐，名為上味。於意云何？此味為
fù shēng yú kōngzhōng shēng yú shézhōng wéishēng shí zhōng ā
復生於空中？生於舌中？為生食中？阿
nán ruò fù cǐ wèishēng yú rǔ shé zài rǔ kǒuzhōng zhǐ yǒu yī shé
難，若復此味生於汝舌，在汝口中祇有一舌，
qí shé ěr shí yǐ chéng sū wèi yù hēi shí mì yīng bù tuī yí ruò
其舌爾時已成酥味，遇黑石蜜，應不推移。若
bú biàn yí bù míng zhī wèi ruò biàn yí zhě shé fēi duō tǐ yún
不變移，不名知味；若變移者，舌非多體，云
hé duō wèi yī shé zhī zhī ruò shēng yú shí shí fēi yǒu shí yún hé
何多味，一舌之知？若生於食，食非有識，云何
zì zhī yòu shí zì zhī jí tóng tā shí hé yù yú rǔ míngwèi zhī
自知？又食自知，即同他食，何預於汝，名味之
zhī ruò shēng yú kōng rǔ dàn xū kōng dāng zhī hé wèi bì qí xū
知？若生於空，汝噉虛空，當知何味？必其虛
kōngruò zuò xián wèi jì xián rǔ shé yì xián rǔ miàn zé cǐ jiè rén
空若作鹹味，既鹹汝舌，亦鹹汝面，則此界人
tóng yú hǎi yú jì chángshòuxián liǎo bù zhī dàn ruò bù shí dàn
同於海魚，既常受鹹，了不知淡；若不識淡，
yì bù jué xián bì wú suǒ zhī yún hé míngwèi shì gù dāng zhī
亦不覺鹹，必無所知，云何名味？是故當知，
wèishé yǔ cháng jù wú chùsuǒ jí cháng yǔ wèi èr jù xū wàng
味舌與嘗，俱無處所，即嘗與味，二俱虛妄，
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因緣，非自然性。

ā nán rǔ cháng chénzhāo yǐ shǒu mó tóu yú yì yún hé
“阿難，汝常晨朝以手摩頭。於意云何？
cǐ mó suǒ zhī shéi wéi néng chù néng wéi zài shǒu wéi fù zài tóu
此摩所知，誰為能觸？能為在手？為復在頭？

ruò zài yú shǒu tóu zé wú zhī yún hé chéngchù ruò zài yú tóu
若在於手，頭則無知，云何成觸？若在於頭，
shǒu zé wú yòng yún hé míngchù ruò gè gè yǒu zé rǔ ā nányīng
手則無用，云何名觸？若各各有，則汝阿難應
yǒu èr shēn ruò tóu yǔ shǒu yī chùsuǒshēng zé shǒu yǔ tóu dāng
有二身。若頭與手一觸所生，則手與頭，當
wéi yī tǐ ruò yī tǐ zhě chù zé wú chéng ruò èr tǐ zhě chù
為一體；若一體者，觸則無成。若二體者，觸
shéiwéi zài zài néng fēi suǒ zài suǒ fēi néng bù yīng xū kōng yǔ rǔ
誰為在？在能非所，在所非能，不應虛空與汝
chéngchù shì gù dāng zhī jué chù yǔ shēn jù wú chùsuǒ jí shēn
成觸。是故當知，覺觸與身，俱無處所，即身
yǔ chù èr jù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
與觸，二俱虛妄，本非因緣，非自然性。

ā nán rǔ cháng yì zhōng suǒ yuán shàn è wú jì
“阿難，汝常意中，所緣善、惡、無記
sān xìng shēng chéng fǎ zé cǐ fǎ wéi fù jí xīn suǒ shēng wéi dāng lí
三性生成法則，此法為復即心所生？為當離
xīn bié yǒu fāng suǒ ā nán ruò jí xīn zhě fǎ zé fēi chén fēi xīn
心別有方所？阿難，若即心者，法則非塵，非心
suǒ yuán yún hé chéngchù ruò lí yú xīn bié yǒu fāng suǒ zé fǎ zì
所緣，云何成處？若離於心別有方所，則法自
xìng wéi zhī fēi zhī zhī zé míng xīn yì rǔ fēi chén tóng tā
性，為知、非知？知則名心，異汝非塵，同他
xīn liàng jí rǔ jí xīn yún hé rǔ xīn gèng èr yú rǔ ruò fēi zhī zhě
心量；即汝即心，云何汝心更二於汝？若非知者，
cǐ chén jì fēi sè shēng xiāng wèi lí hé lěng nuǎn jí xū kōng xiàng
此塵既非色聲香味、離合冷煖及虛空相，
dāng yú hé zài jīn yú sè kōng dōu wú biǎo shì bù yīng rén jiāng èng
當於何在？今於色空都無表示，不應人間更
yǒu kōng wài xīn fēi suǒ yuán chù cóng shéi lì shì gù dāng zhī fǎ
有空外，心非所緣，處從誰立？是故當知，法
zé yǔ xīn jù wú chùsuǒ zé yì yǔ fǎ èr jù xū wàng běn fēi
則與心，俱無處所，則意與法，二俱虛妄，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因緣，非自然性。

fù cì ā nán yún hé shí bā jiè běn rú lái zàng miào zhēn
“復次，阿難，云何十八界本如來藏妙真

rú xìng
如性？

ā nán rú rǔ suǒ míng yǎn sè wéi yuán shēng yú yǎn shí
“阿難，如汝所明，眼色為緣，生於眼識。

cǐ shí wéi fù yīn yǎn suǒ shēng yǐ yǎn wéi jiè yīn sè suǒ shēng yǐ
此識為復因眼所生，以眼為界？因色所生，以

sè wéi jiè ā nán ruò yīn yǎn shēng jì wú sè kōng wú kě fēn
色為界？阿難，若因眼生，既無色空，無可分

bié zòng yǒu rǔ shí yù jiāng hé yòng rǔ jiàn yòu fēi qīng huáng chì bái
別，縱有汝識，欲將何用？汝見又非青黃赤白，

wú suǒ biǎo shì cóng hé lì jiè ruò yīn sè shēng kōng wú sè shí
無所表示，從何立界？若因色生，空無色時，

rǔ shí yīng miè yún hé shí zhī shì xū kōng xìng ruò sè biàn shí rǔ yì
汝識應滅，云何識知是虛空性？若色變時，汝亦

shí qí sè xiàng qiān biàn rǔ shí bù qiān jiè cóng hé lì cóng biàn
識其色相遷變，汝識不遷，界從何立？從變

zé biàn jiè xiàng zì wú bú biàn zé héng jì cóng sè shēng yīng
則變，界相自無；不變則恒，既從色生，應

bù shí zhī xū kōng suǒ zài ruò jiān èr zhǒng yǎn sè gòng shēng hé
不識知虛空所在。若兼二種，眼色共生，合

zé zhōng lí lí zé liǎng hé tǐ xìng zá luàn yún hé chéng jiè shì
則中離，離則兩合，體性雜亂，云何成界？是

gù dāng zhī yǎn sè wéi yuán shēng yǎn shí jiè sān chù dōu wú zé
故當知，眼色為緣，生眼識界，三處都無，則

yǎn yǔ sè jí sè jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
眼與色，及色界三，本非因緣，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng ěr shēng wéi yuán shēng yú ěr
“阿難，又汝所明，耳聲為緣，生於耳

shí cǐ shí wéi fù yīn ěr suǒ shēng yǐ ěr wéi jiè yīn shēng suǒ shēng
識。此識為復因耳所生，以耳為界？因聲所生，

yǐ shēng wéi jiè ā nán ruò yīn ěr shēng dòng jìng èr xiàng jì bù
以聲為界？阿難，若因耳生，動靜二相既不

xiàn qián gēn bù chéng zhī bì wú suǒ zhī zhī shàng wú chéng shí
現前，根不成知，必無所知，知尚無成，識

hé xíng mào ruò qǔ ěr wén wú dòng jìng gù wén wú suǒ chéng yún
何形貌？若取耳聞，無動靜故，聞無所成，云

hé ěr xíng zá sè chù chén míng wéi shí jiè zé ěr shí jiè fù
何耳形，雜色觸塵，名為識界？則耳識界，復

cóngshéi lì ruòshēng yú shēng shí yīn shēngyǒu zé bù guānwén
從誰立？若生於聲，識因聲有，則不關聞，
wú wén zé wángshēngxiàngsuǒ zài shí cóngshēngshēng xǔ shēng yīn wén
無聞則亡聲相所在。識從聲生，許聲因聞
ér yǒushēngxiàng wényīngwén shí bù wén fēi jiè wén zé tóngshēng
而有聲相，聞應聞識，不聞非界，聞則同聲，
shí yǐ bèi wén shéi zhī wén shí ruò wú zhī zhě zhōng rú cǎo mù
識已被聞，誰知聞識？若無知者，終如草木。
bù yīngshēngwén zá chéngzhōng jiè jiè wú zhōngwèi zé nèi wàixiàng
不應聲聞雜成中界，界無中位，則內外相，
fù cóng hé chéng shì gù dāng zhī ěr shēngwéiyuán shēng ěr shí
復從何成？是故當知，耳聲為緣，生耳識
jiè sānchùdōu wú zé ěr yǔ shēng jí shēng jiè sān běn fēi yīn
界，三處都無，則耳與聲，及聲界三，本非因
yuán fēi zì ránxìng
緣，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng bí xiāngwéiyuán shēng yú bí shí
“阿難，又汝所明，鼻香為緣，生於鼻識。

cǐ shí wéi fù yīn bí suǒshēng yǐ bí wéi jiè yīn xiāngsuǒshēng yǐ
此識為復因鼻所生，以鼻為界？因香所生，以
xiāngwéi jiè ā nán ruò yīn bí shēng zé rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi bí
香為界？阿難，若因鼻生，則汝心中以何為鼻？
wéi qǔ ròu xíngshuānzhǎo zhī xiàng wéi qǔ xiù zhī dòngyáo zhī xìng
為取肉形雙爪之相？為取齧知動搖之性？
ruò qǔ ròu xíng ròu zhì nǎi shēn shēn zhī jí chù míngshēn fēi bí
若取肉形，肉質乃身，身知即觸，名身非鼻，
míngchù jí chén bí shàng wú míng yún hé lì jiè ruò qǔ xiù zhī
名觸即塵，鼻尚無名，云何立界？若取齧知，
yòu rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi zhī yǐ ròu wéi zhī zé ròu zhī zhī yuánchù
又汝心中以何為知？以肉為知，則肉之知元觸
fēi bí yǐ kōngwéi zhī kōng zé zì zhī ròu yīng fēi jué rú shì zé
非鼻；以空為知，空則自知，肉應非覺，如是則
yīng xū kōng shì rǔ rǔ shēn fēi zhī jīn rì ā nán yīng wú suǒ zài yǐ
應虛空是汝，汝身非知，今日阿難應無所在；以
xiāngwéi zhī zhī zì shǔxiāng hé yù yú rǔ ruò xiāngchòu qì bì
香為知，知自屬香，何預於汝？若香臭氣必
shēng rǔ bí zé bǐ xiāngchòu èr zhǒng liú qì bù shēng yī lán jí
生汝鼻，則彼香臭二種流氣不生，伊蘭及

zhāntán mù èr wù bù lái rǔ zì xiù bí wéixiāngwéichòu chòu zé
梅檀木二物不來，汝自齟鼻，為香為臭？臭則

fēi xiāng xiāngyīng fēi chòu ruòxiāngchòu èr jù néngwénzhě zé rǔ
非香，香應非臭，若香臭二俱能聞者，則汝

yī rén yīngyǒuliǎng bí duì wǒ wèndào yǒu èr ā nán shéiwéi rǔ tǐ
一人應有兩鼻，對我問道有二阿難，誰為汝體？

ruò bí shì yī xiāngchòu wú èr chòu jì wéixiāng xiāng fù chéngchòu
若鼻是一，香臭無二，臭既為香，香復成臭，

èr xìng bù yǒu jiè cóngshéi lì ruò yīn xiāngshēng shí yīn xiāngyǒu
二性不有，界從誰立？若因香生，識因香有，

rú yǎn yǒu jiàn bù néng guān yǎn yīn xiāng yǒu gù yīng bù zhī
如眼有見，不能觀眼，因香有故，應不知

xiāng zhī jí fēi shēng bù zhī fēi shí xiāng fēi zhī yǒu xiāng
香——知即非生，不知非識，香非知有，香

jiè bù chéng shí bù zhī xiāng yīn jiè zé fēi cóngxiāngjiàn lì
界不成——識不知香，因界則非從香建立。

jì wú zhōngjiān bù chéng nèi wài bǐ zhū wén xìng bì jìng xū wàng
既無中間，不成內外，彼諸聞性畢竟虛妄。

shì gù dāng zhī bí xiāngwéiyuán shēng bí shí jiè sān chù dōu wú
是故當知，鼻香為緣，生鼻識界，三處都無，

zé bí yǔ xiāng jí xiāng jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
則鼻與香及香界三，本非因緣，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shé wèi wéi yuán shēng yú shé shí
“阿難，又汝所明，舌味為緣，生於舌識。

cǐ shí wéi fù yīn shé suǒ shēng yǐ shé wéi jiè yīn wèi suǒ shēng yǐ
此識為復因舌所生，以舌為界？因味所生，以

wèi wéi jiè ā nán ruò yīn shé shēng zé zhū shì jiāng ān zhè wū méi
味為界？阿難，若因舌生，則諸世間甘蔗烏梅

huáng lián shí yán xì xīn jiāng guì dōu wú yǒu wèi rǔ zì cháng
黃連、石鹽、細辛、薑、桂都無有味，汝自嘗

shé wéi tián wéi kǔ ruò shé xìng kǔ shéi lái cháng shé shé bú zì cháng
舌為甜為苦。若舌性苦，誰來嘗舌？舌不自嘗，

shú wéi zhī jué shé xìng fēi kǔ wèi zì bù shēng yún hé lì jiè ruò
孰為知覺？舌性非苦，味自不生，云何立界？若

yīn wèi shēng shí zì wéi wèi tóng yú shé gēn yīng bú zì cháng yún
因味生，識自為味，同於舌根，應不自嘗，云

hé shí zhī shì wèi fēi wèi yòu yī qiè wèi fēi yī wù shēng wèi jì duō
何識知是味非味？又一切味非一物生，味既多

shēng shí yīngduō tǐ shí tǐ ruò yī tǐ bì wèishēng xiándàngān
生，識應多體；識體若一，體必味生，鹹淡甘
xīn hé hé jù shēng zhūbiàn yì xiàngtóngwéi yī wèiyīng wú fēn bié fēn
辛和合俱生，諸變異相同為一味應無分別，分
bié jì wú zé bù míng shí yún hé fù míngshé wèi shí jiè bù yīng xū
別既無，則不名識，云何復名舌味識界？不應虛
kōngshēng rǔ xīn shí shé wèi hé hé jí yú shì zhōngyuán wú zì xìng
空生汝心識，舌味和合，即於是中元無自性，
yún hé jiè shēng shì gù dāng zhī shé wèi wéiyuán shēngshé shí jiè
云何界生？是故當知，舌味為緣，生舌識界，
sānchùdōu wú zé shé yǔ wèi jí shé jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì
三處都無，則舌與味及舌界三，本非因緣，非自
rán xìng
然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shēnchùwéiyuán shēng yú shēn
“阿難，又汝所明，身觸為緣，生於身
shí cǐ shí wéi fù yīn shēnsuǒshēng yǐ shēnwéi jiè yīn chùsuǒshēng
識。此識為復因身所生，以身為界？因觸所生，
yǐ chùwéi jiè ā nán ruò yīn shēnshēng bì wú hé lí èr jué guān
以觸為界？阿難，若因身生，必無合離二覺觀
yuán shēn hé suǒ shí ruò yīn chùshēng bì wú rǔ shēn shéiyǒu fēi
緣，身何所識？若因觸生，必無汝身，誰有非
shēn zhī hé lí zhě ā nán wù bú chù zhī shēn zhī yǒuchù zhī shēn
身知合離者？阿難，物不觸知，身知有觸；知身
jí chù zhī chù jí shēn jí chù fēi shēn jí shēn fēi chù shēnchù
即觸，知觸即身；即觸非身，即身非觸；身觸
èr xiàngyuán wú chùsuǒ hé shēn jí wéishēn zì tǐ xìng lí shēn jí shì
二相元無處所，合身即為身自體性，離身即是
xū kōngděngxiàng nèi wài bù chéng zhōngyún hé lì zhōng bù fù
虛空等相，內外不成，中云何立？中不復
lì nèi wàixìngkōng zé rǔ shí shēng cóngshéi lì jiè shì gù dāng
立，內外性空，則汝識生，從誰立界？是故當
zhī shēnchùwéiyuán shēngshēn shí jiè sānchùdōu wú zé shēn
知，身觸為緣，生身識界，三處都無，則身
yǔ chù jí shēn jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
與觸及身界三，本非因緣，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng yì fǎ wéiyuán shēng yú yì shí
“阿難，又汝所明，意法為緣，生於意識。

cǐ shí wéi fù yīn yì suǒshēng yǐ yì wéi jiè yīn fǎ suǒshēng yǐ
此識為復因意所生，以意為界？因法所生，以
fǎ wéi jiè ā nán ruò yīn yì shēng yú rǔ yì zhōng bì yǒusuǒ sī
法為界？阿難，若因意生，於汝意中必有所思
fā míng rǔ yì ruò wú qián fǎ yì wú suǒshēng lí yuán wú xíng
發明汝意，若無前法，意無所生，離緣無形，
shí jiāng hé yòng yòu rǔ shí xīn yǔ zhū sī liáng jiānliǎo bié xìng wéi
識將何用？又汝識心與諸思量，兼了別性，為
tóng wéi yì tóng yì jí yì yún hé suǒshēng yì yì bù tóng yīng
同為異？同意即意，云何所生？異意不同，應
wú suǒ shí ruò wú suǒ shí yún hé yì shēng ruò yǒusuǒ shí yún hé
無所識；若無所識，云何意生？若有所識，云何
shí yì wéitóng yǔ yì èr xìng wú chéng jiè yún hé lì ruò yīn fǎ
識意？唯同與異二性無成，界云何立？若因法
shēng shì jiān zhū fǎ bù lí wǔ chén rǔ guān sè fǎ jí zhū shēng fǎ
生，世間諸法不離五塵，汝觀色法及諸聲法、
xiāng fǎ wèi fǎ jí yǔ chù fǎ xiàng zhuàn fēn míng yǐ duì wǔ gēn
香法、味法及與觸法，相狀分明，以對五根，
fēi yì suǒ shè rǔ shí jué dìng yī yú fǎ shēng jīn rǔ dì guān fǎ
非意所攝。汝識決定依於法生，今汝諦觀，法
fǎ hé zhuàn ruò lí sè kōng dòng jìng tōng sè hé lí shēng
法何狀？若離色空、動靜、通塞、合離、生
miè yuè cǐ zhū xiàng zhōng wú suǒ dé shēng zé sè kōng zhū fǎ děng
滅，越此諸相，終無所得。生則色空諸法等
shēng miè zé sè kōng zhū fǎ děng miè suǒ yīn jì wú yīn shēng yǒu
生，滅則色空諸法等滅。所因既無，因生有
shí zuò hé xíng xiàng xiàng zhuàn bù yǒu jiè yún hé shēng shì gù
識，作何形相？相狀不有，界云何生？是故
dāng zhī yì fǎ wéi yuán shēng yì shí jiè sān chù dōu wú zé yì
當知，意法為緣，生意識界，三處都無，則意
yǔ fǎ jí yì jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
與法及意界三，本非因緣，非自然性。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú lái cháng shuō hé hé yīn
阿難白佛言：“世尊！如來常說和合因
yuán yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà jiē yīn sì dà hé hé fā míng
緣：一切世間種種變化，皆因四大和合發明。
yún hé rú lái yīn yuán zì rán èr jù pái bìn wǒ jīn bù zhī sī
云何如來，因緣、自然，二俱排擯？我今不知斯

yì suǒ shǔ wéi chuí āi mǐn kāi shì zhòngshēng zhōngdào liǎo yì
義所屬，惟垂哀愍，開示眾生，中道了義，
wú xì lùn fǎ
無戲論法。”

ěr shí shì zūngào ā nányán rǔ xiānyàn lí shēngwén
爾時，世尊告阿難言：“汝先厭離聲聞、
yuán jué zhū xiǎoshèng fǎ fā xīn qín qiú wú shàng pú tí gù wǒ jīn shí
緣覺諸小乘法，發心勤求無上菩提，故我今時
wèi rǔ kāi shì dì yī yì dì rú hé fù jiāng shì jiān xì lùn wàngxiǎng
為汝開示第一義諦，如何復將世間戲論、妄想
yīn yuán ér zì chánào rǔ suī duōwén rú shuō yào rén zhēnyào xiàn
因緣而自纏繞？汝雖多聞，如說藥人，真藥現
qián bù néng fēn bié rú lái shuō wéi zhēn kě lián mǐn rǔ jīn dì tīng
前，不能分別，如來說為真可憐愍。汝今諦聽，
wú dāng wèi rǔ fēn bié kāi shì yì lìng dāng lái xiū dà shèng zhě tōng dá
吾當為汝分別開示，亦令當來修大乘者，通達
shí xiàng
實相。”

ā nán mò rán chéng fó shèng zhǐ
阿難默然，承佛聖旨。

ā nán rú rǔ suǒ yán sì dà hé hé fā míng shì jiān zhǒng
“阿難，如汝所言，四大和合發明世間種
zhǒng biàn huà ā nán ruò bǐ dà xìng tǐ fēi hé hé zé bù néng yǔ
種變化。阿難，若彼大性體非和合，則不能與
zhū dà zá hé yóu rú xū kōng bù hé zhū sè ruò hé hé zhě tóng yú
諸大雜和，猶如虛空不和諸色；若和合者，同於
biàn huà shǐ zhōng xiāng chéng shēng miè xiāng xù shēng sǐ sǐ shēng
變化，始終相成，生滅相續，生死死生，
shēng shēng sǐ sǐ rú xuán huǒ lún wèi yǒu xiū xi ā nán rú shuǐ
生生死死，如旋火輪，未有休息。阿難，如水
chéng bīng bīng huán chéng shuǐ
成冰，冰還成水。

rǔ guān dì xìng cū wéi dà dì xì wéi wēi chén zhì lín
“汝觀地性，麤為大地，細為微塵，至鄰
xū chén xī bǐ jí wēi sè biān jì xiàng qī fēn suǒ chéng gèng xī
虛塵，析彼極微色邊際相，七分所成；更析
lín xū jí shí kōng xìng ā nán ruò cǐ lín xū xī chéng xū kōng
鄰虛，即實空性。阿難，若此鄰虛析成虛空，

dāng zhī xū kōngchūshēng sè xiàng rǔ jīn wènyán yóu hé hé gù
當知虛空出生色相。汝今問言，由和合故，
chūshēng shì jiānzhūbiànhuàxiàng rǔ qiěguān cǐ yī lín xū chén yòng
出生世間諸變化相。汝且觀此一鄰虛塵，用
jǐ xū kōng hé hé ér yǒu bù yīng lín xū hé chéng lín xū yòu lín xū
幾虛空和合而有？不應鄰虛合成鄰虛。又鄰虛
chén xī rù kōngzhě yòng jǐ sè xiàng hé chéng xū kōng ruò sè hé
塵析入空者，用幾色相合成虛空？若色合
shí hé sè fēi kōng ruò kōng hé shí hé kōng fēi sè sè yóu
時，合色非空；若空合時，合空非色——色猶
kě xī kōngyún hé hé rǔ yuán bù zhī rú lái zàngzhōng xìng sè
可析，空云何合？汝元不知如來藏中，性色
zhēnkōng xìngkōngzhēn sè qīngjìngběnrán zhōubiàn fǎ jiè suí
真空，性空真色，清淨本然，周徧法界，隨
zhòngshēng xīn yīngsuǒ zhī liáng xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi
眾生心應所知量，循業發現！世間無知，惑為
yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō
因緣及自然性，皆是識心分別計度，但有言說，
dōu wú shí yì
都無實義。

ā nán huǒ xìng wú wǒ jì yú zhū yuán rǔ guān chéng zhōng
“阿難，火性無我，寄於諸緣。汝觀城中
wèi shí zhī jiā yù chuīcuàn shí shǒu zhí yáng suì rì qián qiú huǒ ā
未食之家欲炊爨時，手執陽燧，日前求火。阿
nán míng hé hé zhě rú wǒ yǔ rǔ yī qiān èr bǎi wǔ shí bǐ qiū jīn wéi
難，名和合者，如我與汝一千二百五十比丘今為
yī zhòng zhòng suī wéi yī jié qí gēnběn gè gè yǒu shēn jiē yǒu
一眾，眾雖為一，詰其根本，各各有身，皆有
suǒshēng shì zú míng zì rú shè lì fú pó luó mén zhǒng yōu lú pín
所生氏族名字，如舍利弗，婆羅門種；優盧頻
luó jiā shè bō zhǒng nǎi zhì ā nán qú tán zhǒng xìng ā nán
螺，迦葉波種；乃至阿難，瞿曇種姓。阿難，
ruò cǐ huǒ xìng yīn hé hé yǒu bǐ shǒu zhí jìng yú rì qiú huǒ cǐ huǒ wéi
若此火性因和合有，彼手執鏡於日求火，此火為
cóng jìng zhōng ér chū wéi cóng ài chū wéi yú rì lái ā nán
從鏡中而出？為從艾出？為於日來？阿難，
ruò rì lái zhě zì néng shāo rǔ shǒu zhōng zhī ài lái chù lín mù jiē yīng
若日來者，自能燒汝手中之艾，來處林木皆應

shòu fén ruò jìngzhōngchū zì néng yú jìng chūrán yú ài jìng hé bù
受焚。若鏡中出，自能於鏡出然於艾，鏡何不
róng yū rǔ shǒu zhí shàng wú rè xiàng yún hé róngpàn ruò shēng
鎔？紆汝手執，尚無熱相，云何融泮？若生
yú ài hé jiè rì jìngguāngmíngxiāng jiē rán hòuhuǒshēng rǔ yòu
於艾，何藉日鏡光明相接，然後火生。汝又
dì guān jìng yīn shǒu zhí rì cóngtiān lái ài běn dì shēng huǒ cóng
諦觀，鏡因手執，日從天來，艾本地生，火從
hé fāng yóu lì yú cǐ rì jìng xiāng yuǎn fēi hé fēi hé bù yīng huǒ
何方遊歷於此？日鏡相遠，非和非合，不應火
guāng wú cóng zì yǒu rǔ yóu bù zhī rú lái zàngzhōng xìng huǒ zhēn kōng
光無從自有。汝猶不知如來藏中，性火真空，
xìng kōng zhēn huǒ qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn
性空真火，清淨本然，周徧法界，隨眾生心
yīng suǒ zhī liáng ā nán dāng zhī shì rén yī chù zhí jìng yī chù huǒ
應所知量。阿難，當知世人一處執鏡，一處火
shēng biàn fǎ jiè zhí mǎn shì jiān qǐ qǐ biàn shì jiān nìng yǒu fāng
生，徧法界執，滿世間起，起徧世間，寧有方
suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng
所？循業發現！世間無知，惑為因緣及自然性，
jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
皆是識心分別計度，但有言說，都無實義。

ā nán shuǐ xìng bú dìng liú xī wú héng rú shì luó chéng
“阿難，水性不定，流息無恒。如室羅城，
jiā pí luó xiān zhuó jiā luó xiān jí bō tóu mó hē sà duō dēng zhū dà
迦毗羅仙、斫迦羅仙及鉢頭摩訶薩多等諸大
huàn shī qiú tài yīn jīng yòng hé huàn yào shì zhū shī děng yú bái yuè
幻師，求太陰精用和幻藥。是諸師等，於白月
zhòu shǒu zhí fāng zhū chéng yuè zhōng shuǐ cǐ shuǐ wéi fù cóng zhū zhōng
晝，手執方諸，承月中水。此水為復從珠中
chū kōng zhōng zì yǒu wéi cóng yuè lái ā nán ruò cóng yuè lái
出？空中自有？為從月來？阿難，若從月來，
shàng néng yuǎn fāng lìng zhū chū shuǐ suǒ jīng lín mù jiē yīng tǔ liú liú zé
尚能遠方令珠出水，所經林木皆應吐流，流則
hé dài fāng zhū suǒ chū bù liú míng shuǐ fēi cóng yuè jiàng ruò cóng zhū
何待方諸所出？不流，明水非從月降。若從珠
chū zé cǐ zhū zhōng cháng yīng liú shuǐ hé dài zhōng xiāo chéng bái yuè
出，則此珠中常應流水，何待中宵承白月

zhòu ruò cóngkōngshēng kōngxìng wú biān shuǐdāng wú jì cóng rén
晝？若從空生，空性無邊，水當無際，從人
jì tiān jiē tóngtāo nì yún hé fù yǒushuǐ lù kōngxíng rǔ gèng dì
泊天皆同滔溺，云何復有水陸空行？汝更諦
guān yuè cóngtiān zhì zhū yīn shǒu chí chéngzhūshuǐpánběn rén fū
觀，月從天陟，珠因手持，承珠水盤本人敷
shè shuǐ cóng hé fāng liú zhù yú cǐ yuè zhū xiāng yuǎn fēi hé fēi hé
設，水從何方流注於此？月珠相遠，非和非合，
bù yīng shuǐ jīng wú cóng zì yǒu rǔ shàng bù zhī rú lái zàng zhōng xìng
不應水精無從自有。汝尚不知如來藏中，性
shuǐ zhēn kōng xìng kōng zhēn shuǐ qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè
水真空，性空真水，清淨本然，周徧法界，
suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng yī chù zhí zhū yī chù shuǐ chū biàn
隨眾生心應所知量。一處執珠，一處水出，徧
fǎ jiè zhí mǎn fǎ jiè shēng shēng mǎn shì jiān nìng yǒu fāng suǒ
法界執，滿法界生，生滿世間，寧有方所？
xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì
循業發現！世間無知，惑為因緣及自然性，皆是
shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
識心分別計度，但有言說，都無實義。

ā nán fēng xìng wú tǐ dòng jìng bù cháng rǔ cháng zhěng
“阿難，風性無體，動靜不常。汝常整
yī rù yú dà zhòng sēng qié lí jiǎo dòng jí páng rén zé yǒu wēi fēng
衣入於大眾，僧伽梨角動及傍人，則有微風
fú bǐ rén miàn cǐ fēng wéi fù chū jiā shā jiǎo fā yú xū kōng
拂彼人面。此風為復出袈裟角？發於虛空？
shēng bǐ rén miàn ā nán cǐ fēng ruò fù chū jiā shā jiǎo rǔ nǎi pī
生彼人面？阿難，此風若復出袈裟角，汝乃披
fēng qí yī fēi yáo yīng lí rǔ tǐ wǒ jīn shuō fǎ huì zhōng chuí yī
風，其衣飛搖應離汝體。我今說法會中垂衣，
rǔ kàn wǒ yī fēng hé suǒ zài bù yīng yī zhōng yǒu cáng fēng dì ruò
汝看我衣，風何所在？不應衣中有藏風地。若
shēng xū kōng rǔ yī bú dòng hé yīn wú fú kōngxìng cháng zhù
生虛空，汝衣不動，何因無拂？空性常住，
fēng yīng cháng shēng ruò wú fēng shí xū kōng dāng miè miè fēng kě jiàn
風應常生；若無風時，虛空當滅，滅風可見，
miè kōng hé zhuàn ruò yǒu shēng miè bù míng xū kōng míng wéi xū kōng
滅空何狀？若有生滅，不名虛空；名為虛空，

yún hé fēngchū ruò fēng zì shēng bèi fú zhī miàn cóng bǐ miànshēng
云何風出？若風自生被拂之面，從彼面生，
dāng yīng fú rǔ zì rǔ zhěng yī yún hé dào fú rǔ shěn dì guān
當應拂汝；自汝整衣，云何倒拂？汝審諦觀，
zhěng yī zài rǔ miànshǔ bǐ rén xū kōng jì rán bù cān liú dòng
整衣在汝，面屬彼人，虛空寂然，不叅流動，
fēng zì shéifāng gǔ dòng lái cǐ fēngkōngxìng gé fēi hé fēi hé bù
風自誰方鼓動來此？風空性隔，非和非合，不
yīng fēng xīn wú cóng zì yǒu rǔ wǎn bù zhī rú lái zàngzhōng xìng fēng
應風心無從自有。汝宛不知如來藏中，性風
zhēnkōng xìngkōngzhēnfēng qīngjìngběnrán zhōubiàn fǎ jiè suí
真空，性空真風，清淨本然，周徧法界，隨
zhòngshēng xīn yīngsuǒ zhī liáng ā nán rú rǔ yī rén wēidòng fú yī
眾生心應所知量。阿難，如汝一人微動服衣，
yǒu wēifēngchū biàn fǎ jiè fú mǎnguó tǔ shēng zhōubiàn shì jiān
有微風出，徧法界拂，滿國土生，周徧世間，
nìng yǒufāngsuǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí
寧有方所？循業發現！世間無知，惑為因緣及
zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí
自然性，皆是識心分別計度，但有言說，都無實
yì
義。

ā nán kōngxìng wú xíng yīn sè xiǎn fā rú shì luó chéng
“阿難，空性無形，因色顯發。如室羅城

qù hé yáo chù zhū chà lì zhǒng jí pó luó mén pí shè shǒu tuó jiān
去河遙處，諸刹利種及婆羅門、毗舍、首陀兼
pō luó duò zhān tuó luó děng xīn lì ān jū záo jǐng qiú shuǐ chū
頗羅墮、旃陀羅等，新立安居，鑿井求水，出
tǔ yī chǐ yú zhōng zé yǒu yī chǐ xū kōng rú shì nǎi zhì chū tǔ yī
土一尺，於中則有一尺虛空，如是乃至出土一
zhàng zhōngjiān huán dé yī zhàng xū kōng xū kōng jiānshēn suí chū duō
丈，中間還得一丈虛空，虛空淺深隨出多
shǎo cǐ kōng wéi dāng yīn tǔ suǒ chū yīn záo suǒ yǒu wú yīn zì
少。此空為當因土所出？因鑿所有？無因自
shēng ā nán ruò fù cǐ kōng wú yīn zì shēng wèi záo tǔ qián hé
生？阿難，若復此空無因自生，未鑿土前，何
bù wú ài wéi jiàn dà dì jiǒng wú tōng dá ruò yīn tǔ chū zé tǔ chū
不無礙，唯見大地迥無通達？若因土出，則土出

shí yīngjiànkōng rù ruò tǔ xiānchū wú kōng rù zhě yún hé xū
時，應見空入；若土先出，無空入者，云何虛
kōng yīn tǔ ér chū ruò wú chū rù zé yīngkōng tǔ yuán wú yì yīn
空因土而出？若無出入，則應空土元無異因；
wú yì zé tóng zé tǔ chū shí kōng hé bù chū ruò yīn záo chū zé
無異則同，則土出時，空何不出？若因鑿出，則
záo chū kōng yīng fēi chū tǔ bù yīng záo chū záo zì chū tǔ yún hé
鑿出空，應非出土；不應鑿出，鑿自出土，云何
jiànkōng rǔ gèngshěn dì dì shěn dì guān záo cóng rén shǒu suí fāng
見空？汝更審諦，諦審諦觀，鑿從人手隨方
yùn zhuǎn tǔ yīn dì yí rú shì xū kōng yīn hé suǒ chū záo kōng
運轉，土因地移，如是虛空，因何所出？鑿空
xū shí bù xiāng wéi yòng fēi hé fēi hé bù yīng xū kōng wú cóng zì
虛實不相為用，非和非合，不應虛空，無從自
chū ruò cǐ xū kōng xìng yuán zhōu biàn běn bú dòng yáo dāng zhī
出。若此虛空，性圓周徧，本不動搖，當知
xiàn qián dì shuǐ huǒ fēng jūn míng wǔ dà xìng zhēn yuán róng
現前地、水、火、風，均名五大，性真圓融，
jiē rú lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn hūn mí bú wù
皆如來藏，本無生滅。阿難，汝心昏迷，不悟
sì dà yuán rú lái zàng dāng guān xū kōng wéi chū wéi rù wéi fēi
四大元如來藏，當觀虛空為出？為入？為非
chū rù rǔ quán bù zhī rú lái zàng zhōng xìng jué zhēn kōng xìng kōng
出入？汝全不知如來藏中，性覺真空，性空
zhēn jué qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ
真覺，清淨本然，周徧法界，隨眾生心應所
zhī liáng ā nán rú yī jǐng kōng kōng shēng yī jǐng shí fāng xū kōng
知量。阿難，如一井空，空生一井，十方虛空
yì fù rú shì yuán mǎn shí fāng nìng yǒu fāng suǒ xún yè fā xiàn
亦復如是，圓滿十方，寧有方所？循業發現！
shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì
世間無知，惑為因緣及自然性，皆是識心分別計
duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
度，但有言說，都無實義。

ā nán jiàn jué wú zhī yīn sè kōng yǒu rú rǔ jīn zhě zài
“阿難，見覺無知，因色空有。如汝今者在

qí tuó lín zhāo míng xī hūn shè jū zhōng xiāo bái yuè zé guāng
祇陀林，朝明夕昏，設居中宵，白月則光，

hēi yuèbiàn àn zé míng àn děng yīn jiàn fēn xī cǐ jiàn wéi fù yǔ míng
黑月便暗，則明暗等因見分析。此見為復與明
àn xiàng bìng tài xū kōng wéi tóng yī tǐ wéi fēi yī tǐ huò tóng
暗相，并太虛空，為同一體？為非一體？或同
fēi tóng huò yì fēi yì ā nán cǐ jiàn ruò fù yǔ míng yǔ àn jí
非同？或異非異？阿難，此見若復與明與暗及
yǔ xū kōng yuán yī tǐ zhě zé míng yǔ àn èr tǐ xiāng wáng àn shí
與虛空元一體者，則明與暗二體相亡，暗時
wú míng míng shí fēi àn ruò yǔ àn yī míng zé jiàn wáng bì yī
無明，明時非暗。若與暗一，明則見亡；必一
yú míng àn shí dāng miè miè zé yún hé jiàn míng jiàn àn ruò míng àn
於明，暗時當滅，滅則云何見明見暗？若明暗
shū jiàn wú shēng miè yī yún hé chéng ruò cǐ jiàn jīng yǔ àn yǔ míng
殊，見無生滅，一云何成？若此見精與暗與明
fēi yī tǐ zhě rǔ lí míng àn jí yǔ xū kōng fēn xī jiàn yuán zuò
非一體者，汝離明暗及與虛空，分析見元，作
hé xíng xiàng lí míng lí àn jí lí xū kōng shì jiàn yuán tóng guī
何形相？離明、離暗及離虛空，是見元同龜
máo tù jiǎo míng àn xū kōng sān shì jù yì cóng hé lì jiàn
毛兔角。明、暗、虛空三事俱異，從何立見？
míng àn xiāng bèi yún hé huò tóng lí sān yuán wú yún hé huò yì
明暗相背，云何或同？離三元無，云何或異？
fēn kōng fēn jiàn běn wú biān pàn yún hé fēi tóng jiàn àn jiàn míng
分空分見，本無邊畔，云何非同？見暗見明，
xìng fēi qiān gǎi yún hé fēi yì rǔ gèng xì shěn wēi xì shěn xiáng
性非遷改，云何非異？汝更細審，微細審詳，
shěn dì shěn guān míng cóng tài yáng àn suí hēi yuè tōng shǔ xū kōng
審諦審觀，明從太陽，暗隨黑月，通屬虛空，
yōng guī dà dì rú shì jiàn jīng yīn hé suǒ chū jiàn jué kōng wán
壅歸大地，如是見精，因何所出？見覺空頑，
fēi hé fēi hé bù yīng jiàn jīng wú cóng zì chū ruò jiàn wén zhī xìng yuán
非和非合，不應見精無從自出。若見聞知，性圓
zhōu biàn běn bú dòng yáo dāng zhī wú biān bú dòng xū kōng bìng qí
周徧，本不動搖，當知無邊不動虛空，并其
dòng yáo dì shuǐ huǒ fēng jūn míng liù dà xìng zhēn yuán róng
動搖地、水、火、風，均名六大，性真圓融，
jiē rú lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xìng chén lún bú wù
皆如來藏，本無生滅。阿難，汝性沈淪，不悟

rǔ zhī jiàn wén jué zhī běn rú lái zàng rǔ dāng guān cǐ jiàn wén jué zhī
汝之見聞覺知本如來藏。汝當觀此見聞覺知

wéi shēng wéi miè wéi tóng wéi yì wéi fēi shēng miè wéi fēi tóng yì
為生為滅？為同為異？為非生滅？為非同異？

rǔ céng bù zhī rú lái zàng zhōng xìng jiàn jué míng jué jīng míng jiàn
汝曾不知如來藏中，性見覺明，覺精明見，

qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng
清淨本然，周徧法界，隨眾生心應所知量。

rú yī jiàn gēn jiàn zhōu fǎ jiè tīng xiù cháng chù jué chù
如一見根，見周法界，聽、嗅、嘗、觸、覺觸、

jué zhī miào dé yíng rán biàn zhōu fǎ jiè yuán mǎn shí xū nìng yǒu
覺知，妙德瑩然，徧周法界，圓滿十虛，寧有

fāng suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán
方所？循業發現！世間無知，惑為因緣及自然

xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
性，皆是識心分別計度，但有言說，都無實義。

ā nán shí xìng wú yuán yīn yú liù zhǒng gēn chén wàng chū
“阿難，識性無源，因於六種根塵妄出。

rǔ jīn biàn guān cǐ huì shèng zhòng yòng mù xún lì qí mù zhōu shì dàn
汝今徧觀此會聖眾用目循歷，其目周視但

rú jìng zhōng wú bié fēn xī rǔ shí yú zhōng cì dì biāo zhǐ cǐ shì wén
如鏡中無別分析，汝識於中次第標指，此是文

shū cǐ fù lóu nà cǐ mù qián lián cǐ xū pú tí cǐ shè lì fú
殊，此富樓那，此目捷連，此須菩提，此舍利弗。

cǐ shí liǎo zhī wéi shēng yú jiàn wéi shēng yú xiàng wéi shēng xū
此識了知，為生於見？為生於相？為生虛

kōng wéi wú suǒ yīn tū rán ér chū ā nán ruò rǔ shí xìng shēng yú
空？為無所因突然而出？阿難，若汝識性生於

jiàn zhōng rú wú míng àn jí yǔ sè kōng sì zhǒng bì wú yuán wú
見中，如無明暗及與色空，四種必無，元無

rǔ jiàn jiàn xìng shàng wú cóng hé fā shí ruò rǔ shí xìng shēng yú
汝見，見性尚無，從何發識？若汝識性生於

xiàng zhōng bù cóng jiàn shēng jì bù jiàn míng yì bù jiàn àn míng
相中，不從見生，既不見明，亦不見暗，明

àn bù zhǔ jí wú sè kōng bǐ xiàng shàng wú shí cóng hé fā ruò
暗不矚，即無色空，彼相尚無，識從何發？若

shēng yú kōng fēi xiàng fēi jiàn fēi jiàn wú biàn zì bù néng zhī míng
生於空，非相非見：非見無辨，自不能知明

àn sè kōng fēi xiàngmièyuán jiàn wén jué zhī wú chù ān lì chǔ cǐ
暗色空；非相滅緣，見聞覺知無處安立。處此
èr fēi kōng zé tóng wú yǒu fēi tóng wù zòng fā rǔ shí yù hé
二非，空則同無，有非同物，縱發汝識，欲何
fēn bié ruò wú suǒ yīn tū rán ér chū hé bú rì zhōng bié shí míng yuè
分別？若無所因突然而出，何不日中別識明月？
rǔ gèng xì xiáng wēi xì xiáng shěn jiàn tuō rǔ jīng xiāng tuī qián jìng
汝更細詳，微細詳審，見託汝睛，相推前境，
kě zhuàn chéng yǒu bù xiāng chéng wú rú shì shí yuán yīn hé suǒ chū
可狀成有，不相成無，如是識緣因何所出？
shí dòng jiàn chéng fēi hé fēi hé wén tīng jué zhī yì fù rú shì bù yīng
識動見澄非和非合，聞聽覺知亦復如是，不應
shí yuán wú cóng zì chū ruò cǐ shí xīn běn wú suǒ cóng dāng zhī liǎo bié
識緣無從自出。若此識心本無所從，當知了別
jiàn wén jué zhī yuán mǎn zhàn rán xìng fēi cóng suǒ jiān bǐ xū kōng
見聞覺知，圓滿湛然，性非從所，兼彼虛空、
dì shuǐ huǒ fēng jūn míng qī dà xìng zhēn yuán róng jiē rú
地、水、火、風，均名七大，性真圓融，皆如
lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn cū fú bú wù jiàn wén
來藏，本無生滅。阿難，汝心麤浮，不悟見聞
fā míng liǎo zhī běn rú lái zàng rǔ yīng guān cǐ liù chù shí xīn wéi tóng
發明了知本如來藏。汝應觀此六處識心，為同
wéi yì wéi kōng wéi yǒu wéi fēi tóng yì wéi fēi kōng yǒu rǔ
為異？為空為有？為非同異？為非空有？汝
yuán bù zhī rú lái zàng zhōng xìng shí míng zhī jué míng zhēn shí miào
元不知如來藏中，性識明知，覺明真識，妙
jué zhàn rán biàn zhōu fǎ jiè hán tǔ shí xū nìng yǒu fāng suǒ xún
覺湛然，徧周法界，含吐十虛，寧有方所？循
yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí
業發現！世間無知，惑為因緣及自然性，皆是識
xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
心分別計度，但有言說，都無實義。”

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng méng fó rú lái wēi miào kāi shì
爾時，阿難及諸大眾，蒙佛如來微妙開示，

shēn xīn dàn rán dé wú guà ài shì zhū dà zhòng gè gè zì zhī
身心蕩然，得無罣礙。是諸大眾，各各自知，
xīn biàn shí fāng jiàn shí fāng kōng rú guān shǒu zhōng suǒ chí yè wù
心徧十方；見十方空，如觀手中所持葉物。

yī qiè shì jiān zhū suǒ yǒu wù   jiē jí pú tí miào míng yuán xīn   xīn jīng
一切世間諸所有物，皆即菩提妙明元心；心精
biàn yuán   hánguǒ shí fāng   fǎnguān fù mǔ suǒ shēng zhī shēn   yóu bǐ
徧圓，含裹十方。反觀父母所生之身，猶彼
shí fāng xū kōng zhī zhōng chuī yī wēi chén   ruò cún ruò wáng   rú zhàn jù
十方虛空之中吹一微塵，若存若亡；如湛巨
hǎi liú yī fú ōu   qǐ miè wú cóng   liǎo rán zì zhī   huò běn miào xīn
海流一浮漚，起滅無從。了然自知，獲本妙心，
cháng zhù bú miè   lǐ fó hé zhǎng   dé wèi céng yǒu   yú rú lái qián
常住不滅。禮佛合掌，得未曾有，於如來前，
shuō jì zàn fó
說偈讚佛：

miào zhàn zǒng chí bú dòng zūn	shǒu léng yán wáng shì xī yǒu
妙湛總持不動尊	首楞嚴王世希有
xiāo wǒ yì jié diān dǎo xiǎng	bú lì sēng qí huò fǎ shēn
銷我億劫顛倒想	不歷僧祇獲法身
yuàn jīn dé guǒ chéng bǎo wáng	huán dù rú shì héng shā zhòng
願今得果成寶王	還度如是恒沙眾
jiāng cǐ shēn xīn fèng chén chà	shì zé míng wéi bào fó ēn
將此深心奉塵刹	是則名為報佛恩
fú qǐng shì zūn wéi zhèng míng	wǔ zhuó è shì shì xiān rù
伏請世尊為證明	五濁惡世誓先入
rú yī zhòng shēng wèi chéng fó	zhōng bù yú cǐ qǔ ní huán
如一眾生未成佛	終不於此取泥洹
dà xióng dà lì dà cí bēi	xī gèng shěn chú wēi xì huò
大雄大力大慈悲	希更審除微細惑
lìng wǒ zǎo dēng wú shàng jué	yú shí fāng jiè zuò dào chǎng
令我早登無上覺	於十方界坐道場
shùn ruò duō xìng kě xiāo wáng	shuò jiā luó xīn wú dòng zhuǎn
舜若多性可銷亡	爍迦羅心無動轉

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第三

léngyánjīngzàn
楞嚴經讚

sān kē qī dà zàng xìng yōu jū zǒng yuán chén yè shì fēn
三科七大。藏性攸居。總緣塵業事紛

yǔ quán tǐ jí zhēn rú lǐ shì shuān qū xìn bù jià cháng jū
與。全體即真如。理事雙祛。信步駕長車。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì sì
菩薩萬行首楞嚴經卷第四

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ěr shí fù lóu nà mí duō luó ní zǐ zài dà zhòng zhōng jí cóng
爾時，富樓那彌多羅尼子在大眾中，即從

zuò qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng ér bái fó
座起，偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬而白佛

yán
言：

dà wēi dé shì zūn shàn wéi zhòng shēng fū yǎn rú lái dì yī
“大威德世尊，善為眾生敷演如來第一

yì dì shì zūn cháng tuī shuō fǎ rén zhōng wǒ wéi dì yī jīn wén rú
義諦！世尊常推說法人中，我為第一。今聞如

lái wēi miào fǎ yīn yóu rú lóng rén yú bǎi bù wài líng yú wén ruì běn
來微妙法音，猶如聾人逾百步外，聆於蚊蚋，本

suǒ bú jiàn hé kuàng dé wén fó suī xuān míng lìng wǒ chú huò jīn
所不見，何況得聞？佛雖宣明，令我除惑，今

yóu wèi xiáng sī yì jiū jìng wú yí huò dì
猶未詳斯義究竟無疑惑地。

shì zūn rú ā nán bèi suī zé kāi wù xí lòu wèi chú
“世尊！如阿難輩，雖則開悟，習漏未除。

wǒ děng huì zhōng dēng wú lòu zhě suī jìn zhū lòu jīn wén rú lái suǒ
我等會中登無漏者，雖盡諸漏，今聞如來所

shuō fǎ yīn shàng yū yí huǐ
說法音，尚紆疑悔。

shì zūn ruò fù shì jiān yī qiè gēn chén yīn chù jiè
“世尊！若復世間一切根、塵、陰、處、界
děng jiē rú lái zàng qīng jìng běn rán yún hé hū shēng shān hé dà dì zhū
等，皆如來藏清淨本然，云何忽生山河大地諸
yǒu wéi xiàng cì dì qiān liú zhōng ér fù shǐ
有為相，次第遷流，終而復始？”

yòu rú lái shuō dì shuǐ huǒ fēng běn xìng yuán róng
“又如來說，地、水、火、風本性圓融，
zhōu biàn fǎ jiè zhàn rán cháng zhù shì zūn ruò dì xìng biàn yún hé
周徧法界，湛然常住。世尊！若地性徧，云何
róng shuǐ shuǐ xìng zhōu biàn huǒ zé bù shēng fù yún hé míng shuǐ huǒ
容水？水性周徧，火則不生，復云何明水、火
èr xìng jù biàn xū kōng bù xiāng líng miè shì zūn dì xìng zhàng ài
二性，俱徧虛空，不相陵滅？世尊！地性障礙，
kōng xìng xū tōng yún hé èr jù zhōu biàn fǎ jiè
空性虛通，云何二俱周徧法界？”

ér wǒ bù zhī shì yì yōu wǎng wéi yuàn rú lái xuān liú dà cí
“而我不知是義攸往，惟願如來宣流大慈，
kāi wǒ mí yún jí zhū dà zhòng
開我迷雲，及諸大眾。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì qīn kě rú lái wú shàng cí huì
作是語已，五體投地，欽渴如來無上慈誨。

ěr shí shì zūn gào fù lóu nà jí zhū huì zhōng lòu jìn wú xué zhū
爾時，世尊告富樓那，及諸會中漏盡無學諸
ā luó hàn rú lái jīn rì pǔ wéi cǐ huì xuān shèng yì zhōng zhēn
阿羅漢：“如來今日，普為此會宣勝義中真
shèng yì xìng lìng rǔ huì zhōng dìng xìng shēng wén jí zhū yī qiè wèi dé
勝義性，令汝會中定性聲聞，及諸一切未得
èr kōng huí xiàng shàng shèng ā luó hàn děng jiē huò yī shèng jì miè
二空、迴向上乘阿羅漢等，皆獲一乘寂滅
chǎng dì zhēn ā liàn ruò zhèng xiū xíng chù rǔ jīn dì tīng dāng wéi
場地、真阿練若正修行處。汝今諦聽，當為
rǔ shuō
汝說。”

fù lóu nà děng qīn fó fǎ yīn mò rán chéng tīng
富樓那等，欽佛法音，默然承聽。

fó yán fù lóu nà rú rǔ suǒ yán qīng jìng běn rán yún
佛言：“富樓那，如汝所言，清淨本然，云

hé hū shēngshān hé dà dì rǔ cháng bù wén rú lái xuānshuō xìng
何忽生山河大地？汝常不聞如來宣說，性
jué miào míng běn jué míng miào
覺妙明，本覺明妙？”

fù lóu nà yán wéi rán shì zūn wǒ cháng wén fó xuānshuō
富樓那言：“唯然，世尊！我常聞佛宣說
sī yì
斯義。”

fó yán rǔ chēng jué míng wéi fù xìng míng chēng míng wéi
佛言：“汝稱覺明，為復性明，稱名為
jué wéi jué bù míng chēng wéi míng jué
覺？為覺不明，稱為明覺？”

fù lóu nà yán ruò cǐ bù míng míng wéi jué zhě zé wú suǒ
富樓那言：“若此不明名為覺者，則無所
míng
明。”

fó yán ruò wú suǒ míng zé wú míng jué yǒu suǒ fēi jué
佛言：“若無所明，則無明覺。有所非覺，
wú suǒ fēi míng wú míng yòu fēi jué zhàn míng xìng xìng jué bì míng wàng
無所非明，無明又非覺湛明性。性覺必明，妄
wéi míng jué jué fēi suǒ míng yīn míng lì suǒ suǒ jì wàng lì shēng
為明覺；覺非所明，因明立所；所既妄立，生
rǔ wàng néng wú tóng yì zhōng chì rán chéng yì yì bǐ suǒ yì
汝妄能：無同異中，熾然成異；異彼所異，
yīn yì lì tóng tóng yì fā míng yīn cǐ fù lì wú tóng wú yì
因異立同；同、異發明，因此復立無同無異。

rú shì rǎo luàn xiāng dài shēng láo láo jiǔ fā chén zì xiāng
“如是擾亂，相待生勞，勞久發塵，自相
hún zhuó yóu shì yǐn qǐ chén láo fán nǎo qǐ wéi shì jiè jìng chéng xū
渾濁，由是引起塵勞煩惱：起為世界，靜成虛
kōng xū kōng wéi tóng shì jiè wéi yì bǐ wú tóng yì zhēn yǒu wéi
空；虛空為同，世界為異；彼無同異，真有為
fǎ jué míng kōng mèi xiāng dài chéng yáo gù yǒu fēng lún zhí chí shì
法。覺明空昧，相待成搖，故有風輪執持世
jiè yīn kōng shēng yáo jiān míng lì ài bǐ jīn bǎo zhě míng jué lì
界。因空生搖，堅明立礙，彼金寶者，明覺立
jiān gù yǒu jīn lún bǎo chí guó tǔ jiān jué bǎo chéng yáo míng fēng chū
堅，故有金輪保持國土。堅覺寶成，搖明風出，

fēng jīn xiāng mó gù yǒuhuǒguāngwéibiànhuàxìng bǎomíngshēngrùn
風金相摩，故有火光為變化性。寶明生潤，
huǒguāngshàngzhēng gù yǒushuǐlún hán shí fāng jiè huǒténgshuǐjiàng
火光上蒸，故有水輪含十方界。火騰水降，
jiāo fā lì jiān shī wéi jù hǎi gānwéizhōutān yǐ shì yì gù bǐ
交發立堅，溼為巨海，乾為洲渾。以是義故，彼
dà hǎi zhōnghuǒguāngcháng qǐ bǐ zhōu tān zhōngjiāng hé cháng zhù
大海中火光常起，彼洲渾中江河常注。
shuǐ shì liè huǒ jié wéigāoshān shì gù shān shí jī zé chéngyàn róng
水勢劣火，結為高山，是故山石擊則成燄，融
zé chéngshuǐ tǔ shì liè shuǐ chōuwéicǎomù shì gù lín sǒu yù shāo
則成水。土勢劣水，抽為草木，是故林藪遇燒
chéng tǔ yīn jiǎochéngshuǐ jiāowàng fā shēng dì xiāngwéizhǒng
成土，因絞成水。交妄發生，遞相為種，
yǐ shì yīn yuán shì jiè xiāng xù
以是因緣，世界相續。

fù cì fù lóu nà míngwàng fēi tā jué míngwéi jiù
“復次，富樓那，明妄非他，覺明為咎；
suǒwàng jì lì míng lǐ bù yú yǐ shì yīn yuán tīng bù chūshēng
所妄既立，明理不踰，以是因緣，聽不出聲，
jiàn bù chāo sè sè xiāng wèi chù liù wàngchéng jiù yóu
見不超色，色、香、味、觸，六妄成就，由
shì fēn kāi jiàn jué wén zhī tóng yè xiāngchán hé lí chéng
是分開見、覺、聞、知。同業相纏，合離成
huà jiàn míng sè fā míng jiàn xiǎng chéng yì jiàn chéng zēng tóng
化；見明色發，明見想成；異見成憎，同
xiǎng chéng ài liú ài wéizhǒng nà xiǎng wéi tāi jiāo gòu fā shēng
想成愛；流愛為種，納想為胎；交構發生，
xī yīn tóng yè gù yǒu yīn yuán shēng jié luó lán è pú tán dēng tāi
吸引同業，故有因緣生羯羅藍、遏菟曇等，胎
luǎn shī huà suí qí suǒ yìng luǎn wéi xiǎng shēng tāi yīn qíng yǒu
卵、溼、化隨其所應。卵唯想生，胎因情有，
shī yǐ hé gǎn huà yǐ lí yìng qíng xiǎng hé lí gèng xiāng
溼以合感，化以離應。情、想、合、離，更相
biàn yì suǒ yǒu shòu yè zhú qí fēi chén yǐ shì yīn yuán zhòng
變易，所有受業，逐其飛沈。以是因緣，眾
shēng xiāng xù
生相續。

fù lóu nà xiǎng ài tóng jié ài bù néng lí zé zhū shì
“富樓那，想愛同結，愛不能離，則諸世

jiān fù mǔ zǐ sūn xiāng shēng bú duàn shì děng zé yǐ yù tān wéi běn
間父母子孫相生不斷，是等則以欲貪為本。

tān ài tóng zī tān bù néng zhǐ zé zhū shì jiān luǎn huà shī
貪愛同滋，貪不能止，則諸世間卵、化、溼、

tāi suí lì qiáng ruò dì xiāng tūn shí shì děng zé yǐ shā tān wéi běn
胎，隨力強弱遞相吞食，是等則以殺貪為本。

yǐ rén shí yáng yáng sǐ wéi rén rén sǐ wéi yáng rú shì nǎi zhì shí
以人食羊，羊死為人，人死為羊，如是乃至十

shēng zhī lèi sǐ sǐ shēng shēng hù lái xiāng dàn è yè jù shēng
生之類，死死生生，互來相噉，惡業俱生，

qióng wèi lái jì shì děng zé yǐ dào tān wéi běn rǔ fù wǒ mìng wǒ
窮未來際，是等則以盜貪為本。汝負我命，我

huán rǔ zhài yǐ shì yīn yuán jīng bǎi qiān jié cháng zài shēng sǐ rǔ
還汝債，以是因緣，經百千劫常在生死。汝

ài wǒ xīn wǒ lián rǔ sè yǐ shì yīn yuán jīng bǎi qiān jié cháng zài
愛我心，我憐汝色，以是因緣，經百千劫常在

chán fù wéi shā dào yīn sān wéi gēn běn yǐ shì yīn yuán yè
纏縛。唯殺、盜、婬三為根本，以是因緣，業

guǒ xiāng xù
果相續。

fù lóu nà rú shì sān zhǒng diān dǎo xiāng xù jiē shì jué míng
“富樓那，如是三種顛倒相續，皆是覺明，

míng liǎo zhī xìng yīn liǎo fā xiàng cóng wàng jiàn shēng shān hé dà dì
明了知性，因了發相，從妄見生。山河大地

zhū yǒu wéi xiàng cì dì qiān liú yīn cǐ xū wàng zhōng ér fù shǐ
諸有為相，次第遷流，因此虛妄，終而復始。”

fù lóu nà yán ruò cǐ miào jué běn miào jué míng yǔ rú lái
富樓那言：“若此妙覺本妙覺明，與如來

xīn bù zēng bù jiǎn wú zhuàn hū shēng shān hé dà dì zhū yǒu wéi xiàng
心不增不減，無狀忽生山河大地諸有為相；

rú lái jīn dé miào kōng míng jué shān hé dà dì yǒu wéi xí lòu hé dāng
如來今得妙空明覺，山河大地有為習漏，何當

fù shēng
復生？”

fó gào fù lóu nà pì rú mí rén yú yī jù luò huànán
佛告富樓那：“譬如迷人，於一聚落，惑南

wéi běi cǐ mí wéi fù yīn mí ér yǒu yīn wù ér chū
為北，此迷為復因迷而有？因悟而出？”

fù lóu nà yán rú shì mí rén yì bù yīn mí yòu bù yīn
富樓那言：“如是迷人，亦不因迷，又不因

wù hé yǐ gù mí běn wú gēn yún hé yīn mí wù fēi shēng mí
悟。何以故？迷本無根，云何因迷？悟非生迷，

yún hé yīn wù
云何因悟？”

fó yán bǐ zhī mí rén zhèng zài mí shí shū yǒu wù rén zhǐ shì
佛言：“彼之迷人正在迷時，倏有悟人指示

lǐng wù fù lóu nà yú yì yún hé cǐ rén zòng mí yú cǐ jù luò
令悟。富樓那，於意云何？此人縱迷，於此聚落

gèng shēng mí fǒu
更生迷不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

fù lóu nà shí fāng rú lái yì fù rú shì cǐ mí wú běn
“富樓那，十方如來亦復如是。此迷無本，

xìng bì jìng kōng xī běn wú mí sì yǒu mí jué jué mí mí miè jué
性畢竟空。昔本無迷，似有迷覺，覺迷迷滅，覺

bù shēng mí yì rú yì rén jiàn kōng zhōng huā yì bìng ruò chú huā yú
不生迷。亦如翳人見空中華，翳病若除，華於

kōng miè hū yǒu yú rén yú bǐ kōng huā suǒ miè kōng dì dài huā gèng
空滅。忽有愚人於彼空華所滅空地，待華更

shēng rǔ guān shì rén wéi yú wéi huì
生，汝觀是人為愚為慧？”

fù lóu nà yán kōng yuán wú huā wàng jiàn shēng miè jiàn huā
富樓那言：“空元無華，妄見生滅；見華

miè kōng yǐ shì diān dǎo chī lìng gèng chū sī shí kuáng chí yún hé
滅空，已是顛倒；敕令更出，斯實狂癡，云何

gèng míng rú shì kuáng rén wéi yú wéi huì
更名如是狂人為愚為慧？”

fó yán rú rǔ suǒ jiě yún hé wèn yán zhū fó rú lái miào
佛言：“如汝所解，云何問言，諸佛如來妙

jué míng kōng hé dāng gèng chū shān hé dà dì yòu rú jīn kuàng zá
覺明空，何當更出山河大地？又如金鑛，雜

yú jīng jīn qí jīn yī chún gèng bù chéng zá rú mù chéng huī
於精金，其金一純，更不成雜；如木成灰，

bù chóngwéi mù zhū fó rú lái pú tí niè pán yì fù rú shì
不重為木；諸佛如來菩提涅槃，亦復如是。

fù lóu nà yòu rǔ wènyán dì shuǐ huǒ fēngběnxìng
“富樓那，又汝問言，地、水、火、風本性
yuánróng zhōubiàn fǎ jiè yí shuǐ huǒxìng bù xiānglíng miè yòuzhēng
圓融，周徧法界，疑水、火性不相陵滅。又徵
xū kōng jí zhū dà dì jù biàn fǎ jiè bù hé xiāngróng
虛空及諸大地，俱徧法界，不合相容。

fù lóu nà pì rú xū kōng tǐ fēi qúnxiàng ér bú jù
“富樓那，譬如虛空，體非羣相，而不拒
bǐ zhūxiàng fā huī suǒ yǐ zhě hé fù lóu nà bǐ tài xū kōng
彼諸相發揮。所以者何？富樓那，彼太虛空，
rì zhào zé míng yún tún zé àn fēngyáo zé dòng jì chéng zé qīng
日照則明，雲屯則暗，風搖則動，霽澄則清，
qì níng zé zhuó tǔ jī chéngmái shuǐchéngchéngyìng yú yì yún hé
氣凝則濁，土積成霾，水澄成映。於意云何？
rú shì shū fāng zhū yǒu wéi xiàng wéi yīn bǐ shēng wéi fù kōng yǒu
如是殊方諸有為相，為因彼生？為復空有？

ruò bǐ suǒ shēng fù lóu nà qiě rì zhào shí jì shì rì míng shí fāng
若彼所生，富樓那，且日照時既是日明，十方
shì jiè tóngwéi rì sè yún hé kōng zhōng gèng jiàn yuán rì ruò shì kōng
世界同為日色，云何空中更見圓日？若是空
míng kōng yīng zì zhào yún hé zhōng xiāo yún wù zhī shí bù shēng guāng
明，空應自照，云何中宵雲霧之時不生光

yào dāng zhī shì míng fēi rì fēi kōng bú yì kōng rì guān xiàng
耀？當知是明，非日非空，不異空日；觀相
yuán wàng wú kě zhǐ chén yóu yāo kōng huā jié wéi kōng guǒ yún
元妄，無可指陳，猶邀空華，結為空果，云
hé jié qí xiāng líng miè yì guān xìng yuán zhēn wéi miào jué míng miào
何詰其相陵滅義？觀性元真，唯妙覺明，妙

jué míng xīn xiān fēi shuǐ huǒ yún hé fù wèn bù xiāng róng zhě zhēn miào
覺明心先非水火，云何復問不相容者？真妙

jué míng yì fù rú shì rǔ yǐ kōng míng zé yǒu kōng xiàn dì
覺明，亦復如是。汝以空明，則有空現；地、
shuǐ huǒ fēng gè gè fā míng zé gè gè xiàn ruò jù fā míng
水、火、風各各發明，則各各現；若俱發明，
zé yǒu jù xiàn yún hé jù xiàn fù lóu nà rú yī shuǐ zhōng xiàn yú
則有俱現。云何俱現？富樓那，如一水中現於

rì yǐng liǎng rén tóng guān shuǐ zhōng zhī rì dōng xī gè xíng zé gè
日影，兩人同觀水中之日，東西各行；則各
yǒu rì suí èr rén qù yī dōng yī xī xiān wú zhǔn dì bù yīng
有日，隨二人去，一東一西，先無準的。不應
nànyán cǐ rì shì yī yún hé gè xíng gè rì jì shuān yún hé
難言：此日是一，云何各行？各日既雙，云何
xiàn yī wǎn zhuǎn xū wàng wú kě píng jù
現一？宛轉虛妄，無可憑據。

fù lóu nà rǔ yǐ sè kōng xiàng qīng xiāng duó yú rú lái zàng
“富樓那，汝以色空相傾相奪於如來藏，
ér rú lái zàng suí wéi sè kōng zhōu biàn fǎ jiè shì gù yú zhōng fēng dòng
而如來藏隨為色空周徧法界，是故於中風動、
kōng chéng rì míng yún àn zhòng shēng mí mèn bèi jué hé chén
空澄、日明、雲暗。眾生迷悶，背覺合塵，
gù fā chén láo yǒu shì jiān xiàng wǒ yǐ miào míng bú miè bù shēng
故發塵勞，有世間相。我以妙明不滅不生，
hé rú lái zàng
合如來藏。

ér rú lái zàng wéi miào jué míng yuán zhào fǎ jiè shì gù
“而如來藏，唯妙覺明，圓照法界。是故
yú zhōng yī wéi wú liàng wú liàng wéi yī xiǎo zhōng xiàn dà dà
於中，一為無量，無量為一；小中現大，大
zhōng xiàn xiǎo bú dòng dào chǎng biàn shí fāng jiè shēn hán shí fāng wú
中現小；不動道場徧十方界，身含十方無
jìn xū kōng yú yī máo duān xiàn bǎo wáng chà zuò wēi chén lí zhuàn dà
盡虛空；於一毛端現寶王刹，坐微塵裏轉大
fǎ lún miè chén hé jué gù fā zhēn rú miào jué míng xìng
法輪。滅塵合覺，故發真如妙覺明性。

ér rú lái zàng běn miào yuán xīn fēi xīn fēi kōng fēi dì
“而如來藏本妙圓心，非心非空；非地、
fēi shuǐ fēi fēng fēi huǒ fēi yǎn fēi ěr bí shé shēn
非水、非風、非火；非眼，非耳、鼻、舌、身、
yì fēi sè fēi shēng xiāng wèi chù fǎ fēi yǎn shí jiè
意；非色，非聲、香、味、觸、法；非眼識界，
rú shì nǎi zhì fēi yì shí jiè fēi míng wú míng míng wú míng jìn rú
如是乃至非意識界；非明無明、明無明盡，如
shì nǎi zhì fēi lǎo fēi sǐ fēi lǎo sǐ jìn fēi kǔ fēi jí fēi
是乃至非老、非死，非老死盡；非苦、非集、非

miè fēi dào fēi zhì fēi dé fēi tán nà fēi shī luó fēi pí
滅、非道；非智、非得，非檀那、非尸羅、非毗
lí yē fēi chàn tí fēi chán nà fēi bō là rě fēi bō luó mì
梨耶、非羼提、非禪那、非般刺若、非波羅蜜
duō rú shì nǎi zhì fēi dá tà ā jié fēi ā luó hē sān yē sān pú
多，如是乃至非怛闍阿竭，非阿羅訶，三耶三菩，
fēi dà niè pán fēi cháng fēi lè fēi wǒ fēi jìng
非大涅槃，非常、非樂、非我、非淨。

yǐ shì jù fēi shì chū shì gù jí rú lái zàng yuán míng xīn
“以是俱非世出世故，即如來藏元明心

miào jí xīn jí kōng jí dì jí shuǐ jí fēng jí huǒ
妙，即心、即空；即地、即水、即風、即火；
jí yǎn jí ěr bí shé shēn yì jí sè jí shēng
即眼，即耳、鼻、舌、身、意；即色，即聲、
xiāng wèi chù fǎ jí yǎn shí jiè rú shì nǎi zhì jí yì shí jiè
香、味、觸、法；即眼識界，如是乃至即意識界；
jí míng wú míng míng wú míng jìn rú shì nǎi zhì jí lǎo jí sǐ
即明無明、明無明盡，如是乃至即老、即死，
jí lǎo sǐ jìn jí kǔ jí jí jí miè jí dào jí zhì jí
即老死盡；即苦、即集、即滅、即道；即智、即
dé jí tán nà jí shī luó jí pí lí yē jí chàn tí jí chán
得，即檀那、即尸羅、即毗梨耶、即羼提、即禪
nà jí bō là rě jí bō luó mì duō rú shì nǎi zhì jí dá tà ā
那、即般刺若、即波羅蜜多，如是乃至即怛闍阿
jié jí ā luó hē sān yē sān pú jí dà niè pán jí cháng
竭，即阿羅訶、三耶三菩，即大涅槃，即常、
jí lè jí wǒ jí jìng
即樂、即我、即淨。

yǐ shì jù jí shì chū shì gù jí rú lái zàng miào míng xīn
“以是俱即世出世故，即如來藏妙明心

yuán lí jí lí fēi shì jí fēi jí rú hé shì jiān sān yǒu zhòng
元，離即、離非，是即、非即。如何世間三有眾
shēng jí chū shì jiān shēng wén yuán jué yǐ suǒ zhī xīn cè duó rú lái
生，及出世間聲聞、緣覺，以所知心測度如來
wú shàng pú tí yòng shì yǔ yán rù fó zhī jiàn pì rú qín sè
無上菩提，用世語言入佛知見？譬如琴、瑟、
kōnghóu pí pá suī yǒu miào yīn ruò wú miào zhǐ zhōng bù néng
箏篳、琵琶，雖有妙音，若無妙指，終不能

fā rǔ yǔ zhòngshēng yì fù rú shì bǎojié zhēn xīn gè gè yuánmǎn
發。汝與眾生亦復如是，寶覺真心各各圓滿。

rú wǒ àn zhǐ hǎi yìn fā guāng rǔ zàn jǔ xīn chénláo xiān qǐ
如我按指，海印發光，汝暫舉心，塵勞先起，

yóu bù qín qiú wú shàng jué dào ài niàn xiǎoshèng dé shǎowéi zú
由不勤求無上覺道，愛念小乘，得少為足。”

fù lóu nà yán wǒ yǔ rú lái bǎojié yuánmíngzhēnmào jìng
富樓那言：“我與如來，寶覺圓明真妙淨

xīn wú èr yuánmǎn ér wǒ xī zāo wú shǐ wàngxiǎng jiǔ zài lún huí
心，無二圓滿。而我昔遭無始妄想，久在輪迴，

jīn dé shèngshèng yóuwèi jiū jìng shì zūn zhūwàng yī qiè yuánmiè
今得聖乘，猶未究竟。世尊！諸妄一切圓滅，

dú miào zhēncháng gǎnwèn rú lái yī qiè zhòngshēng hé yīn yǒuwàng
獨妙真常。敢問如來，一切眾生何因有妄，

zì bì miào míng shòu cǐ lún nì
自蔽妙明，受此淪溺？”

fó gào fù lóu nà rǔ suī chú yí yú huò wèi jìn wú yǐ
佛告富樓那：“汝雖除疑，餘惑未盡。吾以

shì jiān xiàn qián zhū shì jīn fù wèn rǔ rǔ qǐ bù wén shì luó chéng
世間現前諸事，今復問汝。汝豈不聞室羅城

zhōng yǎn ruò dá duō hū yú chén zhāo yǐ jìng zhào miàn ài jìng zhōng
中演若達多？忽於晨朝以鏡照面，愛鏡中

tóu méi mù kě jiàn chēn zé jǐ tóu bú jiàn miàn mù yǐ wéi chí
頭，眉目可見；瞋責己頭，不見面目，以為魑

mèi wú zhuàng kuáng zǒu yú yì yún hé cǐ rén hé yīn wú gù kuáng
魅，無狀狂走。於意云何？此人何因無故狂

zǒu
走？”

fù lóu nà yán shì rén xīn kuáng gèng wú tā gù
富樓那言：“是人心狂，更無他故。”

fó yán miào jué míng yuán běn yuán míng miào jì chēng
佛言：“妙覺明圓，本圓明妙，既稱

wéi wàng yún hé yǒu yīn ruò yǒu suǒ yīn yún hé míng wàng zì zhū
為妄，云何有因？若有所因，云何名妄？自諸

wàng xiǎng niǎn zhuǎn xiāng yīn cóng mí jī mí yǐ lì chén jié suī fó
妄想輾轉相因，從迷積迷以歷塵劫，雖佛

fā míng yóu bù néng fǎn rú shì mí yīn yīn mí zì yǒu shí mí wú
發明，猶不能返。如是迷因，因迷自有；識迷無

yīn wàng wú suǒ yī shàng wú yǒushēng yù hé wéimiè dé pú tí
因，妄無所依；尚無有生，欲何為滅？得菩提
zhě rú wù shí rénshuō mèngzhōng shì xīn zòngjīng míng yù hé yīn
者，如寤時人說夢中事，心縱精明，欲何因
yuán qǔ mèngzhōng wù kuàng fù wú yīn běn wú suǒyǒu rú bǐ chéng
緣取夢中物？況復無因本無所有，如彼城
zhōng yǎnrùo dá duō qǐ yǒu yīn yuán zì bù tóu zǒu hū rán kuáng xiē
中演若達多，豈有因緣自怖頭走？忽然狂歇，
tóu fēi wài dé zòngwèi xiē kuáng yì hé yí shī
頭非外得；縱未歇狂，亦何遺失？

fù lóu nà wàngxìng rú shì yīn hé wéi zài rǔ dàn bù suí
“富樓那，妄性如是，因何為在？汝但不隨

fēn bié shì jiān yè guǒ zhòngshēng sānzhǒng xiāng xù sānyuánduàn
分別世間、業果、眾生三種相續，三緣斷
gù sān yīn bù shēng zé rǔ xīn zhōng yǎnrùo dá duō kuáng xìng zì xiē
故，三因不生，則汝心中演若達多狂性自歇，
xiē jí pú tí shèngjìng míng xīn běnzhōu fǎ jiè bù cóng rén dé
歇即菩提。勝淨明心，本周法界，不從人得，
hé jiè qú láo kěnqìng xiū zhèng pì rú yǒu rén yú zì yī zhōng xì
何藉劬勞肯綮修證？譬如有人，於白衣中繫
rú yì zhū bú zì jué zhī qióng lù tā fāng qǐ shí chí zǒu suī
如意珠，不自覺知，窮露他方，乞食馳走。雖
shí pín qióng zhū bù céng shī hū yǒu zhì zhě zhǐ shì qí zhū suǒyuàn
實貧窮，珠不曾失；忽有智者指示其珠，所願
cóng xīn zhì dà ráo fù fāng wù shénzhū fēi cóng wài dé ”
從心，致大饒富，方悟神珠非從外得。”

jí shí ā nán zài dà zhòngzhōng dǐng lǐ fó zú qǐ lì bó
即時，阿難在大眾中，頂禮佛足，起立白

fó shì zūnxiànshuōshā dào yīn yè sānyuánduàn gù sān
佛：“世尊現說殺、盜、婬業，三緣斷故，三
yīn bù shēng xīn zhōng dá duō kuáng xìng zì xiē xiē jí pú tí bù
因不生，心中達多狂性自歇，歇即菩提，不
cóng rén dé sī zé yīn yuánjiǎorán míngbái yún hé rú lái dùn qì yīn
從人得。斯則因緣皎然明白，云何如來頓棄因
yuán wǒ cóng yīn yuán xīn dé kāi wù shì zūn cǐ yì hé dú wǒ
緣？我從因緣心得開悟！世尊！此義何獨我
děngniánshào yǒu xuéshēngwén jīn cǐ huì zhōng dà mù qiánlián jí shè
等年少有學聲聞，今此會中大目犍連及舍

lì fú xū pú tí děng cónglǎo fàn zhì wén fó yīn yuán fā xīn kāi
利弗、須菩提等，從老梵志聞佛因緣，發心開
wù dé chéng wú lòu jīn shuō pú tí bù cóng yīn yuán zé wángshè
悟，得成無漏。今說菩提不從因緣，則王舍
chéng jū shè lí děngsuǒshuō zì rán chéng dì yī yì wéichuí dà bēi
城拘舍梨等所說自然，成第一義。惟垂大悲，
kāi fā mí mèn ”
開發迷悶。”

fó gào ā nán jí rú chéngzhōng yǎn ruò dá duō kuáng xìng
佛告阿難：“即如城中演若達多，狂性
yīn yuán ruò dé miè chú zé bù kuáng xìng zì rán ér chū yīn yuán zì
因緣若得滅除，則不狂性自然而出；因緣、自
rán lǐ qióng yú shì ā nán yǎn ruò dá duō tóu běn zì rán běn
然，理窮於是。阿難，演若達多頭本自然，本
zì qí rán wú rán fēi zì hé yīn yuán gù bù tóu kuáng zǒu ruò zì
自其然，無然非自，何因緣故怖頭狂走？若自
rán tóu yīn yuán gù kuáng hé bú zì rán yīn yuán gù shī běn tóu
然頭，因緣故狂，何不自然，因緣故失？本頭
bù shī kuáng bù wàng chū céng wú biàn yì hé jiè yīn yuán běn
不失，狂怖妄出，曾無變易，何藉因緣？本
kuáng zì rán běnyǒukuáng bù wèikuáng zhī jì kuáng hé suǒ qián
狂自然，本有狂怖，未狂之際，狂何所潛？

bù kuáng zì rán tóu běn wú wàng hé wéikuáng zǒu ruò wù běn tóu
不狂自然，頭本無妄，何為狂走？若悟本頭，
shí zhī kuáng zǒu yīn yuán zì rán jù wéi xì lùn shì gù wǒ yán
識知狂走，因緣、自然，俱為戲論。是故我言，
sānyuánduàn gù jí pú tí xīn pú tí xīn shēng shēngmiè xīn miè
三緣斷故，即菩提心；菩提心生，生滅心滅，
cǐ dàn shēngmiè mièshēng jù jìn wú gōng yòng dào ruò yǒu zì rán
此但生滅；滅生俱盡，無功用道。若有自然，
rú shì zé míng zì rán xīn shēng shēngmiè xīn miè cǐ yì shēngmiè
如是則明自然心生，生滅心滅，此亦生滅；
wú shēngmiè zhě míng wéi zì rán yóu rú shì jiān zhū xiāng zá hé chéng
無生滅者，名為自然。猶如世間諸相雜和成
yī tǐ zhě míng hé hé xìng fēi hé hé zhě chēng běn rán xìng běn
一體者，名和合性；非和合者，稱本然性。本
rán fēi rán hé hé fēi hé hé rán jù lí lí hé jù fēi cǐ jù
然非然，和合非合，合然俱離，離合俱非，此句

fāngmíng wú xì lùn fǎ
方名無戲論法。

pú tí niè pán shàng zài yáo yuǎn fēi rǔ lì jié xīn qín xiū
“菩提涅槃，尚在遙遠！非汝歷劫辛勤修
zhèng suī fù yì chí shí fāng rú lái shí èr bù jīng qīng jìng miào lǐ rú
證，雖復憶持十方如來十二部經清淨妙理如
héng hé shā zhǐ yì xì lùn rǔ suī tán shuō yīn yuán zì rán jué dìng
恒河沙，祇益戲論。汝雖談說因緣、自然決定
míng liǎo rén jiān chēng rǔ duō wén dì yī yǐ cǐ jī jié duō wén xūn xí
明了，人間稱汝多聞第一，以此積劫多聞熏習，
bù néng miǎn lí mó dēng qié nán hé xū dài wǒ fó dǐng shén zhòu mó
不能免離摩登伽難。何須待我佛頂神呪，摩
dēng qié xīn yīn huǒ dùn xiē dé ā nà hán yú wǒ fǎ zhōng chéng jīng jìn
登伽心婬火頓歇得阿那含，於我法中成精進
lín ài hé gān kū lìng rǔ jiě tuō shì gù ā nán rǔ suī lì
林，愛河乾枯，令汝解脫？是故，阿難，汝雖歷
jié yì chí rú lái mì mì miào yán bù rú yī rì xiū wú lòu yè yuǎn
劫憶持如來祕密妙嚴，不如一日修無漏業，遠
lí shì jiān zēng ài èr kǔ rú mó dēng qié sù wéi yīn nǚ yóu shén
離世間憎、愛二苦。如摩登伽宿為婬女，由神
zhòu lì xiāo qí ài yù fǎ zhōng jīn míng xìng bǐ qiū ní yǔ luó hóu mǔ
呪力銷其愛欲，法中今名性比丘尼，與羅睺母
yē shū tuó luó tóng wù sù yīn zhī lì shì yīn tān ài wéi kǔ yī niàn xūn
耶輸陀羅同悟宿因，知歷世因貪愛為苦，一念熏
xiū wú lòu shàn gù huò dé chū chán huò méng shòu jì rú hé zì qī
修無漏善故，或得出纏，或蒙授記。如何自欺，
shàng liú guān tīng
尚留觀聽？”

ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì yí huò xiāo chú xīn
阿難及諸大眾，聞佛示誨，疑惑銷除，心
wù shí xiàng shēn yì qīng ān dé wèi céng yǒu chóng fù bēi lèi
悟實相，身意輕安，得未曾有。重復悲淚，
dǐng lǐ fó zú cháng guì hé zhǎng ér bó fó yán wú shàng dà bēi
頂禮佛足，長跪合掌而白佛言：“無上大悲
qīng jìng bǎo wáng shàn kāi wǒ xīn néng yǐ rú shì zhǒng zhǒng yīn yuán
清淨寶王，善開我心，能以如是種種因緣，
fāng biàn tí jiǎng yǐn zhū chén míng chū yú kǔ hǎi shì zūn wǒ jīn suī
方便提獎，引諸沈冥出於苦海。世尊！我今雖

chéng rú shì fǎ yīn zhī rú lái zàng miào jué míng xīn biàn shí fāng jiè
承如是法音，知如來藏妙覺明心徧十方界，
hán yù rú lái shí fāng guó tǔ qīng jìng bǎo yán miào jué wáng chà rú lái
含育如來十方國土清淨寶嚴妙覺王刹。如來
fù zé duō wén wú gōng bù dǎi xiū xí wǒ jīn yóu rú lǚ bó zhī rén
復責多聞無功，不逮修習。我今猶如旅泊之人，
hū méng tiān wáng cì yǔ huā wū suī huò dà zhái yào yīn mén rù wéi
忽蒙天王賜與華屋，雖獲大宅，要因門入。惟
yuàn rú lái bù shě dà bēi shì wǒ zài huì zhū méng àn zhě juān shě xiǎo
願如來不捨大悲，示我在會諸蒙暗者，捐捨小
shèng bì huò rú lái wú yú niè pán běn fā xīn lù lìng yǒu xué zhě
乘，畢獲如來無餘涅槃本發心路！令有學者，
cóng hé shè fú chóu xī pān yuán dé tuó luó ní rù fó zhī jiàn
從何攝伏疇昔攀緣，得陀羅尼，入佛知見。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì zài huì yī xīn zhù fó cí zhǐ
作是語已，五體投地，在會一心，佇佛慈旨。

ěr shí shì zūn āi mǐn huì zhōng yuán jué shēng wén yú pú tí
爾時，世尊哀愍會中緣覺、聲聞，於菩提
xīn wèi zì zài zhě jí wèi dāng lái fó miè dù hòu mò fǎ zhòng shēng fā
心未自在者，及為當來佛滅度後，末法眾生發
pú tí xīn kāi wú shàng shèng miào xiū xíng lù xuān shì ā nán jí zhū
菩提心，開無上乘妙修行路，宣示阿難及諸
dà zhòng rǔ děng jué dìng fā pú tí xīn yú fó rú lái miào sān mó
大眾：“汝等決定發菩提心，於佛如來妙三摩
tí bù shēng pí juàn yīng dāng xiān míng fā jué chū xīn èr jué dìng yì
提不生疲倦，應當先明發覺初心二決定義。

yún hé chū xīn èr yì jué dìng
“云何初心二義決定？

ā nán dì yī yì zhě rǔ děng ruò yù juān shě shēng wén
“阿難，第一義者，汝等若欲捐捨聲聞，
xiū pú sà shèng rù fó zhī jiàn yīng dāng shěn guān yīn dì fā xīn yǔ
修菩薩乘，入佛知見，應當審觀因地發心，與
guǒ dì jué wéi tóng wéi yì
果地覺為同為異？

ā nán ruò yú yīn dì yǐ shēng miè xīn wéi běn xiū yīn
“阿難，若於因地，以生滅心為本修因，
ér qiú fó shèng bù shēng bú miè wú yǒu shì chù yǐ shì yì gù rǔ
而求佛乘不生不滅，無有是處。以是義故，汝

dāngzhào míngzhū qì shì jiān kě zuò zhī fǎ jiē cóngbiànmiè ā nán
當 照 明 諸 器 世 間 可 作 之 法 皆 從 變 滅 阿 難，
rǔ guān shì jiān kě zuò zhī fǎ shéiwéi bú huài rán zhōng bù wén làn
汝 觀 世 間 可 作 之 法 誰 為 不 壞 ？ 然 終 不 聞 爛
huài xū kōng hé yǐ gù kōng fēi kě zuò yóu shì shǐ zhōng wú huàimiè
壞 虛 空 何 以 故 ？ 空 非 可 作 由 是 始 終 無 壞 滅
gù zé rǔ shēnzhōng jiānxiàngwéi dì rùn shī wéishuǐ nuǎnchùwéi
故 則 汝 身 中 堅 相 為 地 潤 溼 為 水 煖 觸 為
huǒ dòngyáowéifēng yóu cǐ sì chánfēn rǔ zhànyuánmiào jué míng xīn
火 動 搖 為 風 由 此 四 纏 分 汝 湛 圓 妙 覺 明 心，
wéi shì wéi tīng wéi jué wéi chá cóng shǐ rù zhōng wǔ dié hún
為 視 為 聽 為 覺 為 察 從 始 入 終 五 疊 渾
zhuó
濁。

yún hé wéizhuó ā nán pì rú qīngshuǐqīng jié běnrán jí
“云 何 為 濁 ？ 阿 難 譬 如 清 水 清 潔 本 然 即
bǐ chén tǔ huī shā zhī lún běn zhì liú ài èr tǐ fǎ ěr xìng bù xiāng
彼 塵 土 灰 沙 之 倫 本 質 留 礙 二 體 法 爾 性 不 相
xún yǒu shì jiān rén qǔ bǐ tǔ chén tóu yú jìngshuǐ tǔ shī liú ài
循 有 世 間 人 取 彼 土 塵 投 於 淨 水 土 失 留 礙
shuǐwángqīng jié róngmào gǔ rán míng zhī wéizhuó rǔ zhuó wǔ chóng
水 亡 清 潔 容 貌 汨 然 名 之 為 濁 汝 濁 五 重
yì fù rú shì
亦 復 如 是：

ā nán rǔ jiàn xū kōngbiàn shí fāng jiè kōngjiàn bù fēn
“阿 難 汝 見 虛 空 徧 十 方 界 空 見 不 分
yǒukōng wú tǐ yǒujiàn wú jué xiāng zhī wàngchéng shì dì yī chóng
有 空 無 體 有 見 無 覺 相 織 妄 成 是 第 一 重
míngwéi jié zhuó
名 為 劫 濁。

rǔ shēnxiàntuán sì dà wéi tǐ jiàn wén jué zhī yōnglìng liú ài
“汝 身 現 搏 四 大 為 體 見 聞 覺 知 壅 令 留 礙
shuǐhuǒfēng tǔ xuánlìng jué zhī xiāng zhī wàngchéng shì dì èr chóng
水 火 風 土 旋 令 覺 知 相 織 妄 成 是 第 二 重
míngwéi jiàn zhuó
名 為 見 濁。

yòu rǔ xīn zhōng yì shí sòng xí xìng fā zhī jiàn róngxiàn liù
“又 汝 心 中 憶 識 誦 習 性 發 知 見 容 現 六

chén lí chén wú xiàng lí jué wú xìng xiāng zhī wàngchéng shì
塵，離塵無相，離覺無性，相織妄成，是
dì sān chóng míngfán nǎozhuó
第三重，名煩惱濁。

yòu rǔ zhāo xī shēngmiè bù tíng zhī jiàn měi yù liú yú shì jiān
“又汝朝夕生滅不停，知見每欲留於世間，
yè yùn měi cháng qiān yú guó tǔ xiāng zhī wàngchéng shì dì sì chóng
業運每常遷於國土，相織妄成，是第四重，
míngzhòng shēngzhuó
名眾生濁。

rǔ děng jiàn wén yuán wú yì xìng zhòng chén gé yuè wú zhuàn
“汝等見聞元無異性，眾塵隔越，無狀
yì shēng xìngzhōng xiāng zhī yòngzhōng xiāng bèi tóng yì shī zhǔn
異生，性中相知，用中相背，同異失準，
xiāng zhī wàngchéng shì dì wǔ chóng míngwéi mìngzhuó
相織妄成，是第五重，名為命濁。

ā nán rǔ jīn yù lìng jiàn wén jué zhī yuǎn qì rú lái cháng
“阿難，汝今欲令見聞覺知，遠契如來常
lè wǒ jìng yīngdāng xiān zé sǐ shēng gēn běn yī bù shēngmiè yuán zhàn
樂我淨，應當先擇死生根本，依不生滅圓湛
xìngchéng yǐ zhàn xuán qí xū wàngmiè shēng fù huán yuán jué dé yuán
性成，以湛旋其虛妄滅生復還元覺，得元
míng jué wú shēngmiè xìng wéi yīn dì xīn rán hòu yuán chéng guǒ dì xiū
明覺無生滅性為因地心，然後圓成果地修
zhèng rú chéng zhuó shuǐ zhù yú jìng qì jìng shēn bú dòng shā tǔ
證。如澄濁水，貯於靜器，靜深不動，沙土
zì chén qīngshuǐ xiàn qián míngwéi chū fú kè chén fán nǎo qù ní chún
自沈，清水現前，名為初伏客塵煩惱；去泥純
shuǐ míngwéi yǒng duàn gēn běn wú míng míngxiàng jīng chún yī qiè biàn
水，名為永斷根本無明。明相精純，一切變
xiàn bù wéi fán nǎo jiē hé niè pán qīng jìng miào dé
現不為煩惱，皆合涅槃清淨妙德。

dì èr yì zhě rǔ děng bì yù fā pú tí xīn yú pú sà
“第二義者，汝等必欲發菩提心，於菩薩
shèngshēng dà yǒngměng jué dìng qì juānzhū yǒu wéixiàng yīngdāng shěn
乘生大勇猛，決定棄捐諸有為相，應當審
xiángfán nǎo gēn běn cǐ wú shǐ lái fā yè rùn shēng shéizuò shéishòu
詳煩惱根本，此無始來發業潤生，誰作誰受？

ā nán rǔ xiū pú tí ruò bù shěnguānfán nǎogēnběn
“阿難，汝修菩提，若不審觀煩惱根本，
zé bù néng zhī xū wànggēnchén hé chùdiāndǎo chùshàng bù zhī yún
則不能知虛妄根塵何處顛倒。處尚不知，云
hé xiáng fú qǔ rú lái wèi ā nán rǔ guān shì jiān jiě jié zhī rén
何降伏，取如來位？阿難，汝觀世間解結之人，
bú jiàn suǒ jié yún hé zhī jiě bù wén xū kōng bèi rǔ huī liè hé yǐ
不見所結，云何知解？不聞虛空被汝隳裂。何以
gù kōng wú xíngxiàng wú jié jiě gù zé rǔ xiànrányǎn ěr bí shé
故？空無形相，無結解故。則汝現前眼耳鼻舌
jí yǔ shēn xīn liù wéi zéi méi zì jié jiā bǎo yóu cǐ wú shǐ zhòng
及與身心，六為賊媒，自劫家寶，由此無始眾
shēng shì jiè shēngchán fù gù yú qì shì jiān bù néng chāoyuè
生世界生纏縛故，於器世間不能超越。

ā nán yún hé míng wéi zhòng shēng shì jiè shì wéi qiān liú
“阿難，云何名為眾生世界？世為遷流，
jiè wéi fāng wèi rǔ jīn dāng zhī dōng xī nán běi dōng nán
界為方位。汝今當知東、西、南、北、東南、
xī nán dōng běi xī běi shàng xià wéi jiè guò qù wèi lái
西南、東北、西北、上、下為界；過去、未來、
xiàn zài wéi shì fāng wèi yǒu shí liú shù yǒu sān yī qiè zhòng shēng zhī
現在為世。方位有十，流數有三。一切眾生織
wàng xiāng chéng shēn zhōng mào qiān shì jiè xiāng shè ér cǐ jiè xìng
妄相成，身中貿遷，世界相涉。而此界性，
shè suī shí fāng dìng wèi kě míng shì jiān zhī mù dōng xī nán běi
設雖十方定位可明，世間祇目東、西、南、北，
shàng xià wú wèi zhōng wú dìng fāng sì shù bì míng yǔ shì xiāng shè
上下無位，中無定方。四數必明，與世相涉，
sān sì sì sān wǎn zhuǎn shí èr liú biàn sān dié yī shí bǎi qiān
三四四三，宛轉十二。流變三疊，一十百千，
zǒng kuò shǐ zhōng liù gēn zhī zhōng gè gè gōng dé yǒu qiān èr bǎi
總括始終，六根之中，各各功德有千二百。
ā nán rǔ fù yú zhōng kè dìng yōu liè
阿難，汝復於中克定優劣。

rú yǎnguānjiàn hòu àn qián míng qián fāng quán míng hòu
“如眼觀見，後暗前明，前方全明，後
fāng quán àn zuǒ yòu páng guān sān fēn zhī èr tǒng lùn suǒ zuò gōng
方全暗，左右旁觀三分之二。統論所作，功

dé bù quán sān fēnyángōng yī fēn wú dé dāng zhī yǎnwéi bā bǎi
德不全，三分言功，一分無德，當知眼唯八百
gōng dé
功德。

rú ěr zhōutīng shí fāng wú yí dòngruò ěr yáo jìng wú
“如耳周聽，十方無遺，動若邇遙，靜無
biān jì dāng zhī ěr gēnyuánmǎn yī qiān èr bǎigōng dé
邊際，當知耳根圓滿一千二百功德。

rú bí xiù wén tōngchū rù xī yǒuchūyǒu rù ér quēzhōng
“如鼻嗅聞，通出入息，有出有入，而闕中
jiāo yàn yú bí gēn sān fēn quē yī dāng zhī bí wéi bā bǎigōng dé
交，驗於鼻根，三分闕一，當知鼻唯八百功德。

rú shéxuānyáng jìn zhū shì jiān chū shì jiān zhì yányǒufāng
“如舌宣揚，盡諸世間、出世間智，言有方
fèn lǐ wú qióng jìn dāng zhī shé gēnyuánmǎn yī qiān èr bǎigōng dé
分，理無窮盡，當知舌根圓滿一千二百功
dé
德。

rú shēnjué chù shí yú wéishùn hé shí néng jué lí zhōng
“如身覺觸，識於違順，合時能覺，離中
bù zhī lí yī hé shuān yàn yú shēngēn sān fēn quē yī dāng zhī
不知，離一合雙，驗於身根，三分闕一，當知
shēnwéi bā bǎigōng dé
身唯八百功德。

rú yì mòróng shí fāng sān shì yī qiè shì jiān chū shì jiān fǎ
“如意默容，十方三世一切世間、出世間法，
wéishèng yǔ fán wú bù bāoróng jìn qí yá jì dāng zhī yì gēnyuán
唯聖與凡，無不包容，盡其涯際，當知意根圓
mǎn yī qiān èr bǎigōng dé
滿一千二百功德。

ā nán rǔ jīn yù nì shēng sǐ yù liú fǎn qióng liú gēn
“阿難，汝今欲逆生死欲流，返窮流根，
zhì bù shēngmiè dāng yàn cǐ děng liù shòuyònggēn shéi hé shéi lí
至不生滅，當驗此等六受用根，誰合誰離？
shéi shēnshéi jiān shéi wéi yuántōng shéi bù mǎn mǎn ruò néng yú cǐ
誰深誰淺？誰為圓通？誰不圓滿？若能於此
wù yuántōnggēn nì bǐ wú shǐ zhī wàng yè liú dé xún yuántōng yǔ bù
悟圓通根，逆彼無始織妄業流，得循圓通與不

yuángēn rì jié xiāng bèi wǒ jīn bèi xiǎn liù zhàn yuán míng běn suǒ
圓根，日劫相倍。我今備顯六湛圓明，本所
gōng dé shù liàng rú shì suí rǔ xiáng zé qí kě rù zhě wú dāng fā míng
功德數量如是，隨汝詳擇其可入者，吾當發明，
lìng rǔ zēng jìn shí fāng rú lái yú shí bā jiè yī yī xiū xíng jīe dé
令汝增進。十方如來，於十八界一一修行，皆得
yuán mǎn wú shàng pú tí yú qí zhōng jiān yì wú yōu liè dàn rǔ
圓滿無上菩提，於其中間，亦無優劣。但汝
xià liè wèi néng yú zhōng yuán zì zài huì gù wǒ xuān yáng lìng rǔ
下劣，未能於中圓自在慧，故我宣揚，令汝
dàn yú yī mén shēn rù rù yī wú wàng bǐ liù zhī gēn yī shí qīng
但於一門深入，入一無妄，彼六知根一時清
jìng
淨。”

ā nán bó fó yán shì zūn yún hé nì liú shēn rù yī mén
阿難白佛言：“世尊！云何逆流深入一門，
néng lìng liù gēn yī shí qīng jìng
能令六根一時清淨？”

fó gào ā nán rǔ jīn yǐ dé xū tuó huánguǒ yǐ miè sān jiè
佛告阿難：“汝今已得須陀洹果，已滅三界
zhòng shēng shì jiān jiàn suǒ duàn huò rán yóu wèi zhī gēn zhōng jī shēng wú
眾生世間見所斷惑，然猶未知根中積生無
shǐ xū xí bǐ xí yào yīn xiū suǒ duàn dé hé kuàng cǐ zhōng shēng
始虛習。彼習要因修所斷得，何況此中生、
zhù yì miè fēn jì tóu shù jīn rǔ qiě guān xiàn qián liù gēn wéi yī
住、異、滅分齊頭數！今汝且觀現前六根，為一
wéi liù ā nán ruò yán yī zhě ěr hé bú jiàn mù hé bù wén
為六？阿難，若言一者，耳何不見？目何不聞？
tóu xī bù lǚ zú xī wú yǔ ruò cǐ liù gēn jué dìng chéng liù rú
頭奚不履？足奚無語？若此六根決定成六，如
wǒ jīn huì yǔ rǔ xuān yáng wēi miào fǎ mén rǔ zhī liù gēn shéi lái
我今會，與汝宣揚微妙法門，汝之六根，誰來
lǐng shòu
領受？”

ā nán yán wǒ yòng ěr wén
阿難言：“我用耳聞。”

fó yán rǔ ěr zì wén hé guān shēn kǒu kǒu lái wèn yì
佛言：“汝耳自聞，何關身口？口來問義，

shēn qǐ qīn chéng shì gù yīng zhī fēi yī zhōng liù fēi liù zhōng yī
身起欽承，是故應知，非一終六，非六終一，
zhōng bù rǔ gēnyuán yī yuán liù ā nán dāng zhī shì gēn fēi yī fēi
終不汝根元一元六。阿難，當知是根非一非
liù yóu wú shǐ lái diāndǎo lún tì gù yú yuánzhàn yī liù yì shēng
六，由無始來顛倒淪替，故於圓湛一六義生。
rǔ xū tuóhuán suī dé liù xiāo yóu wèi wáng yī rú tài xū kōng cān
汝須陀洹，雖得六銷，猶未亡一。如太虛空參
hé qún qì yóu qì xíng yì míng zhī yì kōng chú qì guānkōng shuō
合羣器，由器形異，名之異空；除器觀空，說
kōng wéi yī bǐ tài xū kōng yún hé wéi rǔ chéng tóng bù tóng hé
空為一。彼太虛空，云何為汝成同不同？何
kuàng gèng míng shì yī fēi yī zé rǔ liǎo zhī liù shòu yòng gēn yì fù
況更名是一非一？則汝了知六受用根，亦復
rú shì
如是。

yóu míng àn dēng èr zhǒng xiāng xíng yú miào yuán zhōng nián
“由明暗等二種相形，於妙圓中黏
zhàn fā jiàn jiàn jīng yìng sè jié sè chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng
湛發見，見精映色，結色成根，根元目為清淨
sì dà yīn míng yǎn tǐ rú pú táo duǒ fú gēn sì chén liú yì bēn
四大，因名眼體，如蒲萄朵，浮根四塵流逸奔
sè
色。

yóu dòng jìng dēng èr zhǒng xiāng jī yú miào yuán zhōng nián
“由動靜等二種相擊，於妙圓中黏
zhàn fā tīng tīng jīng yìng shēng juǎn shēng chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng
湛發聽，聽精映聲，卷聲成根，根元目為清
jìng sì dà yīn míng ěr tǐ rú xīn juǎn yè fú gēn sì chén liú yì
淨四大，因名耳體，如新卷葉，浮根四塵流逸
bēn shēng
奔聲。

yóu tōng sè dēng èr zhǒng xiāng fā yú miào yuán zhōng nián zhàn
“由通塞等二種相發，於妙圓中黏湛
fā xiù xiù jīng yìng xiāng nà xiāng chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng
發嗅，嗅精映香，納香成根，根元目為清淨
sì dà yīn míng bí tǐ rú shuān chuí zhǎo fú gēn sì chén liú yì
四大，因名鼻體，如雙垂爪，浮根四塵流逸

bēnxiāng
奔香。

yóutiánbiànděng èr zhǒngxiāngcān yú miào yuán zhōngnián
“由恬變等二種相參，於妙圓中黏
zhàn fā cháng cháng jīng yìng wèi jiǎo wèi chéng gēn gēnyuán mù wéi
湛發嘗，嘗精映味，絞味成根，根元目為
qīng jìng sì dà yīn míng shē tǐ rú chū yǎnyuè fú gēn sì chén liú
清淨四大，因名舌體，如初偃月，浮根四塵流
yì bēnwèi
逸奔味。

yóu lí hé děng èr zhǒngxiāngmó yú miào yuán zhōngniánzhàn
“由離合等二種相摩，於妙圓中黏湛
fā jué jué jīng yìng chù tuán chù chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng sì
發覺，覺精映觸，搏觸成根，根元目為清淨四
dà yīn míng shēn tǐ rú yāo gǔ sǎng fú gēn sì chén liú yì bēn
大，因名身體，如腰鼓顙，浮根四塵流逸奔
chù
觸。

yóushēngmièděng èr zhǒngxiāng xù yú miào yuán zhōngnián
“由生滅等二種相續，於妙圓中黏
zhàn fā zhī zhī jīng yìng fǎ lǎn fǎ chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng
湛發知，知精映法，攬法成根，根元目為清淨
sì dà yīn míng yì sī rú yōu shì jiàn fú gēn sì chén liú yì bēn
四大，因名意思，如幽室見，浮根四塵流逸奔
fǎ
法。

ā nán rú shì liù gēn yóu bǐ jué míng yǒu míng míng jué
“阿難，如是六根，由彼覺明，有明明覺，
shī bǐ jīng liǎo nián wàng fā guāng shì yǐ rǔ jīn lí àn lí míng wú
失彼精了，黏妄發光。是以汝今離暗離明，無
yǒu jiàn tǐ lí dòng lí jìng yuán wú tīng zhì wú tōng wú sè xiù
有見體；離動離靜，元無聽質；無通無塞，齟
xìng bù shēng fēi biàn fēi tián cháng wú suǒ chū bù lí bù hé jué
性不生；非變非恬，嘗無所出；不離不合，覺
chù běn wú wú miè wú shēng liǎo zhī ān jì rǔ dàn bù xún dòng jìng
觸本無，無滅無生，了知安寄？汝但不循動靜
hé lí tián biàn tōng sè shēng miè míng àn rú shì shí èr zhū
合離、恬變、通塞、生滅、明暗，如是十二諸

yǒu wéi xiàng suí bá yī gēn tuō nián nèi fú fú guī yuán zhēn fā
有為相，隨拔一根，脫黏內伏，伏歸元真，發
běn míng yào yào xìng fā míng zhū yú wǔ nián yīng bá yuán tuō bù
本明耀；耀性發明，諸餘五黏，應拔圓脫。不
yóu qián chén suǒ qǐ zhī jiàn míng bù xún gēn jì gēn míng fā yóu shì
由前塵所起知見，明不循根，寄根明發，由是
liù gēn hù xiāng wéi yòng
六根互相為用。

ā nán rǔ qǐ bù zhī jīn cǐ huì zhōng ā nuó lǜ tuó wú mù
“阿難，汝豈不知今此會中，阿那律陀無目
ér jiàn bá nán tuó lóng wú ěr ér tīng jìng qié shén nǚ fēi bí wén
而見！跋難陀龍無耳而聽！殞伽神女非鼻聞
xiāng jiāo fàn bō tí yì shé zhī wèi shùn ruò duō shén wú shēn jué chù
香！驕梵鉢提異舌知味！舜若多神無身覺觸，
rú lái guāng zhōng yǐng lìng zàn xiàn jì wéi fēng zhì qí tǐ yuán wú
如來光中映令暫現，既為風質，其體元無！
zhū miè jìn dìng dé jì shēng wén rú cǐ huì zhōng mó hē jiā shè jiǔ miè
諸滅盡定得寂聲聞，如此會中摩訶迦葉，久滅
yì gēn yuán míng liǎo zhī bù yīn xīn niàn
意根，圓明了知，不因心念！

ā nán jīn rǔ zhū gēn ruò yuán bá yǐ nèi yíng fā guāng
“阿難，今汝諸根若圓拔已，內瑩發光，
rú shì fú chén jí qì shì jiān zhū biàn huà xiàng rú tāng xiāo bīng yīng niàn
如是浮塵及器世間諸變化相，如湯銷冰，應念
huà chéng wú shàng zhī jué
化成無上知覺。

ā nán rú bǐ shì rén jù jiàn yú yǎn ruò lìng jí hé àn
“阿難，如彼世人聚見於眼，若令急合，暗
xiàng xiàn qián liù gēn àn rán tóu zú xiāng lèi bǐ rén yǐ shǒu xún tǐ
相現前，六根黯然而，頭足相類。彼人以手循體
wài rào bǐ suī bú jiàn tóu zú yī biàn zhī jué shì tóng yuán jiàn
外繞，彼雖不見，頭足一辨，知覺是同。緣見
yīn míng àn chéng wú jiàn bù míng zì fā zé zhū àn xiàng yǒng bù
因明，暗成無見，不明自發，則諸暗相永不
néng hūn gēn chén jì xiāo yún hé jué míng bù chéng yuán miào
能昏。根塵既銷，云何覺明不成圓妙？”

ā nán bó fó yán shì zūn rú fó shuō yán yīn dì jué
阿難白佛言：“世尊！如佛說言：‘因地覺

xīn yù qiú chángzhù yào yǔ guǒwèimíng mù xiāngyìng shì zūn
心，欲求常住，要與果位名目相應。’世尊！

rú guǒwèizhōng pú tí niè pán zhēn rú fó xìng ān mó luó
如果位中，菩提、涅槃、真如、佛性、菴摩羅

shí kōng rú lái zàng dà yuán jìng zhì shì qī zhǒng míng chēng wèi
識、空如來藏、大圓鏡智，是七種名，稱謂

suī bié qīng jìng yuán mǎn tǐ xìng jiān níng rú jīn gāng wáng cháng zhù
雖別，清淨圓滿，體性堅凝，如金剛王常住

bú huài ruò cǐ jiàn tīng lí yú míng àn dòng jìng tōng sè bì jìng
不壞。若此見聽，離於明暗、動靜、通塞畢竟

wú tǐ yóu rú niàn xīn lí yú qián chén běn wú suǒ yǒu yún hé jiāng
無體，猶如念心，離於前塵本無所有，云何將

cǐ bì jìng duàn miè yǐ wéi xiū yīn yù huò rú lái qī cháng zhù guǒ
此畢竟斷滅以為修因，欲獲如來七常住果？

shì zūn ruò lí míng àn jiàn bì jìng kōng rú wú qián chén niàn zì
世尊！若離明暗，見畢竟空；如無前塵，念自

xìng miè jìn tuì xún huán wēi xì tuī qiú běn wú wǒ xīn jí wǒ xīn suǒ
性滅。進退循環，微細推求，本無我心及我心所，

jiāng shéi lì yīn qiú wú shàng jué rú lái xiān shuō zhàn jīng yuán cháng
將誰立因，求無上覺？如來先說湛精圓常，

wéi yuè chéng yán zhōng chéng xì lùn yún hé rú lái zhēn shí yǔ zhě
違越誠言，終成戲論，云何如來真實語者？

wéi chuí dà cí kāi wǒ méng lìn
惟垂大慈，開我蒙悞。”

fó gào ā nán rǔ xué duō wén wèi jìn zhū lòu xīn zhōng
佛告阿難：“汝學多聞，未盡諸漏，心中

tú zhī diān dǎo suǒ yīn zhēn dǎo xiàn qián shí wèi néng shí kǒng rǔ
徒知顛倒所因，真倒現前，實未能識。恐汝

chéng xīn yóu wèi xìn fú wú jīn shì jiāng chén sù zhū shì dāng chú rǔ
誠心猶未信伏，吾今試將塵俗諸事，當除汝

yí
疑。”

jí shí rú lái lì luó hóu luó jī zhōng yī shēng wèn ā nán yán
即時，如來勅羅睺羅擊鐘一聲，問阿難言：

rǔ jīn wén fǒu
“汝今聞不？”

ā nán dà zhòng jù yán wǒ wén
阿難大眾俱言：“我聞。”

zhōng xiē wú shēng fó yòuwènyán rǔ jīn wénfǒu
鐘歇無聲，佛又問言：“汝今聞不？”

ā nán dà zhòng jù yán bù wén
阿難大眾俱言：“不聞。”

shí luó hóu luó yòu jī yī shēng fó yòuwènyán rǔ jīn
時，羅睺羅又擊一聲，佛又問言：“汝今

wénfǒu
聞不？”

ā nán dà zhòng yòu yán jù wén
阿難大眾又言：“俱聞。”

fó wèn ā nán rǔ yún hé wén yún hé bù wén
佛問阿難：“汝云何聞？云何不聞？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán zhōngshēng ruò jī zé wǒ
阿難大眾俱白佛言：“鐘聲若擊，則我

dé wén jī jiǔ shēngxiāo yīn xiǎngshuān jué zé míng wú wén
得聞。擊久聲銷，音響雙絕，則名無聞。”

rú lái yòu chì luó hóu jī zhōng wèn ā nányán ěr jīn shēng
如來又勅羅睺擊鐘，問阿難言：“爾今聲

fǒu
不？”

ā nán dà zhòng jù yán yǒushēng
阿難大眾俱言：“有聲。”

shǎoxuǎnshēngxiāo fó yòuwènyán ěr jīn shēngfǒu
少選聲銷，佛又問言：“爾今聲不？”

ā nán dà zhòng dá yán wú shēng
阿難大眾答言：“無聲。”

yǒu kuǐ luó hóu gèng lái zhuàng zhōng fó yòuwènyán ěr
有頃，羅睺更來撞鐘，佛又問言：“爾

jīn shēngfǒu
今聲不？”

ā nán dà zhòng jù yán yǒushēng
阿難大眾俱言：“有聲。”

fó wèn ā nán rǔ yún hé shēng yún hé wú shēng
佛問阿難：“汝云何聲？云何無聲？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán zhōngshēng ruò jī zé míng
阿難大眾俱白佛言：“鐘聲若擊，則名

yǒushēng jī jiǔ shēngxiāo yīn xiǎngshuān jué zé míng wú shēng
有聲。擊久聲銷，音響雙絕，則名無聲。”

fó yǔ ā nán jí zhū dà zhòng   rǔ jīn yún hé zì yǔ jiǎo
佛語阿難及諸大眾： “汝今云何自語矯

luàn
亂？”

dà zhòng ā nán jù shí wèn fó   wǒ jīn yún hé míng wéi jiǎo
大眾阿難俱時問佛： “我今云何名為矯

luàn
亂？”

fó yán   wǒ wèn rǔ wén   rǔ zé yán wén   yòu wèn rǔ shēng
佛言： “我問汝聞， 汝則言聞。 又問汝聲，

rǔ zé yán shēng   wéi wén yǔ shēng bào dá wú dìng   rú shì yún hé bù
汝則言聲。 唯聞與聲報答無定， 如是云何不

míng jiǎo luàn   ā nán   shēng xiāo wú xiǎng   rǔ shuō wú wén   ruò shí
名矯亂？ 阿難， 聲銷無響， 汝說無聞； 若實

wú wén   wén xìng yǐ miè   tóng yú kū mù   zhōng shēng gèng jī   rǔ
無聞， 聞性已滅， 同於枯木， 鐘聲更擊， 汝

yún hé zhī   zhī yǒu zhī wú   zì shì shēng chén huò wú huò yǒu   qǐ bǐ
云何知？ 知有知無， 自是聲塵或無或有， 豈彼

wén xìng wéi rǔ yǒu wú   wén shí yún wú   shéi zhī wú zhě
聞性為汝有無？ 聞實云無， 誰知無者？

shì gù   ā nán   shēng yú wén zhōng zì yǒu shēng miè   fēi
“是故， 阿難， 聲於聞中自有生滅， 非

wéi rǔ wén shēng shēng shēng miè   lìng rǔ wén xìng wéi yǒu wéi wú   rǔ shàng
為汝聞聲生聲滅， 令汝聞性為有為無。 汝尚

diān dǎo   huò shēng wéi wén   hé guài hūn mí   yǐ cháng wéi duàn   zhōng
顛倒， 惑聲為聞， 何怪昏迷， 以常為斷。 終

bù yīng yán   lí zhū dòng jìng   bì sè   kāi tōng   shuō wén wú xìng
不應言， 離諸動靜、 閉塞、 開通， 說聞無性。

rú zhòng shuì rén mián shú chuáng zhěn   qí jiā yǒu rén   yú bǐ shuì shí
如重睡人眠熟牀枕， 其家有人， 於彼睡時，

dǎo liàn chōng mǐ   qí rén mèng zhōng   wén chōng dǎo shēng bié zuò tā wù
擣練舂米。 其人夢中， 聞舂擣聲別作他物，

huò wéi jī gǔ   huò wéi zhuàng zhōng   jí yú mèng shí   zì guài qí zhōng
或為擊鼓， 或為撞鐘， 即於夢時， 自怪其鐘

wéi mù shí xiǎng   yú shí hū wù   chuán zhī chǔ yīn   zì gào jiā rén
為木石響。 於時忽寤， 遑知杵音， 自告家人：

wǒ zhèng mèng shí   huò cǐ chōng yīn jiāng wéi gǔ xiǎng
‘我正夢時， 惑此舂音將為鼓響。’

ā nán shì rén mèng zhōng qǐ yì jìng yáo kāi bì tōng
“阿難，是人夢中，豈憶靜搖、開閉、通
sè qí xíng suī mèi wén xìng bù hūn zòng rǔ xíng xiāo mìng guāng yān xiè
塞？其形雖寐，聞性不昏。縱汝形銷命光遷謝，
cǐ xìng yún hé wèi rǔ xiāo miè yǐ zhū zhòng shēng cóng wú shǐ lái xún
此性云何為汝銷滅？以諸眾生從無始來，循
zhū sè shēng zhú niàn liú zhuǎn céng bù kāi wù xìng jìng miào cháng
諸色聲，逐念流轉，曾不開悟性淨妙常，
bù xún suǒ cháng zhú zhū shēng miè yóu shì shēng shēng zá rǎn liú zhuǎn
不循所常，逐諸生滅，由是生生雜染流轉。
ruò qì shēng miè shǒu yú zhēn cháng cháng guāng xiàn qián gēn chén
若棄生滅，守於真常，常光現前，根塵
shí xīn yìng shí xiāo luò xiǎng xiàng wéi chén shí qíng wéi gòu èr jù yuǎn
識心應時銷落。想相為塵，識情為垢，二俱遠
lí zé rǔ fǎ yǎn yìng shí qīng míng yún hé bù chéng wú shàng zhī
離，則汝法眼應時清明，云何不成無上知
jué
覺？”

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第四

léng yán jīng zàn
楞嚴經讚

shēn qióng wàn fǎ tóng yì jù shēng guǎng chén xiāng xù lái wú
深窮萬法。同異俱生。廣陳相續來無
míng miào tǐ jué zhēn chéng tóng yè cuī chéng fǎ yǎn yìng shí qīng
明。妙體覺真澄。同業摧懲。法眼應時清。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩（合掌三稱）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì wǔ
菩薩萬行首楞嚴經卷第五

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ā nán bó fó yán shì zūn rú lái suī shuō dì èr yì mén
阿難白佛言：“世尊！如來雖說第二義門，

jīn guān shì jiān jiě jié zhī rén ruò bù zhī qí suǒ jié zhī yuán wǒ xìn
今觀世間解結之人，若不知其所結之元，我信

shì rén zhōng bù néng jiě shì zūn wǒ jí huì zhōng yǒu xué shēng wén yì
是人終不能解。世尊！我及會中有學聲聞亦

fù rú shì cóng wú shǐ jì yǔ zhū wú míng jù miè jù shēng suī dé
復如是，從無始際，與諸無明俱滅俱生，雖得

rú shì duō wén shàn gēn míng wéi chū jiā yóu gé rì nù wéi yuàn dà
如是多聞善根，名為出家，猶隔日瘡。惟願大

cí āi mǐn lún nì jīn rì shēn xīn yún hé shì jié cóng hé míng
慈，哀愍淪溺，今日身心，云何是結？從何名

jiě yì lìng wèi lái kǔ nán zhòng shēng dé miǎn lún huí bú luò sān
解？亦令未來苦難眾生，得免輪迴，不落三

yǒu zuò shì yǔ yǐ pǔ jí dà zhòng wǔ tǐ tóu dì yǔ lèi qiào
有。”作是語已，普及大眾五體投地，雨淚翹

chéng zhù fó rú lái wú shàng kāi shì
誠，佇佛如來無上開示。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū huì zhōng zhū yǒu xué zhě yì
爾時，世尊憐愍阿難及諸會中諸有學者，亦

wèi wèi lái yī qiè zhòng shēng wèi chū shì yīn zuò jiāng lái yǎn yǐ yán
為未來一切眾生，為出世因，作將來眼，以闍

fú tán zǐ jīn guāngshǒu mó ā nándǐng jí shí shí fāng pǔ fó shì
浮檀紫金 光 手，摩阿難頂。即時，十方普佛世
jiè liù zhǒngzhèndòng wēichén rú lái zhù shì jiè zhě gè yǒubǎoguāng
界六種 震動。微塵如來住世界者，各有寶光
cóng qí dǐngchū qí guāngtóng shí yú bǐ shì jiè lái zhī tuó lín guàn rú
從其頂出。其光同時於彼世界來祇陀林，灌如
lái dǐng shì zhū dà zhòng dé wèicéngyǒu
來頂。是諸大眾，得未曾有。

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng jù wén shí fāng wēichén rú lái
於是阿難及諸大眾，俱聞十方微塵如來，
yì kǒutóng yīn gào ā nányán shàn zāi ā nán rǔ yù shí zhī jù
異口同音告阿難言：“善哉！阿難，汝欲識知俱
shēng wú míng shǐ rǔ lún zhuǎnshēng sǐ jié gēn wéi rǔ liù gēn gèng
生無明，使汝輪轉 生死結根，唯汝六根，更
wú tā wù rǔ fù yù zhī wú shàng pú tí lìng rǔ sù zhèng ān lè jiě
無他物。汝復欲知無上菩提，令汝速證安樂解
tuō jì jìng miào cháng yì rǔ liù gēn gèng fēi tā wù
脫寂靜妙常，亦汝六根，更非他物。”

ā nán suī wén rú shì fǎ yīn xīn yóu wèi míng qǐ shǒu bó fó
阿難雖聞如是法音，心猶未明，稽首白佛：
yún hé lìng wǒ shēng sǐ lún huí ān lè miào cháng tóng shì liù gēn
“云何令我 生死輪迴，安樂妙常，同是六根，
gèng fēi tā wù
更非他物？”

fó gào ā nán gēnchéntóngyuán fù tuō wú èr shí xìng
佛告阿難：“根塵同源，縛脫無二，識性
xū wàng yóu rú kōnghuā ā nán yóuchén fā zhī yīn gēnyǒuxiàng
虛妄，猶如空華。阿難，由塵發知，因根有相，
xiàngjiàn wú xìng tóng yú jiāo lú shì gù rǔ jīn zhī jiàn lì zhī jí wú
相見無性，同於交蘆。是故汝今，知見立知即無
míngběn zhī jiàn wú jiàn sī jí niè pán wú lòu zhēn jìng yún hé shì
明本，知見無見斯即涅槃。無漏真淨，云何是
zhōnggèngróng tā wù
中更容他物？”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
爾時，世尊欲重宣此義，而說偈言：

zhēn xìng yǒu wéi kōng yuánshēng gù rú huàn
真性有為空 緣生故如幻

wú wéi wú qǐ miè 無為無起滅	bù shí rú kōng huā 不實如空華
yán wàng xiǎn zhū zhēn 言妄顯諸真	wàng zhēn tóng èr wàng 妄真同二妄
yóu fēi zhēn fēi zhēn 猶非真非真	yún hé jiàn suǒ jiàn 云何見所見
zhōng jiān wú shí xìng 中間無實性	shì gù ruò jiāo lú 是故若交蘆
jié jiě tóng suǒ yīn 結解同所因	shèng fán wú èr lù 聖凡無二路
rǔ guān jiāo zhōng xìng 汝觀交中性	kōng yǒu èr jù fēi 空有二俱非
mí huì jí wú míng 迷晦即無明	fā míng biàn jiě tuō 發明便解脫
jiě jié yīn cì dì 解結因次第	liù jiě yī yì wáng 六解一亦亡
gēn xuǎn zé yuán tōng 根選擇圓通	rù liú chéng zhèng jué 入流成正覺
tuó nà wēi xì shí 陀那微細識	xí qì chéng bào liú 習氣成暴流
zhēn fēi zhēn kǒng mí 真非真恐迷	wǒ cháng bù kāi yǎn 我常不開演
zì xīn qǔ zì xīn 自心取自心	fēi huàn chéng huàn fǎ 非幻成幻法
bù qǔ wú fēi huàn 不取無非幻	fēi huàn shàng bù shēng 非幻尚不生
huàn fǎ yún hé lì 幻法云何立	shì míng miào lián huā 是名妙蓮華
jīn gāng wáng bǎo jué 金剛王寶覺	rú huàn sān mó tí 如幻三摩提
tán zhǐ chāo wú xué 彈指超無學	cǐ ā pí dá mó 此阿毗達磨
shí fāng bó qié fàn 十方薄伽梵	yī lù niè pán mén 一路涅槃門

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng wén fó rú lái wú shàng cí huì
於是阿難及諸大眾，聞佛如來無上慈誨，

qí yè qié tuó zá róu jīng yíng miào lǐ qīng chè xīn mù kāi míng
祇夜伽陀，雜糅精瑩，妙理清澈，心目開明，

tàn wèi céng yǒu
歎未曾有。

ā nán hé zhǎng dǐng lǐ bó fó wǒ jīn wén fó wú zhē dà bēi
阿難合掌頂禮白佛：“我今聞佛無遮大悲，

xìng jìng miào cháng zhēn shí fǎ jù xīn yóu wèi dá liù jiě yī wáng
性淨妙常真實法句，心猶未達‘六解一亡’

shū jié lún cì wéi chuí dà cí zài mǐn sī huì jí yǔ jiāng lái shī yǐ
舒結倫次。惟垂大慈，再愍斯會及與將來，施以
fǎ yīn xǐ dí chéng gòu
法音，洗滌沈垢。”

jí shí rú lái yú shī zǐ zuò zhěng niè pánsēng liǎnsēng qié
即時，如來於師子座，整涅槃僧，斂僧伽

lí lǎn qī bǎo jī yǐn shǒu yú jī qǔ jié bō luó tiān suǒ fèng huā jīn
梨，攬七寶几，引手於几，取劫波羅天所奉華巾，

yú dà zhòng qián wǎn chéng yī jié shì ā nán yán cǐ míng hé
於大眾前縮成一結，示阿難言：“此名何
děng
等？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán cǐ míng wéi jié
阿難大眾俱白佛言：“此名為結。”

yú shì rú lái wǎn dié huā jīn yòu chéng yī jié chóng wèn ā
於是，如來縮疊華巾又成一結，重問阿

nán cǐ míng hé děng
難：“此名何等？”

ā nán dà zhòng yòu bó fó yán cǐ yì míng jié
阿難大眾又白佛言：“此亦名結。”

rú shì lún cì wǎn dié huā jīn zǒng chéng liù jié yī yī jié
如是倫次縮疊華巾，總成六結。一一結

chéng jiē qǔ shǒu zhōng suǒ chéng zhī jié chí wèn ā nán cǐ míng
成，皆取手中所成之結，持問阿難：“此名
hé děng
何等？”

ā nán dà zhòng yì fù rú shì cì dì chóu fó cǐ míng wéi
阿難大眾亦復如是，次第誦佛：“此名為

jié
結。”

fó gào ā nán wǒ chū wǎn jīn nǚ míng wéi jié cǐ dié huā
佛告阿難：“我初縮巾，汝名為結。此疊華

jīn xiān shí yī tiáo dì èr dì sān yún hé rǔ cáo fù míng wéi
巾先實一條，第二、第三，云何汝曹復名為
jié 結？”

ā nán bó fó yán shì zūn cǐ bǎo dié huā jī jì chéng jīn
阿難白佛言：“世尊！此寶疊華緝績成巾，
suī běn yī tǐ rú wǒ sī wéi rú lái yī wǎn dé yī jié míng ruò
雖本一體，如我思惟，如來一縮，得一結名；若
bǎi wǎn chéng zhōng míng bǎi jié hé kuàng cǐ jīn zhǐ yǒu liù jié zhōng
百縮成，終名百結。何況此巾祇有六結，終
bú zhì qī yì bù tíng wǔ yún hé rú lái zhī xǔ chū shí dì èr
不至七，亦不停五！云何如來隻許初時，第二、
dì sān bù míng wéi jié 第三不名為結？”

fó gào ā nán cǐ bǎo huā jīn rǔ zhī cǐ jīn yuán zhǐ yī tiáo
佛告阿難：“此寶華巾，汝知此巾元止一條，
wǒ liù wǎn shí míng yǒu liù jié rǔ shěn guān chá jīn tǐ shì tóng
我六縮時，名有六結。汝審觀察，巾體是同，
yīn jié yǒu yì yú yì yún hé chū wǎn jié chéng míng wéi dì yī
因結有異。於意云何？初縮結成，名為第一，
rú shì nǎi zhì dì liù jié shēng wú jīn yù jiāng dì liù jié míng chéng dì
如是乃至第六結生，吾今欲將第六結名成第
yī fǒu 一不？”

fú yě shì zūn liù jié ruò cún sī dì liù míng zhōng fēi
“不也，世尊！六結若存，斯第六名終非
dì yī zòng wǒ lì shēng jìn qí míng biàn rú hé lìng shì liù jié luàn
第一。縱我歷生盡其明辨，如何令是六結亂
míng 名？”

fó yán rú shì liù jié bù tóng xún gù běn yīn yī jīn
佛言：“如是，六結不同，循顧本因，一巾
suǒ zào lìng qí zá luàn zhōng bù dé chéng zé rǔ liù gēn yì fù rú shì
所造，令其雜亂終不得成。則汝六根亦復如是，
bì jìng tóng zhōng shēng bì jìng yì 畢竟同中，生畢竟異。”

fó gào ā nán rǔ bì xián cǐ liù jié bù chéng yuàn yào yī
佛告阿難：“汝必嫌此六結不成，願樂一

chéng fù yún hé dé
成，復云何得？”

ā nányán cǐ jié ruò cún shì fēi fēng qǐ yú zhōng zì
阿難言：“此結若存，是非鋒起，於中自
shēng cǐ jié fēi bǐ bǐ jié fēi cǐ rú lái jīn rì ruò zǒng jiě chú
生此結非彼、彼結非此。如來今日若總解除，
jié ruò bù shēng zé wú bǐ cǐ shàng bù míng yī liù yún hé
結若不生，則無彼此，尚不名一，六云何
chéng
成？”

fó yán liù jiě yī wáng yì fù rú shì yóu rǔ wú shǐ
佛言：“‘六解一亡’亦復如是。由汝無始
xīn xìng kuáng luàn zhī jiàn wàng fā fā wàng bù xī láo jiàn fā chén
心性狂亂，知見妄發，發妄不息，勞見發塵。
rú láo mù jīng zé yǒu kuáng huā yú zhàn jīng míng wú yīn luàn qǐ yī qiè
如勞目睛，則有狂華於湛精明無因亂起；一切
shì jiān shān hé dà dì shēng sǐ niè pán jiē jí kuáng láo diān dǎo huā
世間山河大地、生死涅槃，皆即狂勞顛倒華
xiàng
相。”

ā nányán cǐ láo tóng jié yún hé jiě chú
阿難言：“此勞同結，云何解除？”

rú lái yǐ shǒu jiāng suǒ jié jīn piān ché qí zuǒ wèn ā nányán
如來以手將所結巾偏掣其左，問阿難言：
rú shì jiě fǒu
“如是解不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

xuán fù yǐ shǒu piān qiān yòu biān yòu wèn ā nán rú shì jiě
旋復以手偏牽右邊，又問阿難：“如是解
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

fó gào ā nán wú jīn yǐ shǒu zuǒ yòu gè qiān jìng bù néng
佛告阿難：“吾今以手左右各牽，竟不能
jiě rǔ shè fāng biàn yún hé jiě chéng
解。汝設方便，云何解成？”

ā nán bó fó yán shì zūn dāng yú jié xīn jiě jí fēn
阿難白佛言：“世尊！當於結心解即分
sàn 散。”

fó gào ā nán rú shì rú shì ruò yù chú jié dāng yú
佛告阿難：“如是，如是，若欲除結，當於
jié xīn ā nán wǒ shuō fó fǎ cóng yīn yuánshēng fēi qǔ shì jiān hé
結心。阿難，我說佛法從因緣生，非取世間和
hé cū xiàng rú lái fā míng shì chū shì fǎ zhī qí běn yīn suí suǒ
合麤相。如來發明世、出世法，知其本因隨所
yuánchū rú shì nǎi zhì héngshā jiè wài yī dī zhī yǔ yì zhī tóu shù
緣出，如是乃至恒沙界外一滴之雨，亦知頭數；
xiànjiánzhǒngzhǒngsōng zhí jí qū hú bái wū xuán jiē liǎoyuán
現前種種松直、棘曲、鵠白、烏玄，皆了元
yóu shì gù ā nán suí rǔ xīn zhōngxuǎn zé liù gēn gēn jié ruò
由。是故，阿難，隨汝心中選擇六根，根結若
chú chénxiàng zì miè zhūwàngxiāowáng bù zhēn hé dài ā nán
除，塵相自滅，諸妄銷亡，不真何待？阿難，
wú jīn wèn rǔ cǐ jié bō luó jīn liù jié xiànjián tóng shí jiě yíng dé
吾今問汝，此劫波羅巾六結現前，同時解縈，得
tóngchúfǒu 同除不？”

fú yě shì zūn shì jié běn yǐ cì dì wǎnshēng jīn rì
“不也，世尊！是結本以次第綰生，今日
dāng xū cì dì ér jiě liù jié tóng tǐ jié bù tóng shí zé jié jiě
當須次第而解。六結同體，結不同時，則結解
shí yún hé tóngchú
時，云何同除？”

fó yán liù gēn jiě chú yì fù rú shì cǐ gēnchū jiě xiān
佛言：“六根解除亦復如是。此根初解，先
dé rén kōng kōngxìngyuánmíng chéng fǎ jiě tuō jiě tuō fǎ yǐ
得人空；空性圓明，成法解脫；解脫法已，
jù kōng bù shēng shì míng pú sà cóng sān mó dì dé wú shēng rěn
俱空不生，是名菩薩從三摩地得無生忍。”

ā nán jí zhū dà zhòng méng fó kāi shì huì jué yuántōng dé
阿難及諸大眾，蒙佛開示，慧覺圓通，得
wú yí huò yī shí hé zhǎng dǐng lǐ shuān zú ér bó fó yán wǒ
無疑惑。一時合掌，頂禮雙足而白佛言：“我

děng jīn rì shēn xīn jiǎo rán kuài dé wú ài suī fù wù zhī yī liù
等今日身心皎然，快得無礙！雖復悟知一六
wáng yì rán yóu wèi dá yuán tōng běn gēn shì zūn wǒ bèi piāo líng
亡義，然猶未達圓通本根。世尊！我輩飄零，
jī jié gū lù hé xīn hé lù yù fó tiān lún rú shī rǔ ér hū yù
積劫孤露，何心何慮，預佛天倫，如失乳兒忽遇
cí mǔ ruò fù yīn cǐ jì huì dào chéng suǒ dé mì yán huán tóng běn
慈母。若復因此際會道成，所得密言，還同本
wù zé yǔ wèi wén wú yǒu chā bié wéi chuí dà bēi huì wǒ mì yán
悟，則與未聞無有差別。惟垂大悲，惠我祕嚴，
chéng jiù rú lái zuì hòu kāi shì zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì
成就如來最後開示。”作是語已，五體投地，
tuì cáng mì jī jì fó míng shòu
退藏密機，冀佛冥授。

ěr shí shì zūn pǔ gào zhòng zhōng zhū dà pú sà jí zhū lòu jìn
爾時，世尊普告眾中諸大菩薩及諸漏盡
dà ā luó hàn rǔ děng pú sà jí ā luó hàn shēng wǒ fǎ zhōng
大阿羅漢：“汝等菩薩及阿羅漢，生我法中，
dé chéng wú xué wú jīn wèn rǔ zuì chū fā xīn wù shí bā jiè shéi
得成無學。吾今問汝，最初發心悟十八界，誰
wéi yuán tōng cóng hé fāng biàn rù sān mó dì
為圓通？從何方便入三摩地？”

jiāo chén nà wǔ bǐ qiū jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó
憍陳那五比丘即從座起，頂禮佛足而白佛
yán wǒ zài lù yuàn jí yú jī yuán guān jiàn rú lái zuì chū chéng
言：“我在鹿苑及於雞園，觀見如來最初成
dào yú fó yīn shēng wù míng sì dì fó wèn bǐ qiū wǒ chū chéng
道，於佛音聲悟明四諦。佛問比丘，我初稱
jiě rú lái yìn wǒ míng ā ruò duō miào yīn mì yuán wǒ yú yīn shēng
解，如來印我名阿若多。妙音密圓，我於音聲
dé ā luó hàn fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng yīn shēng wéi
得阿羅漢。佛問圓通，如我所證，音聲為
shàng
上。”

yōu bō ní shā tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
優波尼沙陀即從座起，頂禮佛足而白佛言：
wǒ yì guān fó zuì chū chéng dào guān bú jìng xiàng shēng dà yàn lí
“我亦觀佛最初成道，觀不淨相生大厭離，

wù zhū sè xìng yǐ cóng bú jìng   bái gǔ wēi chén guī yú xū kōng   kōng sè
悟諸色性以從不淨，白骨微塵歸於虛空，空色
èr wú   chéng wú xué dào   rú lái yìn wǒ míng ní shā tuó   chén sè jì
二無，成無學道，如來印我名尼沙陀。塵色既
jìn   miào sè mì yuán   wǒ cóng sè xiàng dé ā luó hàn   fó wèn yuán
盡，妙色密圓，我從色相得阿羅漢。佛問圓
tōng   rú wǒ suǒ zhèng   sè yīn wéi shàng
通，如我所證，色因為上。”

xiāng yán tóng zǐ jí cóng zuò qǐ   dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
香嚴童子即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ wén rú lái jiào wǒ dì guān zhū yǒu wéi xiàng   wǒ shí cí fó yàn
“我聞如來教我諦觀諸有為相，我時辭佛，宴
huì qīng zhāi   jiàn zhū bǐ qiū shāo chén shuǐ xiāng   xiāng qì jì rán lái rù bí
晦清齋，見諸比丘燒沉水香，香氣寂然來入鼻
zhōng   wǒ guān cǐ qì fēi mù   fēi kōng   fēi yān   fēi huǒ   qù wú
中。我觀此氣非木、非空、非煙、非火，去無
suǒ zhuó   lái wú suǒ cóng   yóu shì yì xiāo   fā míng wú lòu   rú lái
所著，來無所從，由是意銷，發明無漏，如來
yìn wǒ dé xiāng yán hào   chén qì shū miè   miào xiāng mì yuán   wǒ cóng
印我得香嚴號。塵氣倏滅，妙香密圓，我從
xiāng yán dé ā luó hàn   fó wèn yuán tōng   rú wǒ suǒ zhèng   xiāng yán
香嚴得阿羅漢。佛問圓通，如我所證，香嚴
wéi shàng
為上。”

yào wáng   yào shàng èr fǎ wáng zǐ   bìng zài huì zhōng wǔ bǎi fàn
藥王、藥上二法王子，并在會中五百梵
tiān jí cóng zuò qǐ   dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán   wǒ wú shǐ jié wéi
天即從座起，頂禮佛足而白佛言：“我無始劫為
shì liáng yī   kǒu zhōng cháng cǐ suǒ pó shì jiè cǎo mù jīn shí   míng shù
世良醫，口中嘗此娑婆世界草木金石，名數
fán yǒu shí wàn bā qiān   rú shì xī zhī kǔ   cù   xián   dàn   gān
凡有十萬八千。如是悉知苦、醋、鹹、淡、甘、
xīn děng wèi   bìng zhū hé hé jù shēng biàn yì   shì lěng shì rè   yǒu dú
辛等味，并諸和合俱生變異，是冷是熱，有毒
wú dú   xī néng biàn zhī   chéng shì rú lái   liǎo zhī wèi xìng   fēi kōng
無毒，悉能徧知。承事如來，了知味性，非空
fēi yǒu   fēi jí shēn xīn   fēi lí shēn xīn   fēn bié wèi yīn   cóng shì
非有，非即身心，非離身心，分別味因，從是

kāi wù méng fó rú lái yìn wǒ kūn jì yàowáng yàoshàng èr pú sà
開悟。蒙佛如來印我昆季，藥王、藥上二菩薩
míng jīn yú huìzhōngwéi fǎ wáng zǐ yīn wèi jué míng wèidēng pú
名。今於會中為法王子，因味覺明，位登菩
sà fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng wèi yīn wéishàng
薩。佛問圓通，如我所證，味因為上。”

bá tuó pó luó bīng qí tóngbàn shí liù kāi shì jí cóngzuò qǐ dǐng
跋陀婆羅并其同伴十六開士即從座起，頂
lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ děngxiān yú wēi yīn wáng fó wén fǎ chū
禮佛足而白佛言：“我等先於威音王佛聞法出
jiā yú yù sēng shí suí lì rù shì hū wù shuǐ yīn jì bù xǐ chén
家，於浴僧時，隨例入室。忽悟水因，既不洗塵，
yì bù xǐ tǐ zhōngjiān ān rán dé wú suǒyǒu sù xí wú wàng
亦不洗體，中間安然，得無所有。宿習無忘，
nǎi zhì jīn shí cóng fó chū jiā lìng dé wú xué bǐ fó míng wǒ bá tuó pó
乃至今時從佛出家，令得無學。彼佛名我跋陀婆
luó miào chù xuān míng chéng fó zǐ zhù fó wènyuántōng rú wǒ
羅，妙觸宣明，成佛子住。佛問圓通，如我
suǒzhèng chù yīn wéishàng
所證，觸因為上。”

mó hē jiā shè jí zǐ jīn guāng bǐ qiū ní děng jí cóngzuò qǐ
摩訶迦葉及紫金光比丘尼等即從座起，
dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yú wǎng jié yú cǐ jiè zhōng yǒu
頂禮佛足而白佛言：“我於往劫於此界中，有
fó chū shì míng rì yuèdēng wǒ dé qīn jìn wén fǎ xiū xué fó miè
佛出世，名日月燈，我得親近聞法修學。佛滅
dù hòu gòngyǎngshè lì rán dēng xù míng yǐ zǐ guāng jīn tú fó
度後，供養舍利，然燈續明，以紫光金塗佛
xíngxiàng zì ěr yǐ lái shì shì shēngshēngshēnchángyuánmǎn zǐ jīn
形像。自爾已來，世生身常圓滿紫金
guāng jù cǐ zǐ jīn guāng bǐ qiū ní děng jí wǒ juànshǔ tóng shí
光聚。此紫金光比丘尼等，即我眷屬，同時
fā xīn wǒ guān shì jiān liù chén biàn huài wéi yǐ kōng jì xiū yú miè jìn
發心。我觀世間六塵變壞，唯以空寂修於滅盡，
shēn xīn nǎi néng dù bǎi qiān jié yóu rú tán zhǐ wǒ yǐ kōng fǎ chéng ā
身心乃能度百千劫猶如彈指。我以空法成阿
luó hàn shì zūnshuō wǒ tóu tuó wéi zuì miào fǎ kāi míng xiāomièzhū
羅漢，世尊說我頭陀為最，妙法開明，銷滅諸

lòu fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng fǎ yīn wéishàng
漏。佛問圓通，如我所證，法因為上。”

ā nuó lù tuó jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
阿那律陀即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ chūchū jiā chángyàooshuìmián rú lái hē wǒ wéichùshēng lèi
“我初出家，常樂睡眠，如來訶我為畜生類。

wǒ wén fó hē tí qì zì zé qī rì bù mián shī qí shuānmù
我聞佛訶，啼泣自責，七日不眠，失其雙目。

shì zūn shì wǒ yàojiànzhàomíng jīn gāngsānmèi wǒ bù yīn yǎn guānjiàn
世尊示我樂見照明金剛三昧，我不因眼，觀見

shí fāng jīngzhēndònggrán rú guānzhǎngguǒ rú lái yìn wǒ chéng ā
十方，精真洞然，如觀掌果，如來印我成阿

luó hàn fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng xuánjiàn xúnyuán sī
羅漢。佛問圓通，如我所證，旋見循元，斯

wéi dì yī
為第一。”

zhōu lì pán tè jiā jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
周利槃特迦即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ quē sòng chí wú duō wén xìng zuì chū zhí fó wén fǎ chū jiā
“我闕誦持，無多聞性。最初值佛，聞法出家，

yì chí rú lái yī jù qié tuó yú yī bǎi rì dé qián yí hòu dé hòu yí
憶持如來一句伽陀，於一百日得前遺後、得後遺

qián fó mǐn wǒ yú jiào wǒ ān jū tiáochū rù xī wǒ shí guān xī
前。佛愍我愚，教我安居，調出入息。我時觀息

wēi xì qióng jìn shēngzhù yì mièzhū xíngchànuó qí xīn huòrán dé dà
微細窮盡，生住異滅諸行剎那，其心豁然得大

wú ài nǎi zhì lòu jìn chéng ā luó hàn zhù fó zuò xià yìn chéng wú
無礙，乃至漏盡成阿羅漢，住佛座下，印成無

xué fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng fǎn xī xúnkōng sī wéi dì
學。佛問圓通，如我所證，反息循空，斯為第

yī
一。”

jiāo fàn bō tí jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
憍梵鉢提即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ yǒukǒu yè yú guò qù jié qīnglòngshāmén shì shì shēngshēngyǒu
“我有口業，於過去劫輕弄沙門，世世生生有

niú shī bìng rú lái shì wǒ yī wèiqīngjìng xīn dì fǎ mén wǒ dé miè xīn
牛飼病。如來示我一味清淨心地法門，我得滅心，

rù sān mó dì guānwèi zhī zhī fēi tǐ fēi wù yìngniàn dé chāo shì jiān
入三摩地，觀味之知非體非物，應念得超世間
zhū lòu nèi tuō shēn xīn wài yí shì jiè yuǎn lí sānyǒu rú niǎo
諸漏，內脫身心，外遺世界，遠離三有，如鳥
chūlóng lí gòuxiāochén fǎ yǎnqīngjìng chéng ā luó hàn rú lái
出籠，離垢銷塵，法眼清淨，成阿羅漢，如來
qīn yìn dēng wú xué dào fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng huánwèi
親印登無學道。佛問圓通，如我所證，還味
xuán zhī sī wéi dì yī
旋知，斯為第一。”

bì líng qié pó cuō jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
畢陵伽婆蹉即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ chū fā xīn cóng fó rù dào shùwén rú lái shuōzhū shì jiān bù kě
“我初發心從佛入道，數聞如來說諸世間不可
lè shì qǐ shí chéngzhōng xīn sī fǎ mén bù jué lù zhōng dú cì
樂事。乞食城中，心思法門，不覺路中毒刺
shāng zú jǔ shēnténgtòng wǒ niànyǒu zhī zhī cǐ shēntòng suī jué
傷足，舉身疼痛。我念有知，知此深痛雖覺
jué tòng jué qīngjìng xīn wú tòngtòngjué wǒ yòu sī wéi rú shì yī
覺痛，覺清淨心無痛痛覺。我又思惟，如是一
shēnnìngyǒushuān jué shèniàn wèi jiǔ shēn xīn hū kōng sān qī rì
身寧有雙覺？攝念未久，身心忽空，三七日
zhōng zhū lòu xū jìn chéng ā luó hàn dé qīn yìn jì fā míng wú
中，諸漏虛盡，成阿羅漢，得親印記，發明無
xué fó wènyuántōng rú wǒ suǒzhèng chúnjué yí shēn sī wéi
學。佛問圓通，如我所證，純覺遺身，斯為
dì yī
第一。”

xū pú tí jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
須菩提即從座起，頂禮佛足而白佛言：“我

kuàng jié lái xīn dé wú ài zì yì shòushēng rú héng hé shā chū
曠劫來，心得無礙，自憶受生如恒河沙。初
zài mǔ tāi jí zhī kōng jì rú shì nǎi zhì shí fāngchéngkōng yì lìng
在母胎，即知空寂，如是乃至十方成空，亦令
zhòngshēngzhèng dé kōngxìng méng rú lái fā xìng jué zhēnkōng kōngxìng
眾生證得空性。蒙如來發性覺真空，空性
yuánmíng dé ā luó hàn dùn rù rú lái bǎomíngkōnghǎi tóng fó zhī
圓明，得阿羅漢，頓入如來寶明空海，同佛知

jiàn yìn chéng wú xué jiě tuō xìng kōng wǒ wéi wú shàng fó wèn
見，印成無學。解脫性空，我為無上。佛問
yuántōng rú wǒ suǒ zhèng zhū xiàng rù fēi fēi suǒ fēi jìn xuán
圓通，如我所證，諸相入非，非所非盡，旋
fǎ guī wú sī wéi dì yī
法歸無，斯為第一。”

shè lì fú jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
舍利弗即從座起，頂禮佛足而白佛言：“我
kuàng jié lái xīn jiàn qīng jìng rú shì shòu shēng rú héng hé shā shì
曠劫來，心見清淨，如是受生如恒河沙，世
chū shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà yī jiàn zé tōng huò wú zhàng ài wǒ
出世間種種變化，一見則通，獲無障礙。我
yú zhōng lù féng jiā shè bō xiōng dì xiāng zú xuān shuō yīn yuán wù
於中路，逢迦葉波兄弟相逐，宣說因緣，悟
xīn wú jì cóng fó chū jiā jiàn jué míng yuán dé dà wú wèi chéng
心無際。從佛出家，見覺明圓，得大無畏，成
ā luó hàn wéi fó zhǎng zǐ cóng fó kǒu shēng cóng fǎ huà shēng
阿羅漢，為佛長子，從佛口生，從法化生。
fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng xīn jiàn fā guāng guāng jí zhī jiàn
佛問圓通，如我所證，心見發光，光極知見，
sī wéi dì yī
斯為第一。”

pǔ xián pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
普賢菩薩即從座起，頂禮佛足而白佛言：
wǒ yǐ céng yǔ héng shā rú lái wéi fǎ wáng zǐ shí fāng rú lái jiào
“我已曾與恒沙如來為法王子。十方如來教
qí dì zǐ pú sà gēn zhě xiū pǔ xián xíng cóng wǒ lì míng shì zūn
其弟子菩薩根者，修普賢行，從我立名。世尊！
wǒ yòng xīn wén fēn bié zhòng shēng suǒ yǒu zhī jiàn ruò yú tā fāng héng
我用心聞，分別眾生所有知見。若於他方恒
shā jiè wài yǒu yī zhòng shēng xīn zhōng fā míng pǔ xián xíng zhě wǒ yú
沙界外，有一眾生心中發明普賢行者，我於
ěr shí chéng liù yá xiàng fēn shēn bǎi qiān jiē zhì qí chù zòng bǐ zhàng
爾時乘六牙象，分身百千皆至其處。縱彼障
shēn wèi dé jiàn wǒ wǒ yǔ qí rén àn zhōng mó dǐng yōng hù ān wèi
深，未得見我，我與其人暗中摩頂，擁護安慰，
lìng qí chéng jiù fó wèn yuán tōng wǒ shuō běn yīn xīn wén fā míng
令其成就。佛問圓通，我說本因，心聞發明，

fēn bié zì zài sī wéi dì yī
分別自在，斯為第一。”

sūn tuó luó nán tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
孫陀羅難陀即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ chū chū jiā cóng fó rù dào suī jù jiè lǜ yú sān mó dì xīn
“我初出家，從佛入道雖具戒律，於三摩地心

cháng sǎn dòng wèi huò wú lòu shì zūn jiào wǒ jí jù chī luó guān bí
常散動，未獲無漏。世尊教我及俱絺羅，觀鼻

duān bái wǒ chū dì guān jīng sān qī rì jiàn bí zhōng qì chū rù
端白。我初諦觀，經三七日，見鼻中氣，出入

rú yān shēn xīn nèi míng yuán dòng shì jiè biàn chéng xū jìng yóu
如煙。身心內明，圓洞世界，徧成虛淨，猶

rú liú lí yān xiàng jiàn xiāo bí xī chéng bái xīn kāi lòu jìn zhū
如瑠璃。煙相漸銷，鼻息成白，心開漏盡，諸

chū rù xī huà wéi guāng míng zhào shí fāng jiè dé ā luó hàn shì zūn jì
出入息化為光明照十方界，得阿羅漢，世尊記

wǒ dāng dé pú tí fó wèn yuán tōng wǒ yǐ xiāo xī xī jiǔ fā míng
我當得菩提。佛問圓通，我以銷息，息久發明，

míng yuán miè lòu sī wéi dì yī
明圓滅漏，斯為第一。”

fù lóu nà mí duō luó ní zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
富樓那彌多羅尼子即從座起，頂禮佛足而

bó fó yán wǒ kuàng jié lái biàn cái wú ài xuān shuō kǔ kōng
白佛言：“我曠劫來，辯才無礙，宣說苦空，

shēn dá shí xiàng rú shì nǎi zhì héng shā rú lái mì mì fǎ mén wǒ yú
深達實相，如是乃至恒沙如來祕密法門，我於

zhòng zhōng wēi miào kāi shì dé wú suǒ wèi shì zūn zhī wǒ yǒu dà biàn
眾中，微妙開示，得無所畏。世尊知我有大辯

cái yǐ yīn shēng lún jiào wǒ fā yáng wǒ yú fó qián zhù fó zhuàn lún
才，以音聲輪教我發揚。我於佛前，助佛轉輪

yīn shī zǐ hǒu chéng ā luó hàn shì zūn yìn wǒ shuō fǎ wú shàng fó
因師子吼成阿羅漢，世尊印我說法無上。佛

wèn yuán tōng wǒ yǐ fǎ yīn xiáng fú mó yuàn xiāo miè zhū lòu sī wéi
問圓通，我以法音降伏魔怨，銷滅諸漏，斯為

dì yī
第一。”

yōu bō lí jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
優波離即從座起，頂禮佛足而白佛言：“我

qīn suí fó yú chéngchū jiā qīn guān rú lái liù nián qín kǔ qīn jiàn rú
親隨佛踰城出家，親觀如來六年勤苦，親見如
lái xiáng fú zhū mó zhì zhū wàidào jiě tuō shì jiān tān yù zhū lòu
來降伏諸魔，制諸外道，解脫世間貪欲諸漏。
chéng fó jiào jiè rú shì nǎi zhì sānqiānwēi yí bā wànwēi xì xìng yè
承佛教戒，如是乃至三千威儀，八萬微細性業
zhē yè xī jiē qīngjìng shēn xīn jì miè chéng ā luó hàn wǒ shì
遮業，悉皆清淨，身心寂滅，成阿羅漢。我是
rú lái zhòngzhōnggāng jì qīn yìn wǒ xīn chí jiè xiū shēn zhòng tuī
如來眾中綱紀，親印我心，持戒修身，眾推
wéishàng fó wèn yuántōng wǒ yǐ zhí shēn shēn dé zì zài cì
為上。佛問圓通，我以執身，身得自在，次
dì zhí xīn xīn dé tōng dá rán hòu shēn xīn yī qiè tōng lì sī wéi dì
第執心，心得通達，然後身心一切通利，斯為第
yī ”
一。

dà mù qiánlián jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
大目犍連即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ chū yú lù qǐ shí féng yù yōu lóu pín luó qié yē nà tí
“我初於路乞食，逢遇優樓頻螺、伽耶、那提、
sān jiā shè bō xuānshuō rú lái yīn yuánshēn yì wǒ dùn fā xīn dé
三迦葉波，宣說如來因緣深義，我頓發心，得
dà tōng dá rú lái huì wǒ jiā shāzhuóshēn xū fà zì luò wǒ yóu
大通達。如來惠我袈裟著身，鬚髮自落。我遊
shí fāng dé wú guà ài shéntōng fā míng tuī wéi wú shàng chéng
十方，得無罣礙，神通發明，推為無上，成
ā luó hàn nìngwéi shì zūn shí fāng rú lái tàn wǒ shén lì yuánmíng
阿羅漢。寧唯世尊，十方如來歎我神力，圓明
qīngjìng zì zài wú wèi fó wèn yuántōng wǒ yǐ xuánzhàn xīn guāng
清淨，自在無畏。佛問圓通，我以旋湛，心光
fā xuān rú chéngzhuó liú jiǔ chéngqīngyíng sī wéi dì yī ”
發宣，如澄濁流，久成清瑩，斯為第一。”

wū chú sè mó yú rú lái qián hé zhǎngdǐng lǐ fó zhī shuān zú
烏芻瑟摩於如來前，合掌頂禮佛之雙足

ér bó fó yán wǒ chángxiān yì jiǔ yuǎn jié qián xìngduōtān yù
而白佛言：“我常先憶久遠劫前，性多貪欲。
yǒu fó chū shì míngyuēkōngwáng shuōduō yín rén chéngmǐnghuǒ jù
有佛出世，名曰空王，說多婬人成猛火聚，

jiào wǒ biànguān bǎi hái sì zhī zhūlěngnuǎn qì shénguāng nèi níng huà
教我徧觀百骸四支諸冷煖氣，神光內凝，化
duō yín xīn chéng zhì huì huǒ cóng shì zhū fó jiē hū zhào wǒ míngwéi
多婬心成智慧火，從是諸佛皆呼召我，名為
huǒtóu wǒ yǐ huǒguāng sānmèi lì gù chéng ā luó hàn xīn fā dà
火頭。我以火光三昧力故，成阿羅漢，心發大
yuàn zhū fó chéng dào wǒ wéi lì shì qīn fú mó yuàn fó wèn yuán
願，諸佛成道，我為力士，親伏魔怨。佛問圓
tōng wǒ yǐ dì guānshēn xīn nuǎnchù wú ài liú tōng zhū lòu jì xiāo
通，我以諦觀身心煖觸，無礙流通，諸漏既銷，
shēng dà bǎoyàn dēng wú shàng jué sī wéi dì yī
生大寶燄，登無上覺，斯為第一。”

chí dì pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
持地菩薩即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ niàn wǎng xī pǔ guāng rú lái chū xiàn yú shì wǒ wéi bǐ qiū
“我念往昔，普光如來出現於世，我為比丘，
cháng yú yī qiè yào lù jīn kǒu tián dì xiǎn ài yǒu bù rú fǎ fáng sǔn
常於一切要路津口、田地險隘，有不如法妨損
chē mǎ wǒ jiē píng tián huò zuò qiáo liáng huò fù shā tǔ rú shì
車馬，我皆平填，或作橋樑，或負沙土，如是
qín kǔ jīng wú liàng fó chū xiàn yú shì huò yǒu zhòng shēng yú huán huì
勤苦，經無量佛出現於世。或有眾生於闍闍
chù yào rén qīng wù wǒ xiān wéi qīng zhì qí suǒ yì fàng wù jí xíng
處，要人擎物，我先為擎，至其所詣，放物即行，
bù qǔ qí zhí pí shè fú fó xiàn zài shì shí shì duō jī huāng wǒ
不取其直。毗舍浮佛現在世時，世多饑荒，我
wéi fù rén wú wèn yuǎn jìn wéi qǔ yī jiǎn huò yǒu chē niú bèi yú ní nì
為負人，無問遠近唯取一錢。或有車牛被於泥溺，
wǒ yǒu shén lì wéi qí tuī lún bá qí kǔ nǎo shí guó dà wáng yán fó
我有神力為其推輪，拔其苦惱。時國大王延佛
shè zhāi wǒ yú ěr shí píng dì dài fó pí shè rú lái mó dǐng wèi wǒ
設齋，我於爾時平地待佛，毗舍如來摩頂謂我：

dāng píng xīn dì zé shì jiè dì yī qiè jiē píng wǒ jí xīn kāi
‘當平心地，則世界地一切皆平。’我即心開，

jiàn shēn wēi chén yǔ zào shì jiè suǒ yǒu wēi chén děng wú chā bié wēi chén
見身微塵與造世界所有微塵等無差別，微塵
zì xìng bù xiāng chù mó nǎi zhì dāo bīng yì wú suǒ chù wǒ yú fǎ xìng
自性不相觸摩，乃至刀兵亦無所觸。我於法性

wù wú shēng rěn chéng ā luó hàn huí xīn jīn rù pú sà wèi zhōng wén
悟無生忍成阿羅漢，迴心今入菩薩位中，聞
zhū rú lái xuān miào lián huā fó zhī jiàn dì wǒ xiān zhèng míng ér wéi shàng
諸如來宣妙蓮華佛知見地，我先證明而為上
shǒu fó wèn yuán tōng wǒ yǐ dì guān shēn jiè èr chén děng wú chā bié
首。佛問圓通，我以諦觀身界二塵等無差別，
běn rú lái zàng xū wàng fā chén chén xiāo zhì yuán chéng wú shàng
本如來藏，虛妄發塵，塵銷智圓，成無上
dào sī wéi dì yī ”
道，斯為第一。”

yuè guāng tóng zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
月光童子即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ yì wǎng xī héng hé shā jié yǒu fó chū shì míng wéi shuǐ tiān
“我憶往昔恒河沙劫，有佛出世，名為水天，
jiào zhū pú sà xiū xí shuǐ guān rù sān mó dì guān yú shēn zhōng shuǐ
教諸菩薩修習水觀，入三摩地。觀於身中，水
xìng wú duó chū cóng tì tuò rú shì qióng jìn jīn yè jīng xuè dà
性無奪，初從涕唾，如是窮盡津液、精血、大
xiǎo biàn lì shēn zhōng xuán fù shuǐ xìng yī tóng jiàn shuǐ shēn zhōng
小便利，身中旋復，水性一同；見水身中，
yǔ shì jiè wài fú cháng wáng chā zhū xiāng shuǐ hǎi děng wú chā bié wǒ
與世界外浮幢王刹諸香水海，等無差別。我
yú shì shí chū chéng cǐ guān dàn jiàn qí shuǐ wèi dé wú shēn dāng
於是時初成此觀，但見其水，未得無身。當
wéi bǐ qiū shì zhōng ān chán wǒ yǒu dì zǐ kuī chuāng guān shì wéi jiàn
為比丘室中安禪，我有弟子闕牖觀室，唯見
qīng shuǐ biàn zài shì zhōng liǎo wú suǒ jiàn tóng zhì wú zhī qǔ yī wǎ
清水徧在室中，了無所見。童稚無知，取一瓦
lì tóu yú shuǐ nèi jī shuǐ zuò shēng gù pàn ér qù wǒ chū dìng hòu
礫投於水內，激水作聲，顧盼而去。我出定後，
dùn jué xīn tòng rú shè lì fú zāo wéi hài guǐ wǒ zì sī wéi jīn
頓覺心痛，如舍利弗遭違害鬼。我自思惟：‘今
wǒ yǐ dé ā luó hàn dào jiǔ lí bìng yuán yún hé jīn rì hū shēng xīn
我已得阿羅漢道，久離病緣，云何今日忽生心
tòng jiāng wú tuì shī ěr shí tóng zǐ jié lái wǒ qián shuō rú
痛？將無退失？’爾時，童子捷來我前，說如
shàng shì wǒ zé gào yán rǔ gèng jiàn shuǐ kě jí kāi mén rù
上事。我則告言：‘汝更見水，可即開門，入

cǐ shuǐzhōng chú qù wǎ lì tóng zǐ fèngjiào hòu rù dìng shí
此水中，除去瓦礫。’ 童子奉教，後入定時，
huán fù jiànshuǐ wǎ lì wǎnrán kāi mén chú chū wǒ hòu chū dìng
還復見水，瓦礫宛然，開門除出。我後出定，
shēn zhì rú chū féng wú liàng fó rú shì zhì yú shān hǎi zì zài tōng wáng
身質如初。逢無量佛，如是至於山海自在通王
rú lái fāng dé wáng shēn yǔ shí fāng jiè zhū xiāng shuǐ hǎi xìng hé zhēn
如來，方得亡身，與十方界諸香水海，性合真
kōng wú èr wú bié jīn yú rú lái dé tóng zhēn míng yù pú sà huì
空，無二無別。今於如來得童真名，預菩薩會。
fó wèn yuán tōng wǒ yǐ shuǐ xìng yī wèi liú tōng dé wú shēng rěn yuán
佛問圓通，我以水性一味流通，得無生忍，圓
mǎn pú tí sī wéi dì yī ”
滿菩提，斯為第一。”

liú lí guāng fǎ wáng zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó
琉璃光法王子即從座起，頂禮佛足而白
fó yán wǒ yì wǎng xī jīng héng shā jié yǒu fó chū shì míng wú
佛言：“我憶往昔經恒沙劫，有佛出世，名無
liàng shēng kāi shì pú sà běn jué miào míng guān cǐ shì jiè jí zhòng
量聲，開示菩薩本覺妙明，觀此世界及眾
shēng shēn jiē shì wàng yuán fēng lì suǒ zhuǎn wǒ yú ěr shí guān
生身，皆是妄緣風力所轉。我於爾時，觀
jiè ān lì guān shì dòng shí guān shēn dòng zhǐ guān xīn dòng niàn
界安立，觀世動時，觀身動止，觀心動念，
zhū dòng wú èr děng wú chā bié wǒ shí jué liǎo cǐ qún dòng xìng lái
諸動無二，等無差別。我時覺了此羣動性，來
wú suǒ cóng qù wú suǒ zhì shí fāng wēi chén diǎn dǎo zhòng shēng tóng yī
無所從，去無所至。十方微塵顛倒眾生同一
xū wàng rú shì nǎi zhì sān qiān dà qiān yī shì jiè nèi suǒ yǒu zhòng shēng
虛妄，如是乃至三千大千一世界內所有眾生，
rú yī qì zhōng zhù bǎi wén ruì jiū jiū luàn míng yú fēn cùn zhōng gǔ
如一器中貯百蚊蚋，啾啾亂鳴，於分寸中鼓
fā kuáng nào féng fó wèi jǐ dé wú shēng rěn ěr shí xīn kāi nǎi
發狂鬧。逢佛未幾，得無生忍，爾時心開，乃
jiàn dōng fāng bú dòng fó guó wéi fǎ wáng zǐ shì shí fāng fó shēn
見東方不動佛國，為法王子，事十方佛，身
xīn fā guāng dòng chè wú ài fó wèn yuán tōng wǒ yǐ guān chá fēng
心發光，洞徹無礙。佛問圓通，我以觀察風

lì wú yī wù pú tí xīn rù sān mó dì hé shí fāng fó chuán yī
力無依，悟菩提心，入三摩地，合十方佛傳一
miào xīn sī wéi dì yī
妙心，斯為第一。”

xū kōng zàng pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
虛空藏菩薩即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ yǔ rú lái dìng guāng fó suǒ dé wú biān shēn ěr shí shǒu zhí
“我與如來定光佛所，得無邊身。爾時，手執

sì dà bǎo zhū zhào míng shí fāng wēi chén fó chà huà chéng xū kōng
四大寶珠，照明十方微塵佛刹，化成虛空。

yòu yú zì xīn xiàn dà yuán jìng nèi fàng shí zhǒng wēi miào bǎo guāng liú
又於自心現大圓鏡，內放十種微妙寶光，流

guàn shí fāng jìn xū kōng jì zhū chuáng wáng chà lái rù jìng nèi shè rù
灌十方盡虛空際。諸幢王刹來入鏡內，涉入

wǒ shēn shēn tóng xū kōng bù xiāng fáng ài shēn néng shàn rù wēi chén
我身，身同虛空不相妨礙，身能善入微塵

guó tǔ guǎng xíng fó shì dé dà suí shùn cǐ dà shén lì yóu wǒ
國土，廣行佛事，得大隨順。此大神力，由我

dì guān sì dà wú yī wàng xiǎng shēng miè xū kōng wú èr fó guó
諦觀四大無依，妄想生滅，虛空無二，佛國

běntóng yú tóng fā míng dé wú shēng rěn fó wèn yuán tōng wǒ
本同，於同發明，得無生忍。佛問圓通，我

yǐ guān chá xū kōng wú biān rù sān mó dì miào lì yuán míng sī
以觀察虛空無邊，入三摩地，妙力圓明，斯

wéi dì yī
為第一。”

mí lè pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
彌勒菩薩即從座起，頂禮佛足而白佛言：

wǒ yì wǎng xī jīng wēi chén jié yǒu fó chū shì míng rì yuè dēng
“我憶往昔經微塵劫，有佛出世，名日月燈

míng wǒ cóng bǐ fó ér dé chū jiā xīn zhòng shì míng hào yóu zú xìng
明，我從彼佛而得出家，心重世名，好遊族姓。

ěr shí shì zūn jiào wǒ xiū xí wéi xīn shí dìng rù sān mó dì lì jié
爾時，世尊教我修習唯心識定，入三摩地。歷劫

yǐ lái yǐ cǐ sān mèi shì héng shā fó qiú shì míng xīn xiē miè wú yǒu
已來，以此三昧事恒沙佛，求世名心歇滅無有。

zhì rán dēng fó chū xiàn yú shì wǒ nǎi dé chéng wú shàng miào yuán shí
至然燈佛出現於世，我乃得成無上妙圓識

xīn sānmèi nǎi zhì jìn kōng rú lái guó tǔ jìng huì yǒu wú jiē shì wǒ xīn
心三昧，乃至盡空如來國土淨穢有無，皆是我心
biàn huà suǒ xiàn shì zūn wǒ liǎo rú shì wéi xīn shí gù shí xìng liú chū
變化所現。世尊！我了如是唯心識故，識性流出
wú liàng rú lái jīn dé shòu jì cì bǔ fó chù fó wèn yuán tōng
無量如來，今得授記，次補佛處。佛問圓通，
wǒ yǐ dì guān shí fāng wéi shí shí xīn yuán míng rù yuán chéng shí
我以諦觀十方唯識，識心圓明，入圓成實，
yuǎn lí yī tā jí biàn jì zhí dé wú shēng rěn sī wéi dì yī
遠離依他及徧計執，得無生忍，斯為第一。”

dà shì zhì fǎ wáng zǐ yǔ qí tóng lún wǔ shí èr pú sà jí cóng
大勢至法王子與其同倫五十二菩薩即從

zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yì wǎng xī héng hé shā
座起，頂禮佛足而白佛言：“我憶往昔恒河沙
jié yǒu fó chū shì míng wú liàng guāng shí èr rú lái xiāng jì yī jié
劫，有佛出世，名無量光，十二如來相繼一劫，
qí zuì hòu fó míng chāo rì yuè guāng bǐ fó jiào wǒ niàn fó sānmèi pì
其最後佛名超日月光，彼佛教我念佛三昧。譬
rú yǒu rén yī zhuān wéi yì yī rén zhuān wàng rú shì èr rén
如有人，一專為憶，一人專忘，如是二人，
ruò féng bù féng huò jiàn fēi jiàn èr rén xiāng yì èr yì niàn shēn
若逢不逢，或見非見；二人相憶，二憶念深，
rú shì nǎi zhì cóng shēng zhì shēng tóng yú xíng yǐng bù xiāng guāi yì
如是乃至從生至生，同於形影，不相乖異。
shí fāng rú lái lián niàn zhòng shēng rú mǔ yì zǐ ruò zǐ táo shì suī
十方如來憐念眾生，如母憶子，若子逃逝，雖
yì hé wéi zǐ ruò yì mǔ rú mǔ yì shí mǔ zǐ lì shēng bù xiāng wéi
憶何為？子若憶母如母憶時，母子歷生不相違
yuǎn ruò zhòng shēng xīn yì fó niàn fó xiàn qián dāng lái bì dìng
遠。若眾生心，憶佛念佛，現前當來，必定
jiàn fó qù fó bù yuǎn bù jiǎ fāng biàn zì dé xīn kāi rú rǎn
見佛；去佛不遠，不假方便，自得心開。如染
xiāng rén shēn yǒu xiāng qì cǐ zé míng yuē xiāng guāng zhuān yán wǒ běn
香人身有香氣，此則名曰香光莊嚴。我本
yīn dì yǐ niàn fó xīn rù wú shēng rěn jīn yú cǐ jiè shè niàn fó
因地，以念佛心入無生忍，今於此界，攝念佛
rén guī yú jìng tǔ fó wèn yuán tōng wǒ wú xuǎn zé dū shè liù gēn
人歸於淨土。佛問圓通，我無選擇，都攝六根，

jìng niàn xiāng jì dé sān mó dì sī wéi dì yī
淨念相繼，得三摩地，斯為第一。”

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第五

léng yán jīng zàn
楞嚴經讚

liù gēn shòu yòng shēng sǐ yán ē cóng jīn jiě tuō gèng fēi tā
六根受用，生死嚴阿，從今解脫更非他。

liù jiě yī shéi hé zhū shèng chuī luó jué yì yìng gāo kē
六解一誰何，諸聖吹螺，決意應高科。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩（合掌三稱）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì liù
菩薩萬行首楞嚴經卷第六

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ěr shí guān shì yīn pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
爾時，觀世音菩薩即從座起，頂禮佛足而

bó fó yán shì zūn yì niàn wǒ xī wú shù héng hé shā jié yú shí
白佛言：“世尊！憶念我昔無數恒河沙劫，於時

yǒu fó chū xiàn yú shì míng guān shì yīn wǒ yú bǐ fó fā pú tí xīn
有佛出現於世，名觀世音，我於彼佛發菩提心。

bǐ fó jiào wǒ cóng wén sī xiū rù sān mó dì chū yú wén zhōng
彼佛教我，從聞、思、修入三摩地。初於聞中，

rù liú wáng suǒ suǒ rù jì jì dòng jìng èr xiàng liǎo rán bù shēng
入流亡所；所入既寂，動靜二相了然不生；

rú shì jiàn zēng wén suǒ wén jìn jìn wén bú zhù jué suǒ jué
如是漸增，聞，所聞盡，盡聞不住；覺，所覺

kōng kōng jué jí yuán kōng suǒ kōng miè shēng miè jì miè jì
空，空覺極圓；空，所空滅，生滅既滅，寂

miè xiàn qián hū rán chāo yuè shì chū shì jiān shí fāng yuán míng huò èr
滅現前，忽然超越世出世間，十方圓明，獲二

shū shèng yī zhě shàng hé shí fāng zhū fó běn miào jué xīn yǔ fó
殊勝：一者，上合十方諸佛本妙覺心，與佛

rú lái tóng yī cí lì èr zhě xià hé shí fāng yī qiè liù dào zhòng shēng
如來同一慈力；二者，下合十方一切六道眾生，

yǔ zhū zhòng shēng tóng yī bēi yǎng
與諸眾生同一悲仰。

shì zūn yóu wǒ gòngyǎngguān yīn rú lái méng bǐ rú lái
“世尊！由我供養觀音如來，蒙彼如來
shòu wǒ rú huàn wén xūn wén xiū jīn gāng sān mèi yǔ fó rú lái tóng cí
授我如幻聞熏聞修金剛三昧，與佛如來同慈
lì gù lìng wǒ shēn chéng sān shí èr yīng rù zhū guó tǔ
力故，令我身成三十二應，入諸國土。

shì zūn ruò zhū pú sà rù sān mó dì jìn xiū wú lòu
“世尊！若諸菩薩，入三摩地，進修無漏，
shèng jiě xiànyuán wǒ xiàn fó shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí jiě tuō
勝解現圓，我現佛身，而為說法，令其解脫。

ruò zhū yǒu xué jì jìng miào míng shèng miào xiànyuán wǒ
“若諸有學，寂靜妙明，勝妙現圓，我
yú bǐ qián xiàn dú jué shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí jiě tuō
於彼前，現獨覺身，而為說法，令其解脫。

ruò zhū yǒu xué duàn shí èr yuán yuán duàn shèng xìng shèng
“若諸有學，斷十二緣，緣斷勝性，勝
miào xiànyuán wǒ yú bǐ qián xiànyuán jué shēn ér wèi shuō fǎ
妙現圓，我於彼前，現圓覺身，而為說法，
lìng qí jiě tuō
令其解脫。

ruò zhū yǒu xué dé sì dì kōng xiū dào rù miè shèng xìng
“若諸有學，得四諦空，修道入滅，勝性
xiànyuán wǒ yú bǐ qián xiàn shēng wén shēn ér wèi shuō fǎ lìng
現圓，我於彼前，現聲聞身，而為說法，令
qí jiě tuō
其解脫。

ruò zhū zhòng shēng yù xīn míng wù bú fàn yù chén yù
“若諸眾生，欲心明悟，不犯欲塵，欲
shēn qīng jìng wǒ yú bǐ qián xiàn fàn wáng shēn ér wèi shuō fǎ lìng
身清淨，我於彼前，現梵王身，而為說法，令
qí jiě tuō
其解脫。

ruò zhū zhòng shēng yù wéi tiān zhǔ tǒng lǐng zhū tiān wǒ yú
“若諸眾生，欲為天主，統領諸天，我於
bǐ qián xiàn dì shì shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，現帝釋身，而為說法，令其成就。

ruò zhū zhòng shēng yù shēn zì zài yóu xíng shí fāng wǒ yú
“若諸眾生，欲身自在，遊行十方，我於

bǐ qián xiàn zì zài tiānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，現自在天身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng yù shēn zì zài fēi xíng xū kōng wǒ
“若諸眾生，欲身自在，飛行虛空，我

yú bǐ qián xiàn dà zì zài tiānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
於彼前，現大自在天身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tǒng guǐshén jiù hù guó tǔ wǒ yú
“若諸眾生，愛統鬼神，救護國土，我於

bǐ qián xiàntiān dà jiāng jūn shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，現天大將軍身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tǒng shì jiè bǎo hù zhòngshēng wǒ
“若諸眾生，愛統世界，保護眾生，我

yú bǐ qián xiàn sì tiānwángshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
於彼前，現四天王身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài shēngtiāngōng qū shǐ guǐshén wǒ
“若諸眾生，愛生天宮，驅使鬼神，我

yú bǐ qián xiàn sì tiānwángguó tài zǐ shēn ér wèishuō fǎ lìng qí
於彼前，現四天王國太子身，而為說法，令其

chéng jiù
成就。

ruò zhūzhòngshēng yào wéi rén zhǔ wǒ yú bǐ qián xiàn rén
“若諸眾生，樂為人主，我於彼前，現人

wángshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
王身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhǔ zú xìng shì jiān tuī ràng wǒ yú
“若諸眾生，愛主族姓，世間推讓，我於

bǐ qián xiànzhǎngzhěshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，現長者身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tán míng yán qīng jìng zì jū wǒ yú
“若諸眾生，愛談名言，清淨自居，我於

bǐ qián xiàn jū shì shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前現居士身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhì guó tǔ pōu duàn bāng yì wǒ
“若諸眾生，愛治國土，剖斷邦邑，我

yú bǐ qián xiàn zǎi guānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
於彼前，現宰官身，而為說法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhū shù shù shè wèi zì jū wǒ yú
“若諸眾生，愛諸數術，攝衛自居，我於

bǐ qián xiàn pó luó ménshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，現婆羅門身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu nán zǐ hào xué chū jiā chí zhū jiè lǜ wǒ yú bǐ
“若有男子，好學出家，持諸戒律，我於彼

qián xiàn bǐ qiū shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，現比丘身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu nǚ rén hào xué chū jiā chí zhū jìn jiè wǒ yú bǐ
“若有女人，好學出家，持諸禁戒，我於彼

qián xiàn bǐ qiū ní shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，現比丘尼身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu nán zǐ yào chí wǔ jiè wǒ yú bǐ qián xiàn yōu pó
“若有男子，樂持五戒，我於彼前，現優婆

sè shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
塞身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu nǚ zǐ wǔ jiè zì jū wǒ yú bǐ qián xiàn yōu pó
“若有女子，五戒自居，我於彼前，現優婆

yí shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
夷身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu nǚ rén nèi zhèng lì shēn yǐ xiū jiā guó wǒ yú
“若有女人，內政立身，以修家國，我於

bǐ qián xiàn nǚ zhǔ shēn jí guó fū rén mìng fù dà jiā ér wèishuō
彼前，現女主身及國夫人、命婦大家，而為說

fǎ lìng qí chéng jiù
法，令其成就。

ruò yǒu zhòng shēng bú huài nán gēn wǒ yú bǐ qián xiàn tóng
“若有眾生，不壞男根，我於彼前，現童

nán shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
男身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu chǔ nǚ ài yào chǔ shēn bù qiú qīn bào wǒ yú bǐ
“若有處女，愛樂處身，不求侵暴，我於彼

qián xiàn tóng nǚ shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，現童女身，而為說法，令其成就。

ruò yǒu zhū tiān yào chū tiān lún wǒ xiàn tiān shēn ér wèishuō
“若有諸天，樂出天倫，我現天身，而為說

fǎ lìng qí chéng jiù
法，令其成就。

ruò yǒu zhū lóng yào chū lóng lún wǒ xiàn lóng shēn ér wèi
“若有諸龍，樂出龍倫，我現龍身，而為

shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
說法，令其成就。

ruò yǎo yào chā   yào dù běn lún   wǒ yú bǐ qián   xiàn yào chā
“若有藥叉，樂度本倫，我於彼前，現藥叉

shēn   ér wèi shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
身，而為說法，令其成就。

ruò qián tà pó   yào tuō qí lún   wǒ yú bǐ qián   xiàn qián
“若乾闥婆，樂脫其倫，我於彼前，現乾

tà pó shēn   ér wèi shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
闥婆身，而為說法，令其成就。

ruò ā xiū luó   yào tuō qí lún   wǒ yú bǐ qián   xiàn ā xiū
“若阿脩羅，樂脫其倫，我於彼前，現阿脩

luó shēn   ér wèi shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
羅身，而為說法，令其成就。

ruò jǐn nà luó   yào tuō qí lún   wǒ yú bǐ qián   xiàn jǐn nà
“若緊那羅，樂脫其倫，我於彼前，現緊那

luó shēn   ér wèi shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
羅身，而為說法，令其成就。

ruò mó hū luó qié   yào tuō qí lún   wǒ yú bǐ qián   xiàn mó
“若摩呼羅伽，樂脫其倫，我於彼前，現摩

hū luó qié shēn   ér wèi shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
呼羅伽身，而為說法，令其成就。

ruò zhū zhòng shēng   yào rén xiū rén   wǒ xiàn rén shēn   ér wèi
“若諸眾生，樂人修人，我現人身，而為

shuō fǎ   lìng qí chéng jiù
說法，令其成就。

ruò zhū fēi rén   yǒu xíng   wú xíng   yǒu xiǎng   wú xiǎng
“若諸非人、有形、無形、有想、無想，

yào dù qí lún   wǒ yú bǐ qián   jiē xiàn qí shēn   ér wèi shuō fǎ
樂度其倫，我於彼前，皆現其身，而為說法，

lìng qí chéng jiù
令其成就。

shì míng miào jìng sān shí èr yīng rù guó tǔ shēn   jiē yǐ sān mèi
“是名妙淨三十二應入國土身，皆以三昧

wén xūn wén xiū   wú zuò miào lì zì zài chéng jiù
聞熏聞修，無作妙力自在成就。

shì zūn   wǒ fù yǐ cǐ wén xūn wén xiū jīn gāng sān mèi wú zuò
“世尊！我復以此聞熏聞修金剛三昧無作

miào lì yǔ zhū shí fāng sān shì liù dào yī qiè zhòngshēng tóng bēi yǎng
妙力，與諸十方三世六道一切眾生同悲仰

gù lìng zhū zhòngshēng yú wǒ shēn xīn huò shí sì zhǒng wú wèi gōng dé
故，令諸眾生於我身心獲十四種無畏功德：

yī zhě yóu wǒ bú zì guān yīn yǐ guān guān zhě lìng bǐ shí
“一者，由我不自觀音以觀觀者，令彼十

fāng kǔ nǎo zhòngshēng guān qí yīn shēng jí dé jiě tuō
方苦惱眾生，觀其音聲，即得解脫。

èr zhě zhī jiàn xuán fù lìng zhū zhòngshēng shè rù dà huǒ
“二者，知見旋復，令諸眾生設入大火，

huǒ bù néng shāo
火不能燒。

sān zhě guān tīng xuán fù lìng zhū zhòngshēng dà shuǐ suǒ piāo
“三者，觀聽旋復，令諸眾生大水所漂，

shuǐ bù néng nì
水不能溺。

sì zhě duàn miè wàng xiǎng xīn wú shā hài lìng zhū zhòng
“四者，斷滅妄想，心無殺害，令諸眾

shēng rù zhū guǐ guó guǐ bù néng hài
生入諸鬼國，鬼不能害。

wǔ zhě xūn wén chéng wén liù gēn xiāo fù tóng yú shēng
“五者，熏聞成聞，六根銷復，同於聲

tīng néng lìng zhòngshēng lín dāng bèi hài dāo duàn duàn huài shǐ qí
聽，能令眾生臨當被害，刀段段壞，使其

bīng gē yóu rú gē shuǐ yì rú chuī guāng xìng wú yáo dòng
兵戈，猶如割水，亦如吹光，性無搖動。

liù zhě wén xūn jīng míng míng biàn fǎ jiè zé zhū yōu àn
“六者，聞熏精明，明徧法界，則諸幽暗

xìng bù néng quán néng lìng zhòngshēng yào chā luó chà jiū pán tú
性不能全，能令眾生，藥叉、羅刹、鳩槃荼

guǐ jí pí shè zhē fù dān nà děng suī jìn qí páng mù bù néng shì
鬼及毗舍遮、富單那等，雖近其傍，目不能視。

qī zhě yīn xìng yuán xiāo guān tīng fǎn rù lí zhū chén wàng
“七者，音性圓銷，觀聽返入，離諸塵妄，

néng lìng zhòngshēng jìn xì jiā suǒ suǒ bù néng zhuó
能令眾生禁繫枷鎖所不能著。

bā zhě miè yīn yuán wén biànshēng cí lì néng lìng zhòng
“八者，滅音圓聞，徧生慈力，能令眾

shēng jīng guò xiǎn lù zéi bù néng jié
生 經過 險路， 賊 不能 劫。

jiǔ zhě xūn wén lí chén sè suǒ bù jié néng lìng yī qiè
“九者， 熏聞離塵， 色所不劫， 能令一切

duō yīn zhòng shēng yuǎn lí tān yù
多婬眾 生 遠離貪欲。

shí zhě chún yīn wú chén gēn jìng yuán róng wú duì suǒ duì
“十者， 純音無塵， 根境圓融， 無對所對，

néng lìng yī qiè fèn hèn zhòng shēng lí zhū chēn huì
能令一切忿恨眾 生 離諸瞋恚。

shí yī zhě xiāo chén xuán míng fǎ jiè shēn xīn yóu rú liú lí
“十一者， 銷塵旋明， 法界身心猶如瑠璃，

lǎng chè wú ài néng lìng yī qiè hūn dùn xìng zhàng zhū ā diān jiā yǒng lí
朗徹無礙， 能令一切昏鈍性障諸阿顛迦， 永離

chī àn
癡暗。

shí èr zhě róng xíng fù wén bú dòng dào chǎng shè rù shì
“十二者， 融形復聞， 不動道場， 涉入世

jiān bú huài shì jiè néng biàn shí fāng gòng yǎng wēi chén zhū fó rú lái
間， 不壞世界， 能徧十方供養微塵諸佛如來，

gè gè fó biān wéi fǎ wáng zǐ néng lìng fǎ jiè wú zǐ zhòng shēng yù qiú
各各佛邊為法王子， 能令法界無子眾 生 欲求

nán zhě dàn shēng fú dé zhì huì zhī nán
男者， 誕生福德智慧之男。

shí sān zhě liù gēn yuán tōng míng zhào wú èr hán shí fāng
“十三者， 六根圓通， 明照無二， 含十方

jiè lì dà yuán jìng kōng rú lái zàng chéng shùn shí fāng wēi chén rú lái
界， 立大圓鏡空如來藏， 承順十方微塵如來

mì mì fǎ mén shòu lǐng wú shī néng lìng fǎ jiè wú zǐ zhòng shēng yù qiú
祕密法門受領無失， 能令法界無子眾 生 欲求

nǚ zhě dàn shēng duān zhèng fú dé róu shùn zhòng rén ài jìng
女者， 誕生端正、福德、柔順、眾人愛敬、

yǒu xiàng zhī nǚ
有相之女。

shí sì zhě cǐ sān qiān dà qiān shì jiè bǎi yì rì yuè xiàn zhù
“十四者， 此三千大千世界百億日月， 現住

shì jiān zhū fǎ wáng zǐ yǒu liù shí èr héng hé shā shù xiū fǎ chuí fàn
世間諸法王子， 有六十二恒河沙數， 修法垂範，

jiàohuàzhòngshēng suí shùnzòngshēng fāngbiàn zhì huì gè gè bù tóng
教化眾生，隨順眾生，方便智慧各各不同。

yóu wǒ suǒ dé yuántōngběngēn fā miào ěr mén rán hòushēn xīn wēi
由我所得圓通本根，發妙耳門，然後身心微

miàohánróng zhōubiàn fǎ jiè néng lìng zhòngshēng chí wǒ míngào
妙含容，周徧法界，能令眾生持我名號，

yǔ bǐ gòng chí liù shí èr héng hé shā zhū fǎ wáng zǐ èr rén fú dé
與彼共持六十二恒河沙諸法王子，二人福德

zhèngděng wú yì shì zūn wǒ yī míngào yǔ bǐ zhòngduōmíngào
正等無異。世尊！我一名號，與彼眾多名號

wú yì
無異。

yóu wǒ xiū xí dé zhēnyuántōng shì míng shí sì shī wú wèi lì
“由我修習得真圓通，是名十四施無畏力，

fú bèizhòngshēng
福備眾生。

shì zūn wǒ yòuhuò shì yuántōng xiū zhèng wú shàngdào gù
“世尊！我又獲是圓通修證無上道故，

yòunéngshànhuò sì bù sī yì wú zuòmiào dé
又能善獲四不思議無作妙德：

yī zhě yóu wǒ chūhuò miào miào wén xīn xīn jīng yí wén
“一者，由我初獲妙妙聞心，心精遺聞，

jiàn wén jué zhī bù néng fēn gé chéng yī yuán róng qīng jìng bǎo jué gù
見聞覺知不能分隔，成一圓融清淨寶覺，故

wǒ néng xiàn zhòng duō miào róng néng shuō wú biān mì mì shén zhòu qí
我能現眾多妙容，能說無邊祕密神呪。其

zhōng huò xiàn yī shǒu sān shǒu wǔ shǒu qī shǒu jiǔ shǒu shí
中或現一首、三首、五首、七首、九首、十

yī shǒu rú shì nǎi zhì yī bǎi bā shǒu qiān shǒu wàn shǒu bā wàn
一首，如是乃至一百八首、千首、萬首、八萬

sì qiān shuò jiā luó shǒu èr bì sì bì liù bì bā bì shí
四千燼迦羅首；二臂、四臂、六臂、八臂、十

bì shí èr bì shí sì shí liù shí bā èr shí zhì èr shí sì
臂、十二臂、十四、十六、十八、二十至二十四，

rú shì nǎi zhì yī bǎi bā bì qiān bì wàn bì bā wàn sì qiān mǔ
如是乃至一百八臂、千臂、萬臂、八萬四千母

tuó luó bì èr mù sān mù sì mù jiǔ mù rú shì nǎi zhì yī
陀羅臂；二目、三目、四目、九目，如是乃至一

bǎi bā mù qiānmù wànmù bā wàn sì qiānqīngjìngbǎomù huò
百八目、千目、萬目、八萬四千清淨寶目。或
cí huòwēi huòdìng huò huì jiù hù zhòngshēng dé dà zì zài
慈、或威、或定、或慧，救護眾生得大自在。

èr zhě yóu wǒ wén sī tuō chū liù chén rú shēng dù yuán bù
“二者，由我聞思脫出六塵，如聲度垣不
néng wéi ài gù wǒ miào néng xiàn yī yī xíng sòng yī yī zhòu qí xíng
能為礙，故我妙能現一一形，誦一一呪。其形
qí zhòu néng yǐ wú wèi shī zhū zhòngshēng shì gù shí fāng wēi chén guó
其呪，能以無畏施諸眾生。是故十方微塵國
tǔ jiē míng wǒ wéi shī wú wèi zhě
土，皆名我為施無畏者。

sān zhě yóu wǒ xiū xí běn miào yuán tōng qīng jìng běn gēn suǒ
“三者，由我修習本妙圓通清淨本根，所
yóu shì jiè jiē lìng zhòngshēng shě shēn zhēn bǎo qiú wǒ āi mǐn
遊世界，皆令眾生捨身珍寶，求我哀愍。

sì zhě wǒ dé fó xīn zhèng yú jiū jìng néng yǐ zhēn bǎo
“四者，我得佛心，證於究竟，能以珍寶
zhǒng zhǒng gòng yǎng shí fāng rú lái páng jí fǎ jiè liù dào zhòngshēng
種種供養十方如來，傍及法界六道眾生，
qiú qī dé qī qiú zǐ dé zǐ qiú sān mèi dé sān mèi qiú chángshòu
求妻得妻，求子得子，求三昧得三昧，求長壽
dé chángshòu rú shì nǎi zhì qiú dà niè pán dé dà niè pán
得長壽，如是乃至求大涅槃得大涅槃。

fó wèn yuán tōng wǒ cóng ěr mén yuán zhào sān mèi yuán xīn
“佛問圓通，我從耳門圓照三昧，緣心
zì zài yīn rù liú xiàng dé sān mó tí chéng jiù pú tí sī wéi
自在，因入流相，得三摩提，成就菩提，斯為
dì yī
第一。

shì zūn bǐ fó rú lái tàn wǒ shàn dé yuán tōng fǎ mén yú
“世尊！彼佛如來歎我善得圓通法門，於
dà huì zhōngshòu jì wǒ wéi guān shì yīn hào yóu wǒ guān tīng shí fāng yuán
大會中授記我為觀世音號。由我觀聽十方圓
míng gù guān yīn míng biàn shí fāng jiè
明，故觀音名，徧十方界。”

ěr shí shì zūn yú shī zǐ zuò cóng qí wǔ tǐ tóng fàng bǎo guāng
爾時，世尊於師子座，從其五體同放寶光，

yuǎnguàn shí fāngwēichén rú lái jí fǎ wáng zǐ zhū pú sà dǐng bǐ zhū
遠灌十方微塵如來及法王子諸菩薩頂。彼諸
rú lái yì yú wǔ tǐ tóngfàngbǎoguāng cóngwēichénfāng lái guàn fó
如來亦於五體同放寶光，從微塵方來灌佛
dǐng bìngguàn huì zhōngzhū dà pú sà jí ā luó hàn lín mù chízhǎo jiē
頂，并灌會中諸大菩薩及阿羅漢。林木池沼皆
yǎn fǎ yīn jiāoguāngxiāng luó rú bǎo sī wǎng shì zhū dà zhòng dé wèi
演法音，交光相羅如寶絲網。是諸大眾得未
céngyǒu yī qiè pǔ huò jīn gāngsānmèi
曾有，一切普獲金剛三昧。

jí shí tiān yǔ bǎibǎoliánhuā qīnghuáng chì bái jiàn cuò fēn róu
即時，天雨百寶蓮華，青黃赤白間錯紛糝，
shí fāng xū kōngchéng qī bǎo sè cǐ suǒ pó jiè dà dì shān hé jù shí
十方虛空成七寶色。此娑婆界大地山河俱時
bú xiàn wéijiàn shí fāngwēichéngguó tǔ hé chéng yī jiè fàn bàiyǒng gē
不現，唯見十方微塵國土合成一界，梵唄詠歌
zì rán fū zòu
自然敷奏。

yú shì rú lái gào wén shū shī lì fǎ wáng zǐ rǔ jīn guān cǐ
於是如來告文殊師利法王子：“汝今觀此
èr shí wǔ wú xué zhū dà pú sà jí ā luó hàn gè shuō zuì chūchéng dào
二十五無學諸大菩薩及阿羅漢，各說最初成道
fāngbiàn jiē yán xiū xí zhēn shí yuántōng bǐ děng xiū xíng shí wú yōu
方便，皆言修習真實圓通。彼等修行，實無優
liè qián hòu chā bié wǒ jīn yù lìng ā nán kāi wù èr shí wǔ xíng shéi
劣前後差別。我今欲令阿難開悟，二十五行誰
dāng qí gēn jiān wǒ miè hòu cǐ jiè zhòng shēng rù pú sà shèng qiú wú
當其根？兼我滅後，此界眾生入菩薩乘求無
shàng dào hé fāngbiàn mén dé yì chéng jiù
上道，何方便門得易成就？”

wénshū shī lì fǎ wáng zǐ fèng fó cí zhǐ jí cóngzuò qǐ
文殊師利法王子，奉佛慈旨，即從座起，
dǐng lǐ fó zú chéng fó wēishén shuō jì duì fó
頂禮佛足，承佛威神，說偈對佛：

jué hǎi xìng chéng yuán yuánchéng jué yuánmiào
覺海性澄圓 圓澄覺元妙
yuán míng zhào shēng suǒ suǒ lì zhào xìng wáng
元明照生所 所立照性亡

mí wàng yǒu xū kōng 迷妄有虛空	yī kōng lì shì jiè 依空立世界
xiǎng chéng chéng guó tǔ 想澄成國土	zhī jué nǎi zhòng shēng 知覺乃眾生
kōng shēng dà jué zhōng 空生大覺中	rú hǎi yī ōu fā 如海一漚發
yǒu lòu wēi chén guó 有漏微塵國	jiē yī kōng suǒ shēng 皆依空所生
ōu miè kōng běn wú 漚滅空本無	kuàng fù zhū sān yǒu 況復諸三有
guī yuán xìng wú èr 歸元性無二	fāng biàn yǒu duō mén 方便有多門
shèng xìng wú bù tōng 聖性無不通	shùn nì jiē fāng biàn 順逆皆方便
chū xīn rù sān mèi 初心入三昧	chí sù bù tóng lún 遲速不同倫
sè xiǎng jié chéng chén 色想結成塵	jīng liǎo bù néng chè 精了不能徹
rú hé bù míng chè 如何不明徹	yú shì huò yuán tōng 於是獲圓通
yīn shēng zá yǔ yán 音聲雜語言	dàn yī míng jù wèi 但伊名句味
yī fēi hán yī qiè 一非含一切	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
xiāng yǐ hé zhōng zhī 香以合中知	lí zé yuán wú yǒu 離則元無有
bù héng qí suǒ jué 不恒其所覺	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
wèi xìng fēi běn rán 味性非本然	yào yǐ wèi shí yǒu 要以味時有
qí jué bù héng yī 其覺不恒一	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
chù yǐ suǒ chù míng 觸以所觸明	wú suǒ bù míng chù 無所不明觸
hé lí xìng fēi dìng 合離性非定	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
fǎ chēng wéi nèi chén 法稱為內塵	píng chén bì yǒu suǒ 憑塵必有所

néng suǒ fēi biàn shè 能 所 非 徧 涉	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
jiàn xìng suī dòng rán 見 性 雖 洞 然	míng qián bù míng hòu 明 前 不 明 後
sì wéi kuī yī bàn 四 維 虧 一 半	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
bí xī chū rù tōng 鼻 息 出 入 通	xiàn qián wú jiāo qì 現 前 無 交 氣
zhī lí fēi shè rù 支 離 匪 涉 入	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
shé fēi rù wú duān 舌 非 入 無 端	yīn wèi shēng jué liǎo 因 味 生 覺 了
wèi wáng liǎo wú yǒu 味 亡 了 無 有	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
shēn yǔ suǒ chù tóng 身 與 所 觸 同	gè fēi yuán jué guān 各 非 圓 覺 觀
yá liàng bù míng huì 涯 量 不 冥 會	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
zhī gēn zá luàn sī 知 根 雜 亂 思	zhàn liǎo zhōng wú jiàn 湛 了 終 無 見
xiǎng niàn bù kě tuō 想 念 不 可 脫	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
shí jiàn zá sān hé 識 見 雜 三 和	jié běn chēng fēi xiàng 詰 本 稱 非 相
zì tǐ xiān wú dìng 自 體 先 無 定	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
xīn wén dòng shí fāng 心 聞 洞 十 方	shēng yú dà yīn lì 生 於 大 因 力
chū xīn bù néng rù 初 心 不 能 入	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
bí xiǎng běn quán jī 鼻 想 本 權 機	zhǐ lìng shè xīn zhù 祇 令 攝 心 住
zhù chéng xīn suǒ zhù 住 成 心 所 住	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通
shuō fǎ lòng yīn wén 說 法 弄 音 文	kāi wù xiān chéng zhě 開 悟 先 成 者
míng jù fēi wú lòu 名 句 非 無 漏	yún hé huò yuán tōng 云 何 獲 圓 通

chí fàn dàn shù shēn 持犯但束身	fēi shēn wú suǒ shù 非身無所束
yuán fēi biàn yī qiè 元非徧一切	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
shén tōng běn sù yīn 神通本宿因	hé guān fǎ fēn bié 何關法分別
niàn yuán fēi lí wù 念緣非離物	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ dì xìng guān 若以地性觀	jiān ài fēi tōng dá 堅礙非通達
yǒu wéi fēi shèng xìng 有為非聖性	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ shuǐ xìng guān 若以水性觀	xiǎng niàn fēi zhēn shí 想念非真實
rú rú fēi jué guān 如如非覺觀	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ huǒ xìng guān 若以火性觀	yàn yǒu fēi zhēn lí 厭有非真離
fēi chū xīn fāng biàn 非初心方便	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ fēng xìng guān 若以風性觀	dòng jì fēi wú duì 動寂非無對
duì fēi wú shàng jué 對非無上覺	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ kōng xìng guān 若以空性觀	hūn dùn xiān fēi jué 昏鈍先非覺
wú jué yì pú tí 無覺異菩提	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
ruò yǐ shí xìng guān 若以識性觀	guān shí fēi cháng zhù 觀識非常住
cún xīn nǎi xū wàng 存心乃虛妄	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
zhū xíng shì wú cháng 諸行是無常	niàn xìng yuán shēng miè 念性元生滅
yīn guǒ jīn shū gǎn 因果今殊感	yún hé huò yuán tōng 云何獲圓通
wǒ jīn bái shì zūn 我今白世尊	fó chū suō pó jiè 佛出娑婆界

cǐ fāng zhēn jiào tǐ   qīng jìng zài yīn wén
此 方 真 教 體   清 淨 在 音 聞

yù qǔ sān mó tí   shí yǐ wén zhōng rù
欲 取 三 摩 提   實 以 聞 中 入

lí kǔ dé jiě tuō   liáng zāi guān shì yīn
離 苦 得 解 脫   良 哉 觀 世 音

yú héng shā jié zhōng   rù wēi chén fó guó
於 恒 沙 劫 中   入 微 塵 佛 國

dé dà zì zài lì   wú wèi shī zhòng shēng
得 大 自 在 力   無 畏 施 眾 生

miào yīn guān shì yīn   fàn yīn hǎi cháo yīn
妙 音 觀 世 音   梵 音 海 潮 音

jiù shì xī ān níng   chū shì huò cháng zhù
救 世 悉 安 寧   出 世 獲 常 住

wǒ jīn qǐ rú lái   rú guān yīn suǒ shuō
我 今 啓 如 來   如 觀 音 所 說

pì rú rén jìng jū   shí fāng jù jī gǔ
譬 如 人 靜 居   十 方 俱 擊 鼓

shí chù yī shí wén   cǐ zé yuán zhēn shí
十 處 一 時 聞   此 則 圓 真 實

mù fēi guān zhàng wài   kǒu bí yì fù rán
目 非 觀 障 外   口 鼻 亦 復 然

shēn yǐ hé fāng zhī   xīn niàn fēn wú xù
身 以 合 方 知   心 念 紛 無 緒

gé yuán tīng yīn xiǎng   xiá ěr jù kě wén
隔 垣 聽 音 響   遐 邇 俱 可 聞

wǔ gēn suǒ bú qí   shì zé tōng zhēn shí
五 根 所 不 齊   是 則 通 真 實

yīn shēng xìng dòng jìng   wén zhōng wéi yǒu wú
音 聲 性 動 靜   聞 中 為 有 無

wú shēng hào wú wén   fēi shí wén wú xìng
無 聲 號 無 聞   非 實 聞 無 性

shēng wú jì wú miè   shēng yǒu yì fēi shēng
聲 無 既 無 滅   聲 有 亦 非 生

shēng miè èr yuán lí   shì zé cháng zhēn shí
生 滅 二 圓 離   是 則 常 真 實

zòng lìng zài mèng xiǎng   bù wéi bù sī wú
縱 令 在 夢 想   不 為 不 思 無

jué guān chū sī wéi shēn xīn bù néng jí
覺 觀 出 思 惟 身 心 不 能 及
jīn cǐ suō pó guó shēng lùn dé xuān míng
今 此 娑 婆 國 聲 論 得 宣 明
zhòng shēng mí běn wén xún shēng gù liú zhuǎn
眾 生 迷 本 聞 循 聲 故 流 轉
ā nán zòng qiáng jì bù miǎn luò xié sī
阿 難 縱 強 記 不 免 落 邪 思
qǐ fēi suí suǒ lún xuán liú huò wú wàng
豈 非 隨 所 淪 旋 流 獲 無 妄
ā nán rǔ dì tīng wǒ chéng fó wēi lì
阿 難 汝 諦 聽 我 承 佛 威 力
xuān shuō jīn gāng wáng rú huàn bù sī yì
宣 說 金 剛 王 如 幻 不 思 議
fó mǔ zhēn sān mèi
佛 母 真 三 昧
rǔ wén wēi chén fó yī qiè mì mì mén
汝 聞 微 塵 佛 一 切 祕 密 門
yù lòu bù xiān chú xù wén chéng guò wù
欲 漏 不 先 除 畜 聞 成 過 誤
jiāng wén chí fó fó hé bú zì wén wén
將 聞 持 佛 佛 何 不 自 聞 聞
wén fēi zì rán shēng yīn shēng yǒu míng zì
聞 非 自 然 生 因 聲 有 名 字
xuán wén yǔ shēng tuō néng tuō yù shéi míng
旋 聞 與 聲 脫 能 脫 欲 誰 名
yī gēn jì fǎn yuán liù gēn chéng jiě tuō
一 根 既 返 源 六 根 成 解 脫
jiàn wén rú huàn yì sān jiè ruò kōng huā
見 聞 如 幻 翳 三 界 若 空 華
wén fù yì gēn chú chén xiāo jué yuán jìng
聞 復 翳 根 除 塵 銷 覺 圓 淨
jìng jí guāng tōng dá jì zhào hán xū kōng
淨 極 光 通 達 寂 照 含 虛 空
què lái guān shì jiān yóu rú mèng zhōng shì
却 來 觀 世 間 猶 如 夢 中 事
mó dēng qié zài mèng shéi néng liú rǔ xíng
摩 登 伽 在 夢 誰 能 留 汝 形

rú shì qiǎo huàn shī huàn zuò zhū nán nǚ
如世巧幻師 幻作諸男女
suī jiàn zhū gēn dòng yào yǐ yī jī chōu
雖見諸根動 要以一機抽
xī jī guī jì rán zhū huàn chéng wú xìng
息機歸寂然 諸幻成無性
liù gēn yì rú shì yuán yī yī jīng míng
六根亦如是 元依一精明
fēn chéng liù hé hé yī chù chéng xiū fù
分成六和合 一處成休復
liù yòng jīe bù chéng chén gòu yìng niàn xiāo
六用皆不成 塵垢應念銷
chéng yuán míng jìng miào
成圓明淨妙
yú chén shàng zhū xué míng jí jí rú lái
餘塵尚諸學 明極即如來
dà zhòng jí ā nán xuán rǔ dào wén jī
大眾及阿難 旋汝倒聞機
fǎn wén wén zì xìng xìng chéng wú shàng dào
反聞聞自性 性成無上道
yuán tōng shí rú shì
圓通實如是
cǐ shì wēi chén fó yī lù niè pán mén
此是微塵佛 一路涅槃門
guò qù zhū rú lái sī mén yǐ chéng jiù
過去諸如來 斯門已成就
xiàn zài zhū pú sà jīn gè rù yuán míng
現在諸菩薩 今各入圓明
wèi lái xiū xué rén dāng yī rú shì fǎ
未來修學人 當依如是法
wǒ yì cóng zhōng zhèng fēi wéi guān shì yīn
我亦從中證 非唯觀世音
chéng rú fó shì zūn xún wǒ zhū fāng biàn
誠如佛世尊 詢我諸方便
yǐ jiù zhū mò jié qiú chū shì jiān rén
以救諸末劫 求出世間人
chéng jiù niè pán xīn guān shì yīn wéi zuì
成就涅槃心 觀世音為最

zì yú zhū fāng biàn jiē shì fó wēi shén
自餘諸方便皆是佛威神
jí shì shě chén láo fēi shì cháng xiū xué
即事捨塵勞非是長修學
jiān shēn tóng shuō fǎ
淺深同說法
dǐng lǐ rú lái zàng wú lòu bù sī yì
頂禮如來藏無漏不思議
yuàn jiā pī wèi lái yú cǐ mén wú huò
願加被未來於此門無惑
fāng biàn yì chéng jiù kān yǐ jiào ā nán
方便易成就堪以教阿難
jí mò jié chén lún dàn yǐ cǐ gēn xiū
及末劫沈淪但以此根修
yuán tōng chāo yú zhě zhēn shí xīn rú shì
圓通超餘者真實心如是

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng shēn xīn liǎo rán dé dà kāi shì
於是阿難及諸大眾，身心了然，得大開示。

guān fó pú tí jí dà niè pán yóu rú yǒu rén yīn shì yuǎnyóuwèi dé guī
觀佛菩提及大涅槃，猶如有人因事遠遊未得歸

huán míngliǎo qí jiā suǒ guī dào lù pǔ huì dà zhòng tiānlóng bā bù
還，明了其家所歸道路。普會大眾，天龍八部，

yǒuxué èr shèng jí zhū yī qiè xīn fā xīn pú sà qí shù fán yǒu shí
有學二乘，及諸一切新發心菩薩，其數凡有十

héng hé shā jiē dé běn xīn yuǎn chén lí gù huò fǎ yǎnjìng xìng
恒河沙，皆得本心，遠塵離垢，獲法眼淨。性

bǐ qiū ní wénshuō jì yǐ chéng ā luó hàn wú liàngzhòngshēng jiē fā
比丘尼聞說偈已，成阿羅漢。無量眾生皆發

wú děngděng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
無等等阿耨多羅三藐三菩提心。

ā nánzhěng yī fú yú dà zhòngzhōng hé zhǎngdǐng lǐ xīn jì
阿難整衣服，於大眾中合掌頂禮，心迹

yuánmíng bēi xīn jiāo jí yù yì wèi lái zhū zhòngshēng gù qǐ shǒu
圓明，悲欣交集，欲益未來諸眾生故，稽首

bó fó dà bēi shì zūn wǒ jīn yǐ wù chéng fó fǎ mén shì zhōng
白佛：“大悲世尊！我今已悟成佛法門，是中

xiū xíng dé wú yí huò chángwén rú lái shuō rú shì yán zì wèi
修行，得無疑惑。常聞如來說如是言：‘自未

dé dù xiān dù rén zhě pú sà fā xīn zì jué yǐ yuán néng jué
得度，先度人者，菩薩發心；自覺已圓，能覺
tā zhě rú lái yīng shì wǒ suī wèi dù yuàn dù mò jié yī qiè zhòng
他者，如來應世。’我雖未度，願度末劫一切眾
shēng shì zūn cǐ zhū zhòngshēng qù fó jiànyuǎn xié shī shuō fǎ rú
生。世尊！此諸眾生去佛漸遠，邪師說法如
héng hé shā yù shè qí xīn rù sān mó dì yún hé lìng qí ān lì dào
恒河沙，欲攝其心入三摩地，云何令其安立道
chǎng yuǎnzhū mó shì yú pú tí xīn dé wú tuì qū
場，遠諸魔事，於菩提心得無退屈？”

ěr shí shì zūn yú dà zhòngzhōng chēng zàn ā nán shàn zāi
爾時，世尊於大眾中稱讚阿難：“善哉！

shàn zāi rú rǔ suǒ wèn ān lì dào chǎng jiù hù zhòngshēng mò jié
善哉！如汝所問，安立道場，救護眾生末劫
chén nì rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō ā nán dà zhòng wéi
沈溺。汝今諦聽，當為汝說。”阿難、大眾唯
rán fèng jiào
然奉教。

fó gào ā nán rǔ cháng wén wǒ pí nài yē zhōng xuān shuō xiū
佛告阿難：“汝常聞我毗奈耶中，宣說修

xíng sān jué dìng yì suǒ wèi shè xīn wéi jiè yīn jiè shēng dìng yīn dìng
行三決定義。所謂攝心為戒，因戒生定，因定
fā huì shì zé míng wéi sān wú lòu xué
發慧，是則名為三無漏學。

ā nán yún hé shè xīn wǒ míng wéi jiè
“阿難，云何攝心，我名為戒？”

ruò zhū shì jiè liù dào zhòngshēng qí xīn bù yīn zé bù suí
“若諸世界六道眾生其心不婬，則不隨

qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān mèi běn chū chén láo yīn xīn bù chú
其生死相續。汝修三昧，本出塵勞，婬心不除，
chén bù kě chū zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú duàn yīn
塵不可出。縱有多智，禪定現前，如不斷婬，
bì luò mó dào shàng pǐn mó wáng zhōng pǐn mó mín xià pǐn mó nǚ
必落魔道：上品魔王，中品魔民，下品魔女。

bǐ děng zhū mó yì yǒu tú zhòng gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ
彼等諸魔亦有徒眾，各各自謂成無上道。我
miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ mó mín chì shèng shì jiān guǎng xíng
滅度後末法之中，多此魔民熾盛世間，廣行

tān yín wéishàn zhī shí lìng zhūzhòngshēng luò ài jiànkēng shī pú tí lù
貪婬為善知識，令諸眾生落愛見坑，失菩提路。

rǔ jiào shì rén xiū sān mó dì xiānduàn xīn yín shì míng rú lái xiān fó
汝教世人修三摩地，先斷心婬，是名如來先佛

shì zūn dì yī jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn
世尊第一決定清淨明誨。是故，阿難，若不

yín xiū chándìngzhě rú zhēngshā shí yù qí chéngfàn jīng bǎiqiān jié
婬修禪定者，如蒸砂石欲其成飯，經百千劫

zhǐ míng rè shā hé yǐ gù cǐ fēi fàn běn shā shí chéng gù rǔ
祇名熱砂。何以故？此非飯本，砂石成故。汝

yǐ yín shēn qiú fó miào guǒ zòng dé miào wù jiē shì yín gēn gēn běn
以婬身求佛妙果，縱得妙悟，皆是婬根。根本

chéng yín lún zhuǎnsān tú bì bù néng chū rú lái niè pán hé lù xiū
成婬，輪轉三塗必不能出，如來涅槃何路修

zhèng bì shǐ yín jī shēn xīn jù duàn duàn xìng yì wú yú fó pú tí
證？必使婬機身心俱斷，斷性亦無，於佛菩提

sī kě xī jì rú wǒ cǐ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō
斯可希冀。如我此說，名為佛說；不如此說，

jí bō xún shuō
即波旬說。

ā nán yòuzhū shì jiè liù dào zhòngshēng qí xīn bù shā zé
“阿難，又諸世界六道眾生其心不殺，則

bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān mèi běnchūchénláo shā xīn
不隨其生死相續。汝修三昧，本出塵勞，殺心

bù chú chén bù kě chū zòng yǒuduō zhì chándìng xiànrán rú bú
不除，塵不可出。縱有多智，禪定現前，如不

duànshā bì luò shéndào shàng pǐn zhī rén wéi dà lì guǐ zhōng pǐn
斷殺，必落神道：上品之人為大力鬼，中品

zé wéi fēi xíng yè chā zhū guǐ shuài dēng xià pǐn dāng wéi dì xíng luó chà
則為飛行夜叉、諸鬼帥等，下品當為地行羅刹。

bǐ zhū guǐ shén yì yǒu tú zhòng gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ
彼諸鬼神亦有徒眾，各各自謂成無上道。我

miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ guǐ shén chì shèng shì jiān zì yán shí
滅度後末法之中，多此鬼神熾盛世間，自言食

ròu dé pú tí lù ā nán wǒ lìng bǐ qiū shí wǔ jìng ròu cǐ ròu jiē
肉得菩提路。阿難，我令比丘食五淨肉，此肉皆

wǒ shén lì huà shēng běn wú mìng gēn rǔ pó luó mén dì duō zhēng
我神力化生，本無命根。汝婆羅門，地多蒸

shī jiā yǐ shā shí cǎo cài bù shēng wǒ yǐ dà bēishén lì suǒ jiā
溼，加以砂石，草菜不生。我以大悲神力所加，
yīn dà cí bēi jiǎ míngwéi ròu rǔ dé qí wèi nài hé rú lái miè dù
因大慈悲，假名為肉，汝得其味。奈何如來滅度
zhī hòu shí zhòngshēngròu míngwéi shì zǐ rǔ děngdāng zhī shì
之後，食眾生肉，名為釋子。汝等當知，是
shí ròu rén zòng dé xīn kāi sì sān mó dì jiē dà luó chà bào zhōng
食肉人，縱得心開似三摩地，皆大羅刹，報終
bì chénshēng sǐ kǔ hǎi fēi fó dì zǐ rú shì zhī rén xiāngshā
必沈生死苦海，非佛弟子。如是之人，相殺、
xiāngtūn xiāng shí wèi yǐ yún hé shì rén dé chūsān jiè rǔ jiào shì
相吞、相食未已，云何是人得出三界？汝教世
rén xiū sān mó dì cì duànshāshēng shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì
人修三摩地，次斷殺生，是名如來先佛世尊第
èr jué dìngqīngjìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duànshā xiū chán
二決定清淨明誨。是故，阿難，若不斷殺修禪
dìngzhě pì rú yǒurén zì sè qí ěr gāoshēng dà jiào qiú rén bù
定者，譬如有人自塞其耳，高聲大叫，求人不
wén cǐ děng míngwéi yù yīn mí lù qīngjìng bǐ qiū jí zhū pú sà
聞，此等名為欲隱彌露。清淨比丘及諸菩薩，
yú qí lù xíng bú tà shēngcǎo kuàng yǐ shǒu bá yún hé dà bēi qǔ
於岐路行，不蹋生草，況以手拔！云何大悲取
zhū zhòngshēng xuè ròu chōng shí ruò zhū bǐ qiū bù fú dōng fāng sī
諸眾生血肉充食？若諸比丘不服東方絲
miánjuàn bó jí shì cǐ tǔ xuē lǚ qiú cuì rǔ lào tí hú rú shì bǐ
綿絹帛，及是此土靴履裘毳、乳酪醍醐，如是比
qiū yú shì zhēntuō chóuhuán sù zhài bù yóusān jiè hé yǐ gù
丘於世真脫，酬還宿債，不遊三界。何以故？
fú qí shēnfèn jiē wéi bǐ yuán rú rén shí qí dì zhōngbǎi gǔ zú
服其身分，皆為彼緣。如人食其地中百穀，足
bù lí dì bì shǐ shēn xīn yú zhū zhòngshēng ruò shēn shēn fèn
不離地，必使身心，於諸眾生若身、身分，
shēn xīn èr tú bù fú bù shí wǒ shuō shì rén zhēn jiě tuō zhě rú
身心二塗，不服不食，我說是人真解脫者。如
wǒ cǐ shuō míngwéi fó shuō bù rú cǐ shuō jí bō xúnshuō
我此說，名為佛說；不如此說，即波旬說。

ā nán yòu fù shì jiè liù dào zhòngshēng qí xīn bù tōu zé
“阿難，又復世界六道眾生其心不偷，則

bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān mèi běnchū chén láo tōu xīn
不隨其生死相續。汝修三昧，本出塵勞，偷心
bù chú chén bù kě chū zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú
不除，塵不可出。縱有多智，禪定現前，如不
duàn tōu bì luò xié dào shàng pǐn jīng líng zhōng pǐn yāo mèi xià
斷偷，必落邪道：上品精靈，中品妖魅，下
pǐn xié rén zhū mèi suǒ zhuó bǐ děng qún xié yì yǒu tú zhòng gè gè
品邪人，諸魅所著。彼等羣邪亦有徒眾，各各
zì wèi chéng wú shàng dào wǒ miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ yāo
自謂成無上道。我滅度後末法之中，多此妖
xié chì shèng shì jiān qián nì jiān qī chēng shàn zhī shí gè zì wèi jǐ
邪熾盛世間。潛匿姦欺稱善知識，各自謂己
dé shàng rén fǎ jiǎn huò wú shí kǒng lìng shī xīn suǒ guò zhī chù
得上人法，誑惑無識，恐令失心，所過之處，
qí jiā hào sǎn wǒ jiào bǐ qiū xún fāng qǐ shí lìng qí shě tān chéng
其家耗散。我教比丘循方乞食，令其捨貪，成
pú tí dào zhū bǐ qiū děng bú zì shú shí jì yú cán shēng lǚ bó
菩提道。諸比丘等不自熟食，寄於殘生，旅泊
sān jiè shì yī wǎng huán qù yǐ wú fǎn yún hé zéi rén jiǎ wǒ yī
三界，示一往還，去已無返。云何賊人假我衣
fú bì fàn rú lái zào zhǒng zhǒng yè jīe yán fó fǎ què fēi chū
服，裨販如來，造種種業，皆言佛法？却非出
jiā jù jiè bǐ qiū wéi xiǎo shèng dào yóu shì yí wù wú liàng zhòng shēng
家具戒比丘，為小乘道？由是疑誤無量眾生
duò wú jiàn yù ruò wǒ miè hòu qí yǒu bǐ qiū fā xīn jué dìng xiū sān mó
墮無間獄。若我滅後，其有比丘發心決定修三摩
dì néng yú rú lái xíng xiàng zhī qián shēn rán yī dēng shāo yī zhǐ
地，能於如來形像之前，身然一燈，燒一指
jié jí yú shēn shàng ruò yī xiāng zhù wǒ shuō shì rén wú shǐ sù zhài
節，及於身上爇一香炷，我說是人，無始宿債
yī shí chóu bì cháng yī shì jiān yǒng tuō zhū lòu suī wèi jí míng wú
一時酬畢，長揖世間，永脫諸漏。雖未即明無
shàng jué lù shì rén yú fǎ yǐ jué dìng xīn ruò bù wèi cǐ shě shēn wēi
上覺路，是人於法已決定心。若不為此捨身微
yīn zòng chéng wú wéi bì huán shēng rén chóu qí sù zhài rú wǒ
因，縱成無為，必還生人，酬其宿債，如我
mǎ mài zhèng děng wú yì rǔ jiào shì rén xiū sān mó dì hòu duàn tōu dào
馬麥正等無異。汝教世人修三摩地，後斷偷盜，

shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì sān jué dìng qīng jìng míng huì shì gù
是名如來先佛世尊第三決定清淨明誨。是故，
ā nán ruò bú duàn tōu xiū chándìngzhě pì rú yǒu rén shuǐ guàn lòu zhī
阿難，若不斷偷修禪定者，譬如有人水灌漏卮
yù qiú qí mǎn zòng jīng chén jié zhōng wú píng fù ruò zhū bǐ qiū yī bō
欲求其滿，縱經塵劫終無平復。若諸比丘衣鉢
zhī yú fēn cùn bú xù qǐ shí yú fèn shī è zhòng shēng yú dà
之餘，分寸不畜；乞食餘分，施餓眾生；於大
jí huì hé zhǎng lǐ zhòng yǒu rén chuí lì tóng yú chēng zàn bì
集會，合掌禮眾；有人捶詈，同於稱讚；必
shǐ shēn xīn èr jù juān shě shēn ròu gǔ xuè yǔ zhòng shēng gòng bù jiāng
使身心二俱捐捨，身肉骨血與眾生共；不將
rú lái bù liǎo yì shuō huí wéi jǐ jiě yǐ wù chū xué fó yìn shì rén
如來不了義說，迴為己解，以誤初學。佛印是人，
dé zhēn sān mèi rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō
得真三昧。如我所說，名為佛說；不如此說，
jí bō xún shuō
即波旬說。

ā nán rú shì shì jiè liù dào zhòng shēng suī zé shēn xīn wú
“阿難，如是世界六道眾生，雖則身心無
shā dào yín sān xíng yǐ yuán ruò dà wàng yǔ jí sān mó tí
殺、盜、婬，三行已圓，若大妄語，即三摩提
bù dé qīng jìng chéng ài jiàn mó shī rú lái zhǒng suǒ wèi wèi dé wèi
不得清淨，成愛見魔，失如來種。所謂未得謂
dé wèi zhèng yán zhèng huò qiú shì jiān zūn shèng dì yī wèi qián rén
得、未證言證，或求世間尊勝第一，謂前人
yán wǒ jīn yǐ dé xū tuó huánguǒ sī tuó hán guǒ ā nà hán guǒ
言‘我今已得須陀洹果、斯陀含果、阿那含果、
ā luó hàn dào pì zhī fó shèng shí dì dì qián zhū wèi pú sà qiú
阿羅漢道、辟支佛乘、十地地前諸位菩薩’，求
bǐ lǐ chàn tān qí gòng yǎng shì yī diān jiā xiāo miè fó zhǒng
彼禮懺，貪其供養，是一顛迦，銷滅佛種。
rú rén yǐ dāo duàn duō luó mù fó jì shì rén yǒng yǔn shàn gēn wú
如人以刀斷多羅木，佛記是人，永殞善根，無
fù zhī jiàn chén sān kǔ hǎi bù chéng sān mèi wǒ miè dù hòu chì
復知見，沈三苦海，不成三昧。我滅度後，勅
zhū pú sà jí ā luó hàn yīng shēn shēng bǐ mò fǎ zhī zhōng zuò zhǒng
諸菩薩及阿羅漢，應身生彼末法之中，作種

zhǒng xíng dù zhū lún zhuǎn huò zuò shā mén bái yī jū shì rén wáng
種形度諸輪轉。或作沙門、白衣、居士、人王、
zǎi guān tóng nán tóng nǚ rú shì nǎi zhì yín nǚ guǎ fù jiān
宰官、童男、童女，如是乃至姪女、寡婦、姦
tōu tú fàn yǔ qí tóng shì chēng zàn fó shèng lìng qí shēn xīn
偷、屠販，與其同事，稱讚佛乘，令其身心
rù sān mó dì zhōng bú zì yán wǒ zhēn pú sà zhēn ā luó hàn
入三摩地。終不自言‘我真菩薩’、‘真阿羅漢’，
xiè fó mì yīn qīng yán wèi xué wéi chú mìng zhōng yīn yǒu yí fù
洩佛密因，輕言未學；唯除命終，陰有遺付。
yún hé shì rén huò luàn zhòng shēng chéng dà wàng yǔ rǔ jiào shì rén xiū
云何是人惑亂眾生成大妄語？汝教世人修
sān mó dì hòu fù duàn chú zhū dà wàng yǔ shì míng rú lái xiān fó shì
三摩地，後復斷除諸大妄語，是名如來先佛世
zūn dì sì jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn qí
尊第四決定清淨明誨。是故，阿難，若不斷其
dà wàng yǔ zhě rú kè rén fèn wéi zhān tán xíng yù qiú xiāng qì wú
大妄語者，如刻人糞為梅檀形，欲求香氣，無
yǒu shì chù wǒ jiào bǐ qiū zhí xīn dào chǎng yú sì wēi yí yī qiè xíng
有是處。我教比丘直心道場，於四威儀一切行
zhōng shàng wú xū jiǎ yún hé zì chēng dé shàng rén fǎ pì rú
中，尚無虛假，云何自稱得上人法？譬如
qióng rén wàng hào dì wáng zì qǔ zhū miè kuàng fù fǎ wáng rú hé
窮人妄號帝王，自取誅滅，況復法王如何
wàng qiè yīn dì bù zhēn guǒ zhāo yū qū qiú fó pú tí rú shì
妄竊！因地不真，果招紆曲，求佛菩提，如噬
qí rén yù shéi chéng jiù ruò zhū bǐ qiū xīn rú zhí xián yī qiè zhēn
臍人，欲誰成就？若諸比丘心如直弦，一切真
shí rù sān mó tí yǒng wú mó shì wǒ yìn shì rén chéng jiù pú sà wú
實入三摩提，永無魔事，我印是人成就菩薩無
shàng zhī jué rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō jí
上知覺。如我所說，名為佛說；不如此說，即
bō xún shuō
波旬說。”

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第六

léngyánjīngzàn
楞嚴經讚

yuántōngsānhuì fāngbiàncūjī lóngmén tīng xuǎn shù fēng
圓通三慧。方便初基。龍門聽選樹豐

bēi míngliǎoyuǎnguīqī guǐzéwúkuī zhízhǐzào pú tí
碑。明了遠歸期。軌則無虧。直指造菩提。

námó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì qī
菩薩萬行首楞嚴經卷第七

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ā nán rǔ wèn shè xīn wǒ jīn xiān shuō rù sān mó dì xiū xué
“阿難，汝問攝心，我今先說入三摩地修學

miào mén qiú pú sà dào yào xiān chí cǐ sì zhǒng lǜ yí jiǎo rú bīng
妙門。求菩薩道，要先持此四種律儀，皎如冰

shuāng zì bù néng shēng yī qiè zhī yè xīn sān kǒu sì shēng bì wú
霜，自不能生一切枝葉，心三口四，生必無

yīn ā nán rú shì sì shì ruò bù yí shī xīn shàng bù yuán sè
因。阿難，如是四事，若不遺失，心尚不緣色

xiāng wèi chù yī qiè mó shì yún hé fā shēng ruò yǒu sù xí bù
香味觸，一切魔事，云何發生？若有宿習，不

néng miè chú rǔ jiào shì rén yī xīn sòng wǒ fó dǐng guāng míng mó hē sà
能滅除，汝教是人一心誦我《佛頂光明摩訶薩

dá duō bō dá là wú shàng shén zhòu sī shì rú lái wú jiàn dǐng xiàng
怛多般怛羅無上神呪》。斯是如來無見頂相，

wú wéi xīn fó cóng dǐng fā huī zuò bǎo lián huā suǒ shuō xīn zhòu
無為心佛，從頂發輝，坐寶蓮華，所說心呪。

qiě rǔ sù shì yǔ mó dēng qié lì jié yīn yuán ēn ài xí qì fēi shì
且汝宿世與摩登伽歷劫因緣，恩愛習氣，非是

yī shēng jí yǔ yī jié wǒ yī xuān yáng ài xīn yǒng tuō chéng ā
一生及與一劫，我一宣揚，愛心永脫，成阿

luó hàn bǐ shàng yín nǚ wú xīn xiū xíng shén lì míng zī sù zhèng
羅漢。彼尚婬女，無心修行，神力冥資，速證

wú xué yún hé rǔ děng zài huì shēng wén qiú zuì shàng shèng jué dìng
無學。云何汝等在會聲聞，求最上乘，決定

chéng fó pì rú yǐ chén yáng yú shùn fēng yǒu hé jiān xiǎn
成佛，譬如以塵揚於順風，有何艱險？

ruò yǒu mò shì yù zuò dào chǎng xiān chí bǐ qiū qīng jìng jìn
“若有末世，欲坐道場，先持比丘清淨禁

jiè yào dāng xuǎn zé jiè qīng jìng zhě dì yī shā mén yǐ wéi qí shī
戒，要當選擇戒清淨者第一沙門，以為其師。

ruò qí bú yù zhēn qīng jìng sēng rǔ jiè lǜ yí bì bù chéng jiù jiè
若其不遇真清淨僧，汝戒律儀必不成就。戒

chéng yǐ hòu zhuó xīn jìng yī rán xiāng xián jū sòng cǐ xīn fó suǒ shuō
成已後，著新淨衣，然香閑居，誦此心佛所說

shén zhòu yī bǎi bā biān rán hòu jié jiè jiàn lì dào chǎng qiú yú shí
神呪一百八遍，然後結界，建立道場，求於十

fāng xiàn zhù guó tǔ wú shàng rú lái fàng dà bēi guāng lái guàn qí dǐng
方現住國土無上如來，放大悲光，來灌其頂。

ā nán rú shì mò shì qīng jìng bǐ qiū ruò bǐ qiū ní bái yī tán yuè
阿難，如是末世清淨比丘，若比丘尼，白衣檀越，

xīn miè tān yín chí fó jìng jiè yú dào chǎng zhōng fā pú sà yuàn
心滅貪婬，持佛淨戒，於道場中，發菩薩願，

chū rù zǎo yù liù shí xíng dào rú shì bú mèi jīng sān qī rì wǒ
出入澡浴，六時行道，如是不寐，經三七日，我

zì xiàn shēn zhì qí rén qián mó dǐng ān wèi lìng qí kāi wù
自現身，至其人前，摩頂安慰，令其開悟。”

ā nán bó fó yán shì zūn wǒ méng rú lái wú shàng bēi huì
阿難白佛言：“世尊！我蒙如來無上悲誨，

xīn yǐ kāi wù zì zhī xiū zhèng wú xué dào chéng mò fǎ xiū xíng
心已開悟，自知修證，無學道成。末法修行，

jiàn lì dào chǎng yún hé jié jiè hé fó shì zūn qīng jìng guǐ zé
建立道場，云何結界，合佛世尊清淨軌則？”

fó gào ā nán ruò mò shì rén yuàn lì dào chǎng xiān qǔ xuě
佛告阿難：“若末世人願立道場，先取雪

shān dà lì bái niú shí qí shān zhōng féi nì xiāng cǎo cǐ niú wéi yǐn xuě
山大力白牛，食其山中肥膩香草。此牛唯飲雪

shān qīng shuǐ qí fèn wēi xì kě qǔ qí fèn huó hé zhān tán yǐ nì
山清水，其糞微細，可取其糞和合梅檀，以泥

qí dì ruò fēi xuě shān qí niú chòu huì bù kān tú dì bié yú
其地。若非雪山，其牛臭穢，不堪塗地。別於

píngyuán chuān qù dì pí wǔ chǐ yǐ xià qǔ qí huáng tǔ huóshàng
平原，穿去地皮五尺已下，取其黃土，和上
zhāntán chénshuǐ sū hé xūn lù yù jīn bái jiāo qīng mù
梅檀、沈水、蘇合、薰陸、鬱金、白膠、青木、
líng líng gānsōng jí jī shéxiāng yǐ cǐ shí zhǒng xì luó wéi fēn
零陵、甘松及雞舌香，以此十種，細羅為粉，
hé tǔ chéng ní yǐ tú chǎng dì
合土成泥，以塗場地。

fāngyuánzhàng liù wéi bā jiǎo tán tán xīn zhì yī jīn yín
“方圓丈六，為八角壇。壇心置一金、銀、
tóng mù suǒ zào lián huā huāzhōng ān bō bō zhōng xiān chéng bā yuè
銅、木所造蓮華，華中安鉢，鉢中先盛八月
lù shuǐ shuǐzhōng suí ān suǒ yǒu huā yè qǔ bā yuán jìng gè ān qí
露水，水中隨安所有華葉。取八圓鏡，各安其
fāng wéi rào huā bō jìng wài jiàn lì shí liù lián huā shí liù xiāng lú
方，圍繞華鉢。鏡外建立十六蓮華，十六香鑪。
jiàn huā pū shè zhuānyánxiāng lú chúnshāochénshuǐ wú lìng jiàn huǒ
間華鋪設，莊嚴香鑪。純燒沈水，無令見火。
qǔ bái niú rǔ zhì shí liù qì rǔ wéi jiānbǐng bìngzhū shā táng yóu bǐng
取白牛乳置十六器，乳為煎餅，并諸砂糖、油餅、
rǔ mí sū hé mì jiāng chún sū chún mì yú lián huā wài
乳糜、蘇合、蜜薑、純酥、純蜜，於蓮華外，
gè gè shí liù wéi rào huā wài yǐ fèng zhū fó jí dà pú sà měi yǐ
各各十六，圍繞華外，以奉諸佛及大菩薩。每以
shí shí ruò zài zhōng yè qǔ mì bàn shēng yòng sū sān hé tán qián
食時，若在中夜，取蜜半升，用酥三合，壇前
bié ān yī xiǎo huǒ lú yǐ dǒu lóu pó xiāng jiān qǔ xiāng shuǐ mù yù
別安一小火爐，以兜樓婆香，煎取香水，沐浴
qí tàn rán lìng měng chì tóu shì sū mì yú yán lú nèi shāo lìng yān
其炭，然令猛熾，投是酥蜜於炎爐內，燒令煙
jìn xiǎng fó pú sà
盡，享佛菩薩。

líng qí sì wài biàn xuán fān huā yú tán shì zhōng sì bì
“令其四外，徧懸幡華。於壇室中四壁，
fū shè shí fāng rú lái jí zhū pú sà suǒ yǒu xíng xiàng yīng yú dāng yáng
敷設十方如來及諸菩薩所有形像。應於當陽
zhāng lú shè nà shì jiā mí lè ā chù mí tuó zhū dà biàn
張盧舍那、釋迦、彌勒、阿閼、彌陀，諸大變

huàguān yīn xíngxiàng jiān jīn gāngzàng ān qí zuǒyòu dì shì fàn
化觀音形像，兼金剛藏，安其左右。帝釋、梵
wáng wūchú sè móbīnglán dì jiā zhūjūn tú lì yǔ pí jù zhī sì
王、烏芻瑟摩并藍地迦，諸軍荼利與毗俱胝、四
tiānwángděng pín nà yè jiā zhāng yú mén cè zuǒyòu ān zhì yòu
天王等，頻那夜迦，張於門側，左右安置。又
qǔ bā jìng fù xuán xū kōng yǔ tán chǎngzhōngsuǒ ān zhī jìng fāngmiàn
取八鏡覆懸虛空，與壇場中所安之鏡方面
xiāng duì shǐ qí xíngyǐngchóngchóngxiāngshè
相對，使其形影重重相涉。

yú chū qī zhōng zhì chéngdǐng lǐ shí fāng rú lái zhū dà pú
“於初七中，至誠頂禮十方如來諸大菩
sà ā luó hàn hào héng yú liù shí sòngzhòuwéi tán zhì xīn xíng
薩、阿羅漢號，恒於六時，誦呪圍壇，至心行
dào yī shí cháng xíng yī bǎi bā biān dì èr qī zhōng yī xiàng zhuān
道。一時常行一百八徧。第二七中，一向專
xīn fā pú sà yuàn xīn wú jiàn duàn wǒ pí nài yē xiānyǒuyuànjiào
心發菩薩願，心無間斷。我毗奈耶先有願教。
dì sān qī zhōng yú shí èr shí yī xiàng chí fó bō dá là zhòu zhì
第三七中，於十二時，一向持佛般怛羅呪。至
dì qī rì shí fāng rú lái yī shí chūxiàn jìng jiāo guāng chù chéng fó
第七日，十方如來一時出現，鏡交光處，承佛
mó dǐng jí yú dào chǎng xiū sān mó dì néng lìng rú shì mò shì xiū
摩頂，即於道場，修三摩地；能令如是末世修
xué shēn xīn míng jìng yóu rú liú lí ā nán ruò cǐ bǐ qiū běn shòu
學，身心明淨，猶如瑠璃。阿難，若此比丘本受
jiè shī jí tóng huì zhōng shí bǐ qiū děng qí zhōng yǒu yī bù qīng jìng
戒師，及同會中十比丘等，其中有一不清淨
zhě rú shì dào chǎng duō bù chéng jiù cóng sān qī hòu duān zuò ān
者，如是道場多不成就。從三七後，端坐安
jū jīng yī bǎi rì yǒu lì gēnzhě bù qǐ yú zuò dé xū tuó huán
居，經一百日。有利根者不起於座，得須陀洹；
zòng qí shēn xīn shèng guǒ wèi chéng jué dìng zì zhī chéng fó bú miù rǔ
縱其身心聖果未成，決定自知成佛不謬。汝
wèn dào chǎng jiàn lì rú shì
問道場，建立如是。”

ā nán dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán zì wǒ chū jiā shì fó
阿難頂禮佛足而白佛言：“自我出家，恃佛

jiāo ài qiú duō wén gù wèi zhèng wú wéi zāo bǐ fàn tiān xié shù suǒ
憍愛，求多聞故，未證無為，遭彼梵天邪術所
jìn xīn suī míng liǎo lì bú zì yóu lài yù wén shū lìng wǒ jiě tuō
禁，心雖明了，力不自由，賴遇文殊，令我解脫。
suī méng rú lái fó dǐng shén zhòu míng huò qí lì shàng wèi qīn wén
雖蒙如來佛頂神呪，冥獲其力，尚未親聞，
wéi yuàn dà cí chóng wèi xuān shuō bēi jiù cǐ huì zhū xiū xíng bèi mò
惟願大慈，重為宣說，悲救此會諸修行輩，末
jí dāng lái zài lún huí zhě chéng fó mì yīn shēn yì jiě tuō
及當來在輪迴者，承佛密音，身意解脫。”

yú shí huì zhōng yī qiè dà zhòng pǔ jiē zuò lǐ zhù wén rú lái
於時，會中一切大眾普皆作禮，佇聞如來
mì mì zhāng jù
祕密章句。

ěr shí shì zūn cóng ròu jì zhōng yǒng bǎi bǎo guāng guāng zhōng
爾時，世尊從肉髻中涌百寶光，光中
yǒng chū qiān yè bǎo lián yǒu huà rú lái zuò bǎo huā zhōng dǐng fàng shí
涌出千葉寶蓮，有化如來坐寶華中，頂放十
dào bǎi bǎo guāng míng yī yī guāng míng jiē biàn shì xiàn shí héng hé shā
道百寶光明，一一光明，皆徧示現十恒河沙
jīn gāng mì jì qíng shān chí chǔ biàn xū kōng jiè dà zhòng yǎng guān
金剛密迹，擎山持杵，徧虛空界大眾仰觀，
wèi ài jiān bào qiú fó āi yòu yī xīn tīng fó wú jiàn dǐng xiàng fàng guāng
畏愛兼抱，求佛哀祐，一心聽佛無見頂相放光
rú lái xuān shuō shén zhòu
如來宣說神呪：

ná mó sà dá tuō sū qié duō yē ā là hē dì sān miǎo sān pú
南無薩怛他。蘇伽多耶。阿羅訶帝。三藐三菩
tuó xiě sà dá tuō fó tuó jù zhī sè ní shān ná mó sà pó
陀寫(一)薩怛他。佛陀俱胝瑟尼釤(二)南無薩婆。
bó tuó bó dì sà duō pí bì ná mó sà duō nán sān miǎo
勃陀勃地。薩踞鞞弊(三)(毗迦切)南無薩多南。三藐
sān pú tuó jù zhī nán suō shě là pó jiā sēng qié nán ná mó
三菩陀。俱知南(四)娑舍囉婆迦。僧伽喃(五)南無
lú jī ā luó hàn duō nán ná mó sū lǚ duō bō nà nán ná
盧雞。阿羅漢。踞喃(六)南無蘇盧。多波那喃(七)南

mó suǒ jié lì tuó qié mí nán   ná mó lú jī sānmiǎo qié duōnán
無娑羯唎陀.伽彌喃(八)南無盧雞三藐伽路喃(九)

sānmiǎo qié bō là dǐ bō duōnuó nán   ná mó tí pó lí sè nǎn
三藐伽波囉.底波多那喃(十)南無提婆離瑟赦(十

一) ná mó xī tuó yē pí dì yē tuó là lí sè nǎn   shě bō nú
南無悉陀耶.毗地耶.陀囉離瑟赦(十二)舍波奴.

jiē là hē suǒ hē suǒ là mó tuō nán   ná mó bá là hē mó ní
揭囉訶.娑訶娑囉.摩他喃(十三)南無跋囉訶摩泥

(十四) ná mó yīn tuó là yē   ná mó pó qié pó dì   lú
南無因陀囉耶(十五)南無婆伽婆帝(十六)噓

tuó là yē   wū mó bō dì   suǒ xī yè yē   ná mó
陀囉耶(十七)烏摩般帝(十八)娑醯夜耶(十九)南無

pó qié pó dì   nuó là yě ná yē   pánzhē mó hē sān mù
婆伽婆帝(二十)那囉野拏耶(二十一)槃遮摩訶.三慕

tuó là   ná mó xī jié lì duō yē   ná mó pó qié pó
陀囉(二十二)南無悉羯唎多耶(二十三)南無婆伽婆

dì   mó hē jiā là yē   dì lì bō lā nuó qié là
帝(二十四)摩訶迦羅耶(二十五)地唎般刺那伽囉(二

十六) pí tuó là bō ná jiā là yē   ā dì mù dì
毗陀囉.波拏迦囉耶(二十七)阿地目帝(二十八)

shī mó shěnuó ní   pó xī ní   mó dá lì qié ná   ná mó
尸摩舍那泥.婆悉泥(二十九)摩怛唎伽拏(三十)南無

xī jié lì duō yē   ná mó pó qié pó dì   duō tuō qié
悉羯唎多耶(三十一)南無婆伽婆帝(三十二)多他伽

duō jù là yē   ná mó bō tóu mó jù là yē   ná mó
路.俱囉耶(三十三)南無般頭摩.俱囉耶(三十四)南無

bá shé là jù là yē   ná mó mó ní jù là yē   ná
跋闍羅.俱囉耶(三十五)南無摩尼.俱囉耶(三十六)南

mó qié shé jù là yē   ná mó pó qié pó dì   dì lì
無伽闍.俱囉耶(三十七)南無婆伽婆帝(三十八)帝唎

chá shū là xī nuó   bō là hē là ná là shé yē   duō
茶.輸囉西那(三十九)波囉訶囉.拏囉闍耶(四十)路

tuō qié duō yē   ná mó pó qié pó dì   ná mó ā mí
他伽多耶(四十一)南無婆伽婆帝(四十二)南無阿彌

duō pó yē   duō tuō qié duō yē   ā là hē dì
多婆耶(四十三)路他伽多耶(四十四)阿囉訶帝(四

sānmiǎo sān pú tuó yē   ná mó pó qié pó dì
十五)三藐三菩陀耶(四十六)南無婆伽婆帝(四十七)

ā chū pí yē   duō tuō qié duō yē   ā là hē dì
阿芻鞞耶 (四十八) 跢他伽多耶 (四十九) 阿囉訶帝 (五
sān miǎo sān pú tuó yē   nā mó pó qié pó dì   pí
十) 三藐三菩陀耶 (五十一) 南無婆伽婆帝 (五十二) 鞞
shā shé yē   jù lú fèi zhù lì yē   bō là pó là shé yē
沙闍耶. 俱盧吠柱唎耶 (五十三) 般囉婆囉闍耶 (五十
duō tuō qié duō yē   nā mó pó qié pó dì   sān bǔ
四) 跢他伽多耶 (五十五) 南無婆伽婆帝 (五十六) 三補
shī bì duō   sà lián nà là   lā shé yē   duō tuō qié duō
师毖多 (五十七) 薩憐捺囉. 刺闍耶 (五十八) 跢他伽多
yē   ā là hē dì   sān miǎo sān pú tuó yē
耶 (五十九) 阿囉訶帝 (六十) 三藐三菩陀耶 (六十一)
nā mó pó qié pó dì   shě jī yě   mǔ nuó yè   duō tuō
南無婆伽婆帝 (六十二) 舍雞野. 母那曳 (六十三) 跢他
qié duō yē   ā là hē dì   sān miǎo sān pú tuó yē
伽多耶 (六十四) 阿囉訶帝 (六十五) 三藐三菩陀耶 (六
ná mó pó qié pó dì   lā dá nuó jī dū là shé yē
十六) 南無婆伽婆帝 (六十七) 刺怛那. 雞都囉闍耶 (六
duō tuō qié duō yē   ā là hē dì   sān miǎo sān
十八) 跢他伽多耶 (六十九) 阿囉訶帝 (七十) 三藐三
pú tuó yē   dì piáo nā mó sà jié lì duō   yì tán
菩陀耶 (七十一) 帝瓢. 南無薩羯唎多 (七十二) 翳曇.
pó qié pó duō   sà dá tuō qié dū sè ní shān   sà dá
婆伽婆多 (七十三) 薩怛他. 伽都瑟尼釤 (七十四) 薩怛
duō bō dá lán   nā mó ā pó là shì dān   bō là dì
多. 般怛嚩 (七十五) 南無阿婆囉視耽 (七十六) 般囉帝.
yáng qí là   sà là pó bù duō jiē là hē   ní jié là
揚歧囉 (七十七) 薩囉婆部多. 揭囉訶 (七十八) 尼羯囉
hē jiē jiā là hē ní   bá là bì dì yē   chī tuó nǐ
訶. 揭迦囉訶尼 (七十九) 跋囉. 毖地耶. 叱陀你 (八十)
ā jiā là mì lì zhù   bō lì dá là yē   níng jiē lì
阿迦囉. 蜜唎柱 (八十一) 般唎. 怛囉耶. 惺揭唎 (八十
sà là pó pán tuó nuó mù chā ní   sà là pó tū sè zhā
二) 薩囉婆. 槃陀那. 目叉尼 (八十三) 薩囉婆. 突瑟吒
tū xī fá   bō nuó nǐ   fá là ní   zhě dū là shī
(八十四) 突悉乏. 般那你. 伐囉尼 (八十五) 赭都囉. 失
dì nán   jiē là hē suō hē sà là ruò shé   pí duō bēng
帝南 (八十六) 羯囉訶. 娑訶薩囉若闍 (八十七) 毗多崩.

suōnuó jié lì ā sè zhābìng shě dì nán nuóchāchà
娑那羯唎(八十八)阿瑟吒冰.舍帝南(八十九)那叉刹
dá là ruòshé bō là sà tuó nuó jié lì ā sè zhā
怛囉.若闍(九十)波囉薩陀.那羯唎(九十一)阿瑟吒
nán mó hē jiē là hē ruòshé pí duōbēng sà nuó
南(九十二)摩訶揭囉訶.若闍(九十三)毗多崩.薩那
jié lì sà pó shědōu lú nǐ pó là ruòshé hū lán
羯唎(九十四)薩婆.舍都嚧.你婆囉若闍(九十五)呼藍.
tù xī fá nánzhēnuóshě ní bì shāshě xī dá là
突悉乏.難遮那舍尼(九十六)毖沙舍.悉怛囉(九十七)
ā jí ní wū tuó jiā là ruòshé ā bō là shì duō jù là
阿吉尼.烏陀迦囉.若闍(九十八)阿般囉視多具囉(九
mó hē bō là zhàn chí mó hē dié duō mó hē dì
十九)摩訶般囉戰持(一百)摩訶疊多(一百一)摩訶帝
shé mó hē shuìduō shé pó là mó hē bá là pántuó là pó
闍(二)摩訶稅多.闍婆囉(三)摩訶跋囉.槃陀囉.婆
xī nǐ ā lì yē duō là pí lì jù zhī shì pó pí shé
悉你(四)阿唎耶多囉(五)毗唎俱知(六)誓婆毗闍
yē bá shé là mó lǐ dǐ pí shě lú duō bó téngwǎng
耶(七)跋闍囉.摩禮底(八)毗舍嚧多(九)勃騰罔
jiā bá shé là zhì hē nuó ā zhē mó là zhì pó bō
迦(十)跋闍囉.制喝那.阿遮(一百一)摩囉制婆.般
là zhì duō bá shé là shàn chí pí shě là zhē
囉質多(十二)跋闍囉.擅持(十三)毗舍囉遮(十四)
shànduōshě pí tí pó bǔ shì duō sū mó lú bō mó hē
扇多舍.鞞提婆.補視多(十五)蘇摩嚧波(十六)摩訶
shuìduō ā lì yē duō là mó hē pó là ā bō là
稅多(十七)阿唎耶多囉(十八)摩訶婆囉.阿般囉(十
bá shé là shāng jié là zhì pó bá shé là jù mó lì
九)跋闍囉.商羯囉.制婆(二十)跋闍囉.俱摩唎(一
jù lán tuó lì bá shé là hē sà duōzhē
百二十一)俱藍陀利(二十二)跋闍囉.喝薩多遮(二十三)
pí dì yē qiánzhēnuó mó lì jiā kū sū mǔ pó jié là duō
毗地耶.乾遮那.摩唎迦(二十四)啞蘇母.婆羯囉踰
nuó pí lú zhēnuó jù lì yē yè là tù sè ní shān
那(二十五)鞞嚧遮那.俱唎耶(二十六)夜囉菟.瑟尼釤
pí zhé lán pó mó ní zhē bá shé là jiā nuó jiā
(二十七)毗折藍.婆摩尼遮(二十八)跋闍囉.迦那.迦

bō là pó   lú shénuó bá shé là dùn zhì zhē   shuìduō
波囉婆。(二十九) 嚧闍那.跋闍囉.頓稚遮 (三十) 稅多
zhē jiā mó là   chāshē shī bō là pó   yì dì
遮.迦摩囉 (一百三十一) 刹奢尸.波囉婆 (三十二) 翳帝
yí dì   mǔ tuó là jié ná   suō pí là chàn
夷帝 (三十三) 母陀囉羯拏 (三十四) 娑鞞囉懺 (三十
jué fàn dū   yìn tù nuó mó mó xiè
五) 掘梵都 (三十六) 印兔那.麼麼寫 (三十七) (誦呪者至

此句，稱弟子某甲受持。)

wū xìn   lì sè jiē ná   bō lā shě xī duō
烏泮(三十八) 唎瑟揭拏 (三十九) 般刺.舍悉多 (四
sà dá tuō qié dū sè ní shān   hǔ xìn   dū
十) 薩怛他.伽都瑟尼釤 (一百四十一) 虎泮 (四十二) 都
lú yōng   zhān pó nuó   hǔ xìn   dū lú yōng
嚧雍 (四十三) 瞻婆那 (四十四) 虎泮 (四十五) 都嚧雍
xī dān pó nuó   hǔ xìn   dū lú yōng
(四十六) 悉耽婆那 (四十七) 虎泮 (四十八) 都嚧雍 (四
bō là sè dì yē sān bō chā ná jié là   hǔ xìn
十九) 波羅瑟地耶.三般叉.拏羯囉 (五十) 虎泮 (一百
dū lú yōng   sà pó yào chā hē là chā suō
五十一) 都嚧雍 (五十二) 薩婆藥叉.喝囉刹娑 (五十三)
jiē là hē ruò shé   pí téng bēng sà nuó jié là
揭囉訶.若闍 (五十四) 毗騰崩.薩那羯囉 (五十五)
hǔ xìn   dū lú yōng   zhě dū là shī dǐ nán
虎泮 (五十六) 都嚧雍 (五十七) 者都囉.尸底南 (五十
jiē là hē suō hē sà là nán   pí téng bēng sà nuó là
八) 揭囉訶.娑訶薩囉南。(五十九) 毗騰崩.薩那囉 (六
hǔ xìn   dū lú yōng   là chā   pó
十) 虎泮 (一百六十一) 都嚧雍 (六十二) 囉叉 (六十三) 婆
qié fàn   sà dá tuō qié dū sè ní shān   bō là diǎn
伽梵 (六十四) 薩怛他.伽都瑟尼釤 (六十五) 波囉點。
shé jí lì   mó hē suō hē sà là   bó shù suō hē sà
闍吉唎 (六十六) 摩訶娑訶薩囉 (六十七) 勃樹.娑訶薩
là shì lì shā   jù zhī suō hē sà ní dì lì   ā bì
囉.室唎沙 (六十八) 俱知.娑訶薩泥.帝隸 (六十九) 阿弊

tí shì pó lì duō zhāzhāyīng jiā mó hē bá shé
提視.婆唎多 (七十) 吒吒嬰迦 (一百七十一) 摩訶.跋闍
lú tuó là dì lì pú pó nuó mànchá là
嚧陀囉 (七十二) 帝唎.菩婆那 (七十三) 曼茶囉 (七十
wū xìn suō xī dì bó pó dū mó mó
四) 烏訢 (七十五) 莎悉帝.薄婆都 (七十六) 麼麼 (七十
yìn tù nuó mó mó xiè
七) 印兔那.麼麼寫 (七十八) (至此句，準前稱名。若俗人，
稱弟子某甲。)

là shé pó yè zhǔ là bá yè ā qì ní pó yè
囉闍婆夜 (七十九) 主囉跋夜 (八十) 阿祇尼.婆夜
wū tuó jiā pó yè pí shā pó yè
(一百八十一) 烏陀迦.婆夜 (八十二) 毗沙.婆夜 (八十三)
shě sà duō là pó yè pó là zhuó jié là pó yè
舍薩多囉.婆夜 (八十四) 婆囉.斫羯囉.婆夜 (八十五)
tū sè chā pó yè ā shě nǐ pó yè ā jiā là mì
突瑟叉.婆夜 (八十六) 阿舍你婆夜 (八十七) 阿迦囉.蜜
lì zhù pó yè tuó là ní bù mí jiàn bō qié bō tuó pó yè
唎柱.婆夜 (八十八) 陀囉尼.部彌劍.波伽波陀.婆夜
wū là jiā pó duō pó yè là shé tánchá pó yè
(八十九) 烏囉迦.婆多婆夜 (九十) 刺闍壇茶.婆夜 (一
nuó qié pó yè pí tiáo dá pó yè sū bō
百九十一) 那伽婆夜 (九十二) 毗條怛.婆夜 (九十三) 蘇波
là ná pó yè yào chā jiē là hē là chā sī jiē
囉拏.婆夜 (九十四) 藥叉.揭囉訶 (九十五) 囉义私.揭
là hē bì lì duō jiē là hē pí shě zhē jiē là hē
囉訶 (九十六) 畢唎多.揭囉訶 (九十七) 毗舍遮.揭囉訶
bù duō jiē là hē jiū pánchá jiē là hē
(九十八) 部多.揭囉訶 (九十九) 鳩槃荼.揭囉訶 (二百)
bǔ dānnuó jiē là hē jiā zhā bǔ dānnuó jiē là hē xī
補丹那.揭囉訶 (二百一) 迦吒補丹那.揭囉訶 (二) 悉
qián dù jiē là hē ā bō xī mó là jiē là hē wū tán mó
乾度.揭囉訶 (三) 阿播悉摩囉.揭囉訶 (四) 烏檀摩
tuó jiē là hē chē yè jiē là hē xī lì pó dì jiē là hē
陀.揭囉訶 (五) 車夜揭囉訶 (六) 醯唎婆帝.揭囉訶

shè duō hē lì nán jiē pó hē lì nán lú dì là hē
(七) 社多.訶唎南 (八) 揭婆.訶唎南 (九) 嚧地囉.訶
lì nán máng suō hē lì nán mí tuó hē lì nán
唎南 (十) 忙娑.訶唎南 (二百十一) 謎陀.訶唎南 (十
mó shé hē lì nán shé duō hē lì nǚ shì bǐ duō
二) 摩闍.訶唎南 (十三) 闍多.訶唎女 (十四) 視比多.
hē lì nán pí duō hē lì nán pó duō hē lì nán
訶唎南 (十五) 毗多.訶唎南 (十六) 婆多.訶唎南 (十
ā shū zhē hē lì nǚ zhì duō hē lì nǚ dì shān
七) 阿輸遮.訶唎女 (十八) 質多.訶唎女 (十九) 帝鈇
sà pí shān sà pó jiē là hē nán pí tuó yè shé
薩鞞鈇 (二十) 薩婆.揭囉訶南 (二百二十一) 毗陀耶闍.
chēn tuó yè mí jī là yè mí bō lì bá là zhě
瞋陀夜彌 (二十二) 雞囉夜彌 (二十三) 波唎.跋囉.者
jiā qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī
迦.訖唎擔 (二十四) 毗陀夜闍.瞋陀夜彌 (二十五) 雞
là yè mí chá yǎn ní qì lì dān pí tuó yè shé chēn
囉夜彌 (二十六) 茶演尼.訖唎擔 (二十七) 毗陀夜闍.瞋
tuó yè mí jī là yè mí mó hē bō shū bō dá yè
陀夜彌 (二十八) 雞囉夜彌 (二十九) 摩訶般輸.般怛夜
lú tuó là qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè
(三十) 嚧陀囉.訖唎擔 (二百三十一) 毗陀夜闍.瞋陀夜
mí jī là yè mí nuó là yè ná qì lì dān
彌 (三十二) 雞囉夜彌 (三十三) 那囉夜拏.訖唎擔 (三
pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī là yè mí
十四) 毗陀夜闍.瞋陀夜彌 (三十五) 雞囉夜彌 (三十六)
dá duǒ qié lú chá xī qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè
怛埵伽嚧.茶西.訖唎擔 (三十七) 毗陀夜闍.瞋陀夜
mí jī là yè mí mó hē jiā là mó dá lì qié ná
彌 (三十八) 雞囉夜彌 (三十九) 摩訶迦囉.摩怛唎伽拏.
qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī là
訖唎擔 (四十) 毗陀夜闍.瞋陀夜彌 (二百四十一) 雞囉
yè mí jiā bō lì jiā qì lì dān pí tuó yè shé chēn
夜彌 (四十二) 迦波唎迦.訖唎擔 (四十三) 毗陀夜闍.瞋
tuó yè mí jī là yè mí shé yē jié là mó dù jié
陀夜彌 (四十四) 雞囉夜彌 (四十五) 闍耶羯囉.摩度羯
là sà pó là tuō suō dá nuó qì lì dān pí tuó
囉 (四十六) 薩婆.囉他.娑達那.訖唎擔 (四十七) 毗陀

yè shé chēntuó yè mí jī là yè mí zhěduō là
夜闍. 瞋陀夜彌 (四十八) 雞囉夜彌 (四十九) 赭咄囉。
pó qí nǐ qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
婆耆你. 訖唎擔 (五十) 毗陀夜闍. 瞋陀夜彌 (二百五
jī là yè mí pí lì yáng qì lì zhī nántuó
十一) 雞囉夜彌 (五十二) 毗唎羊. 訖唎知 (五十三) 難陀。
jī shā là qié ná bō dì suǒ xī yè qì lì dān
雞沙囉. 伽拏般帝 (五十四) 索醯夜. 訖唎擔 (五十五)
pí tuó yè shé chēntuó yè mí jī là yè mí nuó jiē
毗陀夜闍. 瞋陀夜彌 (五十六) 雞囉夜彌 (五十七) 那揭
nuó shě là pó ná qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
那. 舍囉婆拏. 訖唎擔 (五十八) 毗陀夜闍. 瞋陀夜彌
jī là yè mí ā luó hàn qì lì dān pí tuó yè shé
(五十九) 雞囉夜彌 (六十) 阿羅漢. 訖唎擔. 毗陀夜闍。
chēntuó yè mí jī là yè mí pí duō là qié
瞋陀夜彌 (二百六十一) 雞囉夜彌 (六十二) 毗多囉伽。
qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí jī là yè
訖唎擔 (六十三) 毗陀夜闍. 瞋陀夜彌 (六十四) 雞囉夜
mí bá shé là bō nǐ jù xī yè jù xī yè jiā dì
彌. 跋闍囉波你 (六十五) 具醯夜. 具醯夜 (六十六) 迦地
bō dì qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
般帝. 訖唎擔 (六十七) 毗陀夜闍. 瞋陀夜彌 (六十八)
jī là yè mí là chāwǎng pó qié fàn
雞囉夜彌 (六十九) 囉叉罔 (七十) 婆伽梵 (二百七十一)
yìn tù nuó mó mó xiè
印兔那. 麼麼寫 (七十二) (至此, 依前稱弟子名。)

pó qié fàn sà dá duō bō dá là ná mó cuì
婆伽梵 (七十三) 薩怛多. 般怛囉 (七十四) 南無粹
dū dì ā xī duō nuó là lā jiā bō là pó xī pǔ
都帝 (七十五) 阿悉多. 那囉刺迦 (七十六) 波囉婆. 悉普
zhā pí jiā sà dá duō bō dì lì shí fó là shí
吒 (七十七) 毗迦. 薩怛多. 鉢帝唎 (七十八) 什佛囉. 什
fó là tuó là tuó là pín tuó là pín tuó là chēntuó
佛囉 (七十九) 陀囉陀囉 (八十) 頻陀囉. 頻陀囉. 瞋陀
chēntuó hǔ xìn hǔ xìn pànzhā
瞋陀 (二百八十一) 虎訖 (八十二) 虎訖 (八十三) 泮吒 (八

pànzhā pànzhā pànzhā pànzhā suō hē xī
十四) 泮吒.泮吒.泮吒.泮吒 (八十五) 娑訶 (八十六) 醯

xī pàn ā móu jiā yē pàn ā bō là tí hē duōpàn
醯泮 (八十七) 阿牟迦耶泮 (八十八) 阿波囉.提訶多泮

pó là bō là tuópàn ā sù là pí tuó là bō jiā
(八十九) 婆囉.波囉陀泮 (九十) 阿素囉.毗陀囉.波迦

pàn sà pó tí pí bì pàn sà pó nuóqié bì
泮 (二百九十一) 薩婆.提鞞.弊泮 (九十二) 薩婆.那伽.弊

pàn sà pó yàochā bì pàn sà pó qián tà pó bì
泮 (九十三) 薩婆.藥叉.弊泮 (九十四) 薩婆.乾闥婆.弊

pàn sà pó bǔ dānnuó bì pàn jiā zhā bǔ dānnuó
泮 (九十五) 薩婆.補丹那.弊泮 (九十六) 迦吒.補丹那.

bì pàn sà pó tù láng zhī dì bì pàn sà pó tū
弊泮 (九十七) 薩婆.突狼枳帝.弊泮 (九十八) 薩婆.突

sè bǐ lí qì sè dì bì pàn sà pó shí pó lì bì pàn
澀比唎.訖瑟帝.弊泮 (九十九) 薩婆.什婆唎.弊泮 (三

sà pó ā bō xī mó lí bì pàn sà pó shě là pó ná
百) 薩婆.阿播悉摩唎.弊泮 (三百一) 薩婆.舍囉.婆拏.

bì pàn sà pó dì dì jī bì pàn sà pó dá mó tuó jì bì
弊泮 (二) 薩婆.地帝雞.弊泮 (三) 薩婆.怛摩陀繼.弊

pàn sà pó pí tuó yē là shì zhē lí bì pàn shé yè jié là
泮 (四) 薩婆.毗陀耶.囉誓遮唎.弊泮 (五) 闍夜羯囉.

mó dù jié là sà pó là tuō suō tuó jī bì pàn pí dì yè
摩度羯囉 (六) 薩婆.羅他.娑陀雞.弊泮 (七) 毗地夜.

zhē lì bì pàn zhě dū là fù qí nǐ bì pàn bá shé là jù
遮唎.弊泮 (八) 者都囉.縛耆你.弊泮 (九) 跋闍囉.俱

mó lì pí tuó yè là shì bì pàn mó hē bō là dīng
摩唎 (十) 毗陀夜.囉誓.弊泮 (三百十一) 摩訶波囉.丁

yáng yì qí lì bì pàn bá shé là shāng jié là yè bō
羊.义耆唎.弊泮 (十二) 跋闍囉.商 羯囉夜 (十三) 波

là zhàng qí là shé yē pàn mó hē jiā là yè mó hē
囉 丈耆.囉闍耶泮 (十四) 摩訶迦囉夜 (十五) 摩訶.

mò dá lì jiā ná ná mó suō jié lì duō yè pàn bì sè
末怛唎迦拏 (十六) 南無.娑羯唎多.夜泮 (十七) 毖瑟

ná bì yè pàn bó là hē móu ní yè pàn ā qí ní
拏婢.曳泮 (十八) 勃囉訶.牟尼.曳泮 (十九) 阿耆尼.

yè pàn mó hē jié lì yè pàn jié là tán chí yè
曳泮 (二十) 摩訶羯唎.曳泮 (三百二十一) 羯囉檀遲.曳

pàn miè dá lì yè pàn láo dá lì yè pàn
泮 (二十二) 蔑怛唎.曳泮 (二十三) 嚙怛唎.曳泮 (二十四)
zhēwénchá yè pàn jié luó là dá lì yè pàn
遮文茶.曳泮 (二十五) 羯邏囉怛唎.曳泮 (二十六)
jiā bō lì yè pàn ā dì mù zhì duō jiā shī mó shěnuó
迦般唎.曳泮 (二十七) 阿地目.質多.迦尸摩.舍那 (二十八)
pó sī nǐ yè pàn yǎn jí zhì sà duǒ pó xiě
婆私你.曳泮 (二十九) 演吉質 (三十) 薩埵.婆寫
(三百三十一) 麼麼.印兔那.麼麼寫 (三十二) (至此句, 依
前稱弟子某人。)

tù sè zhā zhì duō ā mò dá lì zhì duō wū
突瑟吒.質多 (三十三) 阿末怛唎.質多 (三十四) 烏
shé hē là qié pó hē là lú dì là hē là
闍.訶囉 (三十五) 伽婆.訶囉 (三十六) 嚙地.囉訶囉 (三十七)
pó suō hē là mó shé hē là shé duō hē
婆娑.訶囉 (三十八) 摩闍.訶囉 (三十九) 闍多.訶
là shì bì duō hē là bá luè yè hē là
囉 (四十) 視毖多.訶囉 (三百四十一) 跋略夜.訶囉 (四十二)
qián tuó hē là bù shǐ bō hē là pō là
乾陀.訶囉 (四十三) 布史波.訶囉 (四十四) 頗囉.
hē là pó xiě hē là bō bō zhì duō
訶囉 (四十五) 婆寫.訶囉 (四十六) 般波.質多 (四十七)
tù sè zhā zhì duō lào tuó là zhì duō yào chā jiē
突瑟吒.質多 (四十八) 嚙陀囉.質多 (四十九) 藥叉.揭
là hē là chà suō jiē là hē bì lì duō jiē là
囉訶 (五十) 囉刹娑.揭囉訶 (三百五十一) 闭嚙多.揭囉
hē pí shě zhē jiē là hē bù duō jiē là hē
訶 (五十二) 毗舍遮.揭囉訶 (五十三) 部多.揭囉訶 (五十四)
jiū pán chá jiē là hē xī qián tuó jiē là hē
鳩槃荼.揭囉訶 (五十五) 悉乾陀.揭囉訶 (五十六)
wū dá mó tuó jiē là hē chē yè jiē là hē
烏怛摩陀.揭囉訶 (五十七) 車夜.揭囉訶 (五十八)
ā bō sà mó là jiē là hē zhái qū gé chá qí ní jiē là hē
阿播薩摩囉.揭囉訶 (五十九) 宅祛革.茶耆尼.揭囉訶

là jiànduō là ā jiā là mì lì duó dá liǎn bù jiā dì lì
囉.建路囉 (四) 阿迦囉.蜜唎咄.怛斂部迦 (五) 地栗
lā zhā bì lì sè zhì jiā sà pó nuó jù là sì yǐn qié
刺吒 (六) 毖唎瑟質迦 (七) 薩婆那俱囉 (八) 肆引伽
bì jiē là lì yào chā dá là chú mò là shì fèi dì shān suō pí
弊.揭囉唎藥叉.怛囉芻 (九) 末囉視.吠帝鈇.娑鞞
shān xī dá duō bō dá là mó hē bá shé lú sè ní
鈇 (十) 悉怛多.鉢怛囉 (四百十一) 摩訶跋闍嚧.瑟尼
shān mó hē bō lài zhàng qí lán yè bō tū tuó shě yù
鈇 (十二) 摩訶般賴.丈耆藍 (十三) 夜波突陀.舍喻
shénuó biàn dá lì ná pí tuó yē pántán jiā lú mí
闍那 (十四) 辯怛隸拏 (十五) 毗陀耶.槃曇迦嚧彌 (十
dì shū pántán jiā lú mí bō là pí tuó pántán jiā lú mí
六) 帝殊.槃曇迦嚧彌 (十七) 般囉毗陀.槃曇迦嚧彌
duō zhī tuō ān ā nuó lì pí
(十八) 跢姪他 (十九) 唵 (二十) 阿那隸 (四百二十一) 毗
shě tí pí là bá shé là tuó lì pántuó pántuó nǐ
舍提 (二十二) 鞞囉.跋闍囉.陀唎 (二十三) 槃陀槃陀你
bá shé là bàng ní pàn hǔ xìn dū lú yōng pàn
(二十四) 跋闍囉.謗尼泮 (二十五) 虎訥.都嚧甕泮 (二
suō pó hē
十六) 莎婆訶 (二十七)

ā nán shì fó dǐngguāng jù xī dá duō bō dá là mì mì qié
“阿難，是佛頂 光 聚悉怛多般怛囉祕密伽
tuó wēimiào zhāng jù chūshēng shí fāng yī qiè zhū fó shí fāng rú lái
陀微妙 章句，出生十方一切諸佛。十方如來
yīn cǐ zhòu xīn dé chéng wú shàng zhèng biàn zhī jué shí fāng rú lái zhí
因此呪心，得成無上正徧知覺。十方如來執
cǐ zhòu xīn xiáng fú zhū mó zhì zhū wàidào shí fāng rú lái chéng
此呪心，降伏諸魔，制諸外道。十方如來乘
cǐ zhòu xīn zuò bǎolián huā yīng wēi chén guó shí fāng rú lái hán cǐ
此呪心，坐寶蓮華，應微塵國。十方如來含此
zhòu xīn yú wēi chén guó zhuàn dà fǎ lún shí fāng rú lái chí cǐ zhòu
呪心，於微塵國轉大法輪。十方如來持此呪
xīn néng yú shí fāng mó dǐng shòu jì zì guǒ wèi chéng yì yú shí fāng
心，能於十方摩頂授記；自果未成，亦於十方

méng fó shòu jì   shí fāng rú lái yī cǐ zhòu xīn   néng yú shí fāng bá
蒙佛授記。十方如來依此呪心，能於十方拔
jì qún kǔ   suǒ wèi dì yù   è guǐ chùshēng mánglóng yīn yǎ
濟羣苦，所謂地獄、餓鬼、畜生、盲聾、瘖瘂，
yuàn zēng huì kǔ   ài bié lí kǔ   qiú bù dé kǔ   wǔ yīn chì shèng
怨憎會苦、愛別離苦、求不得苦、五陰熾盛、
dà xiǎo zhū hèng   tóng shí jiě tuō   zéi nán   bīng nán   wáng nán   yù
大小諸橫，同時解脫；賊難、兵難、王難、獄
nàn   fēng huǒ shuǐ nán   jī kě pín qióng   yīng niàn xiāo sǎn   shí fāng rú
難、風火水難、饑渴貧窮，應念銷散。十方如
lái suí cǐ zhòu xīn   néng yú shí fāng shì shàn zhī shí   sì wēi yí zhōng
來隨此呪心，能於十方事善知識，四威儀中
gòng yǎng rú yì   héng shā rú lái huì zhōng tuī wéi dà fǎ wáng zǐ   shí
供養如意，恒沙如來會中推為大法王子。十
fāng rú lái xíng cǐ zhòu xīn   néng yú shí fāng shè shòu qīn yīn   lìng zhū xiǎo
方如來行此呪心，能於十方攝受親因，令諸小
shèng wén mì mì zàng   bù shēng jīng bù   shí fāng rú lái sòng cǐ zhòu xīn
乘聞祕密藏，不生驚怖。十方如來誦此呪心，
chéng wú shàng jué   zuò pú tí shù   rù dà niè pán   shí fāng rú lái
成無上覺，坐菩提樹，入大涅槃。十方如來
chuán cǐ zhòu xīn   yú miè dù hòu   fù fó fǎ shì   jiū jìng zhù chí
傳此呪心，於滅度後，付佛法事，究竟住持，
yán jìng jiè lǜ   xī dé qīng jìng
嚴淨戒律，悉得清淨。

ruò wǒ shuō shì fó dǐng guāng jù bō dá là zhòu   cóng dàn zhì
“若我說是佛頂光聚般怛羅呪，從旦至
mù   yīn shēng xiāng lián   zì jù zhōng jiān   yì bù chóng dié   jīng héng
暮，音聲相聯，字句中，亦不重疊，經恒
shā jié zhōng bù néng jìn   yì shuō cǐ zhòu míng rú lái dǐng   rǔ děng yǒu
沙劫終不能盡，亦說此呪名如來頂。汝等有
xué   wèi jìn lún huí   fā xīn zhì chéng   qǔ ā luó hàn   bù chí cǐ
學，未盡輪迴，發心至誠，取阿羅漢，不持此
zhòu ér zuò dào chǎng   lìng qí shēn xīn yuǎn zhū mó shì   wú yǒu shì
呪而坐道場，令其身心遠諸魔事，無有是
chù
處。

ā nán   ruò zhū shì jiè   suí suǒ guó tǔ suǒ yǒu zhòng shēng
“阿難，若諸世界，隨所國土所有眾生，

suí guó suǒ shēng huà pí bèi yè zhǐ sù bái dié shū xiě cǐ zhòu
隨國所生樺皮、貝葉、紙素、白氎，書寫此呪，
zhù yú xiāng náng shì rén xīn hūn wèi néng sòng yì huò dài shēn shàng
貯於香囊，是人心昏未能誦憶，或帶身上，
huò shū zhái zhōng dāng zhī shì rén jìn qí shēng nián yī qiè zhū dú suǒ
或書宅中，當知是人盡其生年，一切諸毒所
bù néng hài
不能害。

ā nán wǒ jīn wèi rǔ gèng shuō cǐ zhòu jiù hù shì jiān
“阿難，我今為汝更說此呪，救護世間，
dé dà wú wèi chéng jiù zhòng shēng chū shì jiān zhì ruò wǒ miè hòu
得大無畏，成就眾生出世間智。若我滅後，
mò shì zhòng shēng yǒu néng zì sòng ruò jiào tā sòng dāng zhī rú shì sòng
末世眾生有能自誦，若教他誦，當知如是誦
chí zhòng shēng huǒ bù néng shāo shuǐ bù néng nì dà dú xiǎo dú
持眾生，火不能燒，水不能溺，大毒、小毒
suǒ bù néng hài rú shì nǎi zhì lóng tiān guǐ shén jīng qí mó mèi
所不能害，如是乃至龍天、鬼神、精祇、魔魅
suǒ yǒu è zhòu jiē bù néng zhuó xīn dé zhèng shòu yī qiè zhòu zǔ
所有惡呪皆不能著，心得正受。一切呪詛、
yàn gǔ dú yào jīn dú yín dú cǎo mù chóng shé wàn wù dú
厭蠱、毒藥，金毒、銀毒、草木蟲蛇、萬物毒
qì rù cǐ rén kǒu chéng gān lù wèi yī qiè è xīng bìng zhū guǐ shén
氣，入此人口成甘露味。一切惡星并諸鬼神、
chēn xīn dú rén yú rú shì rén bù néng qǐ è pín nà yè jiā zhū
瞋心毒人，於如是人不能起惡；頻那夜迦、諸
è guǐ wáng bìng qí juàn shǔ jiē lǐng shēn ēn cháng jiā shǒu hù
惡鬼王并其眷屬，皆領深恩，常加守護。

ā nán dāng zhī shì zhòu cháng yǒu bā wàn sì qiān nà yóu
“阿難，當知是呪，常有八萬四千那由
tā héng hé shā jù zhī jīn gāng zàng wáng pú sà zhǒng zú yī yī jiē yǒu
他恒河沙俱胝金剛藏王菩薩種族，一一皆有
zhū jīn gāng zhòng ér wéi juàn shǔ zhòu yè suí shì shè yǒu zhòng shēng yú
諸金剛眾而為眷屬，晝夜隨侍。設有眾生於
sǎn luàn xīn fēi sān mó dì xīn yì kǒu chí shì jīn gāng wáng cháng suí
散亂心，非三摩地，心憶口持，是金剛王常隨
cóng bǐ zhū shàn nán zǐ hé kuàng jué dìng pú tí xīn zhě cǐ zhū jīn
從彼諸善男子，何況決定菩提心者！此諸金

gāng pú sà zàngwáng jīng xīn yīn sù fā bǐ shén shí shì rén yìng shí
剛菩薩藏王，精心陰速，發彼神識，是人應時
xīn néng jì yì bā wàn sì qiānhéng hé shā jié zhōubiànliǎo zhī dé wú
心能記憶八萬四千恒河沙劫，周徧了知，得無
yí huò cóng dì yī jié nǎi zhì hòushēn shēngshēng bù shēngyào chā
疑惑。從第一劫乃至後身，生生不生藥叉、
luó chà jí fù dān nà jiā zhā fù dān nà jiū pán tú pí shè zhē dēng
羅刹及富單那、迦吒富單那、鳩槃荼、毗舍遮等，
bìng zhū è guǐ yǒuxíng wú xíng yǒuxiǎng wú xiǎng rú shì è
并諸餓鬼、有形、無形、有想、無想，如是惡
chù shì shànnán zǐ ruò dú ruò sòng ruò shū ruò xiě ruò dài ruò cáng
處。是善男子，若讀若誦、若書若寫、若帶若藏，
zhū sè gòngyǎng jié jié bù shēng pín qióng xià jiàn bù kě lè chù cǐ zhū
諸色供養，劫劫不生貧窮下賤不可樂處。此諸
zhòngshēng zòng qí zì shēn bú zuò fú yè shí fāng rú lái suǒ yǒu gōng
眾生，縱其自身不作福業，十方如來所有功
dé xī yǔ cǐ rén yóu shì dé yú héng hé shā ā sēng qí bù kě shuō
德，悉與此人。由是得於恒河沙阿僧祇不可說
bù kě shuō jié cháng yǔ zhū fó tóngshēng yī chù wú liàng gōng dé rú
不可說劫，常與諸佛同生一處，無量功德如
è chā jù tóngchù xūn xiū yǒng wú fēn sǎn shì gù néng lìng pò jiè zhī
惡叉聚，同處熏修永無分散。是故能令破戒之
rén jiè gēn qīng jìng wèi dé jiè zhě lìng qí dé jiè wèi jīng jìn zhě
人，戒根清淨；未得戒者，令其得戒；未精進者，
lìng dé jīng jìn wú zhì huì zhě lìng dé zhì huì bù qīng jìng zhě sù
令得精進；無智慧者，令得智慧；不清淨者，速
dé qīng jìng bù chí zhāi jiè zì chéng zhāi jiè
得清淨；不持齋戒，自成齋戒。

ā nán shì shànnán zǐ chí cǐ zhòu shí shè fàn jìn jiè yú wèi
“阿難，是善男子持此呪時，設犯禁戒於未
shòu shí chí zhòu zhī hòu zhòng pò jiè zuì wú wèn qīng zhòng yī
受時，持呪之後，眾破戒罪，無問輕重，一
shí xiāomiè zòng jīng yǐn jiǔ shí dàn wǔ xīn zhǒng zhǒng bú jìng yī qiè
時銷滅。縱經飲酒、食噉五辛種種不淨，一切
zhū fó pú sà jīn gāng tiān xiān guǐ shén bù jiāng wéi guò shè
諸佛、菩薩、金剛、天仙、鬼神不將為過。設
zhuó bú jìng pò bì yī fú yī xíng yī zhù xī tóng qīng jìng zòng bú zuò
著不淨破弊衣服，一行一住悉同清淨。縱不作

tán bú rù dào chǎng yì bù xíng dào sòng chí cǐ zhòu huántóng
壇，不入道場，亦不行道，誦持此呪，還同
rù tán xíng dào gōng dé wú yǒu yì yě ruò zào wǔ nì wú jiàn zhòng zuì
入壇行道功德，無有異也。若造五逆無間重罪，
jí zhū bǐ qiū bǐ qiū ní sì qì bā qì sòng cǐ zhòu yǐ rú shì
及諸比丘、比丘尼四棄、八棄，誦此呪已，如是
zhòng yè yóu rú měng fēng chuī sǎn shā jù xī jiē miè chú gèng wú
重業，猶如猛風吹散沙聚，悉皆滅除，更無
háo fà
毫髮。

ā nán ruò yǒu zhòng shēng cóng wú liàng wú shù jié lái suǒ
“阿難，若有眾生從無量無數劫來，所
yǒu yī qiè qīng zhòng zuì zhàng cóng qián shì lái wèi jí chàn huǐ ruò néng
有一切輕重罪障，從前世來未及懺悔，若能
dú sòng shū xiě cǐ zhòu shēn shàng dài chí ruò ān zhù chù zhuān
讀誦、書寫此呪、身上帶持，若安住處、莊
zhái yuán guǎn rú shì jī yè yóu tāng xiāo xuě bù jiǔ jiē dé wù
宅、園館，如是積業，猶湯銷雪，不久皆得悟
wú shēng rěn
無生忍。

fù cì ā nán ruò yǒu nǚ rén wèi shēng nán nǚ yù qiú yùn zhě
“復次，阿難，若有女人未生男女欲求孕者，
ruò néng zhì xīn yì niàn sī zhòu huò néng shēn shàng dài cǐ xī dá duō bō
若能至心憶念斯呪，或能身上帶此悉怛多般
dá là zhě biàn shēng fú dé zhì huì nán nǚ qiú cháng mìng zhě jí
怛羅者，便生福德智慧男女；求長命者，即
dé cháng mìng yù qiú guǒ bào sù yuán mǎn zhě sù dé yuán mǎn shēn
得長命；欲求果報速圓滿者，速得圓滿；身
mìng sè lì yì fù rú shì mìng zhōng zhī hòu suí yuàn wǎng shēng shí
命色力，亦復如是。命終之後，隨願往生十
fāng guó tǔ bì dìng bù shēng biān dì xià jiàn hé kuàng zá xíng
方國土，必定不生邊地下賤，何況雜形？

ā nán ruò zhū guó tǔ zhōu xiàn jù luò jī huāng
“阿難，若諸國土、州縣、聚落，饑荒、
yì lì huò fù dāo bīng zéi nán dòu zhēng jiān yú yī qiè è nán
疫癘，或復刀兵、賊難、鬪爭，兼餘一切厄難
zhī dì xiě cǐ shén zhòu ān chéng sì mén bìng zhū zhī tí huò tuō
之地，寫此神呪，安城四門，并諸支提，或脫

shéshàng lìng qí guó tǔ suǒyǒuzhòngshēngfèngyíng sī zhòu lǐ bài gōng
閣上，令其國土所有眾生奉迎斯呪，禮拜恭
jìng yī xīn gòngyǎng lìng qí rén mǐn gè gè shēn pèi huò gè gè ān
敬，一心供養；令其人民各各身佩，或各各安
suǒ jū zhái dì yī qiè zāi è xī jiē xiāomiè
所居宅地，一切災厄悉皆銷滅。

ā nán zài zài chùchùguó tǔ zhòngshēng suí yǒu cǐ zhòu
“阿難，在在處處國土眾生，隨有此呪，
tiānlóng huān xǐ fēng yǔ shùn shí wǔ gǔ fēng yīn zhào shù ān lè
天龍歡喜，風雨順時，五穀豐殷，兆庶安樂，
yì fù néng zhèn yī qiè è xīng suí fāng biàn guài zāi zhàng bù qǐ rén
亦復能鎮一切惡星、隨方變怪，災障不起，人
wú hèn gāo chǒu xiè jiā suǒ bù zhuó qí shēn zhòu yè ān mián cháng
無橫夭，杻械枷鎖不著其身，晝夜安眠，常
wú è mèng
無惡夢。

ā nán shì suǒ pó jiè yǒu bā wàn sì qiān zāi biàn è xīng èr
“阿難，是娑婆界有八萬四千災變惡星，二
shí bā dà è xīng ér wéi shàng shǒu fù yǒu bā dà è xīng yǐ wéi qí zhǔ
十八大惡星而為上首；復有八大惡星以為其主，
zuò zhǒng zhǒng xíng chū xiàn shì shí néng shēng zhòng shēng zhǒng zhǒng zāi
作種種形，出現世時，能生眾生種種災
yì yǒu cǐ zhòu dì xī jiē xiāomiè shí èr yóu xún chéng jié jiè dì
異。有此呪地，悉皆銷滅，十二由旬成結界地，
zhū è zāi xiáng yǒng bù néng rù shì gù rú lái xuān shì cǐ zhòu yú
諸惡災祥，永不能入。是故如來宣示此呪，於
wèi lái shì bǎo hù chū xué zhū xiū xíng zhě rù sān mó tí shēn xīn tài rán
未來世保護初學諸修行者入三摩提，身心泰然，
dé dà ān wěn gèng wú yī qiè zhū mó guǐ shén jí wú shǐ lái yuān hèng
得大安隱，更無一切諸魔鬼神，及無始來冤橫
sù yāng jiù yè chén zhài lái xiāng nǎo hài nǚ jí zhòng zhōng zhū yǒu
宿殃，舊業陳債，來相惱害。汝及眾中諸有
xué rén jí wèi lái shì zhū xiū xíng zhě yī wǒ tán chǎng rú fǎ chí
學人，及未來世諸修行者，依我壇場，如法持
jiè suǒ shòu jiè zhǔ féng qīng jìng sēng yú cǐ zhòu xīn bù shēng yí huǐ
戒，所受戒主逢清淨僧，於此呪心，不生疑悔，
shì shàn nán zǐ yú cǐ fù mǔ suǒ shēng zhī shēn bù dé xīn tōng shí fāng
是善男子於此父母所生之身，不得心通，十方

rú lái biànwéiwàng yǔ
如來，便為妄語。”

shuō shì yǔ yǐ huì zhōng wú liàng bǎi qiān jīn gāng yī shí fó
說是語已，會中無量百千金剛，一時佛
qián hé zhǎngdǐng lǐ ér bó fó yán rú fó suǒ shuō wǒ dāng chéng
前合掌頂禮而白佛言：“如佛所說，我當誠
xīn bǎo hù rú shì xiū pú tí zhě
心保護如是修菩提者。”

ěr shí fàn wáng bìng tiān dì shì sì tiān dà wáng yì yú fó
爾時，梵王并天帝釋、四天大王，亦於佛
qián tóng shí dǐng lǐ ér bó fó yán shěnyǒu rú shì xiū xué shàn rén
前，同時頂禮而白佛言：“審有如是修學善人，
wǒ dāng jìn xīn zhì chéng bǎo hù lìng qí yī shēng suǒ zuò rú yuàn
我當盡心至誠保護，令其一生所作如願。”

fù yǒu wú liàng yào chā dà jiāng zhū luó chà wáng fù dān nà wáng
復有無量藥叉大將、諸羅刹王、富單那王、
jiū pán tú wáng pí shè zhē wáng pín nà yè jiā zhū dà guǐ wáng jí
鳩槃荼王、毗舍遮王、頻那夜迦、諸大鬼王及
zhū guǐ shuài yì yú fó qián hé zhǎngdǐng lǐ wǒ yì shì yuàn hù chí
諸鬼帥，亦於佛前合掌頂禮：“我亦誓願護持
shì rén lìng pú tí xīn sù dé yuán mǎn
是人，令菩提心速得圓滿。”

fù yǒu wú liàng rì yuè tiān zǐ fēng shī yǔ shī yún shī léi
復有無量日月天子、風師、雨師、雲師、雷
shī bìng diàn bǎi děng nián suì xún guān zhū xīng juàn shǔ yì yú huì zhōng
師并電伯等，年歲巡官、諸星眷屬，亦於會中
dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ yì bǎo hù shì xiū xíng rén ān lì
頂禮佛足而白佛言：“我亦保護是修行人，安立
dào chǎng dé wú suǒ wèi
道場，得無所畏。”

fù yǒu wú liàng shān shén hǎi shén yī qiè tǔ dì shuǐ lù
復有無量山神、海神，一切土地、水、陸、
kōng xíng wàn wù jīng qí bìng fēng shén wáng wú sè jiè tiān yú rú lái
空行萬物精祇，并風神王、無色界天，於如來
qián tóng shí qǐ shǒu ér bó fó yán wǒ yì bǎo hù shì xiū xíng rén
前，同時稽首而白佛言：“我亦保護是修行人，
dé chéng pú tí yǒng wú mó shì
得成菩提，永無魔事。”

ěr shí bā wàn sì qiān nà yóu tā héng hé shā jù zhī jīn gāng
爾時，八萬四千那由他恒河沙俱胝金剛

zàngwáng pú sà zài dà huì zhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
藏王菩薩，在大會中即從座起，頂禮佛足而

bó fó yán shì zūn rú wǒ děng bèi suǒ xiū gōng yè jiǔ chéng pú
白佛言：“世尊！如我等輩所修功業，久成菩

tí bù qǔ niè pán cháng suí cǐ zhòu jiù hù mò shì xiū sān mó tí
提，不取涅槃，常隨此呪，救護末世修三摩提

zhèng xiū xíngzhě shì zūn rú shì xiū xīn qiú zhèng dìng rén ruò zài dào
正修行者。世尊！如是修心求正定人，若在道

chǎng jí yú jīng xíng nǎi zhì sàn xīn yóu xì jù luò wǒ děng tú zhòng
場及餘經行，乃至散心遊戲聚落，我等徒眾

cháng dāng suí cóng shì wèi cǐ rén zòng lìng mó wáng dà zì zài tiān
常當隨從，侍衛此人。縱令魔王、大自在天

qiú qí fāng biàn zhōng bù kě dé zhū xiǎo guǐ shén qù cǐ shàn rén shí
求其方便，終不可得。諸小鬼神，去此善人十

yóu xún wài chú bǐ fā xīn yào xiū chán zhě shì zūn rú shì è mó
由旬外，除彼發心樂修禪者。世尊！如是惡魔、

ruò mó juàn shǔ yù lái qīn rǎo shì shàn rén zhě wǒ yǐ bǎo chǔ yǔn suì qí
若魔眷屬，欲來侵擾是善人者，我以寶杵殞碎其

shǒu yóu rú wēi chén héng lìng cǐ rén suǒ zuò rú yuàn ”
首，猶如微塵，恒令此人所作如願。”

ā nán jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ bèi
阿難即從座起，頂禮佛足而白佛言：“我輩

yú dùn hào wéi duō wén yú zhū lòu xīn wèi qiú chū lí méng fó cí
愚鈍，好為多聞，於諸漏心未求出離。蒙佛慈

huì dé zhèng xūn xiū shēn xīn kuài rán huò dà ráo yì shì zūn
誨，得正熏修，身心快然，獲大饒益。世尊！

rú shì xiū zhèng fó sān mó tí wèi dào niè pán yún hé míng wéi gān huì
如是修證佛三摩提，未到涅槃，云何名為乾慧

zhī dì sì shí sì xīn zhì hé jiàn cì dé xiū xíng mù yì hé fāng
之地？四十四心，至何漸次，得修行目？詣何方

suǒ míng rù dì zhōng yún hé míng wéi děng jué pú sà zuò shì
所，名入地中？云何名為等覺菩薩？”作是

yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì dà zhòng yī xīn zhù fó cí yīn dèng méng
語已，五體投地。大眾一心，佇佛慈音，瞪瞢

zhānyǎng
瞻仰。

ěr shí shì zūn zàn ā nányán shàn zāi shàn zāi rǔ
爾時，世尊讚阿難言：“善哉！善哉！汝
děng nǎi néng pǔ wèi dà zhòng jí zhū mò shì yī qiè zhòngshēng xiū sān
等乃能普為大眾，及諸末世一切眾生，修三
mó tí qiú dà shèngzhě cóng yú fán fū zhōng dà niè pán xuán
摩提，求大乘者，從於凡夫，終大涅槃，懸
shì wú shàngzhèng xiū xíng lù rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō
示無上正修行路。汝今諦聽，當為汝說。”

ā nán dà zhòng hé zhǎng kū xīn mò rán shòu jiào
阿難、大眾合掌剗心，默然受教。

fó yán ā nán dāng zhī miào xìng yuán míng lí zhū míng xiàng
佛言：“阿難，當知妙性圓明，離諸名相，
běn lái wú yǒu shì jiè zhòngshēng yīn wàng yǒu shēng yīn shēng yǒu
本來無有世界、眾生，因妄有生，因生有
miè shēng miè míng wàng miè wàng míng zhēn shì chēng rú lái wú shàng
滅，生滅名妄，滅妄名真，是稱如來無上
pú tí jí dà niè pán èr zhuǎn yī hào ā nán rǔ jīn yù xiū zhēn sān
菩提及大涅槃二轉依號。阿難，汝今欲修真三
mó dì zhí yì rú lái dà niè pán zhě xiān dāng shí cǐ zhòngshēng shì
摩地，直詣如來大涅槃者，先當識此眾生、世
jiè èr diān dǎo yīn diān dǎo bù shēng sī zé rú lái zhēn sān mó dì
界二顛倒因。顛倒不生，斯則如來真三摩地。

ā nán yún hé míng wéi zhòngshēng diān dǎo ā nán yóu
“阿難，云何名為眾生顛倒？阿難，由
xìng míng xīn xìng míng yuán gù yīn míng fā xìng xìng wàng jiàn shēng
性明心，性明圓故，因明發性，性妄見生，
cóng bì jìng wú chéng jiū jìng yǒu cǐ yǒu suǒ yǒu fēi yīn suǒ yīn
從畢竟無，成究竟有。此有所有，非因所因，
zhù suǒ zhù xiàng liǎo wú gēn běn běn cǐ wú zhù jiàn lì shì jiè jí zhū
住所住相，了無根本。本此無住，建立世界及諸
zhòngshēng mí běn yuán míng shì shēng xū wàng wàng xìng wú tǐ
眾生。迷本圓明，是生虛妄，妄性無體，
fēi yǒu suǒ yī jiāng yù fù zhēn yù zhēn yǐ fēi zhēn zhēn rú xìng fēi
非有所依。將欲復真，欲真已非真真如性。非
zhēn qiú fù wǎn chéng fēi xiàng fēi shēng fēi zhù fēi xīn fēi fǎ
真求復，宛成非相。非生非住，非心非法，
niǎn zhuǎn fā shēng shēng lì fā míng xūn yǐ chéng yè tóng yè xiāng
輾轉發生，生力發明，熏以成業，同業相

gǎn yīn yǒugǎn yè xiāngmièxiāngshēng yóu shì gù yǒuzhòngshēngdiān
感，因有感業相滅相生，由是故有眾生顛
dǎo
倒。

ā nán yún hé míngwéi shì jiè diāndǎo shì yǒusuǒyǒu fēn
“阿難，云何名為世界顛倒？是有所有，分
duàn wàng shēng yīn cǐ jiè lì fēi yīn suǒ yīn wú zhù suǒ zhù qiān
段妄生，因此界立；非因所因，無住所住，遷
liú bú zhù yīn cǐ shì chéng sān shì sì fāng hé hé xiāng shè biàn
流不住，因此世成。三世、四方和合相涉，變
huà zhòng shēng chéng shí èr lèi shì gù shì jiè yīn dòng yǒu shēng yīn
化眾生成十二類。是故世界因動有聲，因
shēng yǒu sè yīn sè yǒu xiāng yīn xiāng yǒu chù yīn chù yǒu wèi yīn
聲有色，因色有香，因香有觸，因觸有味，因
wèi zhī fǎ liù luàn wàng xiǎng chéng yè xìng gù shí èr qū fēn yóu cǐ
味知法。六亂妄想成業性故，十二區分由此
lún zhuǎn shì gù shì jiān shēng xiāng wèi chù qióng shí èr biàn
輪轉。是故世間聲、香、味、觸，窮十二變
wéi yī xuán fù chéng cǐ lún zhuǎn diāndǎo xiàng gù shì yǒu shì jiè luǎn
為一旋復。乘此輪轉顛倒相故，是有世界卵
shēng tāi shēng shī shēng huà shēng yǒu sè wú sè yǒu xiǎng
生、胎生、溼生、化生、有色、無色、有想、
wú xiǎng ruò fēi yǒu sè ruò fēi wú sè ruò fēi yǒu xiǎng ruò fēi
無想、若非有色、若非無色、若非有想、若非
wú xiǎng
無想。

ā nán yóu yīn shì jiè xū wàng lún huí dòng diāndǎo gù
“阿難，由因世界虛妄輪迴，動顛倒故，
hé hé qì chéng bā wàn sì qiān fēi chén luàn xiǎng rú shì gù yǒu luǎn jié
和合氣成八萬四千飛沈亂想，如是故有卵羯
luó lán liú zhuǎnguó tǔ yú niǎo guī shé qí lèi chōng sè
邏藍，流轉國土，魚鳥龜蛇，其類充塞。

yóu yīn shì jiè zá rǎn lún huí yù diāndǎo gù hé hé zī
“由因世界雜染輪迴，欲顛倒故，和合滋
chéng bā wàn sì qiān héng shù luàn xiǎng rú shì gù yǒu tāi è pú tán
成八萬四千橫豎亂想，如是故有胎遏菡曇，
liú zhuǎnguó tǔ rén chù lóng xiān qí lèi chōng sè
流轉國土，人畜龍仙，其類充塞。

yóu yīn shì jiè zhí zhuó lún huí qù diāndǎo gù hé hé nuǎn
“由因世界執著輪迴，趣顛倒故，和合煖

chéng bā wàn sì qiān fān fù luànxiǎng rú shì gù yǒu shī xiàng bì shī
成八萬四千翻覆亂想，如是故有溼相蔽尸，

liú zhuǎnguó tǔ hánchǔn rú dòng qí lèi chōng sè
流轉國土，含蠢蠕動，其類充塞。

yóu yīn shì jiè biànyì lún huí jiǎ diāndǎo gù hé hé chù
“由因世界變易輪迴，假顛倒故，和合觸

chéng bā wàn sì qiān xīn gù luànxiǎng rú shì gù yǒuhuàxiàng jié nán
成八萬四千新故亂想，如是故有化相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ zhuǎn tuì fēi xíng qí lèi chōng sè
流轉國土，轉蛻飛行，其類充塞。

yóu yīn shì jiè liú ài lún huí zhàng diāndǎo gù hé hé zhuó
“由因世界留礙輪迴，障顛倒故，和合著

chéng bā wàn sì qiān jīng yào luànxiǎng rú shì gù yǒu sè xiàng jié nán
成八萬四千精耀亂想，如是故有色相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ xiū jiù jīng míng qí lèi chōng sè
流轉國土，休咎精明，其類充塞。

yóu yīn shì jiè xiāosàn lún huí huò diāndǎo gù hé hé àn
“由因世界銷散輪迴，惑顛倒故，和合暗

chéng bā wàn sì qiān yīn yǐn luànxiǎng rú shì gù yǒu wú sè jié nán liú
成八萬四千陰隱亂想，如是故有無色羯南，流

zhuǎnguó tǔ kōng sǎn xiāo chén qí lèi chōng sè
轉國土，空散銷沈，其類充塞。

yóu yīn shì jiè wǎngxiàng lún huí yǐng diāndǎo gù hé hé yì
“由因世界罔象輪迴，影顛倒故，和合憶

chéng bā wàn sì qiān qián jié luànxiǎng rú shì gù yǒuxiǎngxiàng jié nán
成八萬四千潛結亂想，如是故有想相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ shén guǐ jīng líng qí lèi chōng sè
流轉國土，神鬼精靈，其類充塞。

yóu yīn shì jiè yú dùn lún huí chí diāndǎo gù hé hé wán
“由因世界愚鈍輪迴，癡顛倒故，和合頑

chéng bā wàn sì qiān kū gǎo luànxiǎng rú shì gù yǒu wú xiǎng jié nán
成八萬四千枯槁亂想，如是故有無想羯南，

liú zhuǎnguó tǔ jīng shén huà wéi tǔ mù jīn shí qí lèi chōng
流轉國土，精神化為土、木、金、石，其類充

sè
塞。

yóu yīn shì jiè xiàng dài lún huí wěidiāndǎo gù hé hé rǎn
“由因世界相待輪迴，偽顛倒故，和合染
chéng bā wàn sì qiān yīn yī luànxiǎng rú shì gù yǒu fēi yǒu sè xiàng
成八萬四千因依亂想，如是故有非有色相
chéng sè jié nán liú zhuǎnguó tǔ zhūshuǐmǔděng yǐ xiā wéi mù
成色羯南，流轉國土，諸水母等，以蝦為目，
qí lèi chōng sè
其類充塞。

yóu yīn shì jiè xiàng yīn lún huí xìngdiāndǎo gù hé hé zhòu
“由因世界相引輪迴，性顛倒故，和合呪
chéng bā wàn sì qiān hū zhào luànxiǎng yóu shì gù yǒu fēi wú sè xiàng
成八萬四千呼召亂想，由是故有非無色相
wú sè jié nán liú zhuǎnguó tǔ zhòu zǔ yànshēng qí lèi chōng sè
無色羯南，流轉國土，呪詛厭生，其類充塞。

yóu yīn shì jiè hé wàng lún huí wǎngdiāndǎo gù hé hé yì
“由因世界合妄輪迴，罔顛倒故，和合異
chéng bā wàn sì qiān huí hù luànxiǎng rú shì gù yǒu fēi yǒu xiǎng xiàng
成八萬四千迴互亂想，如是故有非有想相
chéngxiǎng jié nán liú zhuǎnguó tǔ bǐ pú lú děng yì zhì xiāngchéng
成想羯南，流轉國土，彼蒲盧等異質相成，
qí lèi chōng sè
其類充塞。

yóu yīn shì jiè yuàn hài lún huí shādiāndǎo gù hé hé guài
“由因世界怨害輪迴，殺顛倒故，和合怪
chéng bā wàn sì qiān shí fù mǔ xiǎng rú shì gù yǒu fēi wú xiǎng xiàng
成八萬四千食父母想，如是故有非無想相
wú xiǎng jié nán liú zhuǎnguó tǔ rú tǔ xiāoděng fù kuàiwéi ér
無想羯南，流轉國土，如土梟等，附塊為兒，
jí pò jìngniǎo yǐ dú shùguǒ bào wéi qí zǐ zǐ chéng fù mǔ jiē zāo
及破鏡鳥以毒樹果抱為其子，子成，父母皆遭
qí shí qí lèi chōng sè
其食，其類充塞。

shì míngzhòngshēng shí èr zhǒng lèi
“是名眾生十二種類。

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第七

léngyánjīngzàn
楞嚴經讚

jiān chí jìng jiè   jiàn lì tán yì   dǐng guāng shén zhòu dà fū
堅持淨戒。 建立壇場。 頂光神呪大敷

yáng   xiū dào shì gōng máng   dǐng lǐ cí wáng   gèng yǎn hòu jiā zhāng
揚。 修道事功忙。 頂禮慈王。 更演後佳章。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì bā
菩薩萬行首楞嚴經卷第八

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ā nán rú shì zhòng shēng yī yī lèi zhōng yì gè gè
“阿難，如是眾生，一一類中，亦各各
jù shí èr diān dǎo yóu rú niē mù luàn huā fā shēng diān dǎo miào
具十二顛倒。猶如捏目，亂華發生，顛倒妙
yuán zhēn jìng míng xīn jù zú rú sī xū wàng luàn xiǎng rǔ jīn xiū zhèng
圓真淨明心，具足如斯虛妄亂想。汝今修證
fó sān mó tí yú shì běn yīn yuán suǒ luàn xiǎng lì sān jiàn cì fāng
佛三摩提，於是本因元所亂想，立三漸次，方
dé chú miè rú jìng qì zhōng chú qù dú mì yǐ zhū tāng shuǐ bìng zá huī
得除滅。如淨器中除去毒蜜，以諸湯水并雜灰
xiāng xǐ dí qí qì hòu zhù gān lù
香洗滌其器，後貯甘露。

yún hé míng wéi sān zhǒng jiàn cì yī zhě xiū xí chú qí zhù
“云何名為三種漸次？一者修習，除其助
yīn èr zhě zhēn xiū kǔ qí zhèng xìng sān zhě zēng jìn wéi qí xiàn
因；二者真修，剷其正性；三者增進，違其現
yè
業。

yún hé zhù yīn ā nán rú shì shì jiè shí èr lèi shēng bù
“云何助因？阿難，如是世界十二類生不
néng zì quán yī sì shí zhù suǒ wèi duàn shí chù shí sī shí
能自全，依四食住。所謂段食、觸食、思食、

shí shí shì gù fó shuō yī qiè zhòngshēng jiē yī shí zhù ā nán yī
識食。是故佛說一切眾生皆依食住。阿難，一
qiè zhòngshēng shí gān gù shēng shí dú gù sǐ shì zhūzhòngshēng
切眾生，食甘故生，食毒故死。是諸眾生
qiú sān mó tí dāng duàn shì jiān wǔ zhǒng xīn cài shì wǔ zhǒng xīn
求三摩提，當斷世間五種辛菜。是五種辛，
shú shí fā yīn shēngdànzēng huì rú shì shì jiè shí xīn zhī rén zòng
熟食發婬，生噉增恚。如是世界食辛之人，縱
néng xuānshuō shí èr bù jīng shí fāngtiānxiānxián qí chòu huì xián jiē
能宣說十二部經，十方天仙嫌其臭穢，咸皆
yuǎn lí zhū è guǐděng yīn bǐ shí cì shì qí chúnwěn cháng
遠離。諸餓鬼等，因彼食次，舐其脣吻，常
yǔ guǐ zhù fú dé rì xiāo cháng wú lì yì shì shí xīn rén xiū sān
與鬼住，福德日銷，長無利益。是食辛人修三
mó dì pú sà tiānxiān shí fāngshànshén bù lái shǒu hù dà lì
摩地，菩薩、天仙、十方善神不來守護。大力
mó wáng dé qí fāngbiàn xiànzuò fó shēn lái wèi shuō fǎ fēi huǐ jìn jiè
魔王得其方便，現作佛身來為說法，非毀禁戒，
zàn yīn nù chī mìngzhōng zì wéi mó wángjuànshǔ shòu mó fú
讚婬、怒、癡，命終自為魔王眷屬，受魔福
jìn duò wú jiàn yù ā nán xiū pú tí zhě yǒng duàn wǔ xīn
盡，墮無間獄。阿難，修菩提者，永斷五辛，
shì zé míngwéi dì yī zēng jìn xiū xíngjiàn cì
是則名為第一增進修行漸次。

yún hé zhèngxìng ā nán rú shì zhòngshēng rù sān mó dì
“云何正性？阿難，如是眾生入三摩地，
yào xiānyán chí qīngjìng jiè lǜ yǒng duàn yīn xīn bù cān jiǔ ròu yǐ
要先嚴持清淨戒律，永斷婬心，不餐酒肉，以
huǒ jìng shí wú dànshēng qì ā nán shì xiū xíng rén ruò bú duàn yīn
火淨食，無噉生氣。阿難，是修行人若不斷婬
jí yǔ shāshēng chūsān jiè zhě wú yǒu shì chù dāngguān yīn yù yóu
及與殺生，出三界者，無有是處。當觀婬欲猶
rú dú shé rú jiànyuàn zéi xiān chí shēngwén sì qì bā qì zhí
如毒蛇，如見怨賊。先持聲聞四棄、八棄，執
shēn bú dòng hòuxíng pú sà qīngjìng lǜ yí zhí xīn bù qǐ jìn jiè
身不動；後行菩薩清淨律儀，執心不起。禁戒
chéng jiù zé yú shì jiānyǒng wú xiāngshēngxiāngshā zhī yè tōu jié bù
成就，則於世間永無相生相殺之業；偷劫不

xíng wú xiāng fù lěi yì yú shì jiān bù huán sù zhài shì qīngjìng rén
行，無相負累，亦於世間不還宿債。是清淨人
xiū sān mó dì fù mǔ ròu shēn bù xū tiānyǎn zì rán guānjiàn shí fāng
修三摩地，父母肉身，不須天眼，自然觀見十方
shì jiè dǔ fó wén fǎ qīn fèngshèng zhǐ dé dà shéntōng yóu shí
世界，覩佛聞法，親奉聖旨，得大神通，遊十
fāng jiè sù mìngqīngjìng dé wú jiānxiǎn shì zé míngwéi dì èr zēng
方界，宿命清淨，得無艱險。是則名為第二增
jìn xiū xíngjiàn cì
進修行漸次。

yún hé xiànyè ā nán rú shì qīngjìng chí jìn jiè rén xīn
“云何現業？阿難，如是清淨持禁戒人，心
wú tān yín yú wài liù chén bù duō liú yì yīn bù liú yì xuányuán
無貪婬，於外六塵不多流逸。因不流逸，旋元
zì guī chén jì bù yuán gēn wú suǒ ǒu fǎn liú quán yī liù yòng
自歸；塵既不緣，根無所偶，反流全一，六用
bù xíng shí fāngguó tǔ jiǎo rán qīngjìng pì rú liú lí nèi xuán
不行。十方國土，皎然清淨，譬如瑠璃，內懸
míngyuè shēn xīn kuàirán miào yuán píngděng huò dà ān wěn yī
明月，身心快然，妙圓平等，獲大安隱；一
qiè rú lái mì yuán jìng miào jiē xiàn qí zhōng shì rén jí huò wú
切如來密、圓、淨、妙皆現其中；是人即獲無
shēng fǎ rěn cóng shì jiàn xiū suí suǒ fā xíng ān lì shèngwèi shì
生法忍。從是漸修，隨所發行，安立聖位。是
zé míngwéi dì sānzēng jìn xiū xíngjiàn cì
則名為第三增進修行漸次。

ā nán shì shànnán zǐ yù ài gān kū gēnjìng bù ǒu xiàn
“阿難，是善男子欲愛乾枯，根境不偶，現
qiáncán zhì bú fù xù shēng zhí xīn xū míng chún shì zhì huì huì xìng
前殘質不復續生；執心虛明，純是智慧，慧性
míngyuán yíng shí fāng jiè gānyǒu qí huì mínggān huì dì yù xí
明圓，鑿十方界，乾有其慧，名乾慧地。欲習
chūgān wèi yǔ rú lái fǎ liú shuǐ jiē
初乾，未與如來法流水接。

jí yǐ cǐ xīn zhōngzhōng liú rù yuánmiào kāi fū cóng
“即以此心，中中流入，圓妙開敷，從
zhēnmiào yuán chóng fā zhēnmiào miào xìn chángzhù yī qiè wàng
真妙圓，重發真妙，妙信常住，一切妄

xiǎngmiè jìn wú yú zhōngdào chúnzhēn míng xìn xīn zhù
想滅盡無餘，中道純真，名信心住。

zhēn xìn míngliǎo yī qiè yuántōng yīn chù jiè sān bù
“真信明了，一切圓通，陰、處、界三不

néngwéi ài rú shì nǎi zhì guò qù wèi lái wú shù jié zhōng shěshēn
能為礙。如是乃至過去未來無數劫中，捨身、

shòushēn yī qiè xí qì jiē xiàn zài qián shì shànán zǐ jiē néng yì niàn
受身，一切習氣皆現在前，是善男子皆能憶念，

dé wú yí wàng míngniàn xīn zhù
得無遺忘，名念心住。

miào yuán chúnzhēn zhēnjīng fā huà wú shǐ xí qì tōng yī
“妙圓純真，真精發化，無始習氣通一

jīng míng wéi yǐ jīng míng jìn qù zhēnjìng míngjīng jìn xīn
精明，唯以精明進趣真淨，名精進心。

xīn jīng xiànqián chún yǐ zhì huì míng huì xīn zhù
“心精現前，純以智慧，名慧心住。

zhí chí zhì míng zhōubiàn jì zhàn jì miào chángníng míng
“執持智明，周徧寂湛，寂妙常凝，名

dìng xīn zhù
定心住。

dìngguāng fā míng míngxìngshēn rù wéi jìn wú tuì míng
“定光發明，明性深入，唯進無退，名

bú tuì xīn
不退心。

xīn jìn ān rán bǎo chí bù shī shí fāng rú lái qì fèn jiāo jiē
“心進安然，保持不失，十方如來氣分交接，

míng hù fǎ xīn
名護法心。

jué míng bǎo chí néng yǐ miào lì huí fó cí guāng xiàng fó
“覺明保持，能以妙力迴佛慈光，向佛

ān zhù yóu rú shuāng jìng guāng míng xiāng duì qí zhōng miào yǐng chóng
安住，猶如雙鏡光明相對，其中妙影重

chóngxiāng rù míng huí xiàng xīn
重相入，名迴向心。

xīn guāng mì huí huò fó chángníng wú shàng miào jìng ān zhù
“心光密迴，獲佛常凝無上妙淨，安住

wú wéi dé wú yí shī míng jiè xīn zhù
無為，得無遺失，名戒心住。

zhù jiè zì zài néngyóu shí fāng suǒ qù suí yuàn míngyuàn
“住戒自在，能遊十方，所去隨願，名願

xīn zhù
心住。

ā nán shì shànnán zǐ yǐ zhēnfāngbiàn fā cǐ shí xīn
“阿難，是善男子以真方便，發此十心，

xīn jīng fā huī shí yòngshè rù yuánchéng yī xīn míng fā xīn zhù
心精發暉，十用涉入，圓成一心，名發心住。

xīn zhōng fā míng rú jìng liú lí nèi xiànjīng jīn yǐ qiánmiào
“心中發明，如淨琉璃內現精金，以前妙

xīn lǚ yǐ chéng dì míng zhì dì zhù
心，履以成地，名治地住。

xīn dì shè zhī jù dé míngliǎo yóu lǚ shí fāng dé wú liú
“心地涉知，俱得明了，遊履十方，得無留

ài míng xiū xíngzhù
礙，名修行住。

xíng yǔ fó tóng shòu fó qì fèn rú zhōng yīn shēn zì qiú fù
“行與佛同，受佛氣分，如中陰身自求父

mǔ yīn xìn míngtōng rù rú lái zhǒng míngshēng guì zhù
母，陰信冥通，入如來種，名生貴住。

jì yóudào tāi qīn fèng jué yìn rú tāi yǐ chéng rén xiàng
“既遊道胎，親奉覺胤，如胎已成，人相

bù quē míngfāngbiàn jù zú zhù
不缺，名方便具足住。

róngmào rú fó xīn xiàng yì tóng míngzhèng xīn zhù
“容貌如佛，心相亦同，名正心住。

shēn xīn hé chéng rì yì zēngzhǎng míng bú tuì zhù
“身心合成，日益增長，名不退住。

shí shēn líng xiàng yī shí jù zú míngtóngzhēnzhù
“十身靈相，一時具足，名童真住。

xíngchéngchū tāi qīn wéi fó zǐ míng fǎ wáng zǐ zhù
“形成出胎，親為佛子，名法王子住。

biǎo yǐ chéng rén rú guó dà wáng yǐ zhū guó shì fēn wěi tài
“表以成人，如國大王以諸國事分委太

zǐ bǐ chà lì wáng shì zǐ zhǎngchéng chén liè guàndǐng míngguàn
子，彼刹利王世子長成，陳列灌頂，名灌

dǐngzhù
頂住。

ā nán shì shànnán zǐ chéng fó zǐ yǐ jù zú wú liàng rú
“阿難，是善男子成佛子已，具足無量如
lái miào dé shí fāng suí shùn míng huān xǐ hèn shànnéng lì yì yī
來妙德，十方隨順，名歡喜行。善能利益一
qiè zhòngshēng míng ráo yì hèn zì jué jué tā dé wú wéi jù
切眾生，名饒益行。自覺、覺他，得無違拒，
míng wú chēnhèn hèn zhǒng lèi chūshēng qióng wèi lái jì sān shì píng
名無瞋恨行。種類出生，窮未來際，三世平
děng shí fāng tōng dá míng wú jìn hèn yī qiè hé tóng zhǒng zhǒng
等，十方通達，名無盡行。一切合同，種種
fǎ mén dé wú chā wù míng lí chí luàn hèn zé yú tóng zhōng xiǎn xiàn
法門得無差誤，名離癡亂行。則於同中顯現
qún yì yī yì yì xiàng gè gè jiàn tóng míng shàn xiàn hèn rú shì
羣異，一一異相，各各見同，名善現行。如是
nǎi zhì shí fāng xū kōng mǎn zú wēi chén yī yī chén zhōng xiàn shí fāng
乃至十方虛空滿足微塵，一一塵中，現十方
jiè xiàn chén xiàn jiè bù xiāng liú ài míng wú zhuó hèn zhǒng zhǒng
界，現塵、現界不相留礙，名無著行。種種
xiàn qián xián shì dì yī bō luó mì duō míng zūn zhòng hèn rú shì yuán
現前，咸是第一波羅蜜多，名尊重行。如是圓
róng néng chéng shí fāng zhū fó guǐ zé míng shàn fǎ hèn yī yī jiē
融，能成十方諸佛軌則，名善法行。一一皆
shì qīng jìng wú lòu yī zhēn wú wéi xìng běn rán gù míng zhēn shí
是清淨無漏，一真無為，性本然故，名真實
hèn
行。

ā nán shì shànnán zǐ mǎn zú shéntōng chéng fó shì yǐ
“阿難，是善男子滿足神通，成佛事已，
chún jié jīng zhēn yuàn zhū liú huàn dāng dù zhòngshēng miè chú dù
純潔精真，遠諸留患。當度眾生，滅除度
xiàng huí wú wéi xīn xiàng niè pán lù míng jiù hù yī qiè zhòngshēng
相，迴無為心，向涅槃路，名救護一切眾生
lí zhòngshēng xiàng huí xiàng huài qí kě huài yuǎn lí zhū lí míng
離眾生相迴向。壞其可壞，遠離諸離，名
bú huài huí xiàng běn jué zhàn rán jué qí fó jué míng děng yī qiè fó
不壞迴向。本覺湛然，覺齊佛覺，名等一切佛
huí xiàng jīng zhēn fā míng dì rú fó dì míng zhì yī qiè chù huí xiàng
迴向。精真發明，地如佛地，名至一切處迴向。

shì jiè rú lái hù xiāng shè rù dé wú guà ài míng wú jìn gōng dé
世界、如來互相涉入，得無罣礙，名無盡功德
zàng huí xiàng yú tóng fó dì dì zhōng gè gè shēng qīng jìng yīn yī
藏迴向。於同佛地，地中各各生清淨因，依
yīn fā huī qǔ niè pándào míng suí shùn píngděng shàngēn huí xiàng
因發揮，取涅槃道，名隨順平等善根迴向。
zhēngēn jì chéng shí fāng zhòng shēng jiē wǒ běn xìng xìng yuán chéng jiù
真根既成，十方眾生皆我本性，性圓成就，
bù shī zhòng shēng míng suí shùn děng guān yī qiè zhòng shēng huí xiàng
不失眾生，名隨順等觀一切眾生迴向。
jí yī qiè fǎ lí yī qiè xiàng wéi jí yǔ lí èr wú suǒ zhuó míng
即一切法，離一切相，唯即與離二無所著，名
zhēn rú xiàng huí xiàng zhēn dé suǒ rú shí fāng wú ài míng wú fù
真如相迴向。真得所如，十方無礙，名無縛
jiě tuō huí xiàng xìng dé yuán chéng fǎ jiè liàng miè míng fǎ jiè wú
解脫迴向。性德圓成，法界量滅，名法界無
liàng huí xiàng
量迴向。

ā nán shì shàn nán zǐ jìn shì qīng jìng sì shí yī xīn cì
“阿難，是善男子盡是清淨四十一心，次
chéng sì zhǒng miào yuán jiā héng jí yǐ fó jué yòng wéi jǐ xīn ruò chū
成四種妙圓加行。即以佛覺用為己心，若出
wèi chū yóu rú zuàn huǒ yù rán qí mù míng wéi nuǎn dì yòu yǐ
未出，猶如鑽火，欲然其木，名為煖地。又以
jǐ xīn chéng fó suǒ lǚ ruò yī fēi yī rú dēng gāo shān shēn rù xū
己心成佛所履，若依非依，如登高山，身入虛
kōng xià yǒu wēi ài míng wéi dǐng dì xīn fó èr tóng shàn dé zhōng
空，下有微礙，名為頂地。心佛二同，善得中
dào rú rěn shì rén fēi huái fēi chū míng wéi rěn dì shù liàng xiāo
道，如忍事人，非懷非出，名為忍地。數量銷
miè mí jué zhōng dào èr wú suǒ mù míng shì dì yī dì
滅，迷覺中道，二無所目，名世第一地。

ā nán shì shàn nán zǐ yú dà pú tí shàn dé tōng dá
“阿難，是善男子，於大菩提善得通達，
jué tōng rú lái jìn fó jìng jiè míng huān xǐ dì yì xìng rù tóng
覺通如來，盡佛境界，名歡喜地。異性入同，
tóng xìng yì miè míng lí gòu dì jìng jí míng shēng míng fā guāng dì
同性亦滅，名離垢地。淨極明生，名發光地。

míng jí jué mǎn míngyàn huì dì yī qiè tóng yì suǒ bù néng zhì míng
明極覺滿，名燄慧地。一切同異所不能至，名
nánshèng dì wú wéizhēn rú xìngjìng míng lù míngxiànrán dì jìn
難勝地。無為真如，性淨明露，名現前地。盡
zhēn rú jì míngyuǎnxíng dì yī zhēn rú xīn míng bú dòng dì
真如際，名遠行地。一真如心，名不動地。

fā zhēn rú yòng míngshàn huì dì ā nán shì zhū pú sà cóng cǐ yǐ
發真如用，名善慧地。阿難，是諸菩薩從此已
wǎng xiū xí bì gōng gōng dé yuán mǎn yì mù cǐ dì míng xiū xí
往，修習畢功，功德圓滿，亦目此地名修習
wèi cí yīn miào yún fù niè pán hǎi míng fǎ yún dì
位。慈陰妙雲，覆涅槃海，名法雲地。

rú lái nì liú rú shì pú sà shùn xíng ér zhì jué jì rù jiāo
“如來逆流，如是菩薩順行而至，覺際入交，

míng wéi děng jué ā nán cóng gān huì xīn zhì děng jué yǐ shì jué shǐ
名為等覺。阿難，從乾慧心至等覺已，是覺始
huò jīn gāng xīn zhōng chū qiān huì dì rú shì chóng chóng dān fù shí èr
獲金剛心中初乾慧地。如是重重，單復十二，
fāng jìn miào jué chéng wú shàng dào shì zhǒng zhǒng dì jiē yǐ jīn
方盡妙覺，成無上道。是種種地，皆以金
gāng guān chá rú huàn shí zhǒng shēn yù shē mó tuō zhōng yòng zhū rú
剛觀察如幻十種深喻，奢摩他中，用諸如
lái pí pó shè nà qīng jìng xiū zhèng jiàn cì shēn rù ā nán rú shì
來毗婆舍那清淨修證，漸次深入。阿難，如是
jiē yǐ sān zēng jìn gù shàn néng chéng jiù wǔ shí wǔ wèi zhēn pú tí lù
皆以三增進故，善能成就五十五位真菩提路。
zuò shì guān zhě míng wéi zhèng guān ruò tā guān zhě míng wéi xié
作是觀者，名為正觀；若他觀者，名為邪
guān
觀。”

ěr shí wén shū shī lì fǎ wáng zǐ zài dà zhòng zhōng jí cóng
爾時，文殊師利法王子在大眾中，即從

zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán dāng hé míng shì jīng
座起，頂禮佛足，而白佛言：“當何名是經？

wǒ jí zhòng shēng yún hé fèng chí
我及眾生，云何奉持？”

fó gào wén shū shī lì shì jīng míng dà fó dǐng xī dá duō bō
佛告文殊師利：“是經名《大佛頂悉怛多般

dá là wú shàngbǎo yìn shí fāng rú lái qīngjìng hǎiyǎn yì míng jiù
怛羅無上寶印十方如來清淨海眼》，亦名《救
hù qīn yīn dù tuō ā nán jí cǐ huì zhōng xìng bǐ qiū ní dé pú tí xīn rù
護親因度脫阿難及此會中性比丘尼得菩提心入
biàn zhī hǎi yì míng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì yì míng dà
徧知海》，亦名《如來密因修證了義》，亦名《大
fāng guǎng miào lián huā wáng shí fāng fó mǔ tuó luó ní zhòu yì míng
方廣妙蓮華王十方佛母陀羅尼呪》，亦名
guàn dǐng zhāng jù zhū pú sà wàn hēng shǒu léng yán rǔ dāng fèng
《灌頂章句諸菩薩萬行首楞嚴》，汝當奉
chí
持。”

shuō shì yǔ yǐ jí shí ā nán jí zhū dà zhòng dé méng rú lái
說是語已，即時阿難及諸大眾，得蒙如來
kāi shì mì yìn bō dá là yì jiān wén cǐ jīng liǎo yì míng mù dùn wù
開示密印、般怛羅義，兼聞此經了義名目，頓悟
chán nà xiū jìn shèng wèi zēng shàng miào lǐ xīn lǜ xū níng duàn
禪那，修進聖位，增上妙理，心慮虛凝，斷
chú sān jiè xiū xīn liù pǐn wēi xì fán nǎo jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
除三界修心六品微細煩惱。即從座起，頂禮佛足，
hé zhǎng gōng jìng ér bó fó yán dà wēi dé shì zūn cí yīn wú zhē
合掌恭敬而白佛言：“大威德世尊，慈音無遮，
shàn kāi zhòng shēng wēi xì shěn huò lìng wǒ jīn rì shēn xīn kuài rán dé
善開眾生微細沈惑，令我今日身心快然，得
dà ráo yì shì zūn ruò cǐ miào míng zhēn jìng miào xīn běn lái biàn
大饒益。世尊！若此妙明真淨妙心，本來徧
yuán rú shì nǎi zhì dà dì cǎo mù rú dòng hán líng běn yuán zhēn
圓，如是乃至大地、草木、蠕動含靈，本元真
rú jí shì rú lái chéng fó zhēn tǐ fó tǐ zhēn shí yún hé fù yǒu
如，即是如來成佛真體；佛體真實，云何復有
dì yù è guǐ chù shēng xiū luó rén tiān děng dào shì zūn
地獄、餓鬼、畜生、脩羅、人、天等道？世尊！
cǐ dào wéi fù běn lái zì yǒu wéi shì zhòng shēng wàng xí shēng qǐ
此道為復本來自有？為是眾生妄習生起？
shì zūn rú bǎo lián xiāng bǐ qiū ní chí pú sà jiè sī xíng yín yù
世尊！如寶蓮香比丘尼，持菩薩戒，私行婬欲，
wàng yán xíng yín fēi shā fēi tōu wú yǒu yè bào fā shì yǔ yǐ
妄言‘行婬非殺非偷，無有業報’，發是語已，

xiān yú nǚ gēnshēng dà měnghuǒ hòu yú jié jié měnghuǒshāorán duò
先於女根生大猛火，後於節節猛火燒然，墮
wú jiàn yù liú lí dà wáng shàn xīng bǐ qiū liú lí wéi zhū qú tán
無間獄。瑠璃大王、善星比丘，瑠璃為誅瞿曇
zú xìng shàn xīng wàng shuō yī qiè fǎ kōng shēng shēn xiàn rù ā bí dì
族姓，善星妄說一切法空，生身陷入阿鼻地
yù cǐ zhū dì yù wéi yǒu dìng chù wéi fù zì rán bǐ bǐ fā yè
獄。此諸地獄，為有定處？為復自然，彼彼發業，
gè gè sī shòu wéi chuí dà cí fā kāi tóng méng lìng zhū yī qiè chí
各各私受？惟垂大慈，發開童蒙，令諸一切持
jiè zhòng shēng wén jué dìng yì huān xǐ dǐng dài jǐn jié wú fàn
戒眾生，聞決定義，歡喜頂戴，謹潔無犯。”

fó gào ā nán kuài zāi cǐ wèn lìng zhū zhòng shēng bú rù
佛告阿難：“快哉此問！令諸眾生不入

xié jiàn rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō ā nán yī qiè zhòng shēng
邪見。汝今諦聽，當為汝說。阿難，一切眾生

shí běn zhēn jìng yīn bǐ wàng jiàn yǒu wàng xí shēng yīn cǐ fēn kāi
實本真淨，因彼妄見，有妄習生，因此分開

nèi fēn wài fēn ā nán nèi fēn jí shì zhòng shēng fēn nèi yīn zhū
內分、外分。阿難，內分即是眾生分內，因諸

ài rǎn fā qǐ wàng qíng qíng jī bù xiū néng shēng ài shuǐ shì gù
愛染，發起妄情，情積不休，能生愛水。是故

zhòng shēng xīn yì zhēn xiū kǒu zhōng shuǐ chū xīn yì qián rén huò lián
眾生心憶珍羞，口中水出；心憶前人，或憐

huò hèn mù zhōng lèi yíng tān qiú cái bǎo xīn fā ài xián jǔ tǐ
或恨，目中淚盈；貪求財寶，心發愛涎，舉體

guāng rùn xīn zhuó xíng yín nán nǚ èr gēn zì rán liú yè ā nán
光潤；心著行婬，男女二根，自然流液。阿難，

zhū ài suī bié liú jié shì tóng rùn shī bù shēng zì rán cóng zhūì
諸愛雖別，流結是同，潤溼不升，自然從墜，

cǐ míng nèi fēn ā nán wài fēn jí shì zhòng shēng fēn wài yīn zhū kě
此名內分。阿難，外分即是眾生分外，因諸渴

yǎng fā míng xū xiǎng xiǎng jí bù xiū néng shēng shèng qì shì
仰，發明虛想，想即不休，能生勝氣。是

gù zhòng shēng xīn chí jìn jiè jǔ shēn qīng qīng xīn chí zhòu yìn gù
故眾生心持禁戒，舉身輕清；心持呪印，顧

pàn xióng yì xīn yù shēng tiān mèng xiǎng fēi jǔ xīn cún fó guó
盼雄毅；心欲生天，夢想飛舉；心存佛國，

shèng jìng míng xiàn shì shàn zhī shí zì qīng shēn mìng ā nán zhū
聖境冥現；事善知識，自輕身命。阿難，諸
xiǎng suī bié qīng jǔ shì tóng fēi dòng bù chén zì rán chāo yuè
想雖別，輕舉是同，飛動不沈，自然超越，
cǐ míng wài fèn
此名外分。

ā nán yī qiè shì jiān shēng sǐ xiāng xù shēng cóng shùn xí
“阿難，一切世間生死相續，生從順習，
sǐ cóng biàn liú lín mìng zhōng shí wèi shě nuǎn chù yī shēng shàn è
死從變流。臨命終時，未捨煖觸，一生善惡
jù shí dùn xiàn sǐ nì shēng shùn èr xí xiāng jiāo chún xiǎng jí fēi
俱時頓現，死逆生順，二習相交。純想即飛，
bì shēng tiān shàng ruò fēi xīn zhōng jiān fú jiān huì jí yǔ jìng yuàn
必生天上。若飛心中，兼福兼慧及與淨願，
zì rán xīn kāi jiàn shí fāng fó yī qiè jìng tǔ suí yuàn wǎng shēng qíng
自然心開，見十方佛，一切淨土隨願往生。情
shǎo xiǎng duō qīng jǔ fēi yuǎn jí wéi fēi xiān dà lì guǐ wáng
少想多，輕舉非遠，即為飛仙、大力鬼王、
fēi xíng yè chā dì xíng luó chà yóu yú sì tiān suǒ qù wú ài qí
飛行夜叉、地行羅刹，游於四天，所去無礙。其
zhōng ruò yǒu shàn yuàn shàn xīn hù chí wǒ fǎ huò hù jìn jiè suí
中，若有善願善心，護持我法，或護禁戒，隨
chí jiè rén huò hù shén zhòu suí chí zhòu zhě huò hù chándìng bǎo
持戒人，或護神呪，隨持呪者，或護禪定，保
suí fǎ rěn shì děng qīn zhù rú lái zuò xià qíng xiǎng jūn děng bù fēi
綏法忍，是等親住如來座下。情想均等，不飛
bú zhuì shēng yú rén jiān xiǎng míng sī cōng qíng yōu sī dùn qíng
不墜，生於人間，想明斯聰，情幽斯鈍。情
duō xiǎng shǎo liú rù héng shēng zhòng wéi máo qún qīng wéi yǔ zú
多想少，流入橫生，重為毛羣，輕為羽族。
qī qíng sān xiǎng chén xià shuǐ lún shēng yú huǒ jì shòu qì měng huǒ
七情三想，沈下水輪，生於火際，受氣猛火，
shēn wéi è guǐ cháng bèi fén shāo shuǐ néng hài jǐ wú shí wú yǐn
身為餓鬼，常被焚燒。水能害己，無食無飲，
jīng bǎi qiān jié jiǔ qíng yī xiǎng xià dòng huǒ lún shēn rù fēng huǒ èr
經百千劫。九情一想，下洞火輪，身入風火二
jiāo guò dì qīng shēng yǒu jiàn zhòng shēng wú jiàn èr zhǒng dì yù chún
交過地，輕生有間，重生無間二種地獄。純

qíng jí chén rù ā bí yù ruò chén xīn zhōng yǒubàng dà shèng
情即沈，入阿鼻獄。若沈心中，有謗大乘，
huǐ fó jìn jiè kuángwàngshuō fǎ xū tān xìn shī làn yīnggōngjìng
毀佛禁戒，誑妄說法，虛貪信施，濫膺恭敬，
wǔ nì shí zhòng gèngshēng shí fāng ā bí dì yù xúnzào è yè
五逆、十重，更生十方阿鼻地獄。循造惡業，
suī zé zì zhāo zhòngtóng fènzhōng jiānyǒuyuán dì
雖則自招，眾同分中，兼有元地。

ā nán cǐ děng jiē shì bǐ zhūzhòngshēng zì yè suǒgǎn zào
“阿難，此等皆是彼諸眾生自業所感，造
shí xí yīn shòu liù jiāobào yún hé shí yīn
十習因，受六交報。云何十因？

ā nán yī zhě yín xí jiāo jiē fā yú xiāngmó yán mó
“阿難，一者，婬習交接，發於相磨，研磨
bù xiū rú shì gù yǒu dà měnghuǒguāng yú zhōng fā dòng rú rén yǐ
不休，如是故有大猛火光於中發動。如人以
shǒu zì xiāngmó chù nuǎnxiàngxiànqián èr xí xiāngrán gù yǒu tiě
手自相摩觸，煖相現前。二習相然，故有鐵
chuáng tóngzhù zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù xíng yín
牀、銅柱諸事。是故十方一切如來，色目行婬，
tóngmíng yù huǒ pú sà jiàn yù rú bì huǒkēng
同名欲火；菩薩見欲，如避火坑。

èr zhě tān xí jiāo jì fā yú xiāng xī xī lǎn bù zhǐ
“二者，貪習交計，發於相吸，吸攬不止，
rú shì gù yǒu jī hánjiānbīng yú zhōngdòng liè rú rén yǐ kǒu xī suō
如是故有積寒堅冰，於中凍冽。如人以口吸縮
fēng qì yǒulěngchùshēng èr xí xiānglíng gù yǒuzhàzhà bō bō
風氣，有冷觸生。二習相陵，故有吒吒、波波、
luó luó qīng chì bái lián hánbīngděng shì shì gù shí fāng yī qiè
羅羅、青、赤、白蓮寒冰等事。是故十方一切
rú lái sè mù duō qiú tóngmíngtānshuǐ pú sà jiàn tān rú bì zhàng
如來，色目多求，同名貪水；菩薩見貪，如避瘴
hǎi
海。

sānzhě màn xí jiāo líng fā yú xiāng shì chí liú bù xī
“三者，慢習交陵，發於相恃，馳流不息，
rú shì gù yǒuténg yì bēn bō jī bō wéishuǐ rú rén kǒushé zì xiāng
如是故有騰逸奔波，積波為水。如人口舌自相

miánwèi yīn ér shuǐ fā èr xí xiāng gǔ gù yǒuxuè hé huī hé
綿味，因而水發。二習相鼓，故有血河、灰河、
rè shā dú hǎi róngtóng guàntūn zhū shì shì gù shí fāng yī qiè
熱沙、毒海、融銅、灌吞諸事。是故十方一切
rú lái sè mù wǒ màn míng yǐn chī shuǐ pú sà jiàn màn rú bì
如來，色目我慢，名飲癡水；菩薩見慢，如避
jù nì
巨溺。

sì zhě chēn xí jiāochōng fā yú xiāng wǔ wǔ jié bù xī
“四者，瞋習交衝，發於相忤，忤結不息，
xīn rè fā huǒ zhù qì wéi jīn rú shì gù yǒudāoshān tiě jué jiàn
心熱發火，鑄氣為金，如是故有刀山、鐵橛、劔
shù jiàn lún fǔ yuè qiāng jù rú rén xiányuān shā qì fēi dòng
樹、劔輪、斧鉞、鎗鋸；如人銜冤，殺氣飛動。
èr xí xiāng jī gù yǒugōng gē zhǎnzhuó cuò cì chuī jī zhū shì
二習相擊，故有宮割、斬斫、剉刺、槌擊諸事。
shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù chēn huì míng lì dāojiàn pú
是故十方一切如來，色目瞋恚，名利刀劔；菩
sà jiàn chēn rú bì zhū lù
薩見瞋，如避誅戮。

wǔ zhě zhà xí jiāoyòu fā yú xiāngtiáo yǐn qǐ bú zhù
“五者，詐習交誘，發於相調，引起不住，
rú shì gù yǒushéng mù jiǎojiào rú shuǐ jìn tián cǎo mù shēngzhǎng
如是故有繩木絞校；如水浸田，草木生長。
èr xí xiāngyán gù yǒuchǒu xiè jiā suǒ biānzhàng zhuābàngzhū
二習相延，故有杻械、枷鎖、鞭杖、撻棒諸
shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù jiānwěi tóngmíngchán zéi
事。是故十方一切如來，色目姦偽，同名讒賊；
pú sà jiànzhà rú wèicháiláng
菩薩見詐，如畏豺狼。

liù zhě kuáng xí jiāo qī fā yú xiāngwǎng wū wǎng bù
“六者，誑習交欺，發於相罔，誣罔不
zhǐ fēi xīn zàojiān rú shì gù yǒuchén tǔ shǐ niào huì wū bú jìng
止，飛心造姦，如是故有塵土屎尿，穢汙不淨；
rú chén suí fēng gè wú suǒ jiàn èr xí xiāng jiā gù yǒu mò nì
如塵隨風，各無所見。二習相加，故有沒溺、
téng zhì fēi zhuì piāo lún zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè
騰擲、飛墜、漂淪諸事。是故十方一切如來，色

mù qī kuáng tóngmíng jié shā pú sà jiànkúang rú jiàn shé huǐ
目欺誑，同名劫殺；菩薩見誑，如踐蛇虺。

qī zhě yuàn xí jiāoxián fā yú xiánhèn rú shì gù yǒu fēi
“七者，怨習交嫌，發於銜恨，如是故有飛

shí tóu lì xiá zhù chējiàn wèngchéngnáng pū rú yīn dú rén huái
石投礮、匣貯車檻、甕盛囊撲；如陰毒人，懷

bào xù è èr xí xiāngtūn gù yǒu tóu zhì qín zhuō jī shè pāo
抱畜惡。二習相吞，故有投擲擒捉、擊射、拋

cuōzhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù yuàn jiā míngwéi
撮諸事。是故十方一切如來，色目怨家，名違

hài guǐ pú sà jiànyuàn rú yǐn zhèn jiǔ
害鬼；菩薩見怨，如飲鳩酒。

bā zhě jiàn xí jiāomíng rú sà jiā yē jiàn jiè jìn qǔ
“八者，見習交明，如薩迦耶見、戒禁取，

xié wù zhū yè fā yú wéi jù chūshēngxiāngfǎn rú shì gù yǒuwáng
邪悟諸業，發於違拒，出生相反。如是故有王

shǐ zhǔ lì zhèng zhí wén jí rú xíng lù rén lái wǎng xiāngjiàn èr
使主吏，證執文籍；如行路人，來往相見。二

xí xiāngjiāo gù yǒukānwèn quánzhàkǎoxùn tuī jū cháfang pī
習相交，故有勘問、權詐考訊、推鞠察訪、披

jiū zhàomíng shàn è tóng zǐ shǒu zhí wén bù cí biànzhū shì shì gù shí
究照明，善惡童子手執文簿辭辯諸事。是故十

fāng yī qiè rú lái sè mù è jiàn tóngmíngjiànkēng pú sà jiàn zhū
方一切如來，色目惡見，同名見坑；菩薩見諸

xū wàngbiàn zhí rú rù dú hè
虛妄徧執，如入毒壑。

jiǔ zhě wǎng xí jiāo jiā fā yú wū bàng rú shì gù yǒu
“九者，枉習交加，發於誣謗，如是故有

hé shān hé shí niǎnwèigēngmó rú chán zéi rén bī wǎngliángshàn
合山合石、碾磑耕磨；如讒賊人，逼枉良善。

èr xí xiāngpái gù yǒu yā nà chuí àn cù lù héngduó
二習相排，故有押、捺、搥、按、蹙漉、衡度

zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù yuàn bàng tóngmíngchán
諸事。是故十方一切如來，色目怨謗，同名讒

hǔ pú sà jiàn wǎng rú zāo pī lì
虎；菩薩見枉，如遭霹靂。

shí zhě sòng xí jiāoxuān fā yú cáng fù rú shì gù yǒu
“十者，訟習交誼，發於藏覆，如是故有

jiàn jiàn zhào zhuó rú yú rì zhōng bù néng cáng yǐng èr xí xiāng zhēng
鑒見照燭，如於日中，不能藏影。二習相爭，

gù yǒu è yǒu yè jìng huǒ zhū pī lù sù yè duì yàn zhū shì
故有惡友、業鏡、火珠，披露宿業，對驗諸事。

shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù fù cáng tóng míng yīn zéi pú
是故十方一切如來，色目覆藏，同名陰賊；菩

sà guān fù rú dài gāo shān lǔ yú jù hǎi
薩觀覆，如戴高山覆於巨海。

yún hé liù bào ā nán yī qiè zhòng shēng liù shí zào yè
“云何六報？阿難，一切眾生六識造業，

suǒ zhāo è bào cóng liù gēn chū yún hé è bào cóng liù gēn chū
所招惡報，從六根出。云何惡報從六根出？

yī zhě jiàn bào zhāo yǐn è guǒ cǐ jiàn yè jiāo zé lín
“一者，見報，招引惡果。此見業交，則臨

zhōng shí xiān jiàn měng huǒ mǎn shí fāng jiè wáng zhě shén shí fēi zhuì
終時，先見猛火滿十方界。亡者神識飛墜

chéng yān rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě míng jiàn zé
乘煙，入無間獄。發明二相：一者，明見，則

néng biàn jiàn zhǒng zhǒng è wù shēng wú liàng wèi èr zhě àn jiàn
能徧見種種惡物，生無量畏；二者，暗見，

jì rán bú jiàn shēng wú liàng kǒng rú shì jiàn huǒ shāo tīng néng
寂然不見，生無量恐。如是見火：燒聽，能

wéi huò tāng yáng tóng shāo xī néng wéi hēi yān zǐ yàn shāo wèi
為鑊湯、洋銅；燒息，能為黑煙、紫燄；燒味，

néng wéi jiāo wán tiě mí shāo chù néng wéi rè huī lú tàn shāo
能為焦丸、鐵糜；燒觸，能為熱灰、爐炭；燒

xīn néng shēng xīng huǒ bèng sǎ shān gǔ kōng jiè
心，能生星火、迸灑，煽鼓空界。

èr zhě wén bào zhāo yǐn è guǒ cǐ wén yè jiāo zé
“二者，聞報，招引惡果。此聞業交，則

lín zhōng shí xiān jiàn bō tāo mò nì tiān dì wáng zhě shén shí jiàng zhù
臨終時，先見波濤沒溺天地，亡者神識降注

chéng liú rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě kāi tīng tīng
乘流，入無間獄。發明二相：一者，開聽，聽

zhǒng zhǒng nào jīng shén mào luàn èr zhě bì tīng jì wú suǒ wén
種種鬧，精神愁亂；二者，閉聽，寂無所聞，

yōu pò chén mò rú shì wén bō zhù wén zé néng wéi zé wéi jié
幽魄沈沒。如是聞波：注聞，則能為責、為詰；

zhù jiàn zé néng wéi léi wéi hǒu wéi è dú qì zhù xī zé néng
注見，則能為雷、為吼、為惡毒氣；注息，則能
wéi yǔ wéi wù sǎ zhū dú chóng zhōu mǎn shēn tǐ zhù wèi zé
為雨、為霧，灑諸毒蟲，周滿身體；注味，則
néng wéi nóng wéi xuè zhǒng zhǒng zá huì zhù chù zé néng wéi chù
能為膿、為血，種種雜穢；注觸，則能為畜、
wéi guǐ wéi fèn wéi niào zhù yì zé néng wéi diàn wéi báo
為鬼、為糞、為尿；注意，則能為電、為雹，
cuī suì xīn pò
摧碎心魄。

sān zhě xiù bào zhāo yǐn è guǒ cǐ xiù yè jiāo zé lín
“三者，鼻報，招引惡果。此鼻業交，則臨
zhōng shí xiān jiàn dú qì chōng sè yuǎn jìn wáng zhě shén shí cóng dì
終時，先見毒氣充塞遠近，亡者神識從地
yǒng chū rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě tōng wén bèi
踊出，入無間獄。發明二相：一者，通聞，被
zhū è qì xūn jí xīn rǎo èr zhě sè wén qì yǎn bù tōng mēn jué
諸惡氣熏極心擾；二者，塞聞，氣掩不通，悶絕
yú dì rú shì xiù qì chōng xī zé néng wéi zhì wéi lǚ chōng
於地。如是鼻氣：衝息，則能為質、為履；衝
jiàn zé néng wéi huǒ wéi jù chōng tīng zé néng wéi mò wéi nì
見，則能為火、為炬；衝聽，則能為沒、為溺、
wéi yáng wéi fèi chōng wèi zé néng wéi něi wéi shuǎng chōng
為洋、為沸；衝味，則能為餒、為爽；衝
chù zé néng wéi zhàn wéi làn wéi dà ròu shān yǒu bǎi qiān yǎn
觸，則能為綻、為爛、為大肉山，有百千眼，
wú liàng zā shí chōng sī zé néng wéi huī wéi zhàng wéi fēi shā
無量唾食；衝思，則能為灰、為瘴，為飛砂
lì jī suì shēn tǐ
礮，擊碎身體。

sì zhě wèi bào zhāo yǐn è guǒ cǐ wèi yè jiāo zé lín
“四者，味報，招引惡果。此味業交，則臨
zhōng shí xiān jiàn tiě wǎng měng yàn chì liè zhōu fù shì jiè wáng zhě
終時，先見鐵網猛燄熾烈，周覆世界，亡者
shén shí xià tòu guà wǎng dào xuán qí tóu rù wú jiàn yù fā míng èr
神識下透掛網，倒懸其頭，入無間獄。發明二
xiàng yī zhě xī qì jié chéng hán bīng dòng liè shēn ròu èr
相：一者，吸氣，結成寒冰，凍裂身肉；二

zhě tǔ qì fēi wéiměng huǒ jiāo làn gǔ suǐ rú shì cháng wèi
者，吐氣，飛為猛火，焦爛骨髓。如是嘗味：

lì cháng zé néng wéi chéng wéi rěn lì jiàn zé néng wéi rán jīn
歷嘗，則能為承、為忍；歷見，則能為然金

shí lì tīng zé néng wéi lì bīng rèn lì xī zé néng wéi dà tiě
石；歷聽，則能為利兵刃；歷息，則能為大鐵

lóng mí fù guó tǔ lì chù zé néng wéi gōng wéi jiàn wéi nǚ
籠彌覆國土；歷觸，則能為弓、為箭、為弩、

wéi shè lì sī zé néng wéi fēi rè tiě cóng kōng yù xià
為射；歷思，則能為飛熱鐵，從空雨下。

wǔ zhě chù bào zhāo yǐn è guǒ cǐ chù yè jiāo zé lín
“五者，觸報，招引惡果。此觸業交，則臨

zhōng shí xiān jiàn dà shān sì miàn lái hé wú fù chū lù wáng zhě
終時，先見大山四面來合，無復出路，亡者

shén shí jiàn dà tiě chéng huǒ shé huǒ gǒu hǔ láng shī zǐ niú
神識見大鐵城、火蛇、火狗、虎狼、師子，牛

tóu yù zú mǎ tóu luó chà shǒu zhí qiāng shuò qū rù chéng mén xiàng
頭獄卒、馬頭羅刹手執鎗稍，驅入城門，向

wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě hé chù hé shān bī tǐ
無間獄。發明二相：一者，合觸，合山逼體，

gǔ ròu xuè guì èr zhě lí chù dāo jiàn chù shēn xīn gān tú liè
骨肉血潰；二者，離觸，刀劍觸身，心肝屠裂。

rú shì hé chù lì chù zé néng wéi dào wéi guān wéi tīng wéi
如是合觸：歷觸，則能為道、為觀、為聽、為

àn lì jiàn zé néng wéi shāo wéi ruò lì tīng zé néng wéi zhuàng
案；歷見，則能為燒、為熟；歷聽，則能為撞、

wéi jī wéi zì wéi shè lì xī zé néng wéi kuò wéi dài wéi
為擊、為割、為射；歷息，則能為括、為袋、為

kǎo wéi fù lì cháng zé néng wéi gēng wéi qián wéi zhǎn
拷、為縛；歷嘗，則能為耕、為鉗、為斬、

wéi jié lì sī zé néng wéi zhuì wéi fēi wéi jiān wéi zhì
為截；歷思，則能為墜、為飛、為煎、為炙。

liù zhě sī bào zhāo yǐn è guǒ cǐ sī yè jiāo zé lín
“六者，思報，招引惡果。此思業交，則臨

zhōng shí xiān jiàn è fēng chuī huài guó tǔ wáng zhě shén shí bèi chuī shàng
終時，先見惡風吹壞國土，亡者神識被吹上

kōng xuán luò chéng fēng duò wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě
空，旋落乘風，墮無間獄。發明二相：一者，

bù jué mí jí zé huāng bēnzǒu bù xī èr zhě bù mí jué
不覺，迷極則荒，奔走不息；二者，不迷，覺
zhī zé kǔ wú liàng jiān shāo tòng shēn nán rěn rú shì xié sī jié
知則苦，無量煎燒，痛深難忍。如是邪思：結
sī zé néng wéi fāng wéi suǒ jié jiàn zé néng wéi jiàn wéi zhèng
思，則能為方、為所；結見，則能為鑒、為證；
jié tīng zé néng wéi dà hé shí wéi bīng wéi shuāng wéi tǔ wéi
結聽，則能為大合石、為冰、為霜、為土、為
wù jié xī zé néng wéi dà huǒ chē huǒ chuán huǒ jiàn jié cháng
霧；結息，則能為大火車、火船、火檻；結嘗，
zé néng wéi dà jiào huàn wéi huǐ wéi qì jié chù zé néng wéi dà
則能為大叫喚、為悔、為泣；結觸，則能為大、
wéi xiǎo wéi yī rì zhōng wàn shēng wàn sǐ wéi yǎn wéi yǎng
為小，為一日中萬生萬死，為偃、為仰。

ā nán shì míng dì yù shí yīn liù guǒ jiē shì zhòng shēng
“阿難，是名地獄十因、六果，皆是眾生

mí wàng suǒ zào ruò zhū zhòng shēng è yè tóng zào rù ā bí yù
迷妄所造。若諸眾生惡業同造，入阿鼻獄，
shòu wú liàng kǔ jīng wú liàng jié liù gēn gè zào jí bǐ suǒ zuò jiān
受無量苦，經無量劫。六根各造，及彼所作兼
jìng jiāngēn shì rén zé rù bā wú jiàn yù shēn kǒu yì sān zuò shā
境兼根，是人則入八無間獄。身、口、意三作殺、
dào yín shì rén zé rù shí bā dì yù sān yè bù jiān zhōng jiān
盜、姪，是人則入十八地獄。三業不兼，中間
huò wéi yī shā yī dào shì rén zé rù sān shí liù dì yù jiàn jiàn yī gēn
或為一殺一盜，是人則入三十六地獄。見見一根，
dān fàn yī yè shì rén zé rù yī bǎi bā dì yù yóu shì zhòng shēng bié
單犯一業，是人則入一百八地獄。由是眾生別
zuò bié zào yú shì jiè zhōng rù tóng fēn dì wàng xiǎng fā shēng fēi
作別造，於世界中入同分地；妄想發生，非
běn lái yǒu
本來有。

fù cì ā nán shì zhū zhòng shēng fēi pò lǜ yí fàn pú
“復次，阿難，是諸眾生非破律儀，犯菩

sà jiè huǐ fó niè pán zhū yú zá yè lì jié shāo rán hòu huán
薩戒，毀佛涅槃，諸餘雜業，歷劫燒然，後還
zuì bì shòu zhū guǐ xíng ruò yú běn yīn tān wù wéi zuì shì rén zuì
罪畢，受諸鬼形。若於本因，貪物為罪，是人罪

bì yù wù chéng xíng míng wéi guài guǐ tān sè wéi zuì shì rén zuì
畢，遇物成形，名為怪鬼；貪色為罪，是人罪

bì yù fēng chéng xíng míng wéi bá guǐ tān huò wéi zuì shì rén zuì
畢，遇風成形，名為魃鬼；貪惑為罪，是人罪

bì yù chù chéng xíng míng wéi mèi guǐ tān hèn wéi zuì shì rén zuì
畢，遇畜成形，名為魅鬼；貪恨為罪，是人罪

bì yù chóng chéng xíng míng gǔ dú guǐ tān yì wéi zuì shì rén zuì
畢，遇蟲成形，名蟲毒鬼；貪憶為罪，是人罪

bì yù shuāi chéng xíng míng wéi lì guǐ tān ào wéi zuì shì rén zuì
畢，遇衰成形，名為厲鬼；貪傲為罪，是人罪

bì yù qì chéng xíng míng wéi è guǐ tān wǎng wéi zuì shì rén zuì
畢，遇氣成形，名為餓鬼；貪罔為罪，是人罪

bì yù yōu wéi xíng míng wéi yǎn guǐ tān míng wéi zuì shì rén zuì bì
畢，遇幽為形，名為魘鬼；貪明為罪，是人罪畢，

yù jīng wéi xíng míng wǎng liǎng guǐ tān chéng wéi zuì shì rén zuì bì
遇精為形，名魍魎鬼；貪成為罪，是人罪畢，

yù míng wéi xíng míng yì shǐ guǐ tān dǎng wéi zuì shì rén zuì bì
遇明為形，名役使鬼；貪黨為罪，是人罪畢，

yù rén wéi xíng míng chuán sòng guǐ ā nán shì rén jiē yǐ chún qíng
遇人為形，名傳送鬼。阿難，是人皆以純情

zhuì luò yè huǒ shāo gān shàng chū wéi guǐ cǐ děng jiē shì zì wàng
墜落，業火燒乾，上出為鬼。此等皆是自妄

xiǎng yè zhī suǒ zhāo yǐn ruò wù pú tí zé miào yuán míng běn wú
想業之所招引。若悟菩提，則妙圓明，本無

suǒ yǒu
所有。

fù cì ā nán guǐ yè jì jìn zé qíng yǔ xiǎng èr jù
“復次，阿難，鬼業既盡，則情與想二俱

chéng kōng fāng yú shì jiān yǔ yuán fù rén yuàn duì xiāng zhí shēn wéi chù
成空，方於世間與元負人怨對相值，身為畜

shēng chóu qí sù zhài wù guài zhī guǐ wù xiāo bào jìn shēng yú
生，酬其宿債。物怪之鬼，物銷報盡，生於

shì jiān duō wéi xiāo lèi fēng bá zhī guǐ fēng xiāo bào jìn shēng yú
世間，多為梟類；風魃之鬼，風銷報盡，生於

shì jiān duō wéi jù zhēng yī qiè yì lèi chù mèi zhī guǐ chù sǐ bào
世間，多為咎徵一切異類；畜魅之鬼，畜死報

jìn shēng yú shì jiān duō wéi hú lèi chóng gǔ zhī guǐ gǔ miè bào
盡，生於世間，多為狐類；蟲蟲之鬼，蟲滅報

jìn shēng yú shì jiān duōwéi dú lèi shuāi lì zhī guǐ shuāiqióng
盡，生於世間，多為毒類；衰癘之鬼，衰窮

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi huí lèi shòu qì zhī guǐ qì xiāo
報盡，生於世間，多為蛔類；受氣之鬼，氣銷

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi shí lèi miányōu zhī guǐ yōuxiāo
報盡，生於世間，多為食類；綿幽之鬼，幽銷

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi fú lèi hé jīng zhī guǐ hé xiāo
報盡，生於世間，多為服類；和精之鬼，和銷

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéiyìng lèi mínglíng zhī guǐ míngmiè
報盡，生於世間，多為應類；明靈之鬼，明滅

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi xiū zhēng yī qiè zhū lèi yī rén zhī
報盡，生於世間，多為休徵一切諸類；依人之

guǐ rén wáng bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi xún lèi ā nán
鬼，人亡報盡，生於世間，多為循類。阿難，

shì děng jiē yǐ yè huǒ gān kū chóu qí sù zhài páng wéi chù shēng
是等皆以業火乾枯，酬其宿債，傍為畜生。

cǐ děng yì jiē zì xū wàng yè zhī suǒ zhāo yǐn ruò wù pú tí zé cǐ
此等亦皆自虛妄業之所招引。若悟菩提，則此

wàng yuán běn wú suǒ yǒu
妄緣，本無所有。

rú rǔ suǒ yán bǎo lián xiāng děng jí liú lí wáng shàn xīng bǐ
“如汝所言，寶蓮香等及瑠璃王、善星比

qiū rú shì è yè běn zì fā míng fēi cóng tiān jiàng yì fēi dì
丘，如是惡業，本自發明，非從天降，亦非地

chū yì fēi rén yǔ zì wàng suǒ zhāo huán zì lái shòu pú tí xīn
出，亦非人與，自妄所招，還自來受。菩提心

zhōng jiē wéi fú xū wàng xiǎng níng jié
中，皆為浮虛妄想凝結。

fù cì ā nán cóng shì chù shēng chóu cháng xiān zhài ruò
“復次，阿難，從是畜生酬償先債，若

bǐ chóu zhě fèn yuè suǒ chóu cǐ děng zhòng shēng huán fù wéi rén fǎn
彼酬者分越所酬，此等眾生還復為人，反

zhēng qí shèng rú bǐ yǒu lì jiān yǒu fú dé zé yú rén zhōng bù
徵其剩。如彼有力，兼有福德，則於人中不

shě rén shēn chóu huán bǐ lì ruò wú fú zhě huán wéi chù shēng
捨人身，酬還彼力。若無福者，還為畜生，

cháng bǐ yú zhí ā nán dāng zhī ruò yòng qián wù huò yì qí lì
償彼餘直。阿難，當知若用錢物，或役其力，

cháng zú zì tíng   rú yú zhōngjiānshā bǐ shēnmìng   huò shí qí ròu
償足自停；如於中間殺彼身命，或食其肉，
rú shì nǎi zhì jīng wēichén jié   xiāng shí xiāngzhū   yóu rú zhuàn lún
如是乃至經微塵劫，相食相誅，猶如轉輪，
hù wéigāo xià   wú yǒu xiū xī   chúshē mó tuō jí fó chū shì   bù kě
互為高下，無有休息。除奢摩他及佛出世，不可
tíng qǐn   rǔ jīn yīng zhī   bǐ xiāo lún zhě   chóu zú fù xíng   shēngrén
停寢。汝今應知：彼梟倫者，酬足復形，生人
dào zhōng   cān hé wán lèi   bǐ jù zhēngzhě   chóu zú fù xíng   shēng
道中，參合頑類。彼咎徵者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān hé yú lèi   bǐ hú lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參合愚類。彼狐倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān yú hěn lèi   bǐ dú lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參於很類。彼毒倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān hé yōng lèi   bǐ huí lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參合庸類。彼蛔倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān hé wēi lèi   bǐ shí lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參合微類。彼食倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān hé róu lèi   bǐ fú lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參合柔類。彼服倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān hé láo lèi   bǐ yīng lún zhě   chóu zú fù xíng   shēng
人道中，參合勞類。彼應倫者，酬足復形，生
rén dào zhōng   cān yú wén lèi   bǐ xiū zhēngzhě   chóu zú fù xíng
人道中，參於文類。彼休徵者，酬足復形，
shēngrén dào zhōng   cān hé míng lèi   bǐ zhū xún lún   chóu zú fù xíng
生人道中，參合明類。彼諸循倫，酬足復形，
shēngrén dào zhōng   cān yú dá lèi   ā nán   shì děng jiē yǐ sù zhài
生人道中，參於達類。阿難，是等皆以宿債
bì chóu   fù xíng rén dào   jiē wú shǐ lái yè jì   yǎn dǎo   xiāng shēng
畢酬，復形人道，皆無始來業計顛倒，相生
xiāngshā   bú yù rú lái   bù wén zhèng fǎ   yú chén láo zhōng   fǎ
相殺，不遇如來，不聞正法，於塵勞中，法
ěr lún zhuǎn   cǐ bèi míng wéi kě lián mǐn zhě
爾輪轉。此輩名為可憐愍者。

ā nán   fù yǒu cóng rén   bù yī zhèng jué xiū sān mó dì
“阿難，復有從人，不依正覺修三摩地，

bié xiū wàngniàn   cúnxiǎng gù xíng   yóu yú shān lín rén bù jí chù   yǒu
別修妄念，存想固形，游於山林人不及處，有

shí zhǒngxiān ā nán bǐ zhūzhòngshēng jiān gù fú ěr ér bù xiū
十種仙。阿難，彼諸眾生，堅固服餌而不休
xī shí dàoyuánchéng míng dì xíngxiān jiān gù cǎomù ér bù xiū xī
息，食道圓成，名地行仙；堅固草木而不休息，
yào dào yuánchéng míng fēi xíngxiān jiān gù jīn shí ér bù xiū xī huà
藥道圓成，名飛行仙；堅固金石而不休息，化
dào yuánchéng míng yóu xíngxiān jiān gù dòng zhǐ ér bù xiū xī qì
道圓成，名遊行仙；堅固動止而不休息，氣
jīng yuánchéng míng kōng xíngxiān jiān gù jīn yè ér bù xiū xī rùn
精圓成，名空行仙；堅固津液而不休息，潤
dé yuánchéng míng tiān xíngxiān jiān gù jīng sè ér bù xiū xī xī cuì
德圓成，名天行仙；堅固精色而不休息，吸粹
yuánchéng míng tōng xíngxiān jiān gù zhòu jìn ér bù xiū xī shù fǎ
圓成，名通行仙；堅固呪禁而不休息，術法
yuánchéng míng dào xíngxiān jiān gù sī niàn ér bù xiū xī sī yì
圓成，名道行仙；堅固思念而不休息，思憶
yuánchéng míng zhào xíngxiān jiān gù jiāo gòu ér bù xiū xī gǎn yìng
圓成，名照行仙；堅固交遘而不休息，感應
yuánchéng míng jīng xíngxiān jiān gù biàn huà ér bù xiū xī jué wù
圓成，名精行仙；堅固變化而不休息，覺悟
yuánchéng míng jué xíngxiān ā nán shì děng jiē yú rén zhōng jiàn xīn
圓成，名絕行仙。阿難，是等皆於人中鍊心，
bù xiū zhèng jué bié dé shēng lǐ shòu qiān wàn suì xiū zhǐ shēn shān
不修正覺，別得生理，壽千萬歲。休止深山
huò dà hǎi dǎo jué yú rén jìng sī yì lún huí wàng xiǎng liú zhuǎn
或大海島，絕於人境。斯亦輪迴，妄想流轉，
bù xiū sān mèi bào jìn huán lái sàn rù zhū qù
不修三昧，報盡還來散入諸趣。

ā nán zhū shì jiān rén bù qiú cháng zhù wèi néng shě zhū qī
“阿難，諸世間人不求常住，未能捨諸妻

qiè ēn ài yú xié yín zhōng xīn bù liú yì chéng yíng shēng míng
妾恩愛，於邪淫中，心不流逸，澄瑩生明，
mìng zhōng zhī hòu lín yú rì yuè rú shì yī lèi míng sì tiān wáng tiān
命終之後，鄰於日月，如是一類，名四天王天。
yú jǐ qī fáng yín ài wēi bó yú jìng jū shí bù dé quán wèi mìng
於己妻房，淫愛微薄，於淨居時，不得全味，命
zhōng zhī hòu chāo rì yuè míng jū rén jiān dǐng rú shì yī lèi míng
終之後，超日月明，居人間頂，如是一類，名

dāo lì tiān féng yù zànjiāo qù wú sī yì yú rén jiān shì dòng
忉利天。逢欲暫交，去無思憶，於人間世，動
shǎo jìng duō mìngzhōng zhī hòu yú xū kōngzhōng lǎngrán ān zhù
少靜多，命終之後，於虛空中，朗然安住，
rì yuèguāngmíng shàngzhào bù jí shì zhū rén děng zì yǒuguāngmíng
日月光明，上照不及，是諸人等自有光明，
rú shì yī lèi míng xū yàn mó tiān yī qiè shí jìng yǒuyìng chù lái
如是一類，名須燄摩天。一切時靜，有應觸來，
wèi néng wéi lì mìngzhōng zhī hòu shàngshēng jīng wēi bù jiē xià jiè
未能違戾，命終之後，上升精微，不接下界
zhū rén tiān jìng nǎi zhì jié huài sān zāi bù jí rú shì yī lèi míng
諸人天境，乃至劫壞，三災不及，如是一類，名
dōu shuài tuó tiān wǒ wú yù xīn yìng rǔ xíng shì yú héng chén shí
兜率陀天。我無欲心，應汝行事，於橫陳時，
wèi rú jiāo là mìngzhōng zhī hòu shēng yuè huà dì rú shì yī lèi
味如嚼蠟，命終之後，生越化地，如是一類，
míng lè biàn huà tiān wú shì jiān xīn tóng shì xíng shì yú xíng shì jiāo
名樂變化天。無世間心，同世行事，於行事交，
liǎo rán chāo yuè mìngzhōng zhī hòu biàn néng chū chāo huà wú huà jìng
了然超越，命終之後，徧能出超化無化境，
rú shì yī lèi míng tā huà zì zài tiān ā nán rú shì liù tiān xíng
如是一類，名他化自在天。阿難，如是六天，形
suī chū dòng xīn jì shàng jiāo zì cǐ yǐ huán míng wéi yù jiè
雖出動，心迹尚交，自此已還，名為欲界。

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第八

léngyán jīng zàn
楞嚴經讚

xiū xíng zēng jìn zhèngguǒ gōngyuán shǒuléng wàn xíng yī yán
修行增進。證果功圓。首楞萬行一言
quán zhù dào yì qiánqián zhū qù fēn rán jiè bèi zài xīn tián
詮。助道意乾乾。諸趣紛然。戒備在心田。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hēng shǒu léng yán jīng juàn dì jiǔ
菩薩萬行首楞嚴經卷第九

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ā nán shì jiān yī qiè suǒ xiū xīn rén bù jiǎ chán nà wú
“阿難，世間一切所修心人，不假禪那，無

yǒu zhì huì dàn néng zhí shēn bù xíng yín yù ruò xíng ruò zuò xiǎng niàn
有智慧，但能執身不行淫欲。若行若坐，想念

jù wú ài rǎn bù shēng wú liú yù jiè shì rén yīng niàn shēn wéi fàn
俱無，愛染不生，無留欲界，是人應念身為梵

lǚ rú shì yī lèi míng fàn zhòng tiān yù xí jì chú lí yù xīn
侶，如是一類，名梵眾天。欲習既除，離欲心

xiàn yú zhū lǜ yí ài yào suí shùn shì rén yīng shí néng xíng fàn dé
現，於諸律儀，愛樂隨順，是人應時能行梵德，

rú shì yī lèi míng fàn fǔ tiān shēn xīn miào yuán wēi yí bù quē
如是一類，名梵輔天。身心妙圓，威儀不缺，

qīng jìng jìn jiè jiā yǐ míng wù shì rén yīng shí néng tǒng fàn zhòng wéi
清淨禁戒，加以明悟，是人應時能統梵眾，為

dà fàn wáng rú shì yī lèi míng dà fàn tiān ā nán cǐ sān shèng
大梵王，如是一類，名大梵天。阿難，此三勝

liú yī qiè kǔ nǎo suǒ bù néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó dì
流，一切苦惱所不能逼，雖非正修真三摩地，

qīng jìng xīn zhōng zhū lòu bú dòng míng wéi chū chán
清淨心中，諸漏不動，名為初禪。

ā nán qí cì fàn tiān tǒng shè fàn rén yuán mǎn fàn xíng
“阿難，其次梵天統攝梵人，圓滿梵行，

chéng xīn bú dòng jì zhànshēngguāng rú shì yī lèi míngshǎoguāng
澄心不動，寂湛生光，如是一類，名少光
tiān guāngguāngxiāngrán zhào yào wú jìn yìng shí fāng jiè biànchéng
天。光光相然，照耀無盡，映十方界，徧成
liú lí rú shì yī lèi míng wú liàngguāngtiān xī chí yuánguāng
琉璃，如是一類，名無量光天。吸持圓光，
chéng jiù jiào tǐ fā huà qīng jìng yìng yòng wú jìn rú shì yī lèi
成就教體，發化清淨，應用無盡，如是一類，
míngguāng yīn tiān ā nán cǐ sān shèng liú yī qiè yōu xuán suǒ bù
名光音天。阿難，此三勝流，一切憂懸所不
néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó dì qīng jìng xīn zhōng cū lòu
能逼，雖非正修真三摩地，清淨心中，麤漏
yǐ fú míng wéi èr chán
已伏，名為二禪。

ā nán rú shì tiān rén yuánguāng chéng yīn pī yīn lù
“阿難，如是天人，圓光成音，披音露
miào fā chéng jīng hòng tōng jì miè lè rú shì yī lèi míng shǎo
妙，發成精行，通寂滅樂，如是一類，名少
jìng tiān jìng kōng xiàn qián yǐn fā wú jì shēn xīn qīng ān chéng jì
淨天。淨空現前，引發無際，身心輕安，成寂
miè lè rú shì yī lèi míng wú liàng jìng tiān shì jiè shēn xīn yī
滅樂，如是一類，名無量淨天。世界身心，一
qiè yuán jìng jìng dé chéng jiù shèng tuō xiàn qián guī jì miè lè
切圓淨，淨德成就，勝託現前，歸寂滅樂，
rú shì yī lèi míng biàn jìng tiān ā nán cǐ sān shèng liú jù dà
如是一類，名徧淨天。阿難，此三勝流，具大
suí shùn shēn xīn ān wěn dé wú liàng lè suī fēi zhèng dé zhēn sān mó
隨順，身心安隱，得無量樂。雖非正得真三摩
dì ān wěn xīn zhōng huān xǐ bì jù míng wéi sān chán
地，安隱心中，歡喜畢具，名為三禪。

ā nán fù cì tiān rén bù bī shēn xīn kǔ yīn yǐ jìn lè
“阿難，復次天人不逼身心，苦因已盡，樂
fēi cháng zhù jiǔ bì huàishēng kǔ lè èr xīn jù shí dùnshě cū zhòng
非常住，久必壞生，苦樂二心俱時頓捨，麤重
xiàng miè jìng fú xìngshēng rú shì yī lèi míng fú shēngtiān shě
相滅，淨福性生，如是一類，名福生天。捨
xīn yuánróng shèng jiě qīng jìng fú wú zhē zhōng dé miào suí shùn
心圓融，勝解清淨，福無遮中，得妙隨順，

qióngwèi lái jì rú shì yī lèi míng fú ài tiān ā nán cóng shì
窮未來際，如是一類，名福愛天。阿難，從是
tiānzhōngyǒu èr qí lù ruò yú xiān xīn wú liàng jìng guāng fú dé yuán
天中有二歧路：若於先心，無量淨光，福德圓
míng xiū zhèng ér zhù rú shì yī lèi míng guǎng guǒ tiān ruò yú
明，修證而住，如是一類，名廣果天。若於
xiān xīn shuāng yàn kǔ lè jīng yán shě xīn xiāng xù bú duàn yuán
先心，雙厭苦樂，精研捨心，相續不斷，圓
qióngshě dào shēn xīn jù miè xīn lǜ huī níng jīng wǔ bǎi jié shì
窮捨道，身心俱滅，心慮灰凝，經五百劫。是
rén jì yǐ shēng miè wéi yīn bù néng fā míng bù shēng miè xìng chū bàn
人既以生滅為因，不能發明不生滅性，初半
jié miè hòu bàn jié shēng rú shì yī lèi míng wú xiǎng tiān ā nán
劫滅，後半劫生，如是一類，名無想天。阿難，
cǐ sì shèng liú yī qiè shì jiān zhū kǔ lè jìng suǒ bù néng dòng suī fēi
此四勝流，一切世間諸苦樂境所不能動。雖非
wú wéi zhēn bú dòng dì yǒu suǒ dé xīn gōng yòng chún shú míng wéi sì
無為真不動地，有所得心功用純熟，名為四
chán
禪。

ā nán cǐ zhōng fù yǒu wǔ bù huán tiān yú xià jiè zhōng jiǔ
“阿難，此中復有五不還天，於下界中九

pǐn xí qì jù shí miè jìn kǔ lè shuāng wáng xià wú bù jū gù yú
品習氣俱時滅盡，苦樂雙亡，下無卜居，故於
shě xīn zhòng tóng fēn zhōng ān lì jū chù ā nán kǔ lè liǎng miè
捨心眾同分中，安立居處。阿難，苦樂兩滅，
dòu xīn bù jiāo rú shì yī lèi míng wú fán tiān jī kuò dú xíng yán
鬪心不交，如是一類，名無煩天。機括獨行，研
jiāo wú dì rú shì yī lèi míng wú rè tiān shí fāng shì jiè miào
交無地，如是一類，名無熱天。十方世界，妙
jiàn yuán chéng gèng wú chén xiàng yī qiè chéng gòu rú shì yī lèi
見圓澄，更無塵象、一切沈垢，如是一類，
míng shàn jiàn tiān jīng jiàn xiàn qián táo zhù wú ài rú shì yī lèi
名善見天。精見現前，陶鑄無礙，如是一類，
míng shàn xiàn tiān jiū jìng qún jī qióng sè xìng xìng rù wú biān jì
名善現天。究竟羣幾，窮色性性，入無邊際，
rú shì yī lèi míng sè jiū jìng tiān ā nán cǐ bù huán tiān bǐ
如是一類，名色究竟天。阿難，此不還天，彼

zhū sì chán sì wèitiānwáng dú yǒu qīn wén bù néng zhī jiàn rú jīn
諸四禪四位天王，獨有欽聞，不能知見。如今
shì jiān kuàng yě shēnshānshèngdào chǎng dì jiē ā luó hàn suǒ zhù chí
世間，曠野深山聖道場地，皆阿羅漢所住持
gù shì jiān cū rén suǒ bù néng jiàn ā nán shì shí bā tiān dú xíng
故，世間麤人所不能見。阿難，是十八天，獨行
wú jiāo wèi jìn xíng lěi zì cǐ yǐ huán míng wéi sè jiè
無交，未盡形累，自此已還，名為色界。

fù cì ā nán cóng shì yǒu dǐng sè biān jì zhōng qí jiān
“復次，阿難，從是有頂色邊際中，其間
fù yǒu èr zhǒng qí lù ruò yú shě xīn fā míng zhì huì huì guāng yuán
復有二種歧路。若於捨心，發明智慧，慧光圓
tōng biàn chū chén jiè chéng ā luó hàn rù pú sà shèng rú shì
通，便出塵界，成阿羅漢，入菩薩乘，如是
yī lèi míng wéi huí xīn dà ā luó hàn ruò zài shě xīn shě yàn chéng
一類，名為迴心大阿羅漢。若在捨心，捨厭成
jiù jué shēn wéi ài xiāo ài rù kōng rú shì yī lèi míng wéi kōng
就，覺身為礙，銷礙入空，如是一類，名為空
chù zhū ài jì xiāo wú ài wú miè qí zhōng wéi liú ā lài yē shí
處。諸礙既銷，無礙無滅，其中唯留阿賴耶識，
quán yú mò nà bàn fēn wēi xì rú shì yī lèi míng wéi shí chù kōng
全於末那半分微細，如是一類，名為識處。空
sè jì wáng shí xīn dōu miè shí fāng jì rán jiǒng wú yōu wǎng rú
色既亡，識心都滅，十方寂然，迥無攸往，如
shì yī lèi míng wú suǒ yǒu chù shí xìng bú dòng yǐ miè qióng yán
是一類，名無所有處。識性不動，以滅窮研，
yú wú jìn zhōng fā xuān jìn xìng rú cún bù cún ruò jìn fēi jìn rú
於無盡中發宣盡性，如存不存，若盡非盡，如
shì yī lèi míng wéi fēi xiǎng fēi fēi xiǎng chù cǐ děng qióng kōng bú
是一類，名為非想非非想處。此等窮空，不
jìn kōng lǐ cóng bù huán tiān shèng dào qióng zhě rú shì yī lèi míng
盡空理，從不還天聖道窮者，如是一類，名
bù huí xīn dùn ā luó hàn ruò cóng wú xiǎng zhū wài dào tiān qióng kōng
不迴心鈍阿羅漢。若從無想諸外道天，窮空
bù guī mí lòu wú wén biàn rù lún zhuǎn ā nán shì zhū tiān shàng
不歸，迷漏無聞，便入輪轉。阿難，是諸天上
gè gè tiān rén zé shì fán fū yè guǒ chóu dá dá jìn rù lún bǐ zhī
各各天人，則是凡夫業果酬答，答盡入輪。彼之

tiānwáng jí shì pú sà yóusān mó tí jiàn cì zēng jìn huíxiàng
天王，即是菩薩，游三摩提，漸次增進，迴向
shèng lún suǒ xiū xíng lù ā nán shì sì kōngtiān shēn xīn miè jìn
聖倫所修行路。阿難，是四空天，身心滅盡，
dìng xìng xiàn qián wú yè guǒ sè cóng cǐ dǎi zhōng míng wú sè jiè
定性現前，無業果色，從此逮終，名無色界。

cǐ jiē bù liǎo miào jué míng xīn jī wàng fā shēng wàng yǒu
“此皆不了妙覺明心，積妄發生，妄有
sān jiè zhōng jiān wàng suí qī qù chén nì bǔ tè jiā luó gè cóng qí
三界，中間妄隨七趣沈溺，補特伽羅各從其
lèi
類。

fù cì ā nán shì sān jiè zhōng fù yǒu sì zhǒng ā xiū
“復次，阿難，是三界中，復有四種阿脩
luó lèi ruò yú guǐ dào yǐ hù fǎ lì chéng tōng rù kōng cǐ ā
羅類：若於鬼道，以護法力，成通入空，此阿
xiū luó cóng luǎn ér shēng guǐ qù suǒ shè ruò yú tiān zhōng jiàng dé biǎn
脩羅從卵而生，鬼趣所攝。若於天中降德貶
zhuì qí suǒ bǔ jū lín yú rì yuè cǐ ā xiū luó cóng tāi ér chū rén
墜，其所卜居鄰於日月，此阿脩羅從胎而出，人
qù suǒ shè yǒu xiū luó wáng zhí chí shì jiè lì dòng wú wèi néng
趣所攝。有修羅王，執持世界，力洞無畏，能
yǔ fàn wáng jí tiān dì shì sì tiān zhēng quán cǐ ā xiū luó yīn biàn
與梵王及天帝釋、四天爭權，此阿脩羅因變
huà yǒu tiān qù suǒ shè ā nán bié yǒu yī fēn xià liè xiū luó shēng
化有，天趣所攝。阿難，別有一分下劣修羅，生
dà hǎi xīn chén shuǐ xué kǒu dàn yóu xū kōng mù guī shuǐ sù cǐ
大海心，沈水穴口，旦遊虛空，暮歸水宿，此
ā xiū luó yīn shī qì yǒu chù shēng qù shè
阿脩羅因溼氣有，畜生趣攝。

ā nán rú shì dì yù è guǐ chù shēng rén jí shén
“阿難，如是地獄、餓鬼、畜生、人及神
xiān tiān jì xiū luó jīng yán qī qù jiē shì hūn chén zhū yǒu wéi xiàng
仙，天洎修羅，精研七趣，皆是昏沈諸有為相，
wàng xiǎng shòu shēng wàng xiǎng suí yè yú miào yuán míng wú zuò běn xīn
妄想受生，妄想隨業，於妙圓明無作本心，
jiē rú kōng huā yuán wú suǒ zhuó dàn yī xū wàng gèng wú gēn xù
皆如空華，元無所著，但一虛妄，更無根緒。

ā nán cǐ děngzhòngshēng bù shí běn xīn shòu cǐ lún huí jīng
阿難，此等眾生，不識本心，受此輪迴，經
wú liàng jié bù dé zhēn jìng jiē yóu suí shùnshā dào yín gù
無量劫，不得真淨，皆由隨順殺、盜、婬故；
fǎn cǐ sānzhǒng yòu zé chūshēng wú shā dào yín yǒumíng guǐ lún
反此三種，又則出生無殺盜婬有名鬼倫，
wú míngtiān qù yǒu wú xiāngqīng qǐ lún huí xìng ruò dé miào fā sān
無名天趣，有無相傾，起輪迴性。若得妙發三
mó tí zhě zé miào cháng jì yǒu wú èr wú wú èr yì miè shàng
摩提者，則妙常寂，有無二無，無二亦滅，尚
wú bù shā bù tōu bù yín yún hé gèng suí shā dào yín shì
無不殺、不偷、不婬，云何更隨殺、盜、婬事？

ā nán bú duàn sān yè gè gè yǒu sī yīn gè gè sī zhòng sī
阿難，不斷三業，各各有私；因各各私，眾私
tóng fèn fēi wú dìng chù zì wàng fā shēng shēng wàng wú yīn wú
同分，非無定處。自妄發生，生妄無因，無
kě xún jiū rǔ xù xiū xíng yù dé pú tí yào chú sān huò bú jìn
可尋究。汝勗修行，欲得菩提，要除三惑；不盡
sān huò zòng dé shéntōng jiē shì shì jiānyǒu wéigōng yòng xí qì bú
三惑，縱得神通，皆是世間有為功用，習氣不
miè luò yú mó dào suī yù chú wàng bèi jiā xū wěi rú lái shuō
滅，落於魔道，雖欲除妄，倍加虛偽，如來說
wéi kě āi lián zhě rǔ wàng zì zào fēi pú tí jiù zuò shì shuō zhě
為可哀憐者。汝妄自造，非菩提咎。作是說者，
míng wéi zhèng shuō ruò tā shuō zhě jí mó wáng shuō
名為正說；若他說者，即魔王說。”

jí shí rú lái jiāng bà fǎ zuò yú shī zǐ chuáng lǎn qī bǎo
即時，如來將罷法座，於師子牀，攬七寶
jǐ huí zǐ jīn shān zài lái píng yǐ pǔ gào dà zhòng jí ā nán yán
几，迴紫金山，再來凭倚，普告大眾及阿難言：

rǔ děng yǒu xué yuán jué shēng wén jīn rì huí xīn qù dà pú tí
“汝等有學、緣覺、聲聞，今日迴心趣大菩提
wú shàng miào jué wú jīn yǐ shuō zhēn xiū xíng fǎ rǔ yóu wèi shí xiū
無上妙覺，吾今已說真修行法。汝猶未識，修
shē mó tuō pí pó shè nà wēi xì mó shì mó jìng xiàn qián rǔ bù néng
奢摩他、毗婆舍那微細魔事，魔境現前，汝不能
shí xǐ xīn fēi zhèng luò yú xié jiàn huò rǔ yīn mó huò fù tiān mó
識，洗心非正，落於邪見。或汝陰魔，或復天魔，

huòzhuó guǐshén huòzāo chīmèi xīnzhōng bù míng rèn zé wéi zǐ
或著鬼神，或遭魑魅，心中不明，認賊為子。

yòu fù yú zhōng dé shǎowéi zú rú dì sì chán wú wén bǐ qiū wàng
又復於中得少為足，如第四禪無聞比丘，妄

yánzhèngshèng tiānbào yǐ bì shuāixiàngxiànqián bàng ā luó hànshēn
言證聖，天報已畢，衰相現前，謗阿羅漢身

zāohòuyǒu duò ā bí yù rǔ yīng dì tīng wú jīn wèi rǔ zǐ xì fēn
遭後有，墮阿鼻獄。汝應諦聽，吾今為汝子細分

bié ā nán qǐ lì bìng qí huì zhōng tóng yǒu xué zhě huān xǐ dǐng
別。”阿難起立，并其會中同有學者，歡喜頂

lǐ fú tīng cí huì
禮，伏聽慈誨。

fó gào ā nán jí zhū dà zhòng rǔ děng dāng zhī yǒu lòu shì
佛告阿難及諸大眾：“汝等當知，有漏世

jiè shí èr lèi shēng běn jué miào míng jué yuán xīn tǐ yǔ shí fāng fó
界十二類生，本覺妙明覺圓心體，與十方佛

wú èr wú bié yóu rǔ wàng xiǎng mí lǐ wéi jù chī ài fā shēng
無二無別。由汝妄想，迷理為咎，癡愛發生，

shēng fà biàn mí gù yǒu kōng xìng huà mí bù xī yǒu shì jiè shēng
生髮徧迷，故有空性。化迷不息，有世界生，

zé cǐ shí fāng wēi chén guó tǔ fēi wú lòu zhě jiē shì mí wán wàng xiǎng
則此十方微塵國土，非無漏者，皆是迷頑妄想

ān lì dāng zhī xū kōng shēng rǔ xīn nèi yóu rú piān yún diǎn tài qīng
安立。當知虛空生汝心內，猶如片雲點太清

lǐ kuàng zhū shì jiè zài xū kōng yé
裏，況諸世界在虛空耶？

rǔ děng yī rén fā zhēn guī yuán cǐ shí fāng kōng jiē xī xiāo
“汝等一人發真歸元，此十方空皆悉銷

yǔn yún hé kōng zhōng suǒ yǒu guó tǔ ér bú zhèn liè rǔ bèi xiū chán
殞，云何空中所有國土而不振裂？汝輩修禪，

shì sān mó dì shí fāng pú sà jí zhū wú lòu dà ā luó hàn xīn jīng tōng
飾三摩地，十方菩薩及諸無漏大阿羅漢，心精通

mǐn dāng chǔ zhàn rán yī qiè mó wáng jí yǔ guǐ shén zhū fán fū tiān
溜，當處湛然。一切魔王及與鬼神、諸凡夫天，

jiàn qí gōng diàn wú gù bēng liè dà dì zhèn chè shuǐ lù fēi téng wú
見其宮殿無故崩裂，大地振坼，水陸飛騰，無

bù jīng zhé fán fū hūn àn bù jué qiān é bǐ děng xián dé wǔ zhǒng
不驚懼。凡夫昏暗，不覺遷訛。彼等咸得五種

shéntōng wéichúlòu jìn liàn cǐ chénláo rú hé lìng rǔ cuī liè qí
神通，唯除漏盡，戀此塵勞，如何令汝摧裂其
chù shì gù guǐshén jí zhūtiānmó wǎngliǎngyāojīng yú sānmèi shí
處？是故鬼神及諸天魔、魍魎妖精，於三昧時，
qiānláinǎorǔ rán bǐ zhū mó suī yǒu dà nù bǐ chénláo nèi rǔ
僉來惱汝。然彼諸魔雖有大怒，彼塵勞內，汝
miàojuézhōng rú fēngchuīguāng rú dāoduànshuǐ liǎo bù xiāngchù
妙覺中，如風吹光，如刀斷水，了不相觸。
rǔ rú fèitāng bǐ rú jiānbīng nuǎn qì jiàn lín bú rì xiāoyǔn
汝如沸湯，彼如堅冰，煖氣漸鄰，不日銷殞，
tú shì shén lì dàn wéi qí kè chéng jiù pò luàn yóu rǔ xīn zhōng
徒恃神力，但為其客。成就破亂，由汝心中
wǔ yīn zhǔ rén zhǔ rén ruò mí kè dé qí biàn dāngchǔchán nà
五陰主人，主人若迷，客得其便。當處禪那，
jué wù wú huò zé bǐ mó shì wú nài rǔ hé yīn xiāo rù míng zé bǐ
覺悟無惑，則彼魔事無奈汝何！陰銷入明，則彼
qún xié xiánshòuyōu qì míngnéng pò àn jìn zì xiāoyǔn rú hé gǎn
羣邪咸受幽氣，明能破暗，近自銷殞，如何敢
liú rǎoluànchándìng ruò bù míng wù bèi yīn suǒ mí zé rǔ ā nán
留擾亂禪定？若不明悟，被陰所迷，則汝阿難
bì wéi mó zǐ chéng jiù mó rén rú mó dēngqié shū wéimiǎo liè
必為魔子，成就魔人。如摩登伽，殊為眇劣，
bǐ wéizhòu rǔ pò fó lǜ yí bā wàn xíng zhōng zhǐ huǐ yī jiè xīn
彼唯呪汝，破佛律儀，八萬行中祇毀一戒，心
qīngjìng gù shàngwèilún nì cǐ nǎi huī rǔ bǎojié quánshēn rú zǎi
清淨故，尚未淪溺。此乃隳汝寶覺全身，如宰
chén jiā hū féng jí mò wǎnzhuǎnlíng luò wú kě āi jiù
臣家，忽逢籍沒，宛轉零落，無可哀救。

ā nándāng zhī rǔ zuò dào chǎng xiāo luò zhū niàn qí niàn
“阿難當知，汝坐道場，銷落諸念，其念
ruò jìn zé zhū lí niàn yī qiè jīng míng dòng jìng bù yí yì wàng rú
若盡，則諸離念一切精明，動靜不移，憶忘如
yī dāng zhù cǐ chù rù sān mó tí rú míng mù rén chǔ dà yōu àn
一，當住此處入三摩提。如明目人處大幽暗，
jīng xìng miào jìng xīn wèi fā guāng cǐ zé míng wéi sè yīn qū yǔ ruò
精性妙淨，心未發光。此則名為色陰區宇。若
mù míng lǎng shí fāng dòng kāi wú fù yōu àn míng sè yīn jìn shì
目明朗，十方洞開，無復幽黯，名色陰盡，是

rén zé néngchāoyuè jié zhuó guān qí suǒyóu jiān gù wàngxiǎng yǐ wéi
人則能超越劫濁。觀其所由，堅固妄想以為
qí běn
其本。

ā nán dāng zài cǐ zhōngjīngyánmiàomíng sì dà bù zhī
“阿難，當在此中精研妙明，四大不織，
shǎoxuǎn zhī jiān shēnnéngchū ài cǐ míngjīng míng liú yì qiánjìng
少選之間，身能出礙。此名精明流溢前境，
sī dàn gōngyòng zàn dé rú shì fēi wéishèngzhèng bú zuòshèng xīn
斯但功用，暫得如是，非為聖證。不作聖心，
míngshànjìng jiè ruò zuòshèng jiě jí shòuqún xié
名善境界；若作聖解，即受羣邪。

ā nán fù yǐ cǐ xīn jīngyánmiàomíng qí shēn nèi chè
“阿難，復以此心精研妙明，其身內徹，
shì rén hū rán yú qí shēn nèi shí chūnáo huí shēnxiàngwǎnrán yì
是人忽然於其身內，拾出蟻蚘，身相宛然，亦
wú shāng huǐ cǐ míngjīng míng liú yì xíng tǐ sī dàn jīng xíng zàn dé
無傷毀。此名精明流溢形體，斯但精行，暫得
rú shì fēi wéishèngzhèng bú zuòshèng xīn míngshànjìng jiè ruò
如是，非為聖證。不作聖心，名善境界；若
zuòshèng jiě jí shòuqún xié
作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn nèi wài jīngyán qí shí hún pò yì zhì jīngshén
“又以此心內外精研，其時魂魄意志精神，
chú zhí shòushēn yú jiē shè rù hù wéi bīn zhǔ hū yú kōngzhōngwén
除執受身，餘皆涉入，互為賓主，忽於空中聞
shuō fǎ shēng huò wén shí fāngtóng fū mì yì cǐ míngjīng pò dì xiāng
說法聲，或聞十方同敷密義。此名精魄遞相
lí hé chéng jiù shànzhǒng zàn dé rú shì fēi wéishèngzhèng bú
離合，成就善種，暫得如是，非為聖證。不
zuòshèng xīn míngshànjìng jiè ruò zuòshèng jiě jí shòuqún xié
作聖心，名善境界；若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn chéng lù jiǎochè nèi guāng fā míng shí fāng
“又以此心澄露皎徹，內光發明，十方
biànzuò yán fú tán sè yī qiè zhǒng lèi huà wéi rú lái yú shí hū jiàn
徧作閻浮檀色，一切種類化為如來。于時忽見
pí lú zhē nà jù tiānguāng tái qiān fó wéi rào bǎi yì guó tǔ jí
毗盧遮那，踞天光臺，千佛圍繞，百億國土及

yǔ liánhuā jù shí chūxiàn cǐ míng xīn hún líng wù suǒ rǎn xīn guāng
與蓮華，俱時出現。此名心魂靈悟所染，心光
yán míng zhào zhū shì jiè zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú
研明，照諸世界，暫得如是，非為聖證。不
zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
作聖心，名善境界；若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn jīng yán miào míng guān chá bù tíng yì àn xiáng
“又以此心精研妙明，觀察不停，抑按降

fú zhì zhǐ chāo yuè yú shí hū rán shí fāng xū kōng chéng qī bǎo
伏，制止超越。於時忽然十方虛空，成七寶
sè huò bǎi bǎo sè tóng shí biàn mǎn bù xiāng liú ài qīng huáng
色，或百寶色，同時徧滿，不相留礙，青黃
chì bái gè gè chún xiàn cǐ míng yì àn gōng lì yú fèn zàn dé rú
赤白，各各純現。此名抑按功力逾分，暫得如
shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò
是，非為聖證。不作聖心，名善境界；若作
shèng jiě jí shòu qún xié
聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū chéng chè jīng guāng bú luàn hū yú yè
“又以此心研究澄澈，精光不亂，忽於夜

hé zài àn shì nèi jiàn zhǒng zhǒng wù bù shū bái zhòu ér àn shì wù
合，在暗室內見種種物，不殊白晝，而暗室物
yì bù chú miè cǐ míng xīn xì mì chéng qí jiàn suǒ shì dòng yōu
亦不除滅。此名心細，密澄其見，所視洞幽，
zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè
暫得如是，非為聖證。不作聖心，名善境界；
ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn yuán rù xū róng sì tǐ hū rán tóng yú cǎo mù
“又以此心圓入虛融，四體忽然同於草木，

huǒ shāo dāo zhuó céng wú suǒ jué yòu zé huǒ guāng bù néng shāo ruò
火燒刀斫，曾無所覺。又則火光不能燒熟，
zòng gē qí ròu yóu rú xiāo mù cǐ míng chén bìng pái sì dà xìng
縱割其肉，猶如削木。此名塵併，排四大性，
yī xiàng rù chún zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn
一向入純，暫得如是，非為聖證。不作聖心，
míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
名善境界；若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn chéng jiù qīngjìng jìng xīn gōng jí hū jiàn dà
“又以此心成就清淨，淨心功極，忽見大
dì shí fāngshān hé jiē chéng fó guó jù zú qī bǎo guāngmíng
地，十方山河，皆成佛國，具足七寶，光明
biàn mǎn yòu jiàn héngshā zhū fó rú lái biàn mǎn kōng jiè lóu diàn huá
徧滿。又見恒沙諸佛如來，徧滿空界，樓殿華
lí xià jiàn dì yù shàng guān tiān gōng dé wú zhàng ài cǐ míng
麗；下見地獄，上觀天宮，得無障礙。此名
xīn yàn níng xiǎng rì shēn xiǎng jiǔ huà chéng fēi wéi shèng zhèng
欣厭，凝想日深，想久化成，非為聖證。
bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
不作聖心，名善境界；若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū shēnyuǎn hū yú zhōng yè yáo jiàn yuǎn
“又以此心研究深遠，忽於中夜，遙見遠
fāng shì jǐng jiē xiàng qīn zú juànshǔ huò wén qí yǔ cǐ míng
方市井、街巷、親族、眷屬，或聞其語。此名
pò xīn bī jí fēi chū gù duō gé jiàn fēi wéi shèng zhèng bú zuò
迫心，逼極飛出，故多隔見，非為聖證。不作
shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
聖心，名善境界；若作聖解，即受羣邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū jīng jí jiànshàn zhī shí xíng tǐ biàn yí
“又以此心研究精極，見善知識形體變移，
shǎo xuǎn wú duān zhǒng zhǒng yān gǎi cǐ míng xié xīn hánshòu chī mèi
少選無端種種遷改。此名邪心，含受魑魅，
huò zāo tiān mó rù qí xīn fù wú duān shuō fǎ tōng dá miào yì fēi
或遭天魔入其心腹，無端說法，通達妙義，非
wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn mó shì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě
為聖證。不作聖心，魔事銷歇；若作聖解，
jí shòu qún xié
即受羣邪。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà xiàn jìng jiē shì sè yīn yòng
“阿難，如是十種禪那現境，皆是色陰用
xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòngshēng wán mí bú zì cǔn liáng féng
心交互，故現斯事。眾生頑迷，不自忖量，逢
cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng
此因緣，迷不自識，謂言登聖，大妄語成，
duò wú jiàn yù rǔ děng dāng yī rú lái miè hòu yú mò fǎ zhōng xuān
墮無間獄。汝等當依，如來滅後，於末法中宣

shì sī yì wú lìng tiān mó dé qí fāng biàn bǎo chí fù hù chéng wú
示斯義，無令天魔得其方便，保持覆護，成無
shàng dào
上道。

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí shē mó tuō zhōng
“阿難，彼善男子，修三摩提，奢摩他中，
sè yīn jìn zhě jiàn zhū fó xīn rú míng jìng zhōng xiǎn xiàn qí xiàng ruò
色陰盡者，見諸佛心，如明鏡中顯現其像。若
yǒu suǒ dé ér wèi néng yòng yóu rú yǎn rén shǒu zú wǎn rán jiàn wén
有所得而未能用，猶如魘人，手足宛然，見聞
bú huò xīn chù kè xié ér bù néng dòng cǐ zé míng wéi shòu yīn qū yǔ
不惑，心觸客邪而不能動，此則名為受陰區宇。
ruò yǎn jiù xiē qí xīn lí shēn fǎn guān qí miàn qù zhù zì yóu
若魘咎歇，其心離身，返觀其面，去住自由，
wú fù liú ài míng shòu yīn jìn shì rén zé néng chāo yuè jiàn zhuó guān
無復留礙，名受陰盡。是人則能超越見濁。觀
qí suǒ yóu xū míng wàng xiǎng yǐ wéi qí běn
其所由，虛明妄想以為其本。

ā nán bǐ shàn nán zǐ dāng zài cǐ zhōng dé dà guāng yào
“阿難，彼善男子，當在此中得大光耀，
qí xīn fā míng nèi yì guò fèn hū yú qí chù fā wú qióng bēi rú
其心發明，內抑過分，忽於其處發無窮悲，如
shì nǎi zhì guān jiàn wén méng yóu rú chì zǐ xīn shēng lián mǐn bù jué liú
是乃至觀見蚊蟲猶如赤子，心生憐愍，不覺流
lèi cǐ míng gōng yòng yì cuī guò yuè wù zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng
淚。此名功用抑摧過越，悟則無咎，非為聖證，
jué liǎo bù mí jiǔ zì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě zé yǒu bēi mó rù
覺了不迷，久自銷歇。若作聖解，則有悲魔入
qí xīn fǔ jiàn rén zé bēi tí qì wú xiàn shī yú zhèng shòu dāng
其心腑，見人則悲，啼泣無限，失於正受，當
cóng lún zhù
從淪墜。

ā nán yòu bǐ dìng zhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
“阿難，又彼定中諸善男子，見色陰銷，
shòu yīn míng bái shèng xiàng xiàn qián gǎn jī guò fèn hū yú qí zhōng
受陰明白，勝相現前，感激過分，忽於其中
shēng wú xiàn yǒng qí xīn měng lì zhì qí zhū fó wèi sān sēng qí yī
生無限勇，其心猛利，志齊諸佛，謂三僧祇一

niànnéngyuè cǐ míngōngyòng língshuàiguòyuè wù zé wú jiù fēi
念能越。此名功用陵率過越，悟則無咎，非
wéishèngzhèng jué liǎo bù mí jiǔ zì xiāo xiē ruò zuòshèng jiě
為聖證，覺了不迷，久自銷歇。若作聖解，
zé yǒukuángmó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé kuā wǒ màn wú bǐ qí
則有狂魔入其心腑，見人則誇，我慢無比，其
xīn nǎi zhì shàng bú jiàn fó xià bú jiàn rén shī yú zhèngshòu dāng
心乃至上不見佛，下不見人，失於正受，當
cóng lún zhuì
從淪墜。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明
bái qián wú xīn zhèng guī shī gù jū zhì lì shuāiwēi rù zhōng
白，前無新證，歸失故居，智力衰微，入中
huī dì jiǒng wú suǒ jiàn xīn zhōng hū rán shēng dà kū kě yú yī qiè
隳地，迥無所見，心中忽然生大枯渴，於一切
shí chén yì bú sàn jiāng cǐ yǐ wéi qín jīng jìn xiàng cǐ míng xiū xīn wú
時沈憶不散，將此以為勤精進相。此名修心無
huì zì shī wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuòshèng jiě zé
慧自失，悟則無咎，非為聖證。若作聖解，則
yǒu yì mó rù qí xīn fǔ dàn xī cuō xīn xuán zài yī chù shī yú zhèng
有憶魔入其心腑，旦夕撮心，懸在一處，失於正
shòu dāngcóng lún zhuì
受，當從淪墜。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明
bái huì lì guòdìng shī yú měng lì yǐ zhūshèngxìng huái yú xīn zhōng
白，慧力過定，失於猛利，以諸勝性懷於心中，
zì xīn yǐ yí shì lú shè nà dé shǎowéi zú cǐ míngyòng xīn wáng shī
自心已疑是盧舍那，得少為足。此名用心亡失
héngshěn nì yú zhī jiàn wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò
恒審，溺於知見，悟則無咎，非為聖證。若
zuòshèng jiě zé yǒu xià liè yì zhī zú mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zì yán
作聖解，則有下劣易知足魔入其心腑，見人自言：
wǒ dé wú shàng dì yī yì dì shī yú zhèngshòu dāngcóng lún
‘我得無上第一義諦。’失於正受，當從淪
zhuì
墜。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明

bái xīn zhèngwèihuò gù xīn yǐ wáng lì lǎn èr jì zì shēngjiān
白，新證未獲，故心已亡，歷覽二際，自生艱

xiǎn yú xīn hū ránshēng wú jìn yōu rú zuò tiě chuáng rú yǐn dú
險，於心忽然生無盡憂，如坐鐵牀，如飲毒

yào xīn bú yù huó cháng qiú yú rén lìng hài qí mìng zǎo qǔ jiě tuō
藥，心不欲活，常求於人令害其命，早取解脫。

cǐ míng xiū xíng shī yú fāngbiàn wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng
此名修行失於方便，悟則無咎，非為聖證。

ruò zuòshèng jiě zé yǒu yī fēn chángyōuchóu mó rù qí xīn fǔ shǒu
若作聖解，則有一分常憂愁魔入其心腑，手

zhí dāojiàn zì gē qí ròu xīn qí shěshòu huòchángyōuchóu zǒu
執刀劍，自割其肉，欣其捨壽，或常憂愁，走

rù shān lín bú nài jiàn rén shī yú zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
入山林，不耐見人，失於正受，當從淪墜。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明

bái chǔqīngjìngzhōng xīn ān wēnhòu hū rán zì yǒu wú xiàn xǐ shēng
白，處清淨中，心安隱後，忽然自有無限喜生，

xīn zhōnghuānyuè bù néng zì zhǐ cǐ míngqīng ān wú huì zì jìn wù
心中歡悅，不能自止。此名輕安無慧自禁，悟

zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuòshèng jiě zé yǒu yī fēn hào
則無咎，非為聖證。若作聖解，則有一分好

xǐ lè mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé xiào yú qú lù páng zì gē zì wǔ
喜樂魔入其心腑，見人則笑，於衢路傍自歌自舞，

zì wèi yǐ dé wú ài jiě tuō shī yú zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
自謂已得無礙解脫，失於正受，當從淪墜。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明

bái zì wèi yǐ zú hū yǒu wú duān dà wǒ màn qǐ rú shì nǎi zhì
白，自謂已足，忽有無端大我慢起，如是乃至

màn yǔ guò màn jí màn guò màn huò zēngshàngmàn huò bēi liè màn
慢與過慢，及慢過慢，或增上慢，或卑劣慢，

yī shí jù fā xīn zhōngshàngqīng shí fāng rú lái hé kuàng xià wèishēng
一時俱發，心中尚輕十方如來，何況下位聲

wén yuán jué cǐ míngjiànshèng wú huì zì jiù wù zé wú jiù fēi
聞、緣覺？此名見勝無慧自救，悟則無咎，非

wéishèngzhèng ruò zuòshèng jiě zé yǒu yī fēn dà wǒ màn mó rù qí
為聖證。若作聖解，則有一分大我慢魔入其
xīn fǔ bù lǐ tǎ miào cuī huǐ jīng xiàng wèi tán yuè yán cǐ
心腑，不禮塔廟，摧毀經像，謂檀越言：‘此
shì jīn tóng huò shì tǔ mù jīng shì shù yè huò shì dié huā ròu shēn
是金銅，或是土木。經是樹葉，或是鬣華。肉身
zhēn cháng bú zì gōng jìng què chóng tǔ mù shí wéi diān dǎo
真常，不自恭敬，却崇土木，實為顛倒。’

qí shēn xìn zhě cóng qí huǐ suì mái qì dì zhōng yí wù zhòng shēng
其深信者，從其毀碎，埋棄地中。疑誤眾生，
rù wú jiàn yù shī yú zhèng shòu dāng cóng lún zhuì
入無間獄，失於正受，當從淪墜。

yòu bǐ dìng zhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明

bái yú jīng míng zhōng yuán wù jīng lǐ dé dà suí shùn qí xīn hū
白，於精明中，圓悟精理，得大隨順，其心忽
shēng wú liáng qīng ān yǐ yán chéng shèng dé dà zì zài cǐ míng yīn
生無量輕安，已言成聖，得大自在。此名因

huì huò zhū qīng qīng wù zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng ruò zuò shèng
慧獲諸輕清，悟則無咎，非為聖證。若作聖

jiě zé yǒu yī fēn hào qīng qīng mó rù qí xīn fǔ zì wèi mǎn zú gèng
解，則有一分好輕清魔入其心腑，自謂滿足，更

bù qiú jìn cǐ děng duō zuò wú wén bǐ qiū yí wù zhòng shēng duò
不求進。此等多作無聞比丘，疑誤眾生，墮

ā bí yù shī yú zhèng shòu dāng cóng lún zhuì
阿鼻獄，失於正受，當從淪墜。

yòu bǐ dìng zhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明

bái yú míng wù zhōng dé xū míng xìng qí zhōng hū rán guī xiàng yǒng
白，於明悟中，得虛明性，其中忽然歸向永

miè bō wú yīn guǒ yī xiàng rù kōng kōng xīn xiàn qián nǎi zhì xīn
滅，撥無因果，一向入空，空心現前，乃至心

shēng zhǎng duàn miè jiě wù zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng ruò zuò
生長斷滅解。悟則無咎，非為聖證。若作

shèng jiě zé yǒu kōng mó rù qí xīn fǔ nǎi bàng chí jiè míng wéi xiǎo
聖解，則有空魔入其心腑，乃謗持戒名為小

shèng pú sà wù kōng yǒu hé chí fàn qí rén cháng yú xìn xīn tán yuè
乘，菩薩悟空，有何持犯？其人常於信心檀越，

yǐn jiǔ dàn ròu guǎng xíng yín huì yīn mó lì gù shè qí qián rén bù
飲酒噉肉，廣行婬穢，因魔力故，攝其前人不
shēng yí bàng guǐ xīn jiǔ rù huò shí shǐ niào yǔ jiǔ ròu děng yī zhǒng
生疑謗。鬼心久入，或食屎尿與酒肉等。一種
jù kōng pò fó lǜ yí wù rù rén zuì shī yú zhèng shòu dāng cóng
俱空，破佛律儀，誤入人罪，失於正受，當從
lún zhuì
淪墜。

yòu bǐ dìng zhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中諸善男子，見色陰銷，受陰明
bái wèi qí xū míng shēn rù xīn gǔ qí xīn hū yǒu wú xiàn ài shēng
白，味其虛明，深入心骨，其心忽有無限愛生，
ài jí fā kuáng biàn wéi tān yù cǐ míng dìng jìng ān shùn rù xīn wú
愛極發狂，便為貪欲。此名定境安順入心，無
huì zì chí wù rù zhū yù wù zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng ruò
慧自持，誤入諸欲，悟則無咎，非為聖證。若
zuò shèng jiě zé yǒu yù mó rù qí xīn fǔ yī xiàng shuō yù wéi pú tí
作聖解，則有欲魔入其心腑，一向說欲為菩提
dào huà zhū bái yī píng děng xíng yù qí xíng yīn zhě míng chí fǎ zǐ
道，化諸白衣平等行欲，其行婬者，名持法子。
shén guǐ lì gù yú mò shì zhōng shè qí fán yú qí shù zhì bǎi rú
神鬼力故，於末世中攝其凡愚，其數至百，如
shì nǎi zhì yī bǎi èr bǎi huò wǔ liù bǎi duō mǎn qiān wàn
是乃至一百、二百，或五、六百，多滿千萬。
mó xīn shēng yàn lí qí shēn tǐ wēi dé jì wú xiàn yú wáng nàn
魔心生厭，離其身體，威德既無，陷於王難。
yí wù zhòng shēng rù wú jiàn yù shī yú zhèng shòu dāng cóng lún
疑誤眾生，入無間獄，失於正受，當從淪
zhuì
墜。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà xiàn jìng jiē shì shòu yīn yòng
“阿難，如是十種禪那現境，皆是受陰用
xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòng shēng wán mí bú zì cǔn liáng féng
心交互，故現斯事。眾生頑迷，不自忖量，逢
cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng
此因緣，迷不自識，謂言登聖，大妄語成，
duò wú jiàn yù rǔ děng yì dāng jiāng rú lái yǔ yú wǒ miè hòu chuán
墮無間獄。汝等亦當將如來語，於我滅後，傳

shì mò fǎ biàn lìng zhòng shēng kāi wù sī yì wú lìng tiān mó dé qí fāng
示末法，徧令眾生開悟斯義，無令天魔得其方
biàn bǎo chí fù hù chéng wú shàng dào
便，保持覆護，成無上道。

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí shòu yīn jìn zhě suī
“阿難，彼善男子修三摩提，受陰盡者，雖
wèi lòu jìn xīn lí qí xíng rú niǎo chū lóng yǐ néng chéng jiù cóng
未漏盡，心離其形，如鳥出籠，已能成就從
shì fán shēn shàng lì pú sà liù shí shèng wèi dé yì shēng shēn suí
是凡身，上歷菩薩六十聖位，得意生身，隨
wǎng wú ài pì rú yǒu rén shú mèi yì yán shì rén suī zé wú bié suǒ zhī
往無礙。譬如有人熟寐寢言，是人雖則無別所知，
qí yán yǐ chéng yīn yùn lún cì lìng bú mèi zhě xián wù qí yǔ cǐ zé
其言已成音韻倫次，令不寐者咸悟其語，此則
míng wéi xiǎng yīn qū yǔ ruò dòng niàn jìn fú xiǎng xiāo chú yú jué
名為想陰區宇。若動念盡，浮想消除，於覺
míng xīn rú qù chén gù yī lún shēng sǐ shǒu wěi yuán zhào míng xiǎng
明心，如去塵垢，一倫生死首尾圓照，名想
yīn jìn shì rén zé néng chāo fán nǎo zhuó guān qí suǒ yóu róng tōng
陰盡，是人則能超煩惱濁。觀其所由，融通
wàng xiǎng yǐ wéi qí běn
妄想以為其本。

ā nán bǐ shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù
“阿難，彼善男子受陰虛妙，不遭邪慮，
yuán dìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài yuán míng ruì qí jīng sī
圓定發明，三摩地中，心愛圓明，銳其精思，
fān qiú shàn qiǎo ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén
貪求善巧。爾時，天魔候得其便，飛精附人，
kǒu shuō jīng fǎ qí rén bù jué shì qí mó zhuó zì yán wèi dé wú shàng
口說經法。其人不覺是其魔著，自言謂得無上
niè pán lái bǐ qiú qiǎo shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ qí xíng sī
涅槃，來彼求巧善男子處，敷座說法。其形斯
xū huò zuò bǐ qiū lìng bǐ rén jiàn huò wéi dì shì huò wéi fù nǚ
須，或作比丘，令彼人見，或為帝釋，或為婦女，
huò bǐ qiū ní huò qǐn àn shì shēn yǒu guāng míng shì rén yú mí huò
或比丘尼，或寢暗室身有光明。是人愚迷，惑
wéi pú sà xìn qí jiào huà yáo dòng qí xīn pò fó lǜ yí qián
為菩薩，信其教化，搖蕩其心，破佛律儀，潛

xíngtān yù kǒuzhōnghàoyán zāi xiángbiàn yì huòyán rú lái mǒuchùchū
行貪欲。口中好言災祥變異，或言如來某處出
shì huòyán jié huǒ huòshuōdāobīng kǒng bù yú rén lìng qí jiā
世，或言劫火，或說刀兵，恐怖於人，令其家
zī wú gù hàosàn cǐ míngguài guǐ niánlǎo chéngmó nǎoluàn shì rén
資無故耗散。此名怪鬼，年老成魔，惱亂是人，
yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiànwángnàn
厭足心生，去彼人體，弟子與師，俱陷王難。
rǔ dāngxiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
汝當先覺，不入輪迴；迷惑不知，墮無間獄。

ā nán yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù
“阿難，又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài yóudàng fēi qí jīng sī
圓定發明，三摩地中，心愛遊蕩，飛其精思，
tān qiú jīng lì ěr shí tiānmó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu
貪求經歷。爾時，天魔候得其便，飛精附人，口
shuō jīng fǎ qí rén yì bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè
說經法。其人亦不覺知魔著，亦言自得無上涅槃，
pán lái bǐ qiú yóushànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ zì xíng wú biàn
槃，來彼求遊善男子處，敷座說法。自形無變，
qí tīng fǎ zhě hū zì jiànshēnzuòbǎoliánhuā quán tǐ huàchéng zǐ jīn
其聽法者，忽自見身坐寶蓮華，全體化成紫金
guāng jù yī zhòngtīng rén gè gè rú shì dé wèicéngyǒu shì rén
光聚，一眾聽人，各各如是，得未曾有。是人

yú mí huòwéi pú sà yín yì qí xīn pò fó lǜ yí qiánxíngtān
愚迷，惑為菩薩，婬逸其心，破佛律儀，潛行貪
yù kǒuzhōnghàoyán zhū fó yīng shì mǒuchùmǒurén dāng shì
欲。口中好言：‘諸佛應世，某處某人，當是

mǒu fó huàshēn lái cǐ mǒurén jí shì mǒu pú sà děng lái huà rén
某佛化身來此，某人即是某菩薩等，來化人
jiān qí rén jiàn gù xīn shēngqīng kě xié jiàn mì xìng zhǒng zhì
間。’其人見故，心生傾渴，邪見密興，種智

xiāomiè cǐ míng bá guǐ niánlǎo chéngmó nǎoluàn shì rén yàn zú
銷滅。此名魅鬼，年老成魔，惱亂是人，厭足
xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiànwángnàn rǔ dāng
心生，去彼人體，弟子與師，俱陷王難。汝當

xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
先覺，不入輪迴；迷惑不知，墮無間獄。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuándìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài miánmǐn chéng qí jīng sī tān qiú
明。三摩地中，心愛綿溜，澄其精思，貪求
qì hé ěr shí tiānmóhòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng
契合。爾時，天魔候得其便，飛精附人，口說經
fǎ qí rén shí bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人實不覺知魔著，亦言自得無上涅槃，
lái bǐ qiú hé shànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ qí xíng jí bǐ tīng fǎ zhī
來彼求合善男子處，敷座說法。其形及彼聽法之
rén wài wú qiānbiàn lìng qí tīngzhě wèiwén fǎ qián xīn zì kāi
人，外無遷變，令其聽者，未聞法前，心自開
wù niànniàn yí yì huò dé sù mìng huò yǒu tā xīn huò jiàn dì yù
悟，念念移易，或得宿命，或有他心，或見地獄，
huò zhī rén jiānhǎo è zhū shì huò kǒushuō jì huò zì sòng jīng gè gè
或知人間好惡諸事，或口說偈，或自誦經，各各
huān yú dé wèicéng yǒu shì rén yú mí huò wéi pú sà mián ài
歡娛，得未曾有。是人愚迷，惑為菩薩，綿愛
qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng tān yù kǒu zhōng hào yán fó
其心，破佛律儀，潛行貪欲。口中好言：‘佛
yǒu dà xiǎo mǒu fó xiān fó mǒu fó hòu fó qí zhōng yì yǒu zhēn fó
有大小，某佛先佛，某佛後佛，其中亦有真佛
jiǎ fó nán fó nǚ fó pú sà yì rán qí rén jiàn gù xǐ dí
假佛，男佛女佛，菩薩亦然。’其人見故，洗滌
běn xīn yì rù xié wù cǐ míng mèi guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn
本心，易入邪悟。此名魅鬼，年老成魔，惱亂
shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng
是人，厭足心生，去彼人體，弟子與師，俱陷王
nàn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
難。汝當先覺，不入輪迴，迷惑不知，墮無間獄。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuándìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài gēnběn qiónglǎn wù huà xìng zhī zhōng
明。三摩地中，心愛根本，窮覽物化性之終
shǐ jīngshuǎng qí xīn tān qiú biàn xī ěr shí tiānmóhòu dé qí
始，精爽其心，貪求辨析。爾時，天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng fǎ qí rén xiān bù jué zhī mó zhuó
便，飛精附人，口說經法。其人先不覺知魔著，

yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú yuán shàn nán zǐ chù fū zuò
亦言自得無上涅槃，來彼求元善男子處，敷座
shuō fǎ shēnyǒu wēishén cuī fú qiú zhě lìng qí zuò xià suī wèi wén
說法。身有威神，摧伏求者，令其座下雖未聞
fǎ zì rán xīn fú shì zhū rén děng jiāng fó niè pán pú tí fǎ
法，自然心伏。是諸人等，將佛涅槃、菩提法
shēn jí shì xiàn qián wǒ ròu shēn shàng fù fù zǐ zǐ dì dài xiāng shēng
身即是現前我肉身上；父父子子遞代相生，
jí shì fǎ shēn cháng zhù bù jué dōu zhǐ xiàn zài jí wéi fó guó wú bié
即是法身常住不絕；都指現在即為佛國，無別
jìng jū jí jīn sè xiàng qí rén xìn shòu wáng shī xiān xīn shēn mìng
淨居及金色相。其人信受，亡失先心，身命
guī yī dé wèi céng yǒu shì děng yú mí huò wéi pú sà tuī jiū
歸依，得未曾有。是等愚迷，惑為菩薩，推究
qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng tān yù kǒu zhōng hào yán yǎn
其心，破佛律儀，潛行貪欲。口中好言：‘眼、
ěr bí shé jiē wéi jìng tǔ nán nǚ èr gēn jí shì pú tí niè pán zhēn
耳、鼻、舌皆為淨土；男女二根即是菩提涅槃真
chù bǐ wú zhī zhě xìn shì huì yán cǐ míng gǔ dú yǎn shèng è
處。’彼無知者，信是穢言。此名蠱毒魔勝惡
guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén
鬼，年老成魔，惱亂是人，厭足心生，去彼人
tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué bú rù lún
體，弟子與師，俱陷王難。汝當先覺，不入輪
huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
迴；迷惑不知，墮無間獄。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài xuán yìng zhōu liú jīng yán tān qiú míng
明。三摩地中，心愛懸應，周流精研，貪求冥
gǎn ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ
感。爾時，天魔候得其便，飛精附人，口說經法。
qí rén yuán bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
其人元不覺知魔著，亦言自得無上涅槃，來彼
qiú yìng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ néng lìng tīng zhòng zhàn jiàn qí
求應善男子處，敷座說法。能令聽眾，暫見其
shēn rú bǎi qiān suì xīn shēng ài rǎn bù néng shě lí shēn wéi nú pū
身如百千歲，心生愛染，不能捨離，身為奴僕

sì shì gòngyǎng bù jué pí láo gè gè lìng qí zuò xià rén xīn zhī shì
四事供養，不覺疲勞。各各令其座下人心知是

xiān shī běnshàn zhī shí biéshēng fǎ ài nián rú jiāo qī dé wèi
先師、本善知識，別生法愛，黏如膠漆，得未

céngyǒu shì rén yú mí huòwéi pú sà qīn jìn qí xīn pò fó lǜ
曾有。是人愚迷，惑為菩薩，親近其心，破佛律

yí qiánxíngtān yù kǒuzhōnghàoyán wǒ yú qián shì yú mǒushēng
儀，潛行貪欲。口中好言：‘我於前世於某生

zhōng xiān dù mǒurén dāng shí shì wǒ qī qièxiōng dì jīn lái xiāng
中，先度某人，當時是我妻妾兄弟，今來相

dù yǔ rǔ xiāng suí guī mǒu shì jiè gòngyǎngmǒu fó huòyán
度，與汝相隨，歸某世界，供養某佛。’或言：

bié yǒu dà guāng míngtiān fó yú zhōngzhù yī qiè rú lái suǒ xiū jū
‘別有大光明天，佛於中住，一切如來所休居

dì bǐ wú zhī zhě xìn shì xū kuáng yí shī běn xīn cǐ míng
地。’彼無知者，信是虛誑，遺失本心。此名

lì guǐ niánlǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ
厲鬼，年老成魔，惱亂是人，厭足心生，去彼

rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiànwángnàn rǔ dāngxiānjué bú rù
人體，弟子與師，俱陷王難。汝當先覺，不入

lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
輪迴；迷惑不知，墮無間獄。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuándìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發

míng sān mó dì zhōng xīn ài shēn rù kè jǐ xīn qín yào chǔ yīn
明。三摩地中，心愛深入，尅己辛勤，樂處陰

jì tān qiú jìng mì ěr shí tiānmó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén
寂，貪求靜謐。爾時，天魔候得其便，飛精附人，

kǒushuō jīng fǎ qí rén běn bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng
口說經法。其人本不覺知魔著，亦言自得無上

niè pán lái bǐ qiú yīn shànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ lìng qí tīng rén
涅槃，來彼求陰善男子處，敷座說法。令其聽人，

gè zhī běn yè huò yú qí chù yǔ yī rén yán rǔ jīn wèi sǐ yǐ
各知本業，或於其處語一人言：‘汝今未死，已

zuò chùshēng chì shǐ yī rén yú hòu tà wěi dùn lìng qí rén qǐ
作畜生。’勅使一人，於後蹋尾，頓令其人，起

bù néng dé yú shì yī zhòng qīng xīn qīn fú yǒu rén qǐ xīn yǐ
不能得，於是一眾，傾心欽伏。有人起心，已

zhī qí zhào fó lǜ yí wài chóng jiā jīng kǔ fěi bàng bǐ qiū mà
知其肇；佛律儀外，重加精苦；誹謗比丘，罵
lì tú zhòng jié lù rén shì bú bì jī xián kǒuzhōnghàoyán
詈徒眾；訐露人事，不避譏嫌。口中好言：
wèiránhuò fú jí zhì qí shí háo fà wú shī cǐ dà lì guǐ
‘未然禍福，及至其時，毫髮無失。’此大力鬼，
niánlǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ
年老成魔，惱亂是人，厭足心生，去彼人體，
dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nǎn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí
弟子與師，俱陷王難。汝當先覺，不入輪迴；
mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
迷惑不知，墮無間獄。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuándìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài zhī jiàn qín kǔ yánxún tān qiú sù
明。三摩地中，心愛知見，勤苦研尋，貪求宿
mìng ěr shí tiānmó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng
命。爾時，天魔候得其便，飛精附人，口說經
fǎ qí rén shū bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人殊不覺知魔著，亦言自得無上涅槃，
lái bǐ qiú zhī shànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ shì rén wú duān yú shuō
來彼求知善男子處，敷座說法。是人無端於說
fǎ chù dé dà bǎozhū qí mó huò shí huà wéi chù shēng kǒuxián qí
法處，得大寶珠。其魔或時化為畜生，口銜其
zhū jí zá zhēnbǎo jiǎn cè fú dú zhū qí yì wù xiānshòu bǐ
珠，及雜珍寶，簡冊符牘，諸奇異物，先授彼
rén hòuzhuó qí tǐ huòyòu tīng rén cáng yú dì xià yǒumíng yuè zhū
人，後著其體。或誘聽人，藏於地下有明月珠，
zhào yào qí chù shì zhū tīng zhě dé wèi céng yǒu duō shí yào cǎo
照耀其處。是諸聽者，得未曾有。多食藥草，
bù cān jiā zhuàn huò shí rì cān yī má yī mài qí xíng féi chōng mó
不餐嘉饌，或時日餐一麻一麥，其形肥充，魔
lì chí gù fěi bàng bǐ qiū mà lì tú zhòng bú bì jī xián kǒu
力持故。誹謗比丘，罵詈徒眾，不避譏嫌。口
zhōnghàoyán tā fāng bǎozàng shí fāng shèng xián qián nì zhī chù
中好言：‘他方寶藏，十方聖賢潛匿之處。
suí qí hòuzhě wǎngwǎng jiàn yǒu qí yì zhī rén cǐ míng shān lín
隨其後者，往往見有奇異之人。’此名山林、

tǔ dì chéng huáng chuānyuè guǐ shén nián lǎo chéng mó huò yǒu
土地、城隍、川嶽鬼神，年老成魔，或有
xuān yín pò fó jiè lǜ yǔ chéng shì zhě qián xíng wǔ yù huò yǒu jīng
宣淫，破佛戒律，與承事者潛行五欲，或有精
jìn chún shí cǎo mù wú dìng xíng shì nǎo luàn shì rén yàn zú xīn
進，純食草木，無定行事，惱亂是人，厭足心
shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nǎn rǔ dāng xiān
生，去彼人體，弟子與師，多陷王難。汝當先
jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
覺，不入輪迴；迷惑不知，墮無間獄。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài shéntōng zhǒng zhǒng biàn huà yán jiū
明。三摩地中，心愛神通，種種變化，研究
huà yuán tān qǔ shén lì ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng
化元，貪取神力。爾時，天魔候得其便，飛精
fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén chéng bù jué zhī mó zhuó yì yán zì
附人，口說經法。其人誠不覺知魔著，亦言自
dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú tōng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ
得無上涅槃，來彼求通善男子處，敷座說法。
shì rén huò fù shǒu zhí huǒ guāng shǒu cuō qí guāng fēn yú suǒ tīng sì
是人或復手執火光，手撮其光，分於所聽四
zhòng tóu shàng shì zhū tīng rén dǐng shàng huǒ guāng jiē cháng shù chǐ
眾頭上。是諸聽人，頂上火光，皆長數尺，
yì wú rè xìng céng bù fén shāo huò shuǐ shàng xíng rú lǚ píng dì
亦無熱性，曾不焚燒。或水上行，如履平地；
huò yú kōng zhōng ān zuò bú dòng huò rù píng nèi huò chǔnáng zhōng
或於空中，安坐不動；或入餅內，或處囊中，
yuè yǒu tòu yuán céng wú zhàng ài wéi yú dāo bīng bù dé zì zài zì
越牖透垣，曾無障礙，唯於刀兵不得自在。自
yán shì fó shēn zhuó bái yī shòu bǐ qiū lǐ fēi bàng chán lǜ mà lì
言是佛，身著白衣受比丘禮。誹謗禪律，罵詈
tú zhòng jié lù rén shì bú bì jī xián kǒu zhōng cháng shuō shéntōng
徒眾，訐露人事，不避譏嫌。口中常說神通
zì zài huò fù lìng rén páng jiàn fó tǔ guǐ lì huò rén fēi yǒu zhēn
自在，或復令人傍見佛土；鬼力惑人，非有真
shí zàn tàn xíng yín bù huǐ cū xíng jiāng zhū wěi xiè yǐ wéi chuán fǎ
實。讚歎行淫，不毀麤行，將諸猥媿以為傳法。

cǐ míngtiān dì dà lì shānjīng hǎijīng fēngjīng hé jīng tǔ jīng
此名天地大力山精、海精、風精、河精、土精，
yī qiè cǎomù jī jié jīngmèi huò fù lóngmèi huòshòuzhōngxiān zài
一切草木積劫精魅，或復龍魅，或壽終仙，再
huówéimèi huòxiān qī zhōng jì niányīng sǐ qí xíng bú huà tā
活為魅，或仙期終，計年應死，其形不化，他
guàisuǒ fù niánlǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng
怪所附，年老成魔，惱亂是人，厭足心生，
qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī duōxiànwángnàn rǔ dāngxiānjué
去彼人體，弟子與師，多陷王難。汝當先覺，
bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
不入輪迴；迷惑不知，墮無間獄。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuándìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài rù miè yán jiū huàxìng tān qiú shēn
明。三摩地中，心愛入滅，研究化性，貪求深
kōng ěr shí tiānmó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng
空。爾時，天魔候得其便，飛精附人，口說經
fǎ qí rénzhōng bù jué zhī mózhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人終不覺知魔著，亦言自得無上涅槃，
lái bǐ qiú kōngshànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ yú dà zhòng nèi qí
來彼求空善男子處，敷座說法。於大眾內，其
xíng hū kōng zhòng wú suǒ jiàn huáncóng xū kōng tū rán ér chū cún
形忽空，眾無所見，還從虛空突然而出，存
mò zì zài huòxiàn qí shēndòng rú liú lí huòchuíshǒu zú zuòzhāntán
沒自在；或現其身洞如瑠璃；或垂手足作旃檀
qì huò dà xiǎobiàn rú hòu shí mì fěi huǐ jiè lǜ qīngjiànchū jiā
氣；或大小便如厚石蜜。誹毀戒律，輕賤出家，
kǒuzhōngchángshuō wú yīn wú guǒ yī sǐ yǒngmiè wú fù hòushēn jí
口中常說無因無果，一死永滅，無復後身及
zhū fánshèng suī dé kōng jì qiánxíngtān yù shòu qí yù zhě yì
諸凡聖。雖得空寂，潛行貪欲，受其欲者，亦
dé kōng xīn bō wú yīn guǒ cǐ míng rì yuè bó shí jīng qì jīn yù zhī
得空心，撥無因果。此名日月薄蝕精氣、金玉芝
cǎo lín fèng guī hè jīngqiānwànnián bù sǐ wéi líng chūshēngguó tǔ
草、麟鳳龜鶴，經千萬年不死為靈，出生國土，
niánlǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ
年老成魔，惱亂是人，厭足心生，去彼人體，

dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nán rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí
弟子與師多陷王難。汝當先覺，不入輪迴；迷
huò bù zhī duò wú jiàn yù
惑不知，墮無間獄。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受陰虛妙，不遭邪慮，圓定發
míng sān mó dì zhōng xīn ài cháng shòu xīn kǔ yán jī tān qiú
明。三摩地中，心愛長壽，辛苦研幾，貪求
yǒng suì qì fēn duàn shēng dùn xī biàn yì xì xiāng cháng zhù ěr shí
永歲，棄分段生，頓希變易細相常住。爾時，
tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén jìng bù
天魔候得其便，飛精附人，口說經法。其人竟不
jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú shēng shàn
覺知魔著，亦言自得無上涅槃，來彼求生善
nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ hào yán tā fāng wǎng huán wú zhì huò jīng
男子處，敷座說法。好言他方往還無滯，或經
wàn lǐ shùn xī zài lái jīe yú bǐ fāng qǔ dé qí wù huò yú yī chù
萬里，瞬息再來，皆於彼方取得其物。或於一處
zài yī zhái zhōng shù bù zhī jiān lìng qí cóng dōng zhì xī bì shì
在一宅中，數步之間，令其從東詣至西壁，是
rén jí xíng lěi nián bú dào yīn cǐ xīn xìn yí fó xiàn qián kǒu zhōng
人急行，累年不到，因此心信，疑佛現前。口中
cháng shuō shí fāng zhòng shēng jiē shì wú zǐ wǒ shēng zhū fó
常說：‘十方眾生皆是吾子，我生諸佛，
wǒ chū shì jiè wǒ shì yuán fó chū shì zì rán bù yīn xiū dé
我出世界，我是元佛，出世自然，不因修得。’
cǐ míng zhù shì zì zài tiān mó shǐ qí juàn shǔ rú zhē wén chá jí sì
此名住世自在天魔，使其眷屬，如遮文茶，及四
tiān wáng pí shè tóng zǐ wèi fā xīn zhě lì qí xū míng shí bǐ jīng qì
天王毗舍童子未發心者，利其虛明，食彼精氣。
huò bù yīn shī qí xiū xíng rén qīn zì guān jiàn chēng zhí jīn gāng yǔ rǔ
或不因師，其修行人親自觀見，稱執金剛與汝
cháng mìng xiàn měi nǚ shēn shèng xíng tān yù wèi yú nián suì gān
長命，現美女身，盛行貪欲，未逾年歲，肝
nǎo kū jié kǒu jiān dú yán tīng ruò yāo mèi qián rén wèi xiáng duō
腦枯竭。口兼獨言，聽若妖魅。前人未詳，多
xiàn wáng nán wèi jí yù xíng xiān yǐ gān sǐ nǎo luàn bǐ rén yǐ
陷王難，未及遇刑，先已乾死，惱亂彼人，以

zhì cú yǎn rǔ dāngxiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú
至殂殞。汝當先覺，不入輪迴；迷惑不知，墮無
jiàn yù
間獄。

ā nán dāng zhī shì shí zhǒng mó yú mò shì shí zài wǒ
“阿難，當知是十種魔，於末世時，在我
fǎ zhōngchū jiā xiū dào huò fù rén tǐ huò zì xiànxíng jiē yán yǐ
法中出家修道，或附人體，或自現形，皆言已
chéngzhèngbiàn zhī jué zàn tàn yín yù pò fó lǜ yí xiān è mó shī
成正徧知覺，讚歎婬欲，破佛律儀。先惡魔師
yǔ mó dì zǐ yín yín xiāngchuán rú shì xié jīngmèi qí xīn fǔ jìn
與魔弟子，婬婬相傳，如是邪精魅其心腑，近
zé jiǔ shēng duō yú bǎi shì lìng zhēn xiū xíngzǒngwéi mó juàn mìng
則九生，多踰百世，令真修行總為魔眷，命
zhōng zhī hòu bì wéi mó mín shī zhèngbiàn zhī duò wú jiàn yù rǔ jīn
終之後必為魔民，失正徧知，墮無間獄。汝今
wèi xū xiān qǔ jì miè zòng dé wú xué liú yuàn rù bǐ mò fǎ zhī zhōng
未須先取寂滅，縱得無學，留願入彼末法之中，
qǐ dà cí bēi jiù dù zhèng xīn shēn xìn zhòngshēng lìng bù zhuómó
起大慈悲，救度正心深信眾生，令不著魔，
dé zhèng zhī jiàn wǒ jīn dù rǔ yǐ chūshēng sǐ rǔ zūn fó yǔ
得正知見。我今度汝，已出生死，汝遵佛語，
míngbào fó ēn
名報佛恩。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà xiànjìng jiē shì xiǎng yīn
“阿難，如是十種禪那現境，皆是想陰
yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòngshēngwán mí bú zì cǔnliáng
用心交互，故現斯事。眾生頑迷，不自忖量，
féng cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèiyándēngshèng dà wàng yǔ chéng
逢此因緣，迷不自識，謂言登聖，大妄語成，
duò wú jiàn yù rǔ děng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ mièhòu chuán
墮無間獄。汝等必須將如來語，於我滅後，傳
shì mò fǎ biàn lìng zhòngshēng kāi wù sī yì wú lìng tiān mó dé qí fāng
示末法，徧令眾生開悟斯義，無令天魔得其方
biàn bǎo chí fù hù chéng wú shàngdào
便，保持覆護，成無上道。

léngyánjīngzàn
楞嚴經讚

xiū luó tiān dào . kǔ lè tiáo rán . jīng yán jiē shì shòu shēng
修羅天道 . 苦樂條然 . 精研皆是受生

yuān . shēngwàngjìngzhōngtiān . fǎ zuò chuíquán . xiángbiàn yīn mó yuàn .
淵 . 生妄鏡中天 . 法座垂全 . 詳辨陰魔怨 .

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛頂如來密因修證了義諸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì shí
菩薩萬行首楞嚴經卷第十

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙門般刺密帝譯

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
烏菴國沙門彌伽釋迦譯語

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩薩戒弟子前正議大夫同中書門下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融筆受

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí xiǎng yīn jìn zhě
“阿難，彼善男子，修三摩提，想陰盡者，
shì rén píng cháng mèng xiǎng xiāo miè wù mèi héng yī jué míng xū jìng
是人平常夢想銷滅，寤寐恒一，覺明虛靜，
yóu rú qíng kōng wú fù cū zhòng qián chén yǐng shì guān zhū shì jiān dà
猶如晴空，無復麤重前塵影事，觀諸世間大
dì shān hé rú jìng jiàn míng lái wú suǒ nián guò wú zōng jì xū
地山河，如鏡鑒明，來無所黏，過無蹤跡，虛
shòu zhào yìng liǎo wǎng chén xí wéi yī jīng zhēn shēng miè gēn yuán cóng
受照應，了罔陳習，唯一精真。生滅根元從
cǐ pī lù jiàn zhū shí fāng shí èr zhòng shēng bì dān qí lèi suī wèi
此披露，見諸十方十二眾生，畢殫其類；雖未
tōng qí gè mìng yóu xù jiàn tóng shēng jī yóu rú yě mǎ yì yì qīng
通其各命由緒，見同生基，猶如野馬，熠熠清
rǎo wéi fú gēn chén jiū jìng shū xué cǐ zé míng wéi xíng yīn qū yǔ
擾，為浮根塵究竟樞穴，此則名為行陰區宇。
ruò cǐ qīng rǎo yì yì yuán xìng xìng rù yuán chéng yī chéng yuán xí
若此清擾熠熠元性，性入元澄，一澄元習，
rú bō lán miè huà wéi chéng shuǐ míng xíng yīn jìn shì rén zé néng chāo
如波瀾滅，化為澄水，名行陰盡。是人則能超
zhòng shēng zhuó guān qí suǒ yóu yōu yǐn wàng xiǎng yǐ wéi qí běn
眾生濁，觀其所由，幽隱妄想以為其本。

ā nándāng zhī shì dé zhèng zhī shē mó tuōzhōng zhūshàn
“阿難當知，是得正知，奢摩他中，諸善
nán zǐ níngmíngzhèng xīn shí lèi tiānmó bù dé qí biàn fāng dé jīng
男子，凝明正心，十類天魔不得其便，方得精
yánqióngshēng lèi běn yú běn lèi zhōng shēngyuán lù zhě guān bǐ
研窮生類本。於本類中，生元露者，觀彼
yōuqīngyuánrǎodòngyuán yú yuányuánzhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì
幽清圓擾動元；於圓元中起計度者，是人墜
rù èr wú yīn lùn yī zhě shì rén jiàn běn wú yīn hé yǐ gù shì
入二無因論。一者，是人見本無因。何以故？是
rén jì dé shēng jī quán pò chéng yú yǎngēn bā bǎigōng dé jiàn bā
人既得生機全破，乘於眼根八百功德，見八
wàn jié suǒ yǒuzhòngshēng yè liú wānhuán sǐ cǐ shēng bǐ zhǐ jiàn
萬劫所有眾生，業流灣環，死此生彼，祇見
zhòngshēng lún huí qí chù bā wàn jié wàimíng wú suǒguān biàn zuò shì
眾生輪迴其處，八萬劫外冥無所觀，便作是
jiě cǐ děng shì jiān shí fāngzhòngshēng bā wàn jié lái wú yīn zì
解：此等世間十方眾生，八萬劫來，無因自
yǒu yóu cǐ jì duó wángzhèngbiàn zhī duò luò wàidào huò pú tí
有。由此計度，亡正徧知，墮落外道，惑菩提
xìng èr zhě shì rén jiàn mò wú yīn hé yǐ gù shì rén yú shēng jì
性。二者，是人見末無因。何以故？是人於生既
jiàn qí gēn zhī rénshēngrén wù niǎoshēngniǎo wū cóng lái hēi
見其根，知人生人，悟鳥生鳥，鳥從來黑，
hú cóng lái bái rén tiānběnsù chùshēngběnhéng bái fēi xǐ chéng
鵠從來白，人天本豎，畜生本橫，白非洗成，
hēi fēi rǎnzào cóng bā wàn jié wú fù gǎi yí jīn jìn cǐ xíng yì fù
黑非染造，從八萬劫無復改移，今盡此形，亦復
rú shì ér wǒ běn lái bú jiàn pú tí yún hé gèng yǒuchéng pú tí shì
如是，而我本來不見菩提，云何更有成菩提事？
dāng zhī jīn rì yī qiè wù xiàng jiē běn wú yīn yóu cǐ jì duó wáng
當知今日一切物象，皆本無因。由此計度，亡
zhèngbiàn zhī duò luò wàidào huò pú tí xìng shì zé míngwéi dì yī
正徧知，墮落外道，惑菩提性。是則名為第一
wàidào lì wú yīn lùn
外道，立無因論。

ā nán shì sān mó zhōngzhūshànán zǐ níngmíngzhèng xīn
“阿難，是三摩中諸善男子，凝明正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán
魔不得便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，
yú yuánchángzhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì rù sì biàncháng lùn yī
於圓常中起計度者，是人墜入四徧常論。一
zhě shì rén qióng xīn jìng xìng èr chù wú yīn xiū xí néng zhī èr
者，是人窮心境性，二處無因，修習能知，二
wàn jié zhōng shí fāng zhòng shēng suǒ yǒu shēng miè xián jiē xún huán
萬劫中，十方眾生所有生滅，咸皆循環，
bù céng sǎn shī jì yǐ wéi cháng èr zhě shì rén qióng sì dà yuán
不曾散失，計以為常。二者，是人窮四大元，
sì xìng cháng zhù xiū xí néng zhī sì wàn jié zhōng shí fāng zhòng shēng
四性常住，修習能知，四萬劫中，十方眾生
suǒ yǒu shēng miè xián jiē tǐ héng bù céng sǎn shī jì yǐ wéi cháng
所有生滅，咸皆體恒，不曾散失，計以為常。
sān zhě shì rén qióng jìn liù gēn mò nà zhí shòu xīn yì shí zhōng
三者，是人窮盡六根末那執受，心意識中，
běn yuán yóu chù xìng cháng héng gù xiū xí néng zhī bā wàn jié zhōng
本元由處，性常恒故，修習能知八萬劫中，
yī qiè zhòng shēng xún huán bù shī běn lái cháng zhù qióng bù shī xìng
一切眾生循環不失，本來常住，窮不失性，
jì yǐ wéi cháng sì zhě shì rén jì jìn xiǎng yuán shēng lǐ gèng wú
計以為常。四者，是人既盡想元，生理更無
liú zhǐ yùn zhuǎn shēng miè xiǎng xīn jīn yǐ yǒng miè lǐ zhōng zì rán
流止運轉，生滅想心今已永滅，理中自然
chéng bù shēng miè yīn xīn suǒ duó jì yǐ wéi cháng yóu cǐ jì cháng
成不生滅，因心所度，計以為常。由此計常，
wáng zhèng biàn zhī duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi
亡正徧知，墮落外道，惑菩提性。是則名為
dì èr wài dào lì yuán cháng lùn
第二外道，立圓常論。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得

biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú zì
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於自
tā zhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì rù sì diāndǎo jiàn yī fēn wú cháng
他中起計度者，是人墜入四顛倒見，一分無常
yī fēn cháng lùn yī zhě shì rén guān miào míng xīn biàn shí fāng jiè
一分常論。一者，是人觀妙明心徧十方界，

zhàn rán yǐ wéi jiū jìng shén wǒ cóng shì zé jì wǒ biān shí fāng níng míng
湛然以為究竟神我，從是則計我徧十方，凝明
bú dòng yī qiè zhòng shēng yú wǒ xīn zhōng zì shēng zì sǐ zé wǒ
不動，一切眾生，於我心中自生自死，則我
xīn xìng míng zhī wéi cháng bǐ shēng miè zhě zhēn wú cháng xìng èr
心性，名之為常；彼生滅者，真無常性。二
zhě shì rén bù guān qí xīn biān guān shí fāng héng shā guó tǔ jiàn jié
者，是人不能觀其心，徧觀十方恒沙國土，見劫
huài chù míng wéi jiū jìng wú cháng zhǒng xìng jié bù huài chù míng jiū
壞處，名為究竟無常種性；劫不壞處，名究
jìng cháng sān zhě shì rén bié guān wǒ xīn jīng xì wēi mì yóu rú wēi
竟常。三者，是人別觀我心，精細微密猶如微
chén liú zhuǎn shí fāng xìng wú yí gǎi néng lìng cǐ shēn jí shēng jí
塵，流轉十方，性無移改，能令此身即生即
miè qí bù huài xìng míng wǒ xìng cháng yī qiè sǐ shēng cóng wǒ liú
滅，其不壞性，名我性常；一切死生從我流
chū míng wú cháng xìng sì zhě shì rén zhī xiǎng yīn jìn jiàn xíng yīn
出，名無常性。四者，是人知想陰盡，見行陰
liú xíng yīn cháng liú jì wéi cháng xìng sè shòu xiǎng děng
流，行陰常流，計為常性；色、受、想等，
jīn yǐ miè jìn míng wéi wú cháng yóu cǐ jì duó yī fēn wú cháng yī
今已滅盡，名為無常。由此計度一分無常一
fēn cháng gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì sān
分常故，墮落外道，惑菩提性。是則名為第三
wài dào yī fēn cháng lùn
外道，一分常論。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú fēn
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於分
wèi zhōng shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sì yǒu biān lùn yī zhě shì
位中生計度者，是人墜入四有邊論。一者，是
rén xīn jì shēng yuán liú yòng bù xī jì guò wèi zhě míng wéi yǒu biān
人心計生元，流用不息，計過未者，名為有邊；
jì xiāng xù xīn míng wéi wú biān èr zhě shì rén guān bā wàn jié
計相續心，名為無邊。二者，是人觀八萬劫，
zé jiàn zhòng shēng bā wàn jié qián jì wú wén jiàn wú wén jiàn chù
則見眾生；八萬劫前，寂無聞見。無聞見處，

míngwéi wú biān yǒuzhòngshēngchù míngwéiyǒubiān sānzhě shì
名為無邊；有眾生處，名為有邊。三者，是
rén jì wǒ biàn zhī dé wú biānxìng bǐ yī qiè rén xiàn wǒ zhī zhōng
人計我徧知，得無邊性；彼一切人現我知中，
wǒ céng bù zhī bǐ zhī zhī xìng míng bǐ bù dé wú biān zhī xīn dàn yǒu
我曾不知彼之知性，名彼不得無邊之心，但有
biānxìng sì zhě shì rén qióngxíng yīn kōng yǐ qí suǒ jiàn xīn lù
邊性。四者，是人窮行陰空，以其所見，心路
chóuduó yī qiè zhòngshēng yī shēn zhī zhōng jì qí xián jiē bànshēng
籌度，一切眾生一身之中，計其咸皆半生
bànmiè míng qí shì jiè yī qiè suǒ yǒu yī bàn yǒubiān yī bàn wú
半滅；明其世界一切所有，一半有邊，一半無
biān yóu shì jì duó yǒubiān wú biān duò luò wàidào huò pú tí xìng
邊。由是計度有邊無邊，墮落外道，惑菩提性。
shì zé míngwéi dì sì wàidào lì yǒubiān lùn
是則名為第四外道，立有邊論。

yòusān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得
biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngcháng rǎo dòng yuán yú zhī
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於知
jiàn zhōngshēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sì zhòng diāndǎo bù sǐ jiǎo
見中生計度者，是人墜入四種顛倒不死矯
luàn biàn jì xū lùn yī zhě shì rén guān biàn huà yuán jiàn qiān liú chù
亂徧計虛論。一者，是人觀變化元，見遷流處，
míng zhī wéi biàn jiàn xiāng xù chù míng zhī wéi héng jiàn suǒ jiàn chù
名之為變；見相續處，名之為恒。見所見處，
míng zhī wéi shēng bú jiàn jiàn chù míng zhī wéi miè xiāng xù zhī yīn
名之為生；不見見處，名之為滅。相續之因，
xìng bú duàn chù míng zhī wéi zēng zhèng xiāng xù zhōng zhōng suǒ lí
性不斷處，名之為增；正相續中，中所離
chù míng zhī wéi jiǎn gè gè shēng chù míng zhī wéi yǒu hù hù wáng
處，名之為減。各各生處，名之為有；互互亡
chù míng zhī wéi wú yǐ lǐ dōu guān yòng xīn bié jiàn yǒu qiú fǎ
處，名之為無。以理都觀，用心別見。有求法
rén lái wèn qí yì dá yán wǒ jīn yì shēng yì miè yì yǒu yì
人來問其義，答言：‘我今亦生亦滅，亦有亦
wú yì zēng yì jiǎn yú yī qiè shí jiē luàn qí yǔ lìng bǐ qián
無，亦增亦減。’於一切時，皆亂其語，令彼前

rén yí shī zhāng jù èr zhě shì rén dì guān qí xīn hù hù wú chù
人遺失章句。二者，是人諦觀其心，互互無處，
yīn wú dé zhèng yǒu rén lái wèn wéi dá yī zì dàn yán qí wú
因無得證。有人來問，唯答一字，但言其‘無’，
chú wú zhī yú wú suǒ yán shuō sān zhě shì rén dì guān qí xīn
除‘無’之餘，無所言說。三者，是人諦觀其心，
gè gè yǒu chù yīn yǒu dé zhèng yǒu rén lái wèn wéi dá yī zì
各各有處，因有得證。有人來問，唯答一字，
dàn yán qí shì chú shì zhī yú wú suǒ yán shuō sì zhě
但言其‘是’，除‘是’之餘，無所言說。四者，
shì rén yǒu wú jù jiàn qí jìng zhī gù qí xīn yì luàn yǒu rén lái wèn
是人有無俱見，其境枝故，其心亦亂。有人來問，
dá yán yì yǒu jí shì yì wú yì wú zhī zhōng bù shì yì yǒu
答言：‘亦有即是亦無，亦無之中不是亦有。’
yī qiè jiǎo luàn wú róng qióng jié yóu cǐ jì duó jiǎo luàn xū wú duò
一切矯亂，無容窮詰。由此計度矯亂虛無，墮
luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì wǔ wài dào sì diān
落外道，惑菩提性。是則名為第五外道，四顛
dǎo xìng bù sǐ jiǎo luàn biàn jì xū lùn
倒性不死矯亂徧計虛論。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú wú
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於無
jìn liú shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sǐ hòu yǒu xiàng fā xīn diān dǎo
盡流生計度者，是人墜入死後有相，發心顛倒。
huò zì gù shēn yún sè shì wǒ huò jiàn wǒ yuán hán biàn guó tǔ
或自固身，云色是我；或見我圓，含徧國土，
yún wǒ yǒu sè huò bǐ qián yuán suí wǒ huí fù yún sè shǔ wǒ huò fù
云我有色；或彼前緣隨我迴復，云色屬我；或復
wǒ yī xíng zhōng xiāng xù yún wǒ zài sè jiē jì duó yán sǐ hòu yǒu
我依行中相續，云我在色。皆計度言，死後有
xiàng rú shì xún huán yǒu shí liù xiàng cóng cǐ huò jì bì jìng fán
相，如是循環，有十六相。從此或計，畢竟煩
nǎo bì jìng pú tí liǎng xìng bìng qū gè bù xiāng chù yóu cǐ jì
惱，畢竟菩提，兩性并驅，各不相觸。由此計
duó sǐ hòu yǒu gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì
度死後有故，墮落外道，惑菩提性。是則名為第

liù wàidào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòuyǒuxiàng xīn diāndǎo lùn
六外道，立五陰中死後有相心顛倒論。

yòusān mó zhōng zhū shànánán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得

biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú xiān
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於先

chúmiè sè shòu xiǎngzhōng shēng jì duózhě shì rén zhuì rù sǐ
除滅色、受、想中，生計度者，是人墜入死

hòu wú xiàng fā xīn diāndǎo jiàn qí sè miè xíng wú suǒ yīn guān
後無相，發心顛倒。見其色滅，形無所因；觀

qí xiǎngmiè xīn wú suǒ xī zhī qí shòumiè wú fù liánzhuì yīn xìng
其想滅，心無所繫；知其受滅，無復連綴。陰性

xiāosàn zòngyǒushēng lǐ ér wú shòuxiǎng yǔ cǎo mù tóng cǐ
銷散，縱有生理，而無受想，與草木同。此

zhì xiàncián yóu bù kě dé sǐ hòuyún hé gèngyǒu zhū xiàng yīn zhī kān
質現前猶不可得，死後云何更有諸相？因之勘

jiào sǐ hòuxiàng wú rú shì xúnhuán yǒu bā wú xiàng cóng cǐ huò
校，死後相無，如是循環，有八無相。從此或

jì niè pán yīn guǒ yī qiè jiē kōng tú yǒumíng zì jiū jìng duàn
計，涅槃、因果一切皆空，徒有名字，究竟斷

miè yóu cǐ jì duó sǐ hòu wú gù duò luò wàidào huò pú tí xìng
滅。由此計度死後無故，墮落外道，惑菩提性。

shì zé míngwéi dì qī wàidào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu wú xiàng xīn diān
是則名為第七外道，立五陰中死後無相心顛

dǎo lùn
倒論。

yòusān mó zhōng zhū shànánán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得

biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú xíng
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於行

cúnzhōng jiānshòuxiǎngmiè shuān jì yǒu wú zì tǐ xiāng pò shì
存中，兼受想滅，雙計有無，自體相破，是

rénzhuì rù sǐ hòu jù fēi qǐ diāndǎo lùn sè shòu xiǎngzhōng
人墜入死後俱非，起顛倒論。色、受、想中，

jiàn yǒu fēi yǒu xíngqiān liú nèi guān wú bù wú rú shì xúnhuán
見有非有；行遷流內，觀無不無。如是循環，

qióng jìn yīn jiè bā jù fēi xiàng suí dé yī yuán jiē yán sǐ hòu yǒu
窮盡陰界，八俱非相，隨得一緣，皆言死後有

xiàng wú xiàng yòu jì zhū xíng xìng qiān é gù xīn fā tōng wù yǒu
相無相。又計諸行，性遷訛故，心發通悟，有
wú jù fēi xū shí shī cuò yóu cǐ jì duó sǐ hòu jù fēi hòu jì hūn
無俱非，虛實失措。由此計度死後俱非，後際昏
méng wú kě dào gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng
瞢，無可道故，墮落外道，惑菩提性。是則名
wéi dì bā wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu jù fēi xīn diān dǎo lùn
為第八外道，立五陰中死後俱非心顛倒論。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú hòu
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於後
hòu wú shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù qī duàn miè lùn huò jì shēn miè
後無生計度者，是人墜入七斷滅論。或計身滅，
huò yù jìn miè huò kǔ jìn miè huò jí lè miè huò jí shě miè rú
或欲盡滅，或苦盡滅，或極樂滅，或極捨滅。如
shì xún huán qióng jìn qī jì xiàn qián xiāo miè miè yǐ wú fù yóu
是循環，窮盡七際，現前銷滅，滅已無復。由
cǐ jì duó sǐ hòu duàn miè duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé
此計度死後斷滅，墮落外道，惑菩提性。是則
míng wéi dì jiǔ wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu duàn miè xīn diān dǎo
名為第九外道，立五陰中死後斷滅心顛倒
lùn
論。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中諸善男子，堅凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú hòu
便，窮生類本，觀彼幽清常擾動元，於後
hòu yǒu shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù wǔ niè pán lùn huò yǐ yù jiè
後有生計度者，是人墜入五涅槃論。或以欲界
wéi zhèng zhuǎn yī guān jiàn yuán míng shēng ài mù gù huò yǐ chū
為正轉依，觀見圓明，生愛慕故；或以初
chán xìng wú yōu gù huò yǐ èr chán xīn wú kǔ gù huò yǐ sān
禪，性無憂故；或以二禪，心無苦故；或以三
chán jí yuè suí gù huò yǐ sì chán kǔ lè èr wáng bú shòu lún
禪，極悅隨故；或以四禪，苦樂二亡，不受輪
huí shēng miè xìng gù mí yǒu lòu tiān zuò wú wéi jiě wǔ chù ān wǎn
迴生滅性故。迷有漏天，作無為解，五處安隱，

wéishèngjìng yī rú shì xúnhuán wǔ chù jiū jìng yóu cǐ jì duó wǔ
為勝淨依，如是循環，五處究竟。由此計度五
xiànniè pán duòluò wàidào huò pú tí xìng shì zé míngwéi dì shí wài
現涅槃，墮落外道，惑菩提性。是則名為第十外
dào lì wǔ yīn zhōng wǔ xiànniè pán xīn diāndǎo lùn
道，立五陰中五現涅槃心顛倒論。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà kuáng jiě jiē shì xíng yīn
“阿難，如是十種禪那狂解，皆是行陰
yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī wù zhòngshēngwán mí bú zì cǔnliáng
用心交互，故現斯悟。眾生頑迷，不自忖量，
féng cǐ xiànrán yǐ mí wéi jiě zì yándēngshèng dà wàng yǔ chéng
逢此現前，以迷為解，自言登聖，大妄語成，
duò wú jiàn yù rǔ dēng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ mièhòu chuán
墮無間獄。汝等必須將如來語，於我滅後，傳
shì mò fǎ biàn lìng zhòngshēng jué liǎo sī yì wú lìng xīn mó zì qǐ shēn
示末法，徧令眾生覺了斯義，無令心魔自起深
niè bǎo chí fù hù xiāo xī xié jiàn jiào qí shēn xīn kāi jué zhēn yì
孽，保持覆護，銷息邪見，教其身心開覺真¹義，
yú wú shàngdào bù zāo zhī qí wù lìng xīn qǐ dé shǎowéi zú zuò
於無上道不遭枝歧，勿令心祈，得少為足，作
dà jué wángqīngjìngbiāo zhǐ
大覺王清淨標指。

ā nán bǐ shànnán zǐ xiū sān mó tí xíng yīn jìn zhě
“阿難，彼善男子，修三摩提，行陰盡者，
zhū shì jiānxìng yōuqīngrǎo dòngtóng fēnshēng jī shū rán huī liè chén
諸世間性，幽清擾動同分生機，倏然隳裂，沈
xì gāng niǔ bǔ tè qié luó chóu yè shēnmài gǎnyìngxuánjué yú
細綱紐，補特伽羅，酬業深脉，感應懸絕。於
niè pántiān jiāng dà míng wù rú jī hòumíng zhān gù dōngfāng
涅槃天，將大明悟，如雞後鳴，瞻顧東方，
yǐ yǒujīng sè liù gēn xū jìng wú fù chí yì nèi wàizhànmíng rù
已有精色。六根虛靜，無復馳逸，內外湛明，入
wú suǒ rù shēn dá shí fāng shí èr zhǒng lèi shòumìngyuányóu guānyóu
無所入，深達十方十二種類受命元由。觀由
zhí yuán zhū lèi bù zhào yú shí fāng jiè yǐ huò qí tóng jīng sè
執元，諸類不召，於十方界，已獲其同，精色

1 龍藏：具；永樂藏：真；高麗藏：真；校勘：真

bù chén fā xiànyōu mì cǐ zé míngwéi shí yīn qū yǔ ruò yú qún
不沈，發現幽祕，此則名為識陰區宇。若於羣

zhào yǐ huòtóngzhōng xiāomó liù mén hé kāi chéng jiù jiàn wéntōng
召已獲同中，銷磨六門，合開成就，見聞通

lín hù yòngqīngjìng shí fāng shì jiè jí yǔ shēn xīn rú fèi liú lí
鄰，互用清淨；十方世界及與身心，如吠瑠璃，

nèi wài míngchè míng shí yīn jìn shì rén zé néng chāo yuè mìng zhuó
內外明徹，名識陰盡。是人則能超越命濁。

guān qí suǒ yóu wǎngxiàng xū wú diāndǎowàngxiǎng yǐ wéi qí běn
觀其所由，罔象虛無，顛倒妄想以為其本。

ā nán dāng zhī shì shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yú shí
“阿難當知，是善男子窮諸行空，於識

huányuán yǐ mièshēngmiè ér yú jì miè jīng miào wèi yuán néng lìng
還元，已滅生滅，而於寂滅精妙未圓，能令

jǐ shēngēn gé hé kāi yì yǔ shí fāng zhū lèi tōng jué jué zhī tōng mǐn
己身根隔合開，亦與十方諸類通覺，覺知通溜，

néng rù yuányuán ruò yú suǒ guī lì zhēn cháng yīn shēng shèng jiě
能入圓元。若於所歸，立真常因，生勝解

zhě shì rén zé duò yīn suǒ yīn zhí suǒ pí jiā luó suǒ guī míng dì chéng
者，是人則墮因所因執，娑毗迦羅所歸冥諦，成

qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì yī lì suǒ
其伴侶，迷佛菩提，亡失知見。是名第一立所

dé xīn chéng suǒ guī guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng shēng
得心成所歸果，違遠圓通，背涅槃城，生

wàidào zhǒng
外道種。

ā nán yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ mièshēngmiè
“阿難，又善男子窮諸行空，已滅生滅，

ér yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú suǒ guī lǎn wéi zì tǐ jìn
而於寂滅精妙未圓。若於所歸，覽為自體，盡

xū kōng jiè shí èr lèi nèi suǒ yǒu zhòng shēng jiē wǒ shēn zhōng yī lèi
虛空界十二類內所有眾生，皆我身中一類

liú chū shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò néng fēi néng zhí mó xī
流出，生勝解者，是人則墮能非能執，摩醯

shǒu luó xiàn wú biān shēn chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī
首羅現無邊身，成其伴侶，迷佛菩提，亡失

zhī jiàn shì míng dì èr lì néng wéi xīn chéng néng shì guǒ wéi yuǎn yuán
知見。是名第二立能為心成能事果，違遠圓

tōng bèi niè pánchéng shēng dà màn tiān wǒ biānyuánzhǒng
通，背涅槃城，生大慢天，我徧圓種。

yòu shànnán zǐ qióngzhū xíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而
yú jì miè jīng miào wèiyuán ruò yú suǒ guī yǒu suǒ guī yī zì yí
於寂滅精妙未圓。若於所歸，有所歸依，自疑
shēn xīn cóng bǐ liú chū shí fāng xū kōng xián qí shēng qǐ jí yú dōu
身心從彼流出，十方虛空咸其生起，即於都
qǐ suǒ xuān liú dì zuò zhēn cháng shēn wú shēng miè jiě zài shēng miè
起所宣流地，作真常身無生滅解。在生滅
zhōng zǎo jì cháng zhù jì huò bù shēng yì mí shēng miè ān zhù
中，早計常住，既惑不生，亦迷生滅。安住
chén mí shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò cháng fēi cháng zhí jì
沈迷，生勝解者，是人則墮常非常執，計
zì zài tiān chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng
自在天成其伴侶，迷佛菩提，亡失知見。是名
dì sān lì yīn yī xīn chéng wàng jì guǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pán
第三立因依心成妄計果，違遠圓通，背涅槃
chéng shēng dǎo yuán zhǒng
城，生倒圓種。

yòu shànnán zǐ qióngzhū xíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而
yú jì miè jīng miào wèiyuán ruò yú suǒ zhī zhī biānyuán gù yīn zhī
於寂滅精妙未圓。若於所知，知徧圓故，因知
lì jiě shí fāng cǎo mù jiē chēng yǒu qíng yǔ rén wú yì cǎo mù wéi
立解，十方草木皆稱有情，與人無異，草木為
rén rén sǐ huán chéng shí fāng cǎo shù wú zé biān zhī shēng shèng jiě
人，人死還成十方草樹。無擇徧知，生勝解
zhě shì rén zé duò zhī wú zhī zhí pó zhà xiàn ní zhí yī qiè jué
者，是人則墮知無知執，婆吒、霰尼執一切覺，
chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì sì jì
成其伴侶，迷佛菩提，亡失知見。是名第四計
yuán zhī xīn chéng xū miù guǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pán chéng shēng
圓知心成虛謬果，違遠圓通，背涅槃城，生
dǎo zhī zhǒng
倒知種。

yòu shànnán zǐ qióngzhū xíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而

yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú yuán róng gēn hù yòng zhōng yǐ dé
於寂滅精妙未圓。若於圓融根互用中，已得
suí shùn biàn yú yuán huà yī qiè fā shēng qiú huǒ guāng míng yào
隨順，便於圓化，一切發生，求火光明，樂
shuǐ qīng jìng ài fēng zhōu liú guān chén chéng jiù gè gè chóng shì
水清淨，愛風周流，觀塵成就，各各崇事，
yǐ cǐ qún chén fā zuò běn yīn lì cháng zhù jiě shì rén zé duò shēng
以此羣塵發作本因，立常住解，是人則墮生
wú shēng zhí zhū jiā shè bō bìng pó luó mén qín xīn yì shēn shì huǒ
無生執，諸迦葉波并婆羅門，勤心役身，事火
chóng shuǐ qiú chū shēng sǐ chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng
崇水，求出生死，成其伴侶，迷佛菩提，亡
shī zhī jiàn shì míng dì wǔ jì zhuó chóng shì mí xīn cóng wù lì wàng
失知見。是名第五計著崇事，迷心從物，立妄
qiú yīn qiú wàng jì guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng shēng
求因，求妄冀果，違遠圓通，背涅槃城，生
diān huà zhǒng
顛化種。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而

yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú yuán míng jì míng zhōng xū fēi miè
於寂滅精妙未圓。若於圓明計明中虛，非滅
qún huà yǐ yǒng miè yī wéi suǒ guī yī shēng shèng jiě zhě shì rén zé
羣化，以永滅依為所歸依，生勝解者，是人則
duò guī wú guī zhí wú xiǎng tiān zhōng zhū sī ruò duō chéng qí bàn lǚ
墮歸無歸執，無想天中諸舜若多成其伴侶，
mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì liù yuán xū wú xīn chéng
迷佛菩提，亡失知見。是名第六圓虛無心成
kōng wáng guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng shēng duàn miè
空亡果，違遠圓通，背涅槃城，生斷滅
zhǒng
種。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而

yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú yuán cháng gù shēn cháng zhù
於寂滅精妙未圓。若於圓常，固身常住，
tóng yú jīng yuán cháng bù qīng shì shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò
同於精圓，長不傾逝，生勝解者，是人則墮

tān fēi tān zhí zhū ā sī tuó qiú cháng mìng zhě chéng qí bàn lǚ mí
貪非貪執，諸阿斯陀求長命者成其伴侶，迷
fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì qī zhí zhuó mìng yuán lì gù
佛菩提，亡失知見。是名第七執著命元，立固
wàng yīn qù cháng láo guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng
妄因，趣長勞果，違遠圓通，背涅槃城，
shēng wàng yán zhǒng
生妄延種。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而
yú jì miè jīng miào wèi yuán guān mìng hù tōng què liú chén láo kǒng
於寂滅精妙未圓。觀命互通，却留塵勞，恐
qí xiāo jìn biàn yú cǐ jì zuò lián huā gōng guǎng huà qī zhēn duō zēng
其銷盡，便於此際坐蓮華宮，廣化七珍，多增
bǎo yuàn zòng zì qí xīn shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò zhēn wú
寶媛，縱恣其心，生勝解者，是人則墮真無
zhēn zhí zhà zhī jiā luó chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī
真執，吒枳迦羅成其伴侶，迷佛菩提，亡失知
jiàn shì míng dì bā fā xié sī yīn lì chì chéng guǒ wéi yuǎn yuán tōng
見。是名第八發邪思因立熾塵果，違遠圓通，
bèi niè pán chéng shēng tiān mó zhǒng
背涅槃城，生天魔種。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而
yú jì miè jīng miào wèi yuán yú mìng míng zhōng fēn bié jīng cū shū
於寂滅精妙未圓。於命明中，分別精麤，疏
jué zhēn wěi yīn guǒ xiāng chóu wéi qiú gǎn yìng bèi qīng jìng dào suǒ
決真偽，因果相酬，唯求感應，背清淨道，所
wèi jiàn kǔ duàn jí zhèng miè xiū dào jū miè yǐ xiū gèng bù
謂見苦、斷集、證滅、修道，居滅已休，更不
qián jìn shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò dìng xìng shēng wén zhū wú
前進，生勝解者，是人則墮定性聲聞，諸無
wén sēng zēng shàng màn zhě chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī
聞僧增上慢者，成其伴侶，迷佛菩提，亡失
zhī jiàn shì míng dì jiǔ yuán jīng yìng xīn chéng qù jì guǒ wéi yuǎn yuán
知見。是名第九圓精應心成趣寂果，違遠圓
tōng bèi niè pán chéng shēng chán kōng zhǒng
通，背涅槃城，生纏空種。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子窮諸行空，已滅生滅，而
yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú yuánróngqīngjìng jué míng fā yán
於寂滅精妙未圓。若於圓融清淨覺明，發研
shēnmào jí lì niè pán ér bù qián jìn shēngshèng jiě zhě shì rén
深妙，即立涅槃而不前進，生勝解者，是人
zé duòdìngxìng pì zhī zhūyuán dú lún bù huí xīn zhěchéng qí bàn lǚ
則墮定性辟支，諸緣、獨倫不迴心者成其伴侶，
mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì shí yuán jué mǐn xīn chéng
迷佛菩提，亡失知見。是名第十圓覺溜心成
zhàn míngguǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pánchéng shēng jué yuán míng
湛明果，違遠圓通，背涅槃城，生覺圓明
bú huàyuánzhǒng
不化圓種。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà zhōng tú chéngkuáng
“阿難，如是十種禪那，中途成狂，
yīn yī mí huò yú wèi zú zhōngshēngmǎn zú zhèng jiē shì shí yīn yòng
因依迷惑，於未足中生滿足證，皆是識陰用
xīn jiāo hù gù shēng sī wèi zhòngshēngwán mí bú zì cǔnliáng
心交互，故生斯位。眾生頑迷，不自忖量，
féng cǐ xiànrán gè yǐ suǒ ài xiān xí mí xīn ér zì xiū xī jiāngwéi
逢此現前，各以所愛先習迷心而自休息，將為
bì jìng suǒ guī níng dì zì yánmǎn zú wú shàng pú tí dà wàng yǔ
畢竟所歸寧地，自言滿足無上菩提，大妄語
chéng wàidào xié mó suǒ gǎn yè zhōng duò wú jiàn yù shēngwén
成，外道、邪魔所感業終，墮無間獄；聲聞、
yuán jué bù chéngzēng jìn rǔ dēngcún xīn bǐng rú lái dào jiāng cǐ
緣覺，不成增進。汝等存心乘如來道，將此
fǎ mén yú wǒ mièhòu chuán shì mò shì pǔ lìng zhòngshēng jué liǎo sī
法門於我滅後，傳示末世，普令眾生覺了斯
yì wú lìng jiàn mó zì zuò chén niè bǎo suí āi jiù xiāo xī xié yuán
義，無令見魔自作沈孽，保綏哀救，銷息邪緣；
lìng qí shēn xīn rù fó zhī jiàn cóng shǐ chéng jiù bù zāo qí lù
令其身心入佛知見，從始成就，不遭歧路。

rú shì fǎ mén xiānguò qù shì héngshā jié zhōng wēichén rú
“如是法門，先過去世恒沙劫中，微塵如
lái chéng cǐ xīn kāi dé wú shàngdào shí yīn ruò jìn zé rǔ xiànrán
來乘此心開，得無上道。識陰若盡，則汝現前

zhū gēn hù yòng cóng hù yòng zhōng néng rù pú sà jīn gāng gān huì yuán
諸根互用，從互用中能入菩薩金剛乾慧圓
míng jīng xīn yú zhōng fā huà rú jìng liú lí nèi hán bǎo yuè rú
明精心，於中發化，如淨瑠璃，內含寶月；如
shì nǎi chāo shí xìn shí zhù shí háng shí huí xiàng sì jiā háng xīn
是乃超十信十住十行十迴向、四加行心，
pú sà suǒ xíng jīn gāng shí dì děng jué yuán míng rù yú rú lái miào
菩薩所行金剛十地，等覺圓明，入於如來妙
zhuān yán hǎi yuán mǎn pú tí guī wú suǒ dé cǐ shì guò qù xiān fó
莊嚴海，圓滿菩提，歸無所得。此是過去先佛
shì zūn shē mó tuō zhōng pí pó shè nà jué míng fēn xī wēi xì mó shì
世尊奢摩他中，毗婆舍那覺明分析微細魔事。
mó jìng xiàn qián nǚ néng ān shí xīn gòu xǐ chú bú luò xié jiàn yīn
魔境現前，汝能諳識，心垢洗除，不落邪見。陰
mó xiāo miè tiān mó cuī suì dà lì guǐ shén chǐ pò táo shì chī mèi wǎng
魔銷滅，天魔摧碎，大力鬼神褫魄逃逝，魑魅魍
liǎng wú fù chū shēng zhí zhì pú tí wú zhū shǎo fá xià liè zēng jìn
魍無復出生，直至菩提，無諸少乏；下劣增進，
yú dà niè pán xīn bù mí mèn ruò zhū mò shì yú dùn zhòng shēng wèi
於大涅槃，心不迷悶。若諸末世愚鈍眾生，未
shí chán nà bù zhī shuō fǎ yào xiū sān mèi rǔ kǒng tóng xié yī
識禪那，不知說法，樂修三昧，汝恐同邪，一
xīn quàn lìng chí wǒ fó dǐng tuó luó ní zhòu ruò wèi néng sòng xiě yú
心勸令持我佛頂陀羅尼呪；若未能誦，寫於
chán táng huò dài shēn shàng yī qiè zhū mó suǒ bù néng dòng rǔ dāng
禪堂，或帶身上，一切諸魔所不能動。汝當
gōng qīn shí fāng rú lái jiū jìng xiū jìn zuì hòu chuí fàn
恭欽十方如來，究竟修進最後垂範。”

ā nán jí cóng zuò qǐ wén fó shì huì dǐng lǐ qīn fèng yì
阿難即從座起，聞佛示誨，頂禮欽奉，憶
chí wú shī yú dà zhòng zhōng chóng fù bái fó rú fó suǒ yán
持無失，於大眾中，重復白佛：“如佛所言：
wǔ yīn xiàng zhōng wǔ zhǒng xū wàng wéi běn xiǎng xīn wǒ děng
‘五陰相中，五種虛妄，為本想心。’我等
píng cháng wèi méng rú lái wēi xì kāi shì yòu cǐ wǔ yīn wéi bìng xiāo chú
平常未蒙如來微細開示。又此五陰，為併消除？
wéi cì dì jìn rú shì wǔ chóng yì hé wéi jiè wéi yuàn rú lái fā
為次第盡？如是五重，詣何為界？惟願如來發

xuān dà cí wèi cǐ dà zhòngqīngjìng xīn mù yǐ wèi mò shì yī qiè zhòng
宣大慈，為此大眾清淨心目，以為末世一切眾
shēngzuòjiāng lái yǎn
生作將來眼。”

fó gào ā nán jīngzhēnmiàomíng běn jué yuán jìng fēi liú
佛告阿難：“精真妙明，本覺圓淨，非留

sǐ shēng jí zhū chéngòu nǎi zhì xū kōng jiē yīn wàngxiǎng zhī suǒ shēng
死生及諸塵垢，乃至虛空，皆因妄想之所生

qǐ sī yuánběn jué miàomíngzhēn jīng wàng yǐ fā shēng zhū qì shì
起。斯元本覺，妙明真精，妄以發生諸器世

jiān rú yǎn ruò duō mí tóu rèn yǐng wàng yuán wú yīn yú wàng xiǎng
間，如演若多迷頭認影。妄元無因，於妄想

zhōng lì yīn yuán xìng mí yīn yuán zhě chēng wéi zì rán bǐ xū kōng xìng
中立因緣性，迷因緣者稱為自然；彼虛空性，

yóu shí huàn shēng yīn yuán zì rán jiē shì zhòng shēng wàng xīn jì
猶實幻生，因緣、自然皆是眾生妄心計

duó
度。

ā nán zhī wàng suǒ qǐ shuō wàng yīn yuán ruò wàng yuán
“阿難，知妄所起，說妄因緣；若妄元

wú shuō wàng yīn yuán yuán wú suǒ yǒu hé kuàng bù zhī tuī zì rán zhě
無，說妄因緣元無所有，何況不知推自然者？

shì gù rú lái yǔ nǚ fā míng wǔ yīn běn yīn tóng shì wàng xiǎng
是故如來與汝發明，五陰本因同是妄想。

rǔ tǐ xiān yīn fù mǔ xiǎng shēng rǔ xīn fēi xiǎng zé bù
“汝體先因父母想生，汝心非想，則不

néng lái xiǎng zhōng chuán mìng rú wǒ xiān yán xīn xiǎng cù wèi
能來想中傳命。如我先言：‘心想醋味，

kǒu zhōng xiǎng shēng xīn xiǎng dēng gāo zú xīn suān qǐ xuán yá bù
口中誕生；心想登高，足心酸起。’懸崖不

yǒu cù wù wèi lái rǔ tǐ bì fēi xū wàng tōng lún kǒu shuǐ rú hé
有，醋物未來，汝體必非虛妄通倫，口水如何

yīn tán cù chū shì gù dāng zhī rǔ xiàn sè shēn míng wéi jiān gù dì yī
因談醋出？是故當知，汝現色身名為堅固第一

wàng xiǎng
妄想。

jí cǐ suǒ shuō lín gāo xiǎng xīn néng lìng rǔ xíng zhēn shòu suān
“即此所說臨高想心，能令汝形真受酸

sè yóu yīn shòushēng néngdòng sè tǐ rǔ jīn xiànránshùn yì
澀。由因受生，能動色體，汝今現前順益、

wéi sǔn èr xiàn qū chí míngwéi xū míng dì èr wàngxiǎng
違損，二現驅馳，名為虛明第二妄想。

yóu rǔ niàn lǜ shǐ rǔ sè shēn shēn fēi niàn lún rǔ shēn
“由汝念慮，使汝色身，身非念倫，汝身

hé yīn suí niàn suǒ shǐ zhǒngzhǒng qǔ xiàng xīn shēng xíng qǔ yǔ niàn
何因隨念所使種種取像，心生形取，與念

xiāng yīng wù jí xiǎng xīn mèi wéi zhū mèng zé rǔ xiǎng niàn yáo dòng
相應？寤即想心，寐為諸夢，則汝想念搖動

wàng qíng míng wéi róng tōng dì sān wàng xiǎng
妄情，名為融通第三妄想。

huà lǐ bú zhù yùn yùn mì yí jiǎ zhǎng fà shēng qì xiāo
“化理不住，運運密移，甲長髮生，氣銷

róng zhòu rì yè xiāng dài céng wú jué wù ā nán cǐ ruò fēi rǔ
容皺，日夜相代，曾無覺悟。阿難，此若非汝，

yún hé tǐ qiān rú bì shì zhēn rǔ hé wú jué zé rǔ zhū xíng
云何體遷？如必是真，汝何無覺？則汝諸行，

niàn niàn bù tíng míng wéi yōu yǐn dì sì wàng xiǎng
念念不停，名為幽隱第四妄想。

yòu rǔ jīng míng zhàn bù yáo chù míng héng cháng zhě yú shēn bù
“又汝精明湛不搖處名恒常者，於身不

chū jiàn wén jué zhī ruò shí jīng zhēn bù róng xí wàng hé yīn rǔ děng
出見聞覺知，若實精真，不容習妄；何因汝等

céng yú xī nián dū yī qí wù jīng lì nián suì yì wàng jù wú yú hòu
曾於昔年覩一奇物，經歷年歲憶忘俱無，於後

hū rán fù dǔ qián yì jì yì wǎn rán céng bù yí shī zé cǐ jīng
忽然覆覩前異，記憶宛然，曾不遺失？則此精

liǎo zhàn bù yáo zhōng niàn niàn shòu xūn yǒu hé chóu suàn ā nán
了湛不搖中，念念受熏，有何籌筭？阿難，

dāng zhī cǐ zhàn fēi zhēn rú jí liú shuǐ wàng rú tián jìng liú jí bù
當知此湛非真，如急流水，望如恬靜，流急不

jiàn fēi shì wú liú ruò fēi xiǎng yuán nìng shòu wàng xí fēi rǔ liù
見，非是無流。若非想元，寧受妄習？非汝六

gēn hù yòng kāi hé cǐ zhī wàng xiǎng wú shí dé miè gù rǔ xiàn zài jiàn
根互用開合，此之妄想無時得滅。故汝現在見

wén jué zhī zhōng chuàn xí jǐ zé zhàn liǎo nèi wǎng xiàng xū wú dì
聞覺知中串習幾，則湛了內，罔象虛無，第

wǔ diāndǎowēi xì jīngxiǎng
五顛倒微細精想。

ā nán shì wǔ shòu yīn wǔ wàngxiǎngchéng
“阿難，是五受陰，五妄想成。

rǔ jīn yù zhī yīn jiè jiānshēn wéi sè yǔ kōng shì sè biān jì
“汝今欲知因界淺深，唯色與空是色邊際，

wéichù jí lí shì shòubiān jì wéi jì yǔ wàng shì xiǎngbiān jì wéimiè
唯觸及離是受邊際，唯記與忘是想邊際，唯滅

yǔ shēng shì xíngbiān jì zhàn rù hé zhàn guī shí biān jì cǐ wǔ yīn
與生是行邊際，湛入合湛歸識邊際。此五陰

yuánchóng diéshēng qǐ shēng yīn shí yǒu miècóng sè chú lǐ zé dùn
元重疊生起，生因識有，滅從色除。理則頓

wù chéng wù bìngxiāo shì fēi dùnchú yīn cì dì jìn wǒ yǐ shì
悟，乘悟併銷；事非頓除，因次第盡。我已示

rǔ jié bō jīn jié hé suǒ bù míng zài cǐ xúnwèn rǔ yīngjiāng cǐ
汝劫波巾結，何所不明，再此詢問？汝應將此

wàngxiǎnggēnyuán xīn dé kāitōng chuán shì jiāng lái mò fǎ zhī zhōngzhū
妄想根元心得開通，傳示將來末法之中諸

xiū xíngzhě lìng shí xū wàng shēnyàn zì shēng zhī yǒu niè pán bú
修行者，令識虛妄，深厭自生，知有涅槃，不

liàn sān jiè
戀三界。

ā nán ruò fù yǒu rén biàn mǎn shí fāngsuǒyǒu xū kōng
“阿難，若復有人，徧滿十方所有虛空，

yíngmǎn qī bǎo chí yǐ fèngshàngwēichénzhū fó chéng shì gòngyǎng
盈滿七寶，持以奉上微塵諸佛，承事供養，

xīn wú xū dù yú yì yún hé shì rén yǐ cǐ shī fó yīn yuán dé fú
心無虛度。於意云何？是人以此施佛因緣，得福

duō fǒu
多不？”

ā nán dá yán xū kōng wú jìn zhēnbǎo wú biān xī yǒu
阿難答言：“虛空無盡，珍寶無邊。昔有

zhòngshēng shī fó qī jiǎn shěshēnyóuhuòzhuàn lún wángwèi kuàng fù
眾生施佛七錢，捨身猶獲轉輪王位，況復

xiànrán xū kōng jì qióng fó tǔ chōngbiàn jiē shī zhēnbǎo qióng jié
現前虛空既窮，佛土充徧皆施珍寶，窮劫

sī yì shàng bù néng jí shì fú yún hé gèngyǒubiān jì
思議尚不能及，是福云何更有邊際？”

fó gào ā nán zhū fó rú lái yǔ wú xū wàng ruò fù yǒu rén
佛告阿難：“諸佛如來語無虛妄。若復有人，
shēn jù sì zhòng shí bō luó yí shùn xī jí jīng cǐ fāng tā fāng ā
身具四重、十波羅夷，瞬息即經此方、他方阿
bí dì yù nǎi zhì qióng jìn shí fāng wú jiàn mǐ bù jīng lì néng yǐ
鼻地獄，乃至窮盡十方無間，靡不經歷；能以
yī niàn jiāng cǐ fǎ mén yú mò jié zhōng kāi shì wèi xué shì rén zuì zhàng
一念將此法門於末劫中開示未學，是人罪障
yìng niàn xiāo miè biàn qí suǒ shòu dì yù kǔ yīn chéng ān lè guó dé fú
應念銷滅，變其所受地獄苦因成安樂國，得福
chāo yuè qián zhī shī rén bǎi bèi qiān bèi qiān wàn yì bèi rú shì nǎi
超越前之施人百倍、千倍、千萬億倍，如是乃
zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng jí ā nán ruò yǒu zhòng shēng néng tǒng
至算數譬喻所不能及。阿難，若有眾生能誦
cǐ jīng néng chí cǐ zhòu rú wǒ guǎng shuō qióng jié bù jìn yī
此經，能持此咒，如我廣說，窮劫不盡；依
wǒ jiào yán rú jiào xíng dào zhí chéng pú tí wú fù mó yè
我教言，如教行道，直成菩提，無復魔業。”

fó shuō cǐ jīng yǐ bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
佛說此經已，比丘、比丘尼、優婆塞、優婆
yī yī qiè shì jiān tiān rén ā xiū luó jí zhū tā fāng pú sà
夷，一切世間天、人、阿脩羅，及諸他方菩薩、
èr shèng shèng xiān tóng zǐ bìng chū fā xīn dà lì guǐ shén jiē dà
二乘、聖仙童子，并初發心大力鬼神，皆大
huān xǐ zuò lǐ ér qù
歡喜，作禮而去。

大佛頂如來密因修證了義諸菩薩萬行首楞嚴經卷第十

léng yán jīng zàn
楞嚴經讚

yōu qīng rǎo dòng wǎng xiàng xū wú niè pán chéng bèi xiàng mí
幽清擾動。罔象虛無。涅槃城背向迷
tú zuì hòu shì guī mó wǔ yīn gān kū gāo jǔ bù tiān qú
途。最後示規模。五陰乾枯。高舉步天衢。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩（合掌三稱）

● 結誦儀

bǔ quēzhēnyán 補闕真言

(三編)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù
南無喝囉怛那. 哆囉夜耶. 佉囉佉囉. 俱住俱住.

mó là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná
摩囉摩囉. 虎囉. 吽. 賀賀. 蘇怛拿. 吽. 潑抹拿.

suō pó hē
娑婆訶.

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán 補闕圓滿真言

(三編)

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵. 呼嚧呼嚧. 社曳穆契. 莎訶.

pǔ huíxiàngzhēnyán 普迴向真言

(三編)

ōng suō mó là suō mó là mǐ mó nǎng sà wǎ hē mó hē zhuó jiā là
唵. 娑麼囉. 娑麼囉. 弭麼曩. 薩嚩訶. 摩訶斫迦囉

wǎ hōng
嚩吽.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本師釋迦牟尼佛 (合掌三稱)

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南無楞嚴會上佛菩薩 (合掌三稱)

lǐ fó fā yuànwén
禮佛發願文

(一編)

guī mìng shí fāngtiáo yù shī yǎnyángqīngjìng wēimiào fǎ
歸命十方調御師 演揚清淨微妙法

sānshèng sì guǒ jiě tuōsēng yuàn cì cí bēi āi shèshòu
三乘四果解脫僧 願賜慈悲哀攝受

dàn (某甲) zì wéizhēnxìng wǎng rù mí liú suí shēng sǐ yǐ
但(某甲)自違真性，枉入迷流。隨生死以

piāochén zhú sè shēng ér tānrǎn shí chán shí shǐ jī chéngyǒu lòu
飄沉，逐色聲而貪染。十纏十使，積成有漏

zhī yīn liù gēn liù chén wàngzuò wú biān zhī zuì mí lún kǔ hǎi
之因；六根六塵，妄作無邊之罪。迷淪苦海，

shēn nì xié tú zhuó wǒ dānrén jǔ wǎngcuò zhí lěi shēng yè zhàng
深溺邪途。著我耽人，舉枉措直。累生業障，

yī qiè qiānyóu yǎngsānbǎo yǐ cí bēi lì yī xīn ér chàn huǐ
一切愆尤。仰三寶以慈悲，瀝一心而懺悔。

suǒ yuànnéng rén zhěng bá shànyǒu tí xié chū fán nǎo zhī shēnyuán
所願能仁拯拔，善友提攜。出煩惱之深源，

dào pú tí zhī bǐ àn cǐ shì fú jī mìngwèi gè yuàn chānglóng lái
到菩提之彼岸。此世福基命位，各願昌隆；來

shēng zhì zhǒng líng miáo tóng xī zēng xiù shēngféngzhōngguó zhǎng
生智種靈苗，同希增秀。生逢中國，長

yù míng shī zhèng xìn chū jiā tóngzhēn rù dào liù gēntōng lì sān
遇明師。正信出家，童真入道。六根通利，三

yè chún hé bù rǎn shì yuán cháng xiū fàn xíng zhí chí jìn jiè chén
業純和。不染世緣，常修梵行。執持禁戒，塵

yè bù qīn yán hù wēi yí yuān fēi wú sǔn bù féng bā nán bù quē
業不侵。嚴護威儀，蝸飛無損。不逢八難，不缺

sì yuán bō rě zhì yǐ xiàncián pú tí xīn ér bú tuì xiū xí zhèng
四緣。般若智以現前，菩提心而不退。修習正

fǎ liǎo wù dà shèng kāi liù dù zhī xíngmén yuè sān qí zhī jié hǎi
法，了悟大乘。開六度之行門，越三祇之劫海。

jiàn fǎ chuáng yú chùchù pò yí wǎng yú chóngchóng xiáng fú zhòng
建法幢於處處，破疑網於重重。降伏眾

mó shàolóng sānbǎo chéng shì shí fāngzhū fó wú yǒu pí láo xiū
魔，紹隆三寶。承事十方諸佛，無有疲勞。修
xué yī qiè fǎ mén xī jiē tōng dá guǎng zuò fú huì pǔ lì chén shā
學一切法門，悉皆通達。廣作福慧，普利塵沙。
dé liù zhǒng zhī shéntōng yuán yī shēng zhī fó guǒ rán hòu bù shě fǎ
得六種之神通，圓一生之佛果。然後不捨法
jiè biàn rù chén láo děngguān yīn zhī cí xīn xíng pǔ xián zhī yuàn
界，遍入塵勞。等觀音之慈心，行普賢之願
hǎi tā fāng cǐ jiè zhú lèi suí xíng yìng xiàn sè shēn yǎnyáng miào
海。他方此界，逐類隨形。應現色身，演揚妙
fǎ ní lí kǔ qù è guǐ dào zhōng huò fàng dà guāng míng huò
法。泥犁苦趣，餓鬼道中，或放大光明，或
xiàn zhū shén biàn qí yǒu jiàn wǒ xiàng nǎi zhì wén wǒ míng jiē fā pú
現諸神變，其有見我相，乃至聞我名，皆發菩
tí xīn yǒng chū lún huí kǔ huǒ huò bīng hé zhī dì biàn zuò xiāng lín
提心，永出輪迴苦。火鑊冰河之地，變作香林；
yǐn tóng shí tiě zhī tú huà shēng jìng tǔ pī máo dài jiǎo fù zhài hán
飲銅食鐵之徒，化生淨土。披毛戴角，負債含
yuàn jìn bà xīn suān xián zhān lì lè jí yì shì ér xiàn wéi yào cǎo
怨，盡罷辛酸，咸霑利樂。疾疫世而現為藥草，
jiù liáo chén kē jī jīn shí ér huà zuò dàoliáng jì zhū pín nǎi dàn
救療沉疴；饑饉時而化作稻粱，濟諸貧餒。但
yǒu lì yì wú bù xīng chóng cì qī lěi shì yuān qīn xiàn cún juàn shǔ
有利益，無不興崇。次期累世冤親，現存眷屬，
chū sì shēng zhī gǔ mò shě wàn jié zhī ài chán děng yǔ hán shēng
出四生之汨沒，捨萬劫之愛纏。等與含生，
qí chéng fó dào xū kōng yǒu jìn wǒ yuàn wú qióng qíng yǔ wú qíng
齊成佛道。虛空有盡，我願無窮。情與無情，
tóng yuán zhǒng zhì
同圓種智。

huíxiàng jì
迴向偈

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
願以此功德 莊嚴佛淨土

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上報四重恩 下濟三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有見聞者 悉發菩提心

jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
盡此一報身 同生極樂國

sān guī yī
三皈依

(一編)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，當願眾生，體解大道，發無

shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心。自皈依法，當願眾生，深入經藏，

zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海。自皈依僧，當願眾生，統理大眾，

yī qiè wú ài hé nánshèngzhòng
一切無礙。和南聖眾。

此呪置經書中可滅誤跨之罪

南无护法韦驮尊天菩萨

